22.05.2026 20:42:23
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

22 Μαΐου 2026 | ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ | Αρ. Φύλλου **81**

## ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5303

**Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και άλλες διατάξεις.**

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'
ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
Άρθρο 1 Σκοπός
Άρθρο 2 Αντικείμενο
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ - ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΜΠΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
Άρθρο 3 Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου - Αντικατάσταση Πέμπτου Βιβλίου Αστικού Κώδικα
ΜΕΡΟΣ Β'
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΛΟΙΠΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
Άρθρο 4 Διεύρυνση της προστασίας της προσωπικότητας μετά θάνατον μέσω αναγνώρισης δικαιώματος σε κληρονόμους από κάθε διάταξη τελευταίας βούλησης - Τροποποίηση άρθρου 57 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 5 Ακυρότητα σύμβασης για την κληρονομία ζώντος τρίτου - Αντικατάσταση άρθρου 368 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 6 Διεύρυνση της προστασίας της οικογενειακής στέγης σε περίπτωση θανάτου του μισθωτή - Τροποποίηση άρθρου 612 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 7 Επέκταση της προστασίας της οικογενειακής στέγης στον σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης - Τροποποίηση άρθρου 612Α Αστικού Κώδικα
Άρθρο 8 Επέκταση του τίτλου από τον νόμο υπέρ των νόμιμων μεριδούχων - Τροποποίηση άρθρου 1262 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 9 Ελαττωμένη διατροφή - Τροποποίηση άρθρου 1495 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 10 Αποσαφήνιση της βούλησης του κληρονομουμένου ως προς τη διοίκηση περιουσίας ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 1521 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 11 Διοίκηση περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά - Τροποποίηση άρθρου 1522 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 12 Ευθύνη γονέων και προστασία ανηλίκου σε περίπτωση επαγωγής κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 1527 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 13 Λύση με δικαστική απόφαση - Τροποποίηση άρθρου 1571 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 14 Διοίκηση περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά - Τροποποίηση άρθρου 1616 Αστικού Κώδικα
Άρθρο 15 Κληρονομία ή κληροδοσία που επάγεται στον ανήλικο - Τροποποίηση άρθρου 1625 Αστικού Κώδικα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β’
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
Άρθρο 16 Περιορισμός της ευθύνης του Δημοσίου για υποχρεώσεις κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 118 Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ’
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
Άρθρο 17 Διεύρυνση της επιδίκασης επιχείρησης και θέσπιση ρύθμισης αναβολής καταβολής - Τροποποίηση άρθρου 483 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 18 Αρμοδιότητα για την κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας - Αντικατάσταση άρθρου 808Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 19 Διαδικασία δημοσίευσης κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου - Προσθήκη άρθρου 808Β στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 20 Διαδικασία δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς - Τροποποίηση άρθρου 812 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 21 Διαδικασία βεβαίωσης κληρονομικού δικαιώματος συντρόφου σε ελεύθερη ένωση - Προσθήκη άρθρου 812Α στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 22 Βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο - Τροποποίηση άρθρου 813 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 23 Αρμοδιότητα και διαδικασία δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας - Τροποποίηση άρθρου 814 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 24 Αναμόρφωση της διαδικασίας ανακοπής κατά την εκκαθάριση κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 817 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 25 Αναδιάρθρωση γενικών προνομίων και καθιέρωση προνομίου υπέρ της νόμιμης μοίρας - Τροποποίηση άρθρου 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ’
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ
Άρθρο 26 Ευθύνη του Δημοσίου για υποχρεώσεις κληρονομίας - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 3 Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών
Άρθρο 27 Διατήρηση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου - Τροποποίηση άρθρων 10 και 83 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας
Άρθρο 28 Σχολάζουσα κληρονομία - Τροποποίηση άρθρου 92 ν. 5259/2025
Άρθρο 29 Επιτροπή Σχολαζουσών Κληρονομιών - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 93 ν. 5259/2025
Άρθρο 30 Αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία - Τροποποίηση άρθρου 97 ν. 5259/2025
Άρθρο 31 Αμφισβήτηση του εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 98 ν. 5259/2025
ΜΕΡΟΣ Γ’
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 32 Εξουσιοδοτική διάταξη
Άρθρο 33 Μεταβατικές διατάξεις
Άρθρο 34 Καταργούμενες διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Δ’
ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
Άρθρο 35 Ορισμός δικηγόρου για την έκδοση διαταγής πληρωμής και την κατάθεση της αίτησης - Τροποποίηση άρθρου 626 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 36 Υποβολή αίτησης για έκδοση διαταγής πληρωμής οφειλόμενου μισθού - Τροποποίηση άρθρου 636Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 37 Νομοτεχνικές βελτιώσεις στα άρθρα για τις διαταγές απόδοσης μισθίου - Τροποποίηση άρθρων 637, 640 και 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 38 Συμπλήρωση εξουσιοδοτικής διάταξης για τη λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας που διατηρεί η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr) - Τροποποίηση άρθρου 985 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Άρθρο 39 Ανεξάρτητος μηχανισμός παρακολούθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ελέγχου διαλογής και της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα

Άρθρο 40 Ανάκριση και εκδίκαση αξιόποινων πράξεων βουλευτών - Προσθήκη άρθρου 32Α στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
ΜΕΡΟΣ Ε’
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
Άρθρο 41 Έναρξη ισχύος
Παράρτημα

**ΜΕΡΟΣ Α’**
**ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α’**
**ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ**

**Άρθρο 1**
**Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή του Κληρονομικού Δικαίου στις σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες.

**Άρθρο 2**
**Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι:
α) η αναμόρφωση της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής και της νόμιμης μοίρας,
β) η αναθεώρηση του συστήματος για την ευθύνη του κληρονόμου για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας,
γ) η αναβάθμιση του θεσμού της δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας,
δ) η απλοποίηση της διευθέτησης των σχέσεων των συγκληρονόμων,
ε) η εισαγωγή των νέων θεσμών κληρονομικού δικαίου, ήτοι των κληρονομικών συμβάσεων αιτία θανάτου και των κληρονομικών συμβάσεων παραίτησης από μελλοντικά δικαιώματα στην κληρονομία και
στ) η κατάργηση θεσμών του κληρονομικού δικαίου που έχουν περιπέσει σε αχρησία.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β’**
**ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ - ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΜΠΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ**

**Άρθρο 3**
**Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου - Αντικατάσταση Πέμπτου Βιβλίου Αστικού Κώδικα**

Το Βιβλίο Πέμπτο του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ ΓΕΝΙΚΑ

Άρθρο 1710
Έννοια

Κατά τον θάνατο του προσώπου η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομία) περιέρχεται από τον νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης (διαθήκη, κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου) σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι).
Η κληρονομική διαδοχή από τον νόμο επέρχεται όταν δεν υπάρχει διάταξη τελευταίας βούλησης ή όταν η διαδοχή από αυτή ματαιωθεί ολικά ή μερικά.

Άρθρο 1711
Ύπαρξη κληρονόμου

Κληρονόμος μπορεί να γίνει όποιος κατά τον χρόνο της επαγωγής βρίσκεται στη ζωή ή έχει τουλάχιστον συλληφθεί. Κληρονόμος μπορεί να γίνει και το τέκνο που γεννήθηκε ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση. Χρόνος της επαγωγής είναι ο χρόνος θανάτου του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1712
Εγκατάσταση κληρονόμου

Ο κληρονομούμενος μπορεί να εγκαταστήσει κληρονόμο με διάταξη τελευταίας βούλησης.

Άρθρο 1713
Αποκλεισμός από την εξ αδιαθέτου διαδοχή

Ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη, χωρίς να εγκαταστήσει κληρονόμο, να αποκλείσει από την εξ αδιαθέτου διαδοχή ορισμένο συγγενή ή τον σύζυγο, με την επιφύλαξη των διατάξεων για τη νόμιμη μοίρα.

Άρθρο 1714
Κληροδοσία

Ο κληρονομούμενος μπορεί με διάταξη τελευταίας βούλησης να προσπορίσει σε κάποιον περιουσιακή ωφέλεια, χωρίς να τον εγκαταστήσει κληρονόμο (κληροδοσία).

Άρθρο 1715
Τρόπος

Ο κληρονομούμενος μπορεί με διάταξη τελευταίας βούλησης να υποχρεώσει τον κληρονόμο ή τον κληροδόχο σε παροχή, χωρίς να προσπορίσει σε άλλον δικαίωμα σε αυτή την παροχή (τρόπος).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΣΥΝΤΑΞΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΔΙΑΘΗΚΩΝ

Άρθρο 1716
Αυτοπρόσωπη σύνταξη

Η διαθήκη συντάσσεται μόνο αυτοπροσώπως και μόνο κατά τις διατυπώσεις που ορίζονται στον νόμο.

Άρθρο 1717
Σύνταξη διαθήκης από περισσοτέρους

Η σύνταξη διαθήκης από περισσοτέρους με την ίδια πράξη μπορεί να ισχύσει ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της τελευταίας· διαφορετικά είναι άκυρη.

Άρθρο 1718
Ακυρότητα διαθήκης

Διαθήκη, για τη σύνταξη της οποίας δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1719 έως 1751, είναι άκυρη εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 1719
Ανίκανοι

Ανίκανοι να συντάσσουν διαθήκη είναι: 1. οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος· 2. όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση με πλήρη στέρηση της δικαιοπρακτικής τους ικανότητας ή με ρητή στέρηση της ικανότητας να συντάσσουν διαθήκη· 3. όσοι κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους ή βρίσκονται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής τους. Η ανικανότητα των συμπαραστατουμένων αρχίζει από τη στιγμή που υποβλήθηκε η αίτηση ή συντάχθηκε η πράξη για την αυτεπάγγελτη εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση, με βάση τις οποίες διατάχθηκε η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 1720
Διαθήκη συμπαραστατουμένου

Αν ο συμπαραστατούμενος, από τον οποίον είχε αφαιρεθεί ρητά η ικανότητα να συντάσσει διαθήκη, συνέταξε διαθήκη προτού καταστεί τελεσίδικη η απόφαση που τον υπέβαλε σε δικαστική συμπαράσταση, η μεταγενέστερη τελεσιδικία της απόφασης δεν επιδρά στο κύρος της διαθήκης, αν ο διαθέτης απεβίωσε πριν από την τελεσιδικία. Αν ο συμπαραστατούμενος συνέταξε διαθήκη μετά την υποβολή της αίτησης για άρση της δικαστικής συμπαράστασης ή την έκδοση της πράξης, με την οποία εισάγεται αυτεπαγγέλτως η υπόθεση της άρσης στο δικαστήριο, και απεβίωσε πριν από την τελεσιδικία της απόφασης με την οποία το δικαστήριο προέβη στην άρση της συμπαράστασης, θεωρείται ότι ήταν ικανός προς σύνταξη διαθήκης.

Άρθρο 1721
Ιδιόγραφη διαθήκη

Η ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτόν. Από τη χρονολογία πρέπει να προκύπτουν η ημέρα, ο μήνας και το έτος.

Η ιδιόγραφη διαθήκη δεν υποβάλλεται σε κανέναν άλλο τύπο.

Ψευδής, εσφαλμένη ή ελλιπής χρονολογία δεν επάγεται μόνη της ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης.

Απλές προσθήκες σε περιθώριο ή σε υστερόγραφο υπογράφονται από τον διαθέτη, διαφορετικά θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί. Διαγραφές, παρεγγραφές, ξύσματα ή άλλα τέτοια εξωτερικά ελαττώματα περιγράφονται από τον συμβολαιογράφο που δημοσίευσε τη διαθήκη και μπορούν να επιφέρουν ολικά ή μερικά την ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1722
Κατάθεση ιδιόγραφης

Η ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να κατατεθεί από τον διαθέτη αυτοπροσώπως σε συμβολαιογράφο για φύλαξη κατά τις κοινές διατάξεις για την κατάθεση των εγγράφων.

Άρθρο 1723
Ανίκανος για ιδιόγραφη

Ο ανήλικος και όποιος δεν είναι ικανός να διαβάζει χειρόγραφα δεν μπορούν να συντάξουν ιδιόγραφη διαθήκη.

Άρθρο 1724
Ιδιόγραφη διαθήκη από πρόσωπα που περιθάλπονται
σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας

Ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία καταρτίζεται από πρόσωπα που περιθάλπονται σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας κατά τη διάρκεια της περίθαλψής τους ή εντός τριών (3) μηνών από τη διακοπή της για οποιονδήποτε λόγο, είναι άκυρη κατά το μέρος που με αυτήν εγκαθίστανται κληρονόμοι νομικά ή φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με τους φορείς αυτούς καθώς και συγγενείς προσώπων αυτών σε ευθεία γραμμή απεριόριστα ή έως τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή ο σύζυγος ή σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης, εκτός αν πρόκειται για πρόσωπα που θα περιλαμβάνονταν στους εξ αδιαθέτου κληρονόμους.

Άρθρο 1725
Δημόσια διαθήκη

Η δημόσια διαθήκη συντάσσεται με δήλωση από τον διαθέτη της τελευταίας του βούλησης ενώπιον συμβολαιογράφου, ενώ είναι παρόντες δύο (2) μάρτυρες ή δεύτερος συμβολαιογράφος και ένας (1) μάρτυρας κατά τις διατάξεις των άρθρων 1726 έως 1738.

Άρθρο 1726
Κώλυμα συμμετοχής συζύγου ή συγγενούς ως συμβολαιογράφου ή μάρτυρα

Ως συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει για τη σύνταξη διαθήκης: 1. ο σύζυγος ή αυτός που διετέλεσε σύζυγος του διαθέτη· 2. ο συγγενής του διαθέτη σε ευθεία γραμμή ή έως και τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

Άρθρο 1727
Κώλυμα συμμετοχής του τιμωμένου, του εκτελεστή ή συγγενούς τους
ως συμβολαιογράφου ή μάρτυρα

Ως συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει για τη σύνταξη διαθήκης ο τιμώμενος με αυτή ή εκείνος που διορίζεται με αυτή εκτελεστής, ή όποιος βρίσκεται προς κάποιον τιμώμενο ή διοριζόμενο ως εκτελεστή στη διαθήκη σε κάποια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1726.

Η σύμπραξη προσώπου που αποκλείεται κατά την παρ. 1 συνεπάγεται μόνο την ακυρότητα της διάταξης υπέρ του τιμώμενου προσώπου ή υπέρ του εκτελεστή.

Άρθρο 1728
Μη σύμπραξη ως δεύτερου συμβολαιογράφου ή μάρτυρα

Ως δεύτερος συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει στη σύνταξη της διαθήκης όποιος διατελεί προς τον συμβολαιογράφο που συντάσσει τη διαθήκη σε κάποια σχέση από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1726.

Οι μάρτυρες και ο δεύτερος συμβολαιογράφος δεν πρέπει να έχουν μεταξύ τους κάποια σχέση από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1726· η παράβαση όμως της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1729
Αδυναμία σύμπραξης ως μάρτυρα σε διαθήκη

Ως μάρτυρες για σύνταξη διαθήκης δεν μπορούν να συμπράττουν:
1. όποιοι δεν έχουν καθόλου όραση ή ακοή· 2. συνεργάτες ή υπάλληλοι του συμβολαιογράφου· 3. οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος· 4. όποιοι δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 1730
Συμβολαιογράφος που αγνοεί τον διαθέτη ή τους μάρτυρες

Ο διαθέτης και οι μάρτυρες πρέπει να είναι γνωστοί στον συμβολαιογράφο που συντάσσει τη διαθήκη.
Αν ο διαθέτης, σύμφωνα με τη βεβαίωση του συμβολαιογράφου, δεν είναι γνωστός σε αυτόν, οι μάρτυρες πρέπει να βεβαιώσουν την ταυτότητα του διαθέτη. Αν για τη σύνταξη της διαθήκης συμπράττει και άλλος συμβολαιογράφος, αρκεί ο διαθέτης να είναι γνωστός σε αυτόν.
Μόνη η απόδειξη ότι ο συμβολαιογράφος αγνοούσε τον διαθέτη ή τους μάρτυρες ή ότι οι μάρτυρες αγνοούσαν τον διαθέτη ή ότι δεν βεβαίωσαν την ταυτότητά του, δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1731
Δήλωση της βούλησης του διαθέτη

Ο διαθέτης δηλώνει προφορικά την τελευταία του βούληση ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν. Ο διαθέτης μπορεί να υπαγορεύει από σχέδιο ή να κάνει χρήση σημειώσεων. Σε περίπτωση σοβαρής αναπηρίας λόγου, ο διαθέτης μπορεί να χρησιμοποιεί μηχανικά ή ηλεκτρονικά μέσα που επιτρέπουν τη φωνητική απόδοση της τελευταίας του βούλησης ή να προσλαμβάνει διερμηνέα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1738.
Τα πρόσωπα που συμπράττουν κατά τη σύνταξη της διαθήκης πρέπει να είναι παρόντα σε όλη τη διάρκεια της πράξης.
Απαγορεύεται η παρουσία κατά τη σύνταξη της διαθήκης οποιουδήποτε άλλου, πέρα από τον διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν.

Άρθρο 1732
Όρκιση μαρτύρων

Οι μάρτυρες ορκίζονται ενώπιον του συμβολαιογράφου και του διαθέτη ότι θα τηρήσουν μυστικές τις διατάξεις της διαθήκης έως τη δημοσίευσή της. Η παράβαση της διάταξης αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1733
Πράξη για τη δημόσια διαθήκη

Για τη διαθήκη συντάσσεται πράξη που πρέπει να περιέχει: 1. την ημέρα, τον μήνα, το έτος και τον τόπο της σύνταξής της· 2. τον προσδιορισμό του διαθέτη, ώστε να μη γεννάται αμφιβολία για την ταυτότητά του· 3. το όνομα και επώνυμο του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν καθώς επίσης, χωρίς ποινή ακυρότητας, την έδρα του συμβολαιογράφου και το επάγγελμα και την κατοικία των λοιπών προσώπων που συμπράττουν· 4. τη δήλωση της τελευταίας βούλησης του διαθέτη και τη μνεία ότι τηρήθηκαν όσα προβλέπονται στο άρθρο 1731.
Η πράξη πρέπει να μνημονεύει επίσης ότι τηρήθηκαν όσα προβλέπονται στα άρθρα 1730 και 1732· η παράλειψη της διατύπωσης της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1734
Ανάγνωση και υπογραφή της πράξης

Η πράξη πρέπει να διαβασθεί στον διαθέτη, ενώ ακούουν τα πρόσωπα που συμπράττουν, και να βεβαιωθεί αυτό στην πράξη.
Η πράξη πρέπει να υπογραφεί από τον διαθέτη και από τα πρόσωπα που συμπράττουν. Πράξεις με περισσότερα φύλλα πρέπει να υπογράφονται και στο τέλος κάθε φύλλου. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να υπογράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται από τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στην πράξη.

Άρθρο 1735
Άλλες διατυπώσεις

Οι γενικές διατάξεις για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα εφαρμόζονται και στη δημόσια διαθήκη, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά.

Άρθρο 1736
Σύνταξη διαθήκης από κωφό

Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κωφός, πρέπει επιπλέον να δοθεί σε αυτόν η πράξη για να τη διαβάσει και να βεβαιωθεί στην πράξη ότι αυτό έγινε.

Άρθρο 1737
Διαθέτης κωφός που δεν γνωρίζει ανάγνωση

Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κωφός και δεν μπορεί να διαβάζει, η διαθήκη συντάσσεται ενώπιον τριών (3) μαρτύρων ή δεύτερου συμβολαιογράφου και δύο (2) μαρτύρων.

Άρθρο 1738
Διαθέτης που αγνοεί την ελληνική γλώσσα

Αν ο συμβολαιογράφος διαπιστώσει ότι ο διαθέτης αγνοεί την ελληνική γλώσσα ή αν ο διαθέτης δηλώσει ότι αγνοεί τα ελληνικά, προσλαμβάνεται διερμηνέας. Ως προς τον διερμηνέα εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1726 έως 1729 για τους μάρτυρες.

Ο διερμηνέας ορκίζεται ότι θα διερμηνεύσει πιστά τη βούληση του διαθέτη, και μεταφράζει την πράξη, πριν από την υπογραφή της, στη γλώσσα στην οποία εκφράζεται ο διαθέτης, ενώ οι άλλοι ακούουν.

Ο διερμηνέας είναι της εκλογής του διαθέτη και ορκίζεται ότι θα τηρήσει μυστικές τις διατάξεις της διαθήκης έως τη δημοσίευσή της· η παράβαση όμως αυτή δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Η πράξη, πέρα από όσα ορίζονται στα άρθρα 1733 και 1734, περιέχει το όνομα και το επώνυμο του διερμηνέα και τη βεβαίωση ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στις παρ. 1 και 2, και υπογράφεται και από τον διερμηνέα. Περιέχει, επίσης, χωρίς όμως ποινή ακυρότητας της διαθήκης, ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στην παρ. 3.

Άρθρο 1739
Μυστική διαθήκη

Για την κατάρτιση μυστικής διαθήκης ο διαθέτης εγχειρίζει στον συμβολαιογράφο, ενώ είναι παρόντες δύο (2) μάρτυρες ή δεύτερος συμβολαιογράφος και ένας (1) μάρτυρας, έγγραφο δηλώνοντας προφορικά ότι περιέχει την τελευταία του βούληση.

Άρθρο 1740
Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων στη μυστική διαθήκη

Τα άρθρα 1726 έως 1730 για τον συμβολαιογράφο και τα λοιπά πρόσωπα που συμπράττουν εφαρμόζονται και στη μυστική διαθήκη.

Άρθρο 1741
Το έγγραφο που εγχειρίζεται

Το έγγραφο που εγχειρίζεται γραμμένο από τον διαθέτη ή από άλλο πρόσωπο ή με μηχανικά μέσα, με την επιφύλαξη της περίπτωσης του άρθρου 1745, φέρει την υπογραφή του διαθέτη. Αν είναι γραμμένο ολικά ή μερικά από άλλον ή με μηχανικά μέσα, φέρει την υπογραφή του διαθέτη και σε κάθε ημίφυλλο. Η παρ. 4 του άρθρου 1721 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 1742
Σφράγιση

Το έγγραφο που εγχειρίζεται ή το περικάλυμμά του, αν δεν είναι σφραγισμένο έτσι που να μην μπορεί να ανοιχθεί χωρίς ρήξη ή βλάβη του σφραγίσματος, πρέπει να σφραγισθεί με τέτοιον τρόπο μπροστά στον διαθέτη και στα πρόσωπα που συμπράττουν.

Άρθρο 1743
Σημείωση στο έγγραφο

Στο έγγραφο που είναι σφραγισμένο ή που σφραγίζεται κατά το άρθρο 1742, ή στο περικάλυμμά του, ο συμβολαιογράφος πρέπει να σημειώσει το όνομα και το επώνυμο του διαθέτη και τη χρονολογία της εγχείρισης,

και η σημείωση αυτή πρέπει να υπογραφεί από τον διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να υπογράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται από τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στη σημείωση.

Η παρ. 2 του άρθρου 1731 εφαρμόζεται και σε αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 1744
Πράξη για τη μυστική διαθήκη

Για την κατάρτιση της μυστικής διαθήκης πρέπει να συνταχθεί πράξη.

Στην πράξη αυτή εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1733 παρ. 1 αριθ. 1, 2, 3, 1734, 1735 και 1736. Στην πράξη πρέπει να βεβαιώνεται επίσης ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στα άρθρα 1731 παρ. 2, 1739, 1742 και 1743.

Ο συμβολαιογράφος πρέπει να σημειώνει στο έγγραφο που του εγχειρίσθηκε ή στο περικάλυμμά του τον αριθμό της πράξης και να τα προσαρτά στην πράξη· η παράβαση όμως της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1745
Διαθέτης που δεν μπόρεσε να υπογράψει

Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι μπορεί να διαβάζει χειρόγραφα, αλλά δεν μπορεί να γράψει, ή ότι δεν μπόρεσε να θέσει την υπογραφή του στο έγγραφο που περιέχει την τελευταία του βούληση, πρέπει επιπλέον να δηλώσει ενώπιον του συμβολαιογράφου και των προσώπων που συμπράττουν ότι το διάβασε και να διευκρινίσει την αιτία που τον εμπόδισε να υπογράψει. Όλα αυτά πρέπει να βεβαιωθούν στην πράξη.

Άρθρο 1746
Διαθέτης με σοβαρή αναπηρία λόγου

Όποιος, κατά τη διαπίστωση του συμβολαιογράφου, έχει σοβαρή αναπηρία λόγου ή από άλλη αιτία εμποδίζεται να μιλάει, μπορεί να συντάξει μυστική διαθήκη. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να γράψει επάνω στο έγγραφο που εγχειρίζεται ή στο περικάλυμμά του, ιδιοχείρως τη δήλωση ότι το έγγραφο είναι η διαθήκη του και, αν το έγγραφο γράφηκε από άλλον, ότι το διάβασε ο διαθέτης.

Αυτή η δήλωση πρέπει να γραφεί από τον διαθέτη ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν και να βεβαιωθεί αυτό στην πράξη.

Άρθρο 1747
Διαθέτης που αγνοεί την ελληνική γλώσσα

Αν ο συμβολαιογράφος διαπιστώσει ότι ο διαθέτης αγνοεί την ελληνική γλώσσα ή αν ο διαθέτης δηλώσει ότι αγνοεί τα ελληνικά, εφαρμόζεται αναλόγως και στη μυστική διαθήκη το άρθρο 1738.

Άρθρο 1748
Μυστική που ισχύει ως ιδιόγραφη

Άκυρη μυστική διαθήκη ισχύει ως ιδιόγραφη, αν είναι έγκυρη ως ιδιόγραφη.

Άρθρο 1749
Ανίκανος για μυστική διαθήκη

Ο ανήλικος και όποιος δεν είναι ικανός να διαβάζει δεν μπορούν να συντάξουν μυστική διαθήκη.

Άρθρο 1750
Διαθήκη σε έκτακτες περιστάσεις (έκτακτη διαθήκη)

Όποιος διατρέχει άμεσο κίνδυνο θανάτου και λόγω έκτακτων περιστάσεων, ιδίως αποκλεισμού, επιδημίας, θαλάσσιου ταξιδιού ή πολέμου, είναι αδύνατη ή σημαντικά δυσχερής η κατάρτιση διαθήκης με κάποιον από τους τύπους των άρθρων 1721 έως 1749, μπορεί να συντάξει διαθήκη δηλώνοντας προφορικά την τελευταία του βούληση ενώπιον τριών (3) μαρτύρων.

Η δήλωση του διαθέτη και οι έκτακτες περιστάσεις υπό τις οποίες συντάσσεται η διαθήκη καταγράφονται από έναν (1) μάρτυρα, το έγγραφο χρονολογείται και υπογράφεται από όλους τους μάρτυρες.

Τα άρθρα 1725 έως 1738 εφαρμόζονται αναλόγως.

Παραβάσεις του τύπου δεν επάγονται την ακυρότητα της διαθήκης, αν αποδειχθεί ότι η καταγραφή της περιλαμβάνει την αληθινή δήλωση της τελευταίας βούλησης του διαθέτη.

Άρθρο 1751
Ισχύς των διαθηκών σε έκτακτες περιστάσεις

Διαθήκη που έχει συνταχθεί σύμφωνα με το άρθρο 1750 καθίσταται ανίσχυρη μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από τη σύνταξή της, εφόσον ο διαθέτης είναι ακόμη εν ζωή.

Η προθεσμία αναστέλλεται για όσο διάστημα ο διαθέτης αδυνατεί να συντάξει διαθήκη με κάποιον από τους τύπους των άρθρων 1721 έως 1749.

Αν ο διαθέτης πριν από την παρέλευση της προθεσμίας βρεθεί πάλι κάτω από τις ίδιες περιστάσεις, η προθεσμία διακόπτεται. Η προθεσμία που διακόπηκε αρχίζει και πάλι μετά την παρέλευση των έκτακτων περιστάσεων.

Αν ο διαθέτης κηρυχθεί άφαντος μετά τη λήξη της προθεσμίας, η διαθήκη παραμένει σε ισχύ εφόσον η προθεσμία δεν είχε λήξει κατά τον χρόνο έναρξης της αφάνειας.

Άρθρο 1752
Παράδοση έκτακτης διαθήκης

Εκείνος που έχει καταγράψει την τελευταία βούληση του διαθέτη οφείλει να παραδώσει την έκτακτη διαθήκη σε συμβολαιογράφο στην Ελλάδα ή σε ελληνική προξενική αρχή στο εξωτερικό.

Εκείνος που παραδίδει τη διαθήκη οφείλει συγχρόνως να γνωστοποιήσει στον συμβολαιογράφο ή την προξενική αρχή τον τυχόν θάνατο του διαθέτη και κάθε άλλη γνωστή σε αυτόν πληροφορία για τον τόπο της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη· σχετική μνεία γίνεται στην πράξη της παράδοσης.

Για την παράδοση της διαθήκης συντάσσεται πράξη, η οποία υπογράφεται από αυτόν που παραλαμβάνει και από αυτόν που παραδίδει τη διαθήκη. Ο συμβολαιογράφος ή η προξενική αρχή που παρέλαβε τη διαθήκη έχει υποχρέωση να στείλει αντίγραφο της πράξης αυτής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης χωρίς υπαίτια καθυστέρηση.

Η διαθήκη που παραδόθηκε φυλάσσεται από τον συμβολαιογράφο ή την προξενική αρχή και δημοσιεύεται μετά τον θάνατο του διαθέτη.

Η μη τήρηση όσων ορίζονται στο άρθρο αυτό δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

Άρθρο 1753
Ανάκληση διαθήκης

Κάθε διαθήκη μπορεί να ανακληθεί: 1. με σχετική δήλωση σε μεταγενέστερη διαθήκη· αν η μεταγενέστερη ανακληθεί, η προγενέστερη διαθήκη ενεργεί σαν να μην είχε καταργηθεί· 2. με δήλωση που γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου με την παρουσία δύο (2) μαρτύρων και με τις λοιπές διατυπώσεις των συμβολαιογραφικών εγγράφων. Αν αυτή η δήλωση ανακληθεί, η διαθήκη ενεργεί σαν να μην είχε ανακληθεί.

Άρθρο 1754
Σιωπηρή ανάκληση

Μεταγενέστερη διαθήκη καταργεί με το περιεχόμενό της την προγενέστερη, μόνο κατά το μέρος που αντίκειται σε αυτήν.

Αν η μεταγενέστερη ανακληθεί, η προγενέστερη ενεργεί σαν να μην είχε καταργηθεί.

Άρθρο 1755
Ανάκληση ιδιόγραφης

Ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να ανακληθεί και αν ο διαθέτης με πρόθεση ανάκλησης καταστρέψει το έγγραφό της ή επιχειρήσει σε αυτό μεταβολές, με τις οποίες συνήθως εκφράζεται η βούληση για ανάκληση έγγραφης δήλωσης.

Αν ο διαθέτης κατέστρεψε το έγγραφο της διαθήκης ή το μετέβαλε με τον τρόπο που σημειώθηκε, τεκμαίρεται ότι είχε σκοπό να ανακαλέσει τη διαθήκη.

Άρθρο 1756
Ανάκληση μυστικής

Μυστική διαθήκη θεωρείται ότι έχει ανακληθεί, αν ο διαθέτης αναλάβει το έγγραφο που περιέχει την τελευταία βούλησή του και είχε εγχειρισθεί στον συμβολαιογράφο και σφραγισθεί.

Αν θεωρηθεί ότι το έγγραφο αυτό έχει ισχύ ιδιόγραφης διαθήκης, η ανάληψη δεν θεωρείται ανάκλησή της.

Ο διαθέτης μπορεί να ενεργήσει οποτεδήποτε την ανάληψη. Η απόδοση του εγγράφου μπορεί να γίνει μόνο προσωπικά στον διαθέτη. Για την απόδοση συντάσσεται πράξη κατά τις κοινές διατάξεις, κάτω από την πράξη της κατάρτισης της μυστικής διαθήκης.

Άρθρο 1757
Ανάληψη κατατεθείσας για φύλαξη ιδιόγραφης διαθήκης

Ιδιόγραφη διαθήκη που έχει κατατεθεί στον συμβολαιογράφο για φύλαξη μπορεί να αναληφθεί με τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο 1756. Η ανάληψη όμως δεν θεωρείται ανάκλησή της.

Άρθρο 1758
Άλλοι όροι για την ανάκληση

Τα άρθρα 1716 έως 1720 εφαρμόζονται αναλόγως και στην ανάκληση διαθήκης.

Άρθρο 1759
Δημοσίευση διαθήκης

Συμβολαιογράφος, στον οποίο υπάρχει διαθήκη, οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να δημοσιεύσει τη διαθήκη στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα δημοσίευσης διαθηκών «Μητρώο Διαθηκών», που τηρείται από τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας.

Όποιος κατέχει ιδιόγραφη διαθήκη οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να την εμφανίσει για δημοσίευση σε συμβολαιογράφο.

Για τη δημοσίευση διαθήκης ο συμβολαιογράφος συντάσσει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη με περιγραφή των τυχόν εξωτερικών ελαττωμάτων της. Το κύρος της διαθήκης κρίνεται από το δικαστήριο. Ο συμβολαιογράφος φυλάσσει στο αρχείο του τα πρωτότυπα των διαθηκών που δημοσίευσε.

Άρθρο 1760
Δημοσίευση από προξενική αρχή

Προξενική αρχή, στην οποία υπάρχει διαθήκη, οφείλει, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να τη δημοσιεύσει σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 1759, συντάσσοντας πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη και το οποίο υπογράφεται από τον προϊστάμενο και έναν υπάλληλο της προξενικής αρχής. Το πρωτότυπο της διαθήκης με το τυχόν περικάλυμμα, αφού θεωρηθεί από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής κατά το άρθρο 1759, προσαρτάται στο πρακτικό και φυλάσσεται στα αρχεία της προξενικής αρχής.

Άρθρο 1761
Δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης επί διαμονής του κατόχου στο εξωτερικό

Αν αυτός που κατέχει την ιδιόγραφη διαθήκη διαμένει στο εξωτερικό, μπορεί να την εμφανίσει για δημοσίευση και στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, οπότε εφαρμόζεται το άρθρο 1760.

Σχετικά με την παράδοση στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής της διαθήκης για δημοσίευση συντάσσεται πράξη, την οποία υπογράφουν αυτός που έλαβε και αυτός που παρέδωσε τη διαθήκη.

Άρθρο 1762
Κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας

Ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία έχει δημοσιευθεί, μπορεί να κηρυχθεί κυρία από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 1763
Παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων ιδιόγραφης διαθήκης

Δημοσιευθείσα ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία είχε κατατεθεί προς φύλαξη από τον διαθέτη κατά το άρθρο 1722, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της πριν από την κήρυξή της ως κυρίας. Αν δεν είχε κατατεθεί προς φύλαξη, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της πριν από την κήρυξή της ως κυρίας μόνο αν με αυτήν τιμώνται και κατιόντες ή σύζυγος. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, πρέπει να κηρυχθεί κυρία, για να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της. Το ίδιο ισχύει και αν η διαθήκη δημοσιεύθηκε μετά την πάροδο δύο (2) ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του τιμωμένου.

Άρθρο 1764
Τεκμήριο γνησιότητας κυρίας διαθήκης

Ιδιόγραφη διαθήκη που δημοσιεύθηκε και κηρύχθηκε κυρία τεκμαίρεται γνήσια, αν επί πέντε (5) έτη από τη δημοσίευσή της δεν αμφισβητήθηκε η γνησιότητά της σε δίκη ανάμεσα σε πρόσωπα που αντλούν δικαιώματα από αυτήν ή που βλάπτονται από την ύπαρξή της.

Άρθρο 1765
Μη ακυρότητα

Η μη τήρηση των άρθρων 1759 έως 1763 δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣΗ

Άρθρο 1766
Διάταξη υπέρ αόριστου προσώπου

Είναι άκυρη η διάταξη της διαθήκης υπέρ προσώπου τόσο αορίστου, ώστε ο προσδιορισμός του να είναι αδύνατος.

Άρθρο 1767
Διάταξη εξαιτίας απειλής ή δόλου

Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν είναι προϊόν απειλής που ασκήθηκε παράνομα ή αντίθετα προς τα χρηστά ήθη.

Η διάταξη είναι επίσης ακυρώσιμη, αν είναι προϊόν απάτης, χωρίς την οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη.

Άρθρο 1768
Διάταξη από πλάνη περί την ταυτότητα

Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν ο διαθέτης βρισκόταν σε πλάνη περί την ταυτότητα του τιμωμένου ή του αντικειμένου που ήθελε να αφήσει. Η εσφαλμένη ονομασία ή περιγραφή προσώπου ή αντικειμένου δεν παραβλάπτει το κύρος της διάταξης.

Άρθρο 1769
Διάταξη από πλάνη περί τα αίτια που μνημονεύονται στη διαθήκη

Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν υπήρξε αποτέλεσμα πλάνης από αίτια που μνημονεύονται στη διαθήκη και ανάγονται στο παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον, χωρίς τα οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη.

Άρθρο 1770
Διάταξη υπέρ του συζύγου ή του συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης

Η διάταξη σε διαθήκη του κληρονομουμένου υπέρ του συζύγου του σε περίπτωση αμφιβολίας είναι ακυρώσιμη, αν ο μεταξύ τους γάμος είναι άκυρος ή λύθηκε όσο ζούσε ο διαθέτης, ή αν ο διαθέτης έχοντας βάσιμο λόγο διαζυγίου είχε ασκήσει την αγωγή διαζυγίου κατά του συζύγου του, ή είχε συναφθεί η συμφωνία για τη συναινετική λύση του γάμου, ή είχε υποβληθεί η κοινή ψηφιακή δήλωση κατά το άρθρο 1441. Το ίδιο ισχύει και αν είχε υπογραφεί η συναινετική ή η μονομερής πράξη για τη λύση του συμφώνου συμβίωσης.

Άρθρο 1771
Παράλειψη μεριδούχου

Αν ο διαθέτης στη διαθήκη του παρέλειψε τον μεριδούχο που υπήρχε κατά τον θάνατό του και η ύπαρξή του κατά τη σύνταξη της διαθήκης δεν του ήταν γνωστή, ή που γεννήθηκε ή έγινε μεριδούχος μετά τη σύνταξή της, η διαθήκη είναι ακυρώσιμη κατά το μέτρο που περιορίζει την εξ αδιαθέτου μερίδα του παραλειφθέντος μεριδούχου.

Η ακύρωση αποκλείεται όταν αποδεικνύεται ότι ο διαθέτης θα προέβαινε στη σύνταξη της διαθήκης και αν γνώριζε την πραγματική κατάσταση που υπήρχε ή επήλθε.

Άρθρο 1772
Ποιος ζητεί την ακύρωση

Την ακύρωση της διάταξης της διαθήκης στις περιπτώσεις των άρθρων 1767 έως 1771 μπορεί να ζητήσει μόνο εκείνος που ωφελείται άμεσα από την ακύρωσή της, και στην περίπτωση του άρθρου 1771 μόνο ο μεριδούχος που παραλείφθηκε. Το άρθρο 145 δεν εφαρμόζεται στην ακύρωση διάταξης της διαθήκης.

Άρθρο 1773
Αποσβεστική προθεσμία

Το δικαίωμα για ακύρωση διάταξης τελευταίας βούλησης αποσβήνεται δύο (2) έτη μετά τη δημοσίευση της διαθήκης.

Άρθρο 1774
Εξάρτηση διάταξης από τη γνώμη άλλου

Ο διαθέτης δεν μπορεί να εξαρτήσει την ισχύ διάταξης τελευταίας βούλησης από τη γνώμη άλλου. Δεν μπορεί επίσης να αναθέσει σε άλλον τον προσδιορισμό είτε του τιμώμενου προσώπου είτε του πράγματος που καταλείπεται.

Άρθρο 1775
Διάταξη υπέρ «συγγενών»

Αν ο διαθέτης χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό μνημόνευσε στη διαθήκη τους «εξ αδιαθέτου» ή τους «νόμιμους» κληρονόμους του ή τους «συγγενείς» του, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχουν τιμηθεί εκείνοι που καλούνται εξ αδιαθέτου κατά τον χρόνο της επαγωγής, κατά την αναλογία της μερίδας τους.

Άρθρο 1776
Διάταξη υπέρ κατιόντος

Αν ο διαθέτης μνημόνευσε στη διαθήκη του κατιόντα του, σε περίπτωση αμφιβολίας, αν αυτός εκπέσει από οποιονδήποτε λόγο, τη θέση του παίρνουν οι δικοί του κατιόντες, εφόσον θα καλούνταν εξ αδιαθέτου.

Άρθρο 1777
Διάταξη για τους φτωχούς ή απόρους

Όσα καταλείπονται στους φτωχούς ή απόρους χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχουν καταλειφθεί στον δήμο, στον οποίο ο διαθέτης είχε την τελευταία κατοικία ή διαμονή του και, αν αυτή δεν βρισκόταν στην Ελλάδα, θεωρείται ότι έχουν καταλειφθεί στο Δημόσιο και ξοδεύονται για τους φτωχούς ή απόρους.

Άρθρο 1778
Αμφιβολία ως προς τον τιμώμενο

Αν ο προσδιορισμός του τιμωμένου από τον διαθέτη αρμόζει σε περισσότερα πρόσωπα και δεν μπορεί να εξακριβωθεί σε ποιο από αυτά απέβλεπε, θεωρείται ότι όλα αυτά τα πρόσωπα έχουν τιμηθεί κατά ίσα μέρη.

Άρθρο 1779
Αίρεση ακατάληπτη

Οι ακατάληπτες αιρέσεις που έχουν προστεθεί σε διάταξη τελευταίας βούλησης θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί.

Άρθρο 1780
Παράνομη ή ανήθικη αίρεση, αίρεση αγαμίας ή χηρείας

Παράνομη ή ανήθικη αίρεση που προστίθεται σε διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και αίρεση αγαμίας ή χηρείας, θεωρείται σαν να μην έχουν γραφεί.

Άρθρο 1781
Διάταξη δελεαστική

Η κατάλειψη με διάταξη τελευταίας βούλησης υπό την αίρεση της αμοιβαίας ελευθεριότητας σε διαθήκη από τον κληρονόμο ή τον κληροδόχο είναι άκυρη.

Άρθρο 1782
Αίρεση αναβλητική

Η διάταξη διαθήκης που εξαρτάται από αναβλητική αίρεση, σε περίπτωση αμφιβολίας, ισχύει μόνο αν ο τιμώμενος με τη διάταξη αυτή ζει όταν πληρωθεί η αίρεση.

Άρθρο 1783
Αίρεση που επιβάλλει παράλειψη

Αν με διάταξη τελευταίας βούλησης έχει καταλειφθεί οτιδήποτε με την αίρεση ότι ο τιμώμενος θα παραλείψει ορισμένη ενέργεια ή θα εξακολουθήσει να την επιχειρεί για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι η διάταξη έχει τεθεί με διαλυτική αίρεση αντίθετου περιεχομένου.

Άρθρο 1784
Αίρεση που θεωρείται ότι έχει πληρωθεί

Αν απαιτείται να συμπράξει τρίτος για να πληρωθεί η αίρεση, με την οποία έχει γραφεί ο τιμώμενος, και ο τρίτος αρνείται να συμπράξει, η αίρεση, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχει πληρωθεί.

Άρθρο 1785
Ιδιότητα του τιμωμένου

Αν ο διαθέτης άφησε στον τιμώμενο ολόκληρη την περιουσία, θεωρείται ότι ο τιμώμενος έχει εγκατασταθεί ως κληρονόμος, ακόμη και αν δεν ονομάστηκε κληρονόμος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση αμφιβολίας αν ο διαθέτης του άφησε ποσοστό ή ειδικά αντικείμενα τα οποία, λαμβανομένης υπόψη της αξίας της κληρονομίας, αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα αυτής.

Αν έχουν αφεθεί μόνο ειδικά αντικείμενα στον τιμώμενο, σε περίπτωση αμφιβολίας και λαμβανομένης υπόψη της αξίας αυτών σε σχέση με το σύνολο της κληρονομίας, αυτός θεωρείται κληροδόχος, ακόμη και αν ονομάστηκε κληρονόμος.

Άρθρο 1786
Εγκατάσταση σε μέρος της κληρονομίας

Αν έχει εγκατασταθεί ένας μόνο κληρονόμος και έχει περιορισθεί σε μέρος της κληρονομίας, ως προς το υπόλοιπο μέρος επέρχεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή.

Το ίδιο ισχύει και όταν έχουν εγκατασταθεί περισσότεροι κληρονόμοι, καθένας από τους οποίους έχει περιορισθεί σε μέρος της κληρονομίας και το σύνολο των καταλειφθέντων δεν εξαντλεί τον κλήρο.

Άρθρο 1787
Εγκατάστατοι ως μόνοι κληρονόμοι

Αν, σύμφωνα με τη βούληση του διαθέτη, οι εγκατάστατοι γράφηκαν ως οι μόνοι κληρονόμοι, καθένας από αυτούς εγκαταστάθηκε σε ποσοστό και τα ποσοστά δεν εξαντλούν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη αύξηση των ποσοστών.

Άρθρο 1788
Εγκαταστάσεις που υπερβαίνουν τον κλήρο

Αν καθένας από τους εγκαταστάτους γράφηκε σε ποσοστό και τα ποσοστά υπερβαίνουν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη μείωση των ποσοστών.

Άρθρο 1789
Εγκαταστάσεις αορίστως

Αν εγκαταστάθηκαν περισσότεροι κληρονόμοι χωρίς προσδιορισμό των μερίδων, θεωρούνται όλοι εγκατάστατοι σε ίσα μέρη, εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 1775 και 1776.

Άρθρο 1790
Εγκαταστάσεις με προσδιορισμό και χωρίς προσδιορισμό μερών

Αν εγκαταστάθηκαν περισσότεροι κληρονόμοι, από τους οποίους μερικοί σε ποσοστά και άλλοι χωρίς προσδιορισμό μερίδων, εκείνοι που έχουν εγκατασταθεί αόριστα παίρνουν ό,τι απομένει μετά την αφαίρεση των ποσοστών.

Αν τα ορισμένα ποσοστά εξαντλούν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη μείωσή τους, έτσι ώστε καθένας από εκείνους που έχουν εγκατασταθεί αόριστα να πάρει όση μερίδα πήρε εκείνος που εγκαταστάθηκε στο μικρότερο ποσοστό.

Άρθρο 1791
Εγκατάσταση σε κοινή μερίδα

Αν ορισμένοι από τους περισσότερους εγκαταστάτους γράφηκαν σε ένα και το ίδιο ποσοστό (κοινή μερίδα), εφαρμόζονται αναλόγως στην κοινή μερίδα τα άρθρα 1787 έως 1790.

Άρθρο 1792
Προσαύξηση

Αν περισσότεροι εγκαταστάθηκαν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, και ένας από αυτούς εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή, η μερίδα του προσαυξάνει στους λοιπούς, ανάλογα με τις μερίδες τους.

Αν μερικοί από τους εγκαταστάτους γράφηκαν σε κοινή μερίδα, η προσαύξηση επέρχεται κατά προτίμηση μεταξύ τους.

Αν με την εγκατάσταση έχει διατεθεί μέρος μόνο της κληρονομίας, και ως προς το υπόλοιπο επέρχεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, τότε μόνο γίνεται προσαύξηση μεταξύ των εγκαταστάτων όταν έχουν γραφεί σε κοινή μερίδα.

Ο διαθέτης μπορεί να αποκλείσει την προσαύξηση.

Άρθρο 1793
Μερίδα που αποκτάται κατά προσαύξηση

Η μερίδα που αποκτάται κατά προσαύξηση θεωρείται ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο που βαρύνουν εκείνον που απέκτησε ή εξέπεσε, καθώς και ως προς την υποχρέωση της συνεισφοράς, ως ιδιαίτερη μερίδα.

Άρθρο 1794
Υποκατάσταση κοινή

Ο διαθέτης μπορεί να διορίσει υποκατάστατο κληρονόμο για την περίπτωση που ο εγκατάστατος εκπέσει πριν ή μετά την επαγωγή.

Άρθρο 1795
Υποκατάστατος σε περίπτωση αμφιβολίας

Ο υποκατάστατος, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχει ταχθεί τόσο για την περίπτωση που ο εγκατάστατος δεν μπορεί να είναι κληρονόμος όσο και για την περίπτωση που δεν θέλει να είναι κληρονόμος.

Άρθρο 1796
Υποκατάσταση αμοιβαία

Αν οι εγκατάστατοι έχουν αμοιβαία υποκατασταθεί ή αν για τον έναν από αυτούς ορίσθηκαν υποκατάστατοι οι λοιποί, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρούνται ότι έχουν υποκατασταθεί ανάλογα με τη μερίδα τους.

Αν οι εγκατάστατοι υποκαταστάθηκαν αμοιβαία, αλλά μερικοί από αυτούς γράφηκαν σε κοινή μερίδα, σε περίπτωση αμφιβολίας, εκείνοι που έχουν έτσι γραφεί προηγούνται από τους λοιπούς ως υποκατάστατοι για τη μερίδα αυτή.

Άρθρο 1797
Υποκατάσταση και προσαύξηση

Το δικαίωμα από την υποκατάσταση προηγείται από το δικαίωμα της προσαύξησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ

Άρθρο 1798
Έννοια και κατάρτιση

Ο κληρονομούμενος μπορεί με σύμβαση να εγκαταστήσει κληρονόμο, να συστήσει καταπίστευμα, κληροδοσία ή τρόπο και να επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο στην κληρονομική του διαδοχή (κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου). Τιμώμενος μπορεί να είναι ο αντισυμβαλλόμενος ή τρίτος. Με την ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου μπορούν να διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι.

Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου καταρτίζεται ενώπιον συμβολαιογράφου με αυτοπρόσωπη παρουσία των συμβαλλομένων. Η ικανότητα του συμβαλλομένου που διαθέτει αιτία θανάτου την περιουσία του κρίνεται κατά τα άρθρα 1719 έως 1720.

Άρθρο 1799
Δεσμευτικότητα της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου

Με την επιφύλαξη του άρθρου 1804, διατάξεις της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου με τις οποίες ο συμβαλλόμενος εγκαθιστά κληρονόμο, συνιστά καταπίστευμα, κληροδοσία ή τρόπο, ή επιλέγει το εφαρμοστέο δίκαιο στην κληρονομική του διαδοχή, δεν ανακαλούνται μονομερώς.

Διατάξεις τελευταίας βούλησης πέραν εκείνων της παρ. 1 μπορούν να περιληφθούν σε κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, αλλά ανακαλούνται ελεύθερα με μεταγενέστερη διάταξη τελευταίας βούλησης.

Ο τιμώμενος με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου έχει δικαίωμα να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία ή την κληροδοσία μετά την επαγωγή.

Άρθρο 1800
Επίδραση της κληρονομικής σύμβασης σε άλλες διατάξεις τελευταίας βούλησης

Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου τροποποιείται ή καταργείται με μεταγενέστερη σύμβαση μεταξύ των ίδιων συμβαλλομένων, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1798.

Κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου καταργεί προγενέστερη διαθήκη μόνο κατά το μέρος που αντίκειται σε αυτή.

Διαθήκη ή κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου του κληρονομουμένου με άλλον αντισυμβαλλόμενο δεν ισχύει κατά το μέρος που αντίκειται σε προγενέστερη κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1801
Ελευθερία διάθεσης εν ζωή

Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου δεν περιορίζει την ελευθερία του κληρονομουμένου να διαθέτει την περιουσία του εν ζωή, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά κατά το άρθρο 177. Αν ο κληρονομούμενος διαθέσει εν ζωή την περιουσία του από χαριστική αιτία προς βλάβη του τιμωμένου, ο τιμώμενος έχει δικαίωμα μετά την επαγωγή να ζητήσει με αγωγή την ανατροπή της χαριστικής δικαιοπραξίας. Η αγωγή ασκείται εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση της κληρονομικής σύμβασης και πάντως εντός πέντε (5) ετών από τη διάθεση.

Άρθρο 1802
Ανάλογη εφαρμογή άρθρων

Τα άρθρα 1766 έως 1797 εφαρμόζονται αναλόγως και στις κληρονομικές συμβάσεις αιτία θανάτου. Στην περίπτωση του άρθρου 1771 η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου είναι ακυρώσιμη στο σύνολό της, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει διαφορετικά.

Τα άρθρα 1904 έως 1922, 1934 έως 1977 και 1978 έως 1983 εφαρμόζονται και σε καταπίστευμα, κληροδοσία και τρόπο που συνιστάται με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου.

Άρθρο 1803
Ακύρωση κληρονομικής σύμβασης

Την ακύρωση της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου ή διάταξης αυτής λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής μπορεί να ζητήσει ο κληρονομούμενος εντός της προθεσμίας του άρθρου 157.

Ακύρωση δεν χωρεί μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου, αν το δικαίωμα ακύρωσης είχε ήδη γεννηθεί στο πρόσωπο αυτού και κατά τον χρόνο της επαγωγής είχε αποσβεσθεί.

Αν με την ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι, η ακύρωση διάταξης τελευταίας βούλησης του ενός συμβαλλομένου, σε περίπτωση αμφιβολίας, συνεπιφέρει την ακύρωση ολόκληρης της σύμβασης.

Άρθρο 1804
Ανάκληση λόγω παραπτώματος του τιμωμένου

Ο κληρονομούμενος μπορεί να ανακαλέσει διάταξη της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, αν ο τιμώμενος με αυτή υποπέσει έναντί του σε παράπτωμα που, αν ήταν μεριδούχος, θα δικαιολογούσε τη στέρηση της νόμιμης μοίρας του.

Η ανάκληση γίνεται με αυτοπρόσωπη δήλωση του κληρονομουμένου προς τον αντισυμβαλλόμενό του ή τους κληρονόμους του και προς τον τιμώμενο και υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου.

Άρθρο 1805
Κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου έναντι ανταλλάγματος εν ζωή

Αν με την κληρονομική σύμβαση ο κληρονομούμενος διαθέτει την περιουσία του αιτία θανάτου έναντι εν ζωή ανταλλάγματος του αντισυμβαλλομένου του, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης του ανταλλάγματος μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση.

Δικαίωμα υπαναχώρησης έχει και ο αντισυμβαλλόμενος του κληρονομουμένου, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ιδίως αν ο κληρονομούμενος διαθέτει εν ζωή την περιουσία του αντίθετα προς την κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου ή με τη συμπεριφορά του καθιστά αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερή την εκπλήρωση του ανταλλάγματος.

Η υπαναχώρηση γίνεται με δήλωση αυτού που έχει το δικαίωμα να υπαναχωρήσει προς τον αντισυμβαλλόμενό του και υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Οι γενικές διατάξεις για την υπαναχώρηση εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 1806
Δημοσίευση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου

Οι διατάξεις για τη δημοσίευση διαθήκης εφαρμόζονται αναλόγως και για τη δημοσίευση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου.

Αν στην ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι, οι διατάξεις τελευταίας βούλησης του επιζώντος συμβαλλομένου απαλείφονται από τη δημοσίευση, στο μέτρο που μπορούν να διαχωριστούν από εκείνες του αποβιώσαντος. Μετά τον θάνατο και του τελευταίου συμβαλλομένου η κληρονομική σύμβαση δημοσιεύεται εκ νέου στο σύνολό της.

Άρθρο 1807
Ακυρότητα υποσχετικών συμβάσεων που περιορίζουν την ελευθερία του διατιθέναι

Σύμβαση, με την οποία ο κληρονομούμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταρτίσει ή να μην καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης ή να ανακαλέσει ή να μην ανακαλέσει υφιστάμενη διάταξη τελευταίας βούλησης, είναι άκυρη.

Σύμβαση, με την οποία ο κληρονομούμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης υπέρ ορισμένου προσώπου, μπορεί να ισχύσει ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου κατά τα άρθρα 1798 έως 1806, αν συνάγεται ότι τα μέρη θα την ήθελαν σε περίπτωση που γνώριζαν την ακυρότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΗ

Άρθρο 1808
Πρώτη τάξη

Ως κληρονόμοι εξ αδιαθέτου στην πρώτη τάξη καλούνται οι κατιόντες του κληρονομουμένου. Ο πλησιέστερος από αυτούς αποκλείει τον απώτερο της ίδιας ρίζας.

Στη θέση κατιόντος που εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή υπεισέρχονται οι κατιόντες που μέσω αυτού συνδέονται με συγγένεια με τον κληρονομούμενο (διαδοχή κατά ρίζες).

Τα τέκνα κληρονομούν κατ’ ισομοιρία.

Άρθρο 1809
Δεύτερη τάξη

Στη δεύτερη τάξη καλούνται μαζί οι γονείς του κληρονομουμένου, οι αδελφοί, καθώς και τα τέκνα και οι εγγονοί αδελφών που εξέπεσαν πριν ή μετά την επαγωγή. Οι γονείς και οι αδελφοί κληρονομούν κατ’ ισομοιρία. Τα τέκνα ή οι εγγονοί αδελφών που εξέπεσαν κληρονομούν κατά ρίζες. Τα τέκνα αδελφού του κληρονομουμένου, που κληρονομούν κατά ρίζες, αποκλείουν τους εγγονούς της ίδιας ρίζας.

Η μερίδα του γονέα που εξέπεσε προσαυξάνει κατ’ ισομοιρία τη μερίδα των αδελφών ή των τέκνων ή εγγονών αδελφών, που κληρονομούν κατά ρίζες. Αν δεν καλούνται στην κληρονομία αδελφοί ή τέκνα ή εγγονοί αδελφών, η μερίδα του γονέα που εξέπεσε προσαυξάνει το μερίδιο του επιζώντος συζύγου.

Ετεροθαλείς αδελφοί, αν συντρέχουν με γονείς ή αμφιθαλείς αδελφούς ή τέκνα ή εγγονούς αμφιθαλών αδελφών, καλούνται στο μισό της μερίδας που περιέρχεται στους αμφιθαλείς. Τα τέκνα ή οι εγγονοί ετεροθαλούς αδελφού, που εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή, κληρονομούν κατά ρίζες.

Άρθρο 1810
Ο επιζών σύζυγος

Ο επιζών σύζυγος καλείται ως κληρονόμος εξ αδιαθέτου με τους συγγενείς της πρώτης τάξης στο τρίτο της κληρονομίας, αν συντρέχει με ένα τέκνο, και στο τέταρτο της κληρονομίας, αν συντρέχει με δύο ή περισσότερα τέκνα. Με τους συγγενείς της δεύτερης τάξης ο επιζών σύζυγος καλείται στο μισό της κληρονομίας. Επιπλέον, παίρνει ως εξαίρετο, ανεξάρτητα από την τάξη στην οποία καλείται, τα έπιπλα, σκεύη, ενδύματα και άλλα τέτοια οικιακά αντικείμενα που τα χρησιμοποιούσε είτε μόνος εκείνος που επιζεί είτε μαζί με τον κληρονομούμενο. Αν όμως υπάρχουν τέκνα του κληρονομουμένου, λαμβάνονται υπόψη και οι ανάγκες τους, εφόσον το επιβάλλουν οι ειδικές περιστάσεις για λόγους επιείκειας.

Αν στην κληρονομία περιλαμβάνεται ακίνητο το οποίο χρησίμευε όσο ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του συζύγου του, ο σύζυγος δικαιούται την αποκλειστική χρήση του ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Αντί για την κληρονομική μερίδα κατά την παρ. 1, ο επιζών σύζυγος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο της κληρονομίας, εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη των προθεσμιών του άρθρου 1845, να λάβει την

επικαρπία σε αντικείμενα της κληρονομίας. Η επικαρπία αποσβήνεται με τον θάνατο του συζύγου και δεν μεταβιβάζεται.

Άρθρο 1811
Τρίτη τάξη

Αν δεν υπάρχουν συγγενείς της πρώτης και της δεύτερης τάξης, ο σύζυγος που επιζεί καλείται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος σε ολόκληρη την κληρονομία.

Άρθρο 1812
Αποκλεισμός συζύγου

Το κληρονομικό δικαίωμα καθώς και το δικαίωμα στο εξαίρετο του επιζώντος συζύγου αποκλείονται, αν εκκρεμεί διαδικασία για τη λύση του γάμου ή του συμφώνου συμβίωσης. Σε περίπτωση συναινετικού διαζυγίου πρέπει να έχει καταρτισθεί η συμφωνία για τη λύση του γάμου ή να έχει υποβληθεί η κοινή ψηφιακή δήλωση.

Αν την αγωγή διαζυγίου άσκησε ο κληρονομούμενος, ο επιζών σύζυγος στερείται τη νόμιμη μοίρα, μόνο εφόσον η αγωγή ασκήθηκε για βάσιμο λόγο.

Άρθρο 1813
Τέταρτη τάξη

Στην τέταρτη τάξη καλούνται οι παππούδες και οι γιαγιάδες του κληρονομουμένου και από τους κατιόντες τους τα τέκνα και οι εγγονοί.

Αν κατά την επαγωγή ζουν οι παππούδες και οι γιαγιάδες και των δύο γραμμών, κληρονομούν μόνο αυτοί κατ’ ισομοιρία. Αν πριν ή μετά την επαγωγή εξέπεσε ο παππούς ή η γιαγιά από την πατρική ή τη μητρική γραμμή, στη θέση του υπεισέρχονται τα τέκνα και οι εγγονοί του. Αν δεν υπάρχουν τέκνα και εγγονοί, η μερίδα αυτού που εξέπεσε περιέρχεται στον παππού ή στη γιαγιά της ίδιας γραμμής και, αν δεν υπάρχει, στα τέκνα και στους εγγονούς του. Αν πριν ή μετά την επαγωγή εξέπεσαν ο παππούς και η γιαγιά, είτε από την πατρική είτε από τη μητρική γραμμή, και δεν υπάρχουν τέκνα και εγγονοί αυτών, κληρονομούν μόνο ο παππούς ή η γιαγιά ή τα τέκνα και οι εγγονοί τους από την άλλη γραμμή.

Τα τέκνα κληρονομούν κατ’ ισομοιρία και αποκλείουν τους εγγονούς της ίδιας ρίζας. Οι εγγονοί κληρονομούν κατά ρίζες.

Άρθρο 1814
Δικαίωμα από περισσότερες ρίζες

Όποιος στην περίπτωση της διαδοχής κατά ρίζες ανήκει σε περισσότερες ρίζες, παίρνει τη μερίδα που ανήκει σε κάθε ρίζα. Κάθε μερίδα θεωρείται ιδιαίτερη κληρονομική μερίδα.

Άρθρο 1815
Διαδοχή τάξεων - προσαύξηση

Δεν καλείται στην κληρονομία κληρονόμος επόμενης τάξης, εφόσον υπάρχει κληρονόμος προηγούμενης τάξης.

Αν ο εξ αδιαθέτου κληρονόμος εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή και από την αιτία αυτή αυξήθηκε η μερίδα άλλου εξ αδιαθέτου κληρονόμου, το μέρος κατά το οποίο επήλθε η αύξηση θεωρείται ιδιαίτερη κληρονομική μερίδα ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο που βαρύνουν τον κληρονόμο αυτόν ή εκείνον που εξέπεσε, καθώς και ως προς την υποχρέωση συνεισφοράς.

Άρθρο 1816
Δικαίωμα αναζήτησης δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών

Αν δεν κληρονομούν κατιόντες, αδελφοί, τέκνα και εγγονοί αδελφών και σύζυγος, καθένας από τους γονείς, τους παππούδες, τις γιαγιάδες, τα τέκνα ή τους εγγονούς τους, εφόσον καλούνται στην κληρονομία ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, δικαιούται, εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη των προθεσμιών του άρθρου 1845, να ζητήσει, κατά περίπτωση, από τον άλλο γονέα, τους παππούδες, τις γιαγιάδες, τα τέκνα ή τους εγγονούς τους της άλλης συγγενικής γραμμής, που κληρονομούν εξ αδιαθέτου, την απόδοση, εφόσον σώζονται, αντικειμένων που ανήκουν στην κληρονομία και προέρχονται από χαριστική εν ζωή παροχή, κληρονομία ή κληροδοσία προς τον κληρονομούμενο από πρόσωπα της ίδιας συγγενικής γραμμής.

Οι δανειστές της κληρονομίας μπορούν να ικανοποιηθούν από το αντικείμενο της χαριστικής εν ζωή παροχής και μετά την απόδοσή του στον γονέα που το ζήτησε, με την επιφύλαξη του άρθρου 1895.

Άρθρο 1817
Πέμπτη τάξη - Πρόσωπο που συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο

Αν στην κληρονομία δεν καλείται σύζυγος, το κατά το άρθρο 1810 εξαίρετο περιέρχεται στο πρόσωπο με το οποίο ο κληρονομούμενος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση κατά τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό, αν είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με τον κληρονομούμενο.

Αν δεν καλείται σύζυγος και στην κληρονομία περιλαμβάνεται ακίνητο το οποίο χρησίμευε όσο ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του προσώπου με το οποίο εκείνος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση, το πρόσωπο αυτό δικαιούται υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 1 την αποκλειστική χρήση του ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Αν στην κληρονομία δεν καλείται σύζυγος ή συγγενής του κληρονομουμένου, αυτή περιέρχεται στο πρόσωπο με το οποίο ο κληρονομούμενος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση κατά τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό αν είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με τον κληρονομούμενο και αυτά εξέπεσαν πριν ή μετά την επαγωγή. Το πρόσωπο αυτό αποκτά την κληρονομία ήδη κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου, μόνο εφόσον το δικαστήριο της κληρονομίας, μετά από αίτησή του, που υποβάλλεται εντός των προθεσμιών του άρθρου 1845, βεβαιώσει τις προϋποθέσεις του παρόντος.

Άρθρο 1818
Έκτη τάξη

Αν δεν κληρονομεί άλλος κληρονόμος από εκείνους που καλούνται κατά τον νόμο, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος καλείται το Δημόσιο.

Άρθρο 1819
Κληροδοσία εκ του νόμου υπέρ του προσώπου που παρείχε φροντίδα στον κληρονομούμενο

Συνιστάται κληροδοσία εκ του νόμου υπέρ του προσώπου που είχε αναλάβει τη φροντίδα του κληρονομουμένου, συμβάλλοντας ουσιωδώς και χωρίς αντάλλαγμα ή αντίστοιχη νόμιμη υποχρέωση στην κάλυψη των αναγκών του, είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω άλλου, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) μηνών κατά τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από τον θάνατο του κληρονομουμένου. Δικαιούχος της κληροδοσίας μπορεί να είναι και κληρονόμος ή μεριδούχος.

Αντικείμενο της κληροδοσίας είναι χρηματικό ποσό, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται με κριτήρια όπως το είδος, η διάρκεια και η έκταση των αναγκών του κληρονομουμένου που καλύφθηκαν από τον δικαιούχο. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να διατάξει αντί χρηματικού ποσού την αυτούσια απόδοση περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας αντίστοιχης αξίας.

Ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη να αποκλείσει την κληροδοσία της παρ. 1. Σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία συνιστάται και όταν ο δικαιούχος τιμάται με διάταξη τελευταίας βούλησης.

Η κληροδοσία της παρ. 1 εκπληρώνεται πριν από τις λοιπές κληροδοσίες και τους τρόπους. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τις κληροδοσίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
ΝΟΜΙΜΗ ΜΟΙΡΑ

Άρθρο 1820
Χρηματική αξίωση - Ποσοστό

Οι κατιόντες και οι γονείς του κληρονομουμένου, καθώς και ο σύζυγος που επιζεί, οι οποίοι θα είχαν κληθεί ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, έχουν αξίωση νόμιμης μοίρας κατά του κληρονόμου. Η αξίωση αυτή είναι χρηματική και ανέρχεται στο μισό της αξίας της εξ αδιαθέτου μερίδας. Περισσότεροι κληρονόμοι ευθύνονται έναντι του νόμιμου μεριδούχου σύμφωνα με το άρθρο 1881.

Η αξίωση γεννάται με τον θάνατο του κληρονομουμένου, είναι κληρονομητή και μεταβιβαστή. Ο μεριδούχος μπορεί να παραιτηθεί από την αξίωσή του με μονομερή δήλωσή του προς τον κληρονόμο.

Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να διατάξει την αυτούσια απόδοση ποσοστού ή περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας που αντιστοιχεί στη νόμιμη μοίρα. Την ίδια δυνατότητα έχει το δικαστήριο και σε σχέση με στοιχείο της ατομικής περιουσίας του κληρονόμου, εφόσον αυτός ευθύνεται έναντι των δανειστών της κληρονομίας και με την ατομική του περιουσία.

Η αξίωση παραγράφεται σε μία διετία, η οποία αρχίζει μόλις λήξει το έτος εντός του οποίου ο μεριδούχος πληροφορήθηκε την ύπαρξη της αξίωσης. Σε κάθε περίπτωση η αξίωση παραγράφεται μετά την πάροδο είκοσι (20) ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1821
Ερμηνευτικός κανόνας

Αν ο διαθέτης αφήσει σε μεριδούχο τη νόμιμη μοίρα, σε περίπτωση αμφιβολίας δεν θεωρείται ότι τον εγκαθιστά κληρονόμο.

Άρθρο 1822
Διαδοχή στη νόμιμη μοίρα

Αν κάποιος μεριδούχος στερήθηκε ολικά ή μερικά τη νόμιμη μοίρα ή παραιτήθηκε εκ των προτέρων από το δικαίωμα αυτής ή εξέπεσε λόγω κληρονομικής ανικανότητας ή αναξιότητας, την αξίωση της νόμιμης μοίρας ασκούν οι μεριδούχοι που έρχονται στη θέση του κατά τη σειρά της εξ αδιαθέτου διαδοχής. Στην αξίωση της νόμιμης μοίρας δεν χωρεί προσαύξηση.

Άρθρο 1823
Συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας

Αν στον μεριδούχο έχει καταλειφθεί λιγότερο από τη νόμιμη μοίρα, η αξίωσή του υπάρχει για το μέρος που λείπει.

Άρθρο 1824
Κληροδοσία στον μεριδούχο

Αν στον μεριδούχο καταλείφθηκε κληροδοσία, μπορεί να την αποποιηθεί και να ασκήσει ολόκληρη την αξίωσή του στη νόμιμη μοίρα. Αν δεν αποποιηθεί την κληροδοσία, ασκεί την αξίωση στη νόμιμη μοίρα για το μέρος που λείπει.

Εκείνος που βαρύνεται με την κληροδοσία δικαιούται να τάξει στον μεριδούχο εύλογη προθεσμία για να την αποποιηθεί. Αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, το δικαίωμα αποποίησης χάνεται.

Άρθρο 1825
Περιορισμοί της νόμιμης μοίρας

Αν ο μεριδούχος είναι συγχρόνως και κληρονόμος και η νόμιμη μοίρα του περιορίζεται με την επιβολή καταπιστεύματος ή τον ορισμό εκτελεστή διαθήκης ή βαρύνεται με κληροδοσία ή τρόπο, μπορεί να ζητήσει τη νόμιμη μοίρα, αν αποποιηθεί την κληρονομία. Η προθεσμία αποποίησης αρχίζει μόλις ο μεριδούχος λάβει γνώση του περιορισμού ή του βάρους.

Περιορισμός της νόμιμης μοίρας υφίσταται και όταν ο μεριδούχος εγκαθίσταται ως καταπιστευματοδόχος.

Άρθρο 1826
Προσδιορισμός μερίδας

Για τον προσδιορισμό της εξ αδιαθέτου μερίδας με βάση την οποία υπολογίζεται η νόμιμη μοίρα, συναριθμούνται όσοι έχουν στερηθεί τη νόμιμη μοίρα με τη διαθήκη, όσοι έχουν αποποιηθεί την κληρονομία, όσοι έχουν παραιτηθεί εκ των προτέρων από το κληρονομικό δικαίωμα ή τη νόμιμη μοίρα και όσοι έχουν κηρυχθεί ανάξιοι ή είναι αυτοδικαίως ανίκανοι να κληρονομήσουν.

Άρθρο 1827
Προσδιορισμός της κληρονομίας

Ο υπολογισμός της νόμιμης μοίρας γίνεται με βάση την κατάσταση και την αξία της κληρονομίας κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου, αφού αφαιρεθούν τα χρέη και οι δαπάνες της κηδείας του. Ο μεριδούχος έχει κατά του κληρονόμου την αξίωση παροχής πληροφοριών του άρθρου 1876.

Στην κληρονομία προστίθενται, με την αξία που είχαν κατά τον χρόνο της παροχής, οτιδήποτε ο κληρονομούμενος παραχώρησε, όσο ζούσε, χωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο είτε με δωρεά είτε με γονική παροχή ή με άλλο τρόπο, και επίσης οποιαδήποτε δωρεά έκανε ο κληρονομούμενος στα τελευταία πέντε (5) έτη πριν από τον θάνατό του, εκτός αν την επέβαλαν λόγοι ευπρέπειας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον. Στην κληρονομία προστίθεται και κάθε δωρεά αιτία θανάτου με την αξία που είχε κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου.

Για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας του γονέα δεν συνυπολογίζεται ό,τι περιέρχεται ως εξαίρετο, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1810, στον σύζυγο που επιζεί. Επίσης, δεν συνυπολογίζονται τα αντικείμενα του άρθρου 1816, τα οποία προέρχονται από την άλλη συγγενική γραμμή.

Άρθρο 1828
Αποτίμηση της κληρονομίας

Η αξία της κληρονομίας, εφόσον είναι αναγκαίο, βρίσκεται με εκτίμηση. Η εκτίμηση από τον κληρονομούμενο δεν είναι υποχρεωτική.

Δικαιώματα και υποχρεώσεις της κληρονομίας που εξαρτώνται από αναβλητική αίρεση δεν υπολογίζονται κατά την εκτίμηση, και όσα εξαρτώνται από διαλυτική αίρεση υπολογίζονται χωρίς την αίρεση. Αν η αίρεση πληρωθεί, γίνεται η εξίσωση που αρμόζει προς την κατάσταση που άλλαξε.

Για αβέβαια ή επισφαλή δικαιώματα, καθώς και για αμφίβολες υποχρεώσεις της κληρονομίας, ισχύει ό,τι και για αυτά που εξαρτώνται από αναβλητική αίρεση.

Άρθρο 1829
Τι καταλογίζεται στη νόμιμη μοίρα

Στη νόμιμη μοίρα καταλογίζονται οι παροχές σε μεριδούχο, με την άξια που είχαν όταν έγιναν, εφόσον προστίθενται στην κληρονομία σύμφωνα με το άρθρο 1827, εκτός αν ο κληρονομούμενος όρισε διαφορετικά όταν έδωσε την παροχή ή μεταγενέστερα.

Ο καταλογισμός γίνεται και αν στη θέση του κατιόντος, που έλαβε την παροχή, υπεισέρχεται ως μεριδούχος άλλος κατιών του μεριδούχου.

Άρθρο 1830
Αξίωση κατά του λήπτη παροχής χωρίς αντάλλαγμα

Εφόσον η κληρονομία που υπάρχει κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου δεν επαρκεί για να καλύψει τη νόμιμη μοίρα, ο μεριδούχος μπορεί να ζητήσει από το πρόσωπο που δέχθηκε από τον κληρονομούμενο δωρεά αιτία θανάτου, δωρεά εν ζωή ή γονική παροχή, η οποία κατά το άρθρο 1827 υπολογίζεται στην κληρονομία, την καταβολή του ποσού που ελλείπει για την ικανοποίηση της νόμιμης μοίρας του. Η ευθύνη του λήπτη δεν υπερβαίνει την αξία του αντικειμένου που έλαβε, όπως αυτή υπολογίζεται κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου. Ο λήπτης, αντί καταβολής ποσού, μπορεί να ικανοποιήσει τον μεριδούχο και με αυτούσια απόδοση του αντικειμένου που έλαβε. Η αξίωση ασκείται μόνο από τον μεριδούχο κατά του λήπτη ή των κληρονόμων του.

Όταν στην κληρονομία υπολογίζονται κατά το άρθρο 1827 και δωρεές αιτία θανάτου και δωρεές εν ζωή ή γονικές παροχές, η αξίωση του μεριδούχου ασκείται κατά του δωρεοδόχου εν ζωή ή του λήπτη γονικής παροχής, εφόσον αυτή δεν μπορεί να ικανοποιηθεί πλήρως από τον δωρεοδόχο αιτία θανάτου. Αν έγιναν διαδοχικές δωρεές εν ζωή ή γονικές παροχές, η αξίωση του μεριδούχου ασκείται κατά των υποχρέων κατ’ αντίστροφη χρονολογική σειρά ωσότου ικανοποιηθεί πλήρως η νόμιμη μοίρα του. Αν περισσότερες δωρεές εν ζωή ή γονικές παροχές έγιναν συγχρόνως, η αξίωση του μεριδούχου ικανοποιείται σύμμετρα.

Η αξίωση παραγράφεται τρία (3) έτη μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Ο μεριδούχος μπορεί για την ικανοποίηση της αξίωσής του να εναγάγει με το ίδιο δικόγραφο τον κληρονόμο και τους υποχρέους κατά την παρ. 1 υπό την αίρεση της απόρριψης της αγωγής κατά του προηγούμενου εναγομένου.

Άρθρο 1831
Ο μεριδούχος ως λήπτης παροχής χωρίς αντάλλαγμα

Αν ο λήπτης της παροχής χωρίς αντάλλαγμα είναι μεριδούχος, υποχρεούται να καταβάλει μόνο ό,τι έλαβε επιπλέον της νόμιμης μοίρας που του αναλογεί.

Άρθρο 1832
Στέρηση της νόμιμης μοίρας

Ο διαθέτης μπορεί, για ορισμένους λόγους που αναφέρονται στα άρθρα 1833 έως 1835, να στερήσει από τον μεριδούχο τη νόμιμη μοίρα. Η στέρηση συντελείται με διαθήκη.

Άρθρο 1833
Λόγοι στέρησης της νόμιμης μοίρας

Ο διαθέτης μπορεί να στερήσει από τον μεριδούχο τη νόμιμη μοίρα αν αυτός: 1. επιβουλεύθηκε τη ζωή του διαθέτη, του συζύγου ή συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης ή άλλου μέλους της οικογένειάς του· 2. έγινε ένοχος κακουργήματος ή σοβαρού πλημμελήματος και ιδίως ενδοοικογενειακής βίας κατά του διαθέτη ή των

προσώπων που αναφέρονται στην περίπτωση 1· 3. με βαρύ παράπτωμα φάνηκε αχάριστος απέναντι στον διαθέτη ή στα αναφερόμενα στην περίπτωση 1 πρόσωπα και ιδίως αν αθέτησε κακόβουλα την υποχρέωση που είχε από τον νόμο να διατρέφει τον διαθέτη.

Άρθρο 1834
Στέρηση της νόμιμης μοίρας για λόγους πρόνοιας

Αν ο μεριδούχος ζει βίο άσωτο ή είναι καταχρεωμένος, ο διαθέτης μπορεί είτε να διατάξει με τη διαθήκη να περιέλθει η νόμιμη μοίρα του στους κατιόντες του μεριδούχου, εφόσον αυτοί θα καλούνταν στην εξ αδιαθέτου διαδοχή, είτε να ορίσει εκτελεστή για να τη διοικεί ή και τα δύο. Η διάταξη δεν ισχύει, αν κατά τον θάνατο του διαθέτη έπαυσε να υπάρχει ο λόγος της.

Άρθρο 1835
Λόγοι στέρησης της νόμιμης μοίρας του συζύγου

Ο διαθέτης μπορεί να στερήσει από τον σύζυγό του τη νόμιμη μοίρα, πέρα από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1833, αν κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης είχε βάσιμο λόγο διαζυγίου. Η διάταξη δεν ισχύει, αν κατά τον θάνατο του διαθέτη έπαυσε να υφίσταται βάσιμος λόγος διαζυγίου.

Άρθρο 1836
Πότε πρέπει να υπάρχει ο λόγος

Ο λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας πρέπει να υπάρχει κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης και να αναφέρεται σε αυτή.

Εκείνος που επικαλείται τον λόγο στέρησης της νόμιμης μοίρας οφείλει να τον αποδείξει.

Άρθρο 1837
Συγγνώμη του λόγου

Η διάταξη της διαθήκης, με την οποία ο διαθέτης στέρησε τη νόμιμη μοίρα, παύει να ισχύει, αν ο διαθέτης συγχώρησε μεταγενέστερα τον μεριδούχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Άρθρο 1838
Έννοια

Με σύμβαση είναι δυνατή η παραίτηση προσώπου από μελλοντικά του δικαιώματα στην κληρονομία του αντισυμβαλλομένου του, είτε αυτά απορρέουν από τον νόμο είτε από υφιστάμενη διάταξη τελευταίας βούλησης.

Η παραίτηση μπορεί να είναι ολική ή μερική, με ή χωρίς αντάλλαγμα.

Η παραίτηση μπορεί να περιορίζεται στο δικαίωμα της νόμιμης μοίρας.

Άρθρο 1839
Κατάρτιση της σύμβασης

Η σύμβαση παραίτησης καταρτίζεται με αυτοπρόσωπη δήλωση των μερών ενώπιον συμβολαιογράφου χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Αν το πρόσωπο στην κληρονομία του οποίου αφορά η σύμβαση τελεί υπό επικουρική δικαστική συμπαράσταση, καταρτίζει τη σύμβαση χωρίς τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, εφόσον από τη σύμβαση αποκτά απλώς και μόνο έννομο όφελος.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για τις δικαιοπραξίες. Ακύρωση της σύμβασης λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής δεν χωρεί μετά την πάροδο δύο (2) ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1840
Αποτελέσματα

Κατά το μέτρο στο οποίο ισχύει η παραίτηση, ο παραιτηθείς θεωρείται σαν να μην ζούσε κατά τον χρόνο της επαγωγής.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, τα αποτελέσματα εκτείνονται και στους κατιόντες του παραιτηθέντος.

Το πρόσωπο, στην κληρονομία του οποίου αφορά η σύμβαση, μπορεί να τιμήσει τον παραιτηθέντα με διάταξη τελευταίας βούλησης.

Άρθρο 1841
Παραίτηση έναντι ανταλλάγματος

Αν η παραίτηση συμφωνήθηκε έναντι ανταλλάγματος εν ζωή, δεν αναπτύσσει τα αποτελέσματά της εφόσον δεν καταβληθεί το αντάλλαγμα εντός έξι (6) μηνών από την κατάρτισή της. Το ίδιο ισχύει και αν κάποιος από τους συμβαλλομένους αποβιώσει πριν από την καταβολή του ανταλλάγματος.

Η συμφωνία ως προς το αντάλλαγμα που καταβλήθηκε στον παραιτηθέντα θεωρείται δωρεά.

Ανάκληση της συμφωνίας χωρεί κατά τις διατάξεις για την ανάκληση δωρεάς που εφαρμόζονται αναλόγως. Η δήλωση για την ανάκληση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και γνωστοποιείται στον παραιτηθέντα. Η ανάκληση καθιστά την παραίτηση ανίσχυρη.

Ο παραιτηθείς έχει δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση, αν υποχρεωθεί στην απόδοση του ανταλλάγματος που έλαβε για την ικανοποίηση δανειστών του αντισυμβαλλομένου του. Η υπαναχώρηση υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και γνωστοποιείται στον αντισυμβαλλόμενο ή τους κληρονόμους του. Η υπαναχώρηση αποκλείεται μετά την πάροδο ενός (1) έτους από τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1842
Αντίθετη σύμβαση

Τα αποτελέσματα της σύμβασης παραίτησης αναιρούνται με αντίθετη συμφωνία των συμβαλλομένων, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1839.

Άρθρο 1843
Σύμβαση αποποίησης της κληρονομίας

Σύμβαση, με την οποία ο ένας συμβαλλόμενος αναλαμβάνει εκ των προτέρων την υποχρέωση να αποποιηθεί τα δικαιώματά του ή να παραιτηθεί από την αξίωση νόμιμης μοίρας στην κληρονομία του αντισυμβαλλομένου του μετά την επαγωγή, ισχύει ως σύμβαση παραίτησης από τα μελλοντικά δικαιώματά του στην κληρονομία, αν θα ήταν έγκυρη ως τέτοια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ
ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 1844
Αυτοδίκαιη κτήση

Ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία μόλις γίνει η επαγωγή, με την επιφύλαξη των άρθρων 1198 και 1817.

Άρθρο 1845
Προθεσμία αποποίησης

Ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών που αρχίζει από τότε που πληροφορήθηκε την επαγωγή και τον λόγο της. Αν ο κληρονομούμενος είχε την τελευταία κατοικία του στο εξωτερικό ή αν ο κληρονόμος κατά την έναρξη της προθεσμίας διέμενε στο εξωτερικό, η προθεσμία είναι ενός (1) έτους. Στην επαγωγή από διάταξη τελευταίας βούλησης η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από τη δημοσίευσή της.

Η προθεσμία αναστέλλεται για τους ίδιους λόγους που αναστέλλεται και η παραγραφή.

Άρθρο 1846
Δήλωση αποποίησης

Η αποποίηση γίνεται με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας. Για αποποίηση που γίνεται με αντιπρόσωπο απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Το Δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία που του έχει επαχθεί εξ αδιαθέτου.

Άρθρο 1847
Ακυρότητα αποποίησης λόγω αποδοχής

Η αποποίηση είναι άκυρη, αν ο κληρονόμος έχει ρητά ή σιωπηρά δηλώσει ότι αποδέχεται την κληρονομία. Από τη σύνταξη απογραφής της κληρονομίας, την καταβολή δαπανών κηδείας και την επιμέλεια για τη δημοσίευση διάταξης τελευταίας βούλησης και μόνο δεν συνάγεται τέτοια δήλωση. Πράξεις διαχείρισης της κληρονομίας κατά την παρ. 2 του άρθρου 1856 τεκμαίρεται ότι δεν συνιστούν τέτοια δήλωση.

Άρθρο 1848
Ακυρότητα αποποίησης μετά

την πάροδο της προθεσμίας

Η αποποίηση είναι άκυρη, αν γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση. Αν περάσει η προθεσμία, η κληρονομία θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή.

Άρθρο 1849
Ακυρότητα αποποίησης από άλλους λόγους

Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι άκυρη αν έγινε πριν από τον θάνατο του κληρονομουμένου. Επίσης είναι άκυρη, αν έγινε από πλάνη ως προς τον λόγο της επαγωγής ή υπό αίρεση ή προθεσμία ή για μέρος της κληρονομίας.

Άρθρο 1850
Αποποίηση και αποδοχή από άλλο λόγο

Εκείνος που αποποιήθηκε την κληρονομία, η οποία του έχει επαχθεί με διάταξη τελευταίας βούλησης, μπορεί να την αποδεχθεί αν ύστερα του επαχθεί εξ αδιαθέτου.

Άρθρο 1851
Περισσότερες μερίδες

Αν ο κληρονόμος καλείται σε περισσότερες μερίδες από τον ίδιο ή από διάφορους λόγους, μπορεί να τις αποδεχθεί ή να τις αποποιηθεί όλες μαζί ή κάθε μια από αυτές χωριστά, εκτός αν ο διαθέτης διέταξε διαφορετικά.

Η κατά προσαύξηση μερίδα δεν επιδέχεται χωριστή αποδοχή ή αποποίηση, εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 1793 και 1816.

Άρθρο 1852
Κληρονομητό του δικαιώματος αποδοχής ή αποποίησης

Το δικαίωμα για αποδοχή ή αποποίηση της κληρονομίας μεταβαίνει στους κληρονόμους του κληρονόμου.

Άρθρο 1853
Αποβίωση κληρονόμου πριν από παρέλευση προθεσμίας αποποίησης

Αν αποβιώσει ο κληρονόμος πριν από την παρέλευση της προθεσμίας για αποποίηση, η προθεσμία αυτή δεν λήγει πριν από την παρέλευση της προθεσμίας για αποποίηση που τάσσεται για την κληρονομία του κληρονόμου.

Αν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι του κληρονόμου, ο καθένας μπορεί να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία κατά το μέρος που αντιστοιχεί στη μερίδα του.

Άρθρο 1854
Συνέπειες αποποίησης

Αν ο κληρονόμος αποποιηθεί την κληρονομία, η επαγωγή προς αυτόν που αποποιήθηκε θεωρείται ότι δεν επήλθε. Η κληρονομία επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν ο αποποιηθείς δεν ζούσε κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου. Η επαγωγή θεωρείται ότι επήλθε κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1855
Αμετάκλητο της αποδοχής ή αποποίησης

Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι αμετάκλητη.

Η αποδοχή ή η αποποίηση που οφείλεται σε πλάνη ή απειλή ή απάτη κρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις δικαιοπραξίες. Το δικαίωμα για την ακύρωση αποσβήνεται μετά από έξι (6) μήνες.

Η πλάνη σχετικά με το ενεργητικό ή το παθητικό της κληρονομίας δεν θεωρείται ουσιώδης.

Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και σε αποδοχή που συνάγεται από την παραμέληση της προθεσμίας για αποποίηση.

Η ακύρωση της αποδοχής ισχύει ως αποποίηση. Η ακύρωση της αποποίησης ισχύει ως αποδοχή.

Άρθρο 1856
Η θέση του κληρονόμου πριν από την αποποίηση

Διαχειριστική πράξη που έγινε από εκείνον που αποποιήθηκε, πριν από την αποποίηση της κληρονομίας, κρίνεται απέναντι στον κληρονόμο κατά τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων.

Η διάθεση αντικειμένου πριν από την αποποίηση της κληρονομίας, από εκείνον που αποποιήθηκε, εφόσον δεν μπορούσε χωρίς ζημία της κληρονομίας να αναβληθεί, καθώς και η μονομερής δικαιοπραξία τρίτου προς αυτόν ως κληρονόμο, παραμένουν ισχυρές και μετά την αποποίηση.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών διατάξεων, όσο ο κληρονόμος έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί την κληρονομία δεν μπορεί να ασκηθεί δικαστικώς εναντίον του αξίωση που στρέφεται κατά της κληρονομίας.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ
## ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΞΙΟΤΗΤΑ

### Άρθρο 1857
### Κληρονομική ανικανότητα

Αυτοδικαίως ανίκανος να κληρονομήσει είναι όποιος καταδικάσθηκε αμετάκλητα για τη θανάτωση, την απόπειρα θανάτωσης του κληρονομουμένου, ή την τέλεση σε βάρος του άλλου κακουργήματος που αφορά στη ζωή, στην υγεία ή στη γενετήσια ελευθερία του.

Η κληρονομία επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν ο ανίκανος δεν ζούσε κατά την επαγωγή. Η επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου.

### Άρθρο 1858
### Κληρονομική αναξιότητα

Με δικαστική απόφαση κηρύσσεται ανάξιος να κληρονομήσει: 1. εκείνος που τέλεσε κάποιο από τα κακουργήματα που αναφέρονται στο άρθρο 1857, καθώς και εκείνος που από πρόθεση τέλεσε σε βάρος του κληρονομουμένου κακούργημα κατά της περιουσίας ή της ιδιοκτησίας ή σοβαρό πλημμέλημα· 2. εκείνος που διέπραξε κακούργημα σε βάρος των κατιόντων, των ανιόντων ή του συζύγου του κληρονομουμένου που αφορά στη ζωή, την υγεία ή τη γενετήσια ελευθερία τους· 3. εκείνος που από πρόθεση εμπόδισε τον κληρονομούμενο να συντάξει, ανακαλέσει ή τροποποιήσει διάταξη τελευταίας βούλησης· 4. εκείνος που με απάτη παρακίνησε ή με απειλή ανάγκασε τον κληρονομούμενο να συντάξει, ανακαλέσει ή τροποποιήσει διάταξη τελευταίας βούλησης· 5. εκείνος που από πρόθεση πλαστογράφησε, αλλοίωσε ή εξαφάνισε τη διάταξη τελευταίας βούλησης του κληρονομουμένου.

Όταν καταστεί τελεσίδικη η απόφαση που κηρύσσει την αναξιότητα, η επαγωγή προς τον ανάξιο θεωρείται σαν να μην έχει επέλθει. Η κληρονομία επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν ο ανάξιος δεν ζούσε κατά την επαγωγή. Η επαγωγή θεωρείται ότι επήλθε κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου.

### Άρθρο 1859
### Κήρυξη της αναξιότητας

Την αγωγή για κήρυξη της αναξιότητας έχει δικαίωμα να ασκήσει όποιος έχει έννομο συμφέρον από τον παραμερισμό του αναξίου είτε μόνο αυτού του ιδίου είτε και άλλου που καλείται ύστερα από αυτόν.

Το δικαίωμα άσκησης αγωγής για την κήρυξη της αναξιότητας αποσβήνεται δύο (2) έτη αφότου ο δικαιούχος έλαβε γνώση του λόγου αναξιότητας και σε κάθε περίπτωση δέκα (10) έτη από την επαγωγή προς τον ανάξιο.

### Άρθρο 1860
### Συγγνώμη

Ο λόγος της ανικανότητας ή της αναξιότητας αίρεται, εφόσον ο κληρονομούμενος γνωρίζοντας το παράπτωμα συγχώρησε τον δράστη με δημόσιο έγγραφο ή με διάταξη τελευταίας βούλησης.

### Άρθρο 1861
### Εφαρμογή των διατάξεων για κληρονομική ανικανότητα και αναξιότητα

Οι διατάξεις για την κληρονομική ανικανότητα και την κληρονομική αναξιότητα εφαρμόζονται αναλόγως και ως προς τον μεριδούχο, τον κληροδόχο, τον ωφελούμενο με τρόπο και τον αιτία θανάτου δωρεοδόχο.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ
## ΣΧΟΛΑΖΟΥΣΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

### Άρθρο 1862
### Περιπτώσεις διορισμού κηδεμόνα της κληρονομίας

Αν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία, αναλαμβάνει την κληρονομία κηδεμόνας, όπως ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 1863
Εξουσία του κηδεμόνα

Ο κηδεμόνας αντιπροσωπεύει τον κληρονόμο και διαχειρίζεται την κληρονομία όπως ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 1864
Μητέρα κληρονόμου που κυοφορείται

Αν ο κληρονόμος κυοφορείται κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου, η μητέρα, αν δεν μπορεί να διατρέφει τον εαυτό της, μπορεί να απαιτήσει ανάλογη διατροφή από την κληρονομική μερίδα του κυοφορουμένου, έως τον τοκετό. Για να καθορισθεί η κληρονομική μερίδα θεωρείται ότι θα γεννηθεί ένα μόνο τέκνο.

Άρθρο 1865
Όταν δεν βρίσκεται κληρονόμος

Αν δεν βρεθεί κληρονόμος μέσα σε προθεσμία ανάλογη προς τις περιστάσεις, το δικαστήριο της κληρονομίας βεβαιώνει ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, εκτός από το Δημόσιο. Η βεβαίωση δημιουργεί τεκμήριο ότι το Δημόσιο είναι εξ αδιαθέτου κληρονόμος.

Άρθρο 1866
Άσκηση δικαιώματος υπέρ ή κατά του Δημοσίου

Πριν από τη δικαστική βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από το Δημόσιο ή κατά του Δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ
ΑΓΩΓΗ ΠΕΡΙ ΚΛΗΡΟΥ

Άρθρο 1867
Εναγόμενος

Ο κληρονόμος έχει δικαίωμα να απαιτήσει από εκείνον που κατακρατεί ως κληρονόμος αντικείμενα της κληρονομίας (νομέα της κληρονομίας) την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος και την απόδοση της κληρονομίας ή κάποιου αντικειμένου από αυτή.

Άρθρο 1868
Αντικείμενα της κληρονομίας

Ως αντικείμενα της κληρονομίας κατά το άρθρο 1867 θεωρούνται επίσης: 1. εκείνα στα οποία ο κληρονομούμενος κατά τον χρόνο του θανάτου του είχε δικαίωμα νομής ή κατοχής, ακόμη και αν είχε αποβληθεί όταν ζούσε· 2. οτιδήποτε αποκτά ο νομέας κληρονομίας με δικαιοπραξία χρησιμοποιώντας κληρονομιαία μέσα. Όταν ο κληρονόμος λάβει οτιδήποτε προέρχεται από τέτοια δικαιοπραξία, η δικαιοπραξία αυτή, αν ήταν ανίσχυρη, ισχυροποιείται.

Άρθρο 1869
Μη αυτούσια απόδοση

Εφόσον ο νομέας της κληρονομίας δεν είναι σε θέση να την αποδώσει αυτουσίως, ευθύνεται κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Άρθρο 1870
Καλόπιστος νομέας. Ωφελήματα

Ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας έχει υποχρέωση να αποδώσει τα ωφελήματα που εξήγαγε πριν από την επίδοση της αγωγής και κάθε άλλη επαύξηση των κληρονομιαίων, αλλά μόνο στο μέτρο που έγινε από αυτά πλουσιότερος. Η υποχρέωση εκτείνεται και στους καρπούς που ο νομέας απέκτησε κατά κυριότητα.

Άρθρο 1871
Δαπάνες

Ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας έχει δικαίωμα να απαιτήσει κάθε δαπάνη που έγινε υπέρ της κληρονομίας ή υπέρ των κληρονομιαίων αντικειμένων, εφόσον η δαπάνη αυτή δεν καλύπτεται κατά τον υπολογισμό του αδικαιολόγητου πλουτισμού σύμφωνα με το άρθρο 1869. Στις δαπάνες ανήκει και οτιδήποτε κατέβαλε ο νομέας για να αποσβέσει βάρη ή χρέη της κληρονομίας.

Ο νομέας, για την απαίτηση των δαπανών, έχει δικαίωμα να αντιτάξει επίσχεση των κληρονομιαίων ενσωμάτων.

Άρθρο 1872
Επίδοση της αγωγής

Αν μετά την επίδοση της αγωγής τα κληρονομιαία χειροτέρευσαν ή καταστράφηκαν ή από άλλον λόγο δεν μπορούν να αποδοθούν, ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας ευθύνεται κατά τις διατάξεις που ρυθμίζουν την ευθύνη του νομέα πράγματος μετά την επίδοση της διεκδικητικής αγωγής.

Το ίδιο ισχύει και για τα εξαχθέντα μετά την επίδοση της αγωγής ωφελήματα, ή για την επαύξηση των κληρονομιαίων ενσωμάτων, καθώς επίσης και για τις απαιτήσεις του νομέα από δαπάνες που έγιναν μετά την επίδοση της αγωγής.

Άρθρο 1873
Κακόπιστος νομέας

Αν ο νομέας της κληρονομίας ήταν κακόπιστος όταν απέκτησε τη νομή ή αργότερα έμαθε ότι δεν είναι κληρονόμος, ευθύνεται από τον χρόνο αυτό κατά το άρθρο 1872.

Δεν αποκλείεται και περαιτέρω ευθύνη του από υπερημερία.

Άρθρο 1874
Ευθύνη νομέα της κληρονομίας σε περίπτωση απόκτησης με κολάσιμη πράξη

Αν ο νομέας της κληρονομίας απέκτησε τη νομή κάποιου αντικειμένου της με κολάσιμη πράξη, ευθύνεται κατά τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες.

Άρθρο 1875
Χρησικτησία κατά κληρονόμου

Εφόσον δεν έχει παραγραφεί η αγωγή περί κλήρου, ο νομέας της κληρονομίας δεν μπορεί να επικαλεσθεί κατά του κληρονόμου τη χρησικτησία πράγματος που το νέμεται σαν να ανήκει στην κληρονομία.

Άρθρο 1876
Υποχρέωση παροχής πληροφοριών

Ο νομέας της κληρονομίας έχει υποχρέωση να παράσχει στον κληρονόμο πληροφορίες για την κατάσταση της κληρονομίας, καθώς και για την τύχη των αντικειμένων της. Την ίδια υποχρέωση έχει και: 1. όποιος, χωρίς να είναι νομέας της κληρονομίας, παίρνει από αυτήν ένα πράγμα στη νομή του πριν καταλάβει τη νομή ο κληρονόμος· 2. όποιος κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου βρισκόταν με αυτόν σε οικιακή κοινωνία.

Άρθρο 1877
Άσκηση ειδικής αγωγής

Ο νομέας της κληρονομίας ευθύνεται κατά τις διατάξεις της αγωγής περί κλήρου, και αν ακόμη ο κληρονόμος ασκήσει εναντίον του τις αρμόζουσες ειδικές αγωγές για τα αντικείμενα της κληρονομίας.

Άρθρο 1878
Εκείνος που αποκτά από νομέα

Έναντι του κληρονόμου νομέας της κληρονομίας θεωρείται και όποιος αποκτά με σύμβαση την κληρονομία ως σύνολο από τον νομέα της.

Άρθρο 1879
Σε περίπτωση αφάντου

Αν εμφανισθεί ο άφαντος, μπορεί να απαιτήσει την απόδοση της περιουσίας του κατά τις διατάξεις της αγωγής περί κλήρου. Ενόσω ζει ακόμη ο άφαντος, η παραγραφή της απαίτησής του δεν λήγει πριν πληροφορηθεί ότι κηρύχθηκε άφαντος και παρέλθει ένα (1) έτος από την πληροφόρηση.

Το ίδιο ισχύει και αν από πλάνη κάποιος κρίθηκε ότι απεβίωσε, χωρίς να έχει κηρυχθεί άφαντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ
ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

Άρθρο 1880
Κοινωνία

Αν οι κληρονόμοι είναι περισσότεροι, η κληρονομία γίνεται κοινή κατά τον λόγο της μερίδας του καθενός. Αν δεν ορίζει διαφορετικά ο νόμος, στη σχέση μεταξύ των συγκληρονόμων εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για την κοινωνία.

Άρθρο 1881
Μερισμός απαιτήσεων και χρεών

Οι απαιτήσεις και τα χρέη της κληρονομίας διαιρούνται αυτοδικαίως μεταξύ των συγκληρονόμων ανάλογα με τη μερίδα του καθενός.

Άρθρο 1882
Διάθεση μερίδας

Κάθε συγκληρονόμος μπορεί να διαθέσει τη μερίδα του στην κληρονομία ή σε κάθε αντικείμενό της.

Άρθρο 1883
Διανομή

Κάθε συγκληρονόμος έχει δικαίωμα οποτεδήποτε να ζητήσει τη διανομή της κληρονομίας. Ο διαθέτης δεν μπορεί να απαγορεύσει τη διανομή. Κάθε συγκληρονόμος δικαιούται να ζητήσει αυτούσια τη μερίδα του στα αντικείμενα της κληρονομίας. Σύμβαση μεταξύ συγκληρονόμων με την οποία διανέμεται η κληρονομία, ολόκληρη ή εν μέρει, ισχύει και ως αποδοχή της κληρονομίας από τους συμβαλλομένους.

Ο κληρονομούμενος μπορεί να ορίσει με διαθήκη τον τρόπο της διανομής και ιδίως μπορεί να αναθέσει τον τρόπο της διανομής στην εύλογη κρίση τρίτου.

Αν η αυτούσια διανομή ορισμένου κληρονομιαίου αντικειμένου είναι ανέφικτη ή ασύμφορη, το δικαστήριο μπορεί κατά την εύλογη κρίση του, κατόπιν αίτησης κάποιου από τους συγκληρονόμους, να επιδικάσει τη μερίδα άλλου συγκληρονόμου σε αυτόν που τη ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς την αγοραία αξία της μερίδας. Αν περισσότεροι ζητήσουν την επιδίκαση του ίδιου αντικειμένου, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, την ικανότητα καθενός για την επωφελή αξιοποίηση του αντικειμένου. Η αξία των αντικειμένων της κληρονομίας, εφόσον είναι αναγκαίο, βρίσκεται με εκτίμηση από το δικαστήριο.

Άρθρο 1884
Έγγραφα που αφορούν στις προσωπικές σχέσεις

Έγγραφα που αφορούν στις προσωπικές σχέσεις του κληρονομουμένου ή της οικογένειάς του ή ολόκληρη την κληρονομία παραμένουν κοινά και παραδίδονται για φύλαξη σε έναν συγκληρονόμο που ορίζεται από το δικαστήριο της διανομής.

Άρθρο 1885
Ρύθμιση ως προς την οικογενειακή στέγη

Αν υπάρχει στη διανεμητέα κληρονομία ακίνητο, το οποίο χρησίμευε ενόσω ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του επιζώντος συζύγου, το δικαστήριο μπορεί κατά τη διανομή της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση του τελευταίου, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, να επιδικάσει την κυριότητα του ακινήτου αποκλειστικά σε αυτόν. Αν η αξία του ακινήτου κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου είναι μεγαλύτερη από την αξία της κληρονομικής μερίδας του επιζώντος συζύγου, η επιδίκαση γίνεται αφού ο τελευταίος καταβάλει τη διαφορά. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και σε περίπτωση διανομής μόνο του ακινήτου που χρησίμευε ως οικογενειακή στέγη, αν αυτό περιήλθε σε περισσοτέρους, ανάμεσα στους οποίους είναι ο επιζών σύζυγος.

Αν ο κληρονομούμενος δεν είχε σύζυγο και το διανεμητέο ακίνητο χρησίμευε ενόσω ζούσε ως ο τόπος της κύριας διαμονής του ιδίου και άλλου προσώπου που καλείται στην κληρονομία, το δικαστήριο μπορεί, κατ’ ανάλογη εφαρμογή της παρ. 1, να επιδικάσει την κυριότητα του ακινήτου αποκλειστικά στο πρόσωπο αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Άρθρο 1886
Προϋποθέσεις συνεισφοράς

Οι κατιόντες, όταν κληρονομούν εξ αδιαθέτου, έχουν την υποχρέωση να συνεισφέρουν ο ένας στον άλλο ο,τιδήποτε τους προσπόρισε με δωρεά ή γονική παροχή ή οπωσδήποτε τους παραχώρησε χωρίς αντάλλαγμα ο κληρονομούμενος, όσο ζούσε, καθώς και ό,τι δαπάνησε για την επαγγελματική μόρφωσή τους, εφόσον αυτό υπερέβαινε το μέτρο που θα ανταποκρινόταν στην οικονομική κατάσταση του κληρονομουμένου. Η υποχρέωση συνεισφοράς αποκλείεται, αν ο κληρονομούμενος το όρισε με διαθήκη όταν προέβη στην παροχή ή έκανε τη δαπάνη ή μεταγενέστερα.

Κάθε κατιών δικαιούται να ζητήσει από τους λοιπούς πληροφορίες σχετικά με τις παροχές ή τις δαπάνες που έγιναν προς αυτούς, ως προς τις οποίες υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς.

Άρθρο 1887
Συνεισφορά στη θέση άλλου

Ο κατιών που παίρνει τη θέση κατιόντος που εξέπεσε πριν ή μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου και ο οποίος ως κληρονόμος θα είχε υποχρέωση συνεισφοράς, έχει υποχρέωση να συνεισφέρει τις παροχές που έγιναν στον εκπεσόντα.

Αν ο κληρονομούμενος όρισε υποκατάστατο για τον κατιόντα που έχει εκπέσει, σε περίπτωση αμφιβολίας ο υποκατάστατος έχει υποχρέωση να συνεισφέρει τις παροχές που έγιναν στον εκπεσόντα.

Άρθρο 1888
Συνεισφορά σε περίπτωση διαδοχής από διάταξη τελευταίας βούλησης

Αν ο κληρονομούμενος εγκατέστησε κληρονόμους τους κατιόντες του με την ίδια αναλογία μερίδων που θα κληρονομούσαν και χωρίς διάταξη τελευταίας βούλησης, σε περίπτωση αμφιβολίας υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς στην έκταση που θα υπήρχε και στην εξ αδιαθέτου διαδοχή.

Άρθρο 1889
Παροχή σε απώτερο κατιόντα

Παροχή που έκανε ο κληρονομούμενος σε απώτερο κατιόντα πριν εκπέσει ο εγγύτερος κατιών που τον αποκλείει, ή σε κατιόντα που υπεισέρχεται ως υποκατάστατος άλλου κατιόντος δεν συνεισφέρεται, εκτός αν ο κληρονομούμενος κατά τον χρόνο της παροχής διέταξε τη συνεισφορά.

Το ίδιο ισχύει και για όποιον έλαβε παροχή από τον κληρονομούμενο πριν αποκτήσει τη νομική θέση κατιόντος.

Άρθρο 1890
Πώς γίνεται η συνεισφορά

Η συνεισφορά γίνεται με τον υπολογισμό της αξίας της παροχής, για την οποία υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς, στην αξία της κληρονομίας που πρέπει να διανεμηθεί μεταξύ των κατιόντων και την αφαίρεση κατόπιν της αξίας της από τη μερίδα εκείνου που έχει υποχρέωση συνεισφοράς.

Για τον προσδιορισμό της αξίας της παροχής λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που έγινε η παροχή.

Με τη συνεισφορά δεν μεταβάλλονται οι μερίδες των κατιόντων. Ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει σε χρήμα στους λοιπούς, κατά την αναλογία των μερίδων τους, την αξία της παροχής που έλαβε κατά το μέτρο που υπερβαίνει την αξία της κληρονομικής του μερίδας με συνυπολογισμό και της συνεισφοράς. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να διατάξει αντί χρηματικού ποσού την αυτούσια απόδοση περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας ίσης αξίας. Η αξίωση συνεισφοράς παραγράφεται τρία (3) έτη από τον θάνατο του κληρονομουμένου.

Άρθρο 1891
Μεγαλύτερη αξία της παροχής που συνεισφέρεται

Αν η αξία της παροχής που πρέπει να συνεισφέρει ο κατιών είναι μεγαλύτερη από τη μερίδα που του ανήκει, δεν έχει υποχρέωση για το επιπλέον. Σε αυτή την περίπτωση ο κατιών που έλαβε την παροχή υποχρεούται να μεταβιβάσει τη μερίδα του στους λοιπούς κατιόντες, κατά την αναλογία των μερίδων τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 1892
Ευθύνη κληρονόμου

Ο κληρονόμος δεν ευθύνεται με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, εκτός αν δηλώσει στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας ότι θα τη διαχειρίζεται και θα τη διαθέτει ελεύθερα, ή αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 1895.

Άρθρο 1893
Δικαστική εκκαθάριση κληρονομίας

Το δικαστήριο της κληρονομίας μπορεί οποτεδήποτε, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, να διατάξει την εκκαθάριση της κληρονομίας.

Η εκκαθάριση διατάσσεται και αν ακόμα η κληρονομία σχολάζει.

Άρθρο 1894
Η κληρονομία ως χωριστή ομάδα

Από τη δημοσίευση της απόφασης που διατάσσει την εκκαθάριση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της κληρονομίας αποχωρίζονται αυτοδικαίως από την περιουσία του κληρονόμου και αποτελούν χωριστή ομάδα που διοικείται από τον εκκαθαριστή.

Απαγορεύεται μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου η εγγραφή υποθήκης με οποιονδήποτε τίτλο, καθώς και η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στα κληρονομιαία ακίνητα υπέρ του κληρονόμου ή των δανειστών του.

Άρθρο 1895
Επίταση της ευθύνης του κληρονόμου

Πριν από την απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση της κληρονομίας, ο κληρονόμος δεν έχει δικαίωμα να διαθέτει αντικείμενα της κληρονομίας χωρίς άδεια του δικαστηρίου, η οποία παρέχεται για σπουδαίο λόγο που αφορά τη ζωή ή την υγεία του κληρονόμου ή του συζύγου, των γονέων ή των τέκνων του, εκτός αν είχε υποβάλει τη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 1892. Έχει όμως δικαίωμα να αποκομίζει τα ωφελήματα της κληρονομίας. Επίσης, έχει δικαίωμα να διαθέτει κεφάλαιο της κληρονομίας προς τον σκοπό της ικανοποίησης των δανειστών της ή της συντήρησης των αντικειμένων της.

Ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, αν διέθεσε αντικείμενα της κληρονομίας κατά παράβαση της παρ. 1. Κάθε διάθεση που έγινε από τον κληρονόμο κατά παράβαση της παρ. 1 είναι άκυρη υπέρ των δανειστών της κληρονομίας, εφόσον ματαιώνει την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους.

Αν από υπαιτιότητα του κληρονόμου μειώθηκε η αξία της κληρονομίας, οι αξιώσεις των δανειστών της μπορούν να ικανοποιηθούν και από την ατομική περιουσία του.

Οι αξιώσεις των δανειστών του κληρονομουμένου και των νόμιμων μεριδούχων ικανοποιούνται πριν από την εκπλήρωση των κληροδοσιών, των τρόπων και των δωρεών αιτία θανάτου. Αν δεν τηρήθηκε η σειρά του προηγούμενου εδαφίου, ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για την ικανοποίηση των αξιώσεων των δανειστών του κληρονομουμένου που παραλείφθηκαν.

Άρθρο 1896
Διορισμός εκκαθαριστή

Η απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση διορίζει ως εκκαθαριστή της κληρονομίας δικηγόρο, ο οποίος περιλαμβάνεται σε ειδικό κατάλογο που τηρείται στο δικαστήριο της κληρονομίας. Ως εκκαθαριστής δεν μπορεί να διορισθεί ο κληρονόμος ή ο δανειστής του κληρονομουμένου, ο σύζυγός του και κάθε συγγενής του εξ αίματος σε ευθεία ή πλάγια γραμμή μέχρι τον τέταρτο βαθμό.

Η απόφαση για τον διορισμό του εκκαθαριστή καταχωρίζεται σε ειδικό δημόσιο βιβλίο που τηρείται στη γραμματεία του δικαστηρίου και επιδίδεται στον εκκαθαριστή με επιμέλεια της γραμματείας.

Ο εκκαθαριστής οφείλει, εντός δέκα (10) ημερών από την επίδοση της απόφασης, να αποδεχθεί τον διορισμό του με δήλωση στη γραμματεία του δικαστηρίου. Αν παρέλθει η προθεσμία, θεωρείται ότι έχει αποποιηθεί. Μετά την αποδοχή του διορισμού του, ο εκκαθαριστής παραλαμβάνει από τον κληρονόμο τα αντικείμενα της κληρονομίας και τα καταγράφει.

Ο εκκαθαριστής μπορεί, οποτεδήποτε μετά την ανάληψη τον καθηκόντων του, να ζητήσει από το δικαστήριο την αντικατάστασή του για σπουδαίο λόγο. Το ίδιο δικαίωμα έχουν και τα πρόσωπα που δικαιούνται να ζητήσουν τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας.

Άρθρο 1897
Πρόσκληση κληρονομικών δανειστών

Ο εκκαθαριστής, μέσα σε ένα (1) μήνα από την αποδοχή του διορισμού του, δημοσιεύει στον τύπο περίληψη της απόφασης και τη δήλωση αποδοχής του διορισμού του με πρόσκληση των δανειστών της κληρονομίας να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και να υποβάλλουν τα δικαιολογητικά τους στοιχεία.

Η απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση καθορίζει τα σχετικά με τη δημοσίευση. Σε κάθε περίπτωση, η περίληψη με την πρόσκληση των δανειστών δημοσιεύεται σε μία εφημερίδα της πρωτεύουσας και στο δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων.

Εντός της προθεσμίας της παρ. 1 ο εκκαθαριστής γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο την περίληψη της απόφασης και τη δήλωση αποδοχής του σε κάθε δανειστή που έχει εγγράψει υποθήκη ή προσημείωση υποθήκης ή έχει επιβάλει κατάσχεση σε ακίνητο της κληρονομίας ή έχει αποκτήσει ενέχυρο που είναι γραμμένο σε δημόσιο βιβλίο.

Άρθρο 1898
Αναγγελία δανειστών και απογραφή

Μέσα σε έξι (6) μήνες από την τελευταία δημοσίευση, που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 1897, όποιος θεωρεί ότι διατηρεί απαίτηση κατά της κληρονομίας οφείλει να την αναγγείλει στον εκκαθαριστή και να υποβάλλει τα δικαιολογητικά στοιχεία. Η αναγγελία περιλαμβάνει την περιγραφή της απαίτησης και υπογράφεται από δικηγόρο, ο οποίος θεωρείται αντίκλητος του δανειστή.

Ο εκκαθαριστής, αφού επαληθεύσει τις απαιτήσεις των δανειστών που αναγγέλθηκαν, έχει υποχρέωση, μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την παρέλευση της προθεσμίας για αναγγελία, να ολοκληρώσει την απογραφή της κληρονομίας και να συντάξει έκθεση. Το δικαστήριο της κληρονομίας μπορεί να παρατείνει αυτή την προθεσμία για σπουδαίο λόγο.

Ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση να καταθέσει την έκθεση απογραφής στο δικαστήριο της κληρονομίας και να τη γνωστοποιήσει στον κληρονόμο, τους δανειστές του, εφόσον ζήτησαν την εκκαθάριση, και τους δανειστές της κληρονομίας που αναγγέλθηκαν. Καθένας που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει αντιρρήσεις κατά της έκθεσης απογραφής μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη γνωστοποίηση σε αυτόν της έκθεσης απογραφής.

Άρθρο 1899
Έργο του εκκαθαριστή

Ο εκκαθαριστής διοικεί την ομάδα της κληρονομίας και εισπράττει τις απαιτήσεις του κληρονομουμένου.

Εφόσον είναι αναγκαίο για την ικανοποίηση των δανειστών της κληρονομίας, ο εκκαθαριστής εκποιεί ορισμένα ή όλα τα αντικείμενα της κληρονομίας. Για την εκποίηση ακινήτων ή επιχείρησης ή δημόσιων χρεογράφων ή μετοχών ή ομολογιών ανώνυμων εταιρειών απαιτείται άδεια του δικαστηρίου της κληρονομίας. Τα ακίνητα εκποιούνται με πλειστηριασμό, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά. Ακίνητο που λειτουργεί ως οικογενειακή στέγη καθώς και η επιχείρηση που περιλαμβάνεται στην κληρονομία εκποιούνται ύστερα από την εκποίηση των λοιπών αντικειμένων της κληρονομίας, εκτός αν πιθανολογείται κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις ότι η αξία αυτών δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών της κληρονομίας.

Κάθε χρηματικό ποσό που εισπράττεται κατατίθεται εντόκως σε ασφαλή τράπεζα.

Ο εκκαθαριστής ευθύνεται για κάθε αμέλεια.

Άρθρο 1900
Αμοιβή εκκαθαριστή

Ο εκκαθαριστής έχει δικαίωμα να λάβει από την κληρονομία ανάλογη αμοιβή, η οποία ορίζεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Κάθε δαπάνη, η οποία είναι αναγκαία για την επιχείρηση συγκεκριμένης πράξης εκκαθάρισης, προκαταβάλλεται στον εκκαθαριστή από αυτόν που ζήτησε την εκκαθάριση. Αν η κληρονομία δεν επαρκεί, οι κληρονόμοι ευθύνονται και με την ατομική τους περιουσία για την καταβολή της αμοιβής και των δαπανών στον εκκαθαριστή. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τους κληρονόμους, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο.

Άρθρο 1901
Επάρκεια του προϊόντος εκκαθάρισης

Ο εκκαθαριστής διανέμει το προϊόν της εκκαθάρισης, αν αυτό επαρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των δανειστών που αναγγέλθηκαν, αφού προηγουμένως αφαιρέσει τα έξοδα της εκκαθάρισης, περιλαμβανομένης της αμοιβής του.

Άρθρο 1902
Ανεπάρκεια του προϊόντος εκκαθάρισης

Αν το προϊόν της εκκαθάρισης δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών που αναγγέλθηκαν, ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση, πριν εξοφλήσει οποιονδήποτε από αυτούς, να συντάξει πίνακα κατάταξης σύμφωνα με τον νόμο. Περισσότεροι δανειστές της ίδιας κατηγορίας κατατάσσονται σύμμετρα, χωρίς να θίγονται τα προνόμια που αποκτήθηκαν κατά τον νόμο ή οι υποθήκες που είχαν εγγραφεί και τα ενέχυρα που είχαν συσταθεί πριν από την απόφαση που διέταξε την εκκαθάριση της κληρονομίας. Απαιτήσεις υπό αίρεση ή αμφίβολες κατατάσσονται τυχαία.

Ο εκκαθαριστής καταθέτει τον πίνακα στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομίας και τον γνωστοποιεί, μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση, με κάθε πρόσφορο μέσο στον κληρονόμο και τους δανειστές που αναγγέλθηκαν. Μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας, κάθε

δανειστής, ο οποίος είχε αναγγείλει τις απαιτήσεις του, μπορεί να ανακόψει τον πίνακα ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου.

Αν δεν ασκήθηκε ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης, ο εκκαθαριστής διανέμει αμέσως το προϊόν της εκκαθάρισης. Σε αντίθετη περίπτωση, ο εκκαθαριστής δεν μπορεί να ικανοποιήσει τους δανειστές των οποίων η κατάταξη προσβάλλεται με την ανακοπή.

Άρθρο 1903
Πέρας εκκαθάρισης

Μέσα σε έναν (1) μήνα από την πληρωμή των δανειστών που αναγγέλθηκαν, ο εκκαθαριστής οφείλει να δηλώσει στο δικαστήριο της κληρονομίας το πέρας της εκκαθάρισης και, εφόσον έχει απομείνει κληρονομική περιουσία, την αποδίδει στους κληρονόμους ανάλογα με τις κληρονομικές τους μερίδες. Ο εκκαθαριστής έχει δικαίωμα επίσχεσης μέχρι την καταβολή της αμοιβής του και των δαπανών.

Μετά το πέρας της εκκαθάρισης ο κληρονόμος και κάθε δανειστής της κληρονομίας που είχε αναγγελθεί δικαιούνται να ζητήσουν από τον εκκαθαριστή λογοδοσία. Η αξίωση παραγράφεται μέσα σε έξι (6) μήνες από το πέρας της εκκαθάρισης.

Δανειστές που δεν αναγγέλθηκαν ικανοποιούνται, μετά το πέρας της εκκαθάρισης, μόνο στις περιπτώσεις που ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑ

Άρθρο 1904
Έννοια

Ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονομία που απέκτησε ή ποσοστό της σε άλλον (καταπιστευματοδόχο).

Τέτοια υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στον καταπιστευματοδόχο.

Άρθρο 1905
Εγκατάσταση προσώπου που δεν είχε ακόμη συλληφθεί

Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 1711, αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο πρόσωπο που δεν είχε ακόμη συλληφθεί κατά τον θάνατό του, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος.

Το ίδιο ισχύει και αν εγκαταστάθηκε κληρονόμος νομικό πρόσωπο που δεν είχε ακόμη συσταθεί κατά τον θάνατο του διαθέτη.

Άρθρο 1906
Εγκατάσταση με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία

Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κάποιον κληρονόμο με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία που δεν είχε πληρωθεί κατά τον θάνατο του διαθέτη, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος.

Το ίδιο ισχύει και αν ο προσδιορισμός του εγκαταστάτου εξαρτάται από γεγονός που επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη.

Άρθρο 1907
Εγκατάσταση με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία

Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κάποιον κληρονόμο με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία, χωρίς να ορίσει τον καταπιστευματοδόχο, θεωρείται καταπιστευματοδόχος το πρόσωπο που θα κληρονομούσε τον διαθέτη εξ αδιαθέτου, αν ο διαθέτης απεβίωνε κατά την πλήρωση της αίρεσης ή προθεσμίας.

Άρθρο 1908
Απαγόρευση εκποίησης ή διάθεσης

Αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομίας ή τη διάθεσή της με διάταξη τελευταίας βούλησης, σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του κληρονόμου θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι.

Άρθρο 1909
Απαγόρευση εκποίησης ή διάθεσης με ορισμό του ωφελούμενου προσώπου

Αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομίας ή τη διάθεσή της με διάταξη τελευταίας βούλησης και συγχρόνως προσδιόρισε το πρόσωπο για χάρη του οποίου έταξε την

απαγόρευση, σε περίπτωση αμφιβολίας το πρόσωπο που προσδιορίσθηκε με αυτόν τον τρόπο θεωρείται καταπιστευματοδόχος.

Άρθρο 1910
Οικογενειακό καταπίστευμα

Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο και όρισε η κληρονομία ή ποσοστό της να διατηρηθεί στην οικογένειά του, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 1906 θεωρούνται σε περίπτωση αμφιβολίας καταπιστευματοδόχοι μετά τον θάνατο του εγκαταστάτου όλα τα πρόσωπα που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου τον διαθέτη, αν απεβίωνε κατά τον θάνατο του εγκαταστάτου.

Για άλλους απώτερους συγγενείς του διαθέτη δεν ισχύει το οικογενειακό καταπίστευμα.

Άρθρο 1911
Όρος διατήρησης της κληρονομίας στην οικογένεια του κληρονόμου

Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο και όρισε η κληρονομία ή ποσοστό της να διατηρηθεί στην οικογένεια του κληρονόμου, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 1904 θεωρούνται σε περίπτωση αμφιβολίας καταπιστευματοδόχοι μετά τον θάνατο του εγκαταστάτου όλα τα πρόσωπα που θα τον κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου.

Για άλλους απώτερους συγγενείς του κληρονόμου δεν ισχύει το οικογενειακό καταπίστευμα.

Άρθρο 1912
Ειδική περίπτωση βεβαρημένου

Στις περιπτώσεις των άρθρων 1905 και 1919, ωσότου γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, χωρεί ως προς τη μερίδα του η εξ αδιαθέτου διαδοχή.

Άρθρο 1913
Σιωπηρή υποκατάσταση

Όποιος εγκαταστάθηκε ως καταπιστευματοδόχος, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχει ορισθεί και ως υποκατάστατος του κληρονόμου.

Άρθρο 1914
Άτεκνος κατιών

Αν ο διαθέτης εγκατέστησε καταπιστευματοδόχο για την περίπτωση θανάτου του κατιόντος του, ο οποίος κατά τη σύνταξη της διαθήκης ήταν άτεκνος, ο καταπιστευματοδόχος θεωρείται ότι εγκαταστάθηκε για την περίπτωση που ο κατιών θα απεβίωνε άτεκνος.

Άρθρο 1915
Έκταση καταπιστεύματος

Το δικαίωμα του καταπιστευματοδόχου σε περίπτωση αμφιβολίας εκτείνεται και στη μερίδα που απέκτησε ο κληρονόμος από την έκπτωση κάποιου συγκληρονόμου. Σε περίπτωση αμφιβολίας δεν περιλαμβάνει και το εξαίρετο που καταλείφθηκε στον κληρονόμο.

Άρθρο 1916
Χρόνος επαγωγής

Η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο επέρχεται μόλις αποβιώσει ο κληρονόμος, αν ο διαθέτης δεν έταξε κάποιο άλλο γεγονός ή χρονικό σημείο.

Στις περιπτώσεις του άρθρου 1905, η επαγωγή επέρχεται με τον τοκετό ή τη σύσταση του νομικού προσώπου.

Σε κάθε περίπτωση, η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο ματαιώνεται, αν παρέλθουν τριάντα (30) έτη από τον θάνατο του διαθέτη.

Άρθρο 1917
Ύπαρξη του τιμώμενου προσώπου

Καταπιστευματοδόχος μπορεί να είναι μόνο όποιος ζει ή τουλάχιστον έχει συλληφθεί κατά τον χρόνο που επάγεται σε αυτόν η κληρονομία.

Αν ο καταπιστευματοδόχος δεν ζει ή δεν έχει συλληφθεί κατά τον χρόνο αυτό, εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, η κληρονομία παραμένει στον κληρονόμο.

Άρθρο 1918
Δικαιώματα βεβαρημένου

Ωσότου γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο, ο κληρονόμος ασκεί τις κληρονομικές αγωγές και διαχειρίζεται την κληρονομία· απέναντι στον καταπιστευματοδόχο ευθύνεται για όση επιμέλεια δείχνει στις δικές του υποθέσεις.

Διάθεση των αντικειμένων της κληρονομίας, αν ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, συγχωρείται μόνο όταν επιβάλλεται από τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης ή έδωσε τη συναίνεσή του ο καταπιστευματοδόχος ή στην περίπτωση του άρθρου 1920. Κάθε άλλη διάθεση καθίσταται άκυρη μόλις επέλθει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο.

Άρθρο 1919
Δαπάνες

Ωσότου γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο, ο κληρονόμος βαρύνεται μόνο με τις αναγκαίες δαπάνες και με τις δαπάνες για την παραγωγή καρπών, καθώς και με τα τακτικά βάρη των κληρονομιαίων αντικειμένων. Κάθε άλλη δαπάνη κρίνεται κατά τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων.

Άρθρο 1920
Αποκατάσταση του υπολοίπου

Αν ο καταπιστευματοδόχος εγκαταστάθηκε σε ό,τι βρεθεί στην κληρονομία κατά τον χρόνο της επαγωγής σε αυτόν, ή αν ο διαθέτης επέτρεψε ελεύθερη διαχείριση στον κληρονόμο, αυτός έχει δικαίωμα να διαθέτει τα κληρονομιαία αντικείμενα.

Άρθρο 1921
Αποδοχή ή αποποίηση του καταπιστεύματος

Μόλις γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, αυτός δικαιούται να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία κατά τις διατάξεις για την αποδοχή ή την αποποίησή της.

Άρθρο 1922
Αποκατάσταση και αποτέλεσμα

Μόλις επέλθει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, ο κληρονόμος παύει να είναι κληρονόμος και έχει υποχρέωση να παραδώσει την κληρονομία στην κατάσταση που θα βρισκόταν ύστερα από τακτική διαχείριση, εκτός από τους καρπούς που έχουν παραχθεί έως την επαγωγή. Ο καταπιστευματοδόχος έχει δικαίωμα να ζητήσει λογοδοσία.

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που αποσβέσθηκαν με σύγχυση αναβιώνουν αυτοδικαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗΡΙΟ

Άρθρο 1923
Έννοια

Το δικαστήριο της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση του κληρονόμου, του καταπιστευματοδόχου, του κληροδόχου, ή του εκτελεστή διαθήκης, δυνάμει απόφασης ή πράξης του, παρέχει πιστοποιητικό για το κληρονομικό του δικαίωμα και για τη μερίδα που του αναλογεί (κληρονομητήριο).

Άρθρο 1924
Περιεχόμενο της αίτησης

Εκείνος που ζητεί κληρονομητήριο οφείλει να αναφέρει στην αίτηση: 1. τη χρονολογία του θανάτου του κληρονομουμένου· 2. τη διάταξη τελευταίας βούλησης και το περιεχόμενό της ή τη συγγενική σχέση, στην οποία στηρίζει το κληρονομικό του δικαίωμα· 3. ότι δεν υπάρχουν άλλα πρόσωπα, που να αποκλείουν ή να περιορίζουν το κληρονομικό του δικαίωμα ή ότι εκείνα που υπήρχαν εξέπεσαν, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο εξέπεσαν· 4. αν υπάρχουν άλλες διατάξεις τελευταίας βούλησης και το περιεχόμενό τους· 5. αν εκκρεμεί δίκη για το κληρονομικό δικαίωμα.

Άρθρο 1925
Απόδειξη

Εκείνος που υποβάλλει την αίτηση αποδεικνύει με δημόσια έγγραφα την ακρίβεια όσων αναφέρονται στο άρθρο 1924. Αν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο να προσκομισθεί δημόσιο έγγραφο, ο αρμόδιος να εκδώσει

το κληρονομητήριο μπορεί να αξιολογήσει και κάθε άλλο προσκομισθέν έγγραφο. Όταν το κληρονομητήριο εκδίδεται με βάση απόφαση, ο δικαστής μπορεί στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου να υποχρεώσει συγχρόνως αυτόν που υπέβαλε την αίτηση να βεβαιώσει ενόρκως ότι δεν γνωρίζει κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις του, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζεται και το άρθρο 744 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 1926
Αυτεπάγγελτη έρευνα

Ο αρμόδιος να εκδώσει το κληρονομητήριο έχει δικαίωμα να ερευνήσει με κάθε τρόπο, προκειμένου να εξακριβώσει τις δηλώσεις του αιτούντος το κληρονομητήριο, και ιδίως να διατάξει τη δημοσίευση της αίτησης καθορίζοντας και τον τρόπο δημοσίευσής της. Έχει επίσης δικαίωμα να καλέσει για να ακουσθούν πρόσωπα που είναι πιθανό να αξιώνουν κληρονομικά δικαιώματα και ιδίως πρόσωπα τα οποία θα ήταν κληρονόμοι, αν τυχόν ήταν άκυρη η διάταξη της τελευταίας βούλησης ή πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε δίκη που εκκρεμεί για το ίδιο κληρονομικό δικαίωμα.

Όταν ζητείται κοινό κληρονομητήριο ή κληρονομητήριο από τον μοναδικό κληρονόμο και στη διάταξη τελευταίας βούλησης διαπιστώνονται επουσιώδεις ασάφειες ή πρόδηλα σφάλματα, που δεν αλλοιώνουν τη βούληση του κληρονομουμένου, εφόσον κανείς τιμώμενος δεν προβάλει αντιρρήσεις, ο αρμόδιος να εκδώσει κληρονομητήριο μπορεί να το εκδώσει.

Άρθρο 1927
Περισσότεροι κληρονόμοι

Αν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, με αίτηση οποιουδήποτε από αυτούς παρέχεται κοινό κληρονομητήριο. Στην περίπτωση αυτή, εκείνος που το ζητεί πρέπει να αναφέρει τα ονόματα και τις μερίδες όλων των κληρονόμων, καθώς και ότι αυτοί αποδέχθηκαν την κληρονομία και ακόμη να αποδείξει τις δηλώσεις του αυτές.

Επιτρέπεται η έκδοση ενιαίου κληρονομητηρίου για διαδοχικές κληρονομικές διαδοχές (πολλαπλό κληρονομητήριο).

Άρθρο 1928
Περιεχόμενο του κληρονομητηρίου

Το κληρονομητήριο παρέχεται μόνο αν κριθεί ότι έχουν αποδειχθεί όσα αναφέρονται στην αίτηση.

Με την επιφύλαξη του τρίτου και τέταρτου εδαφίου του άρθρου 1763, για την έκδοση κληρονομητηρίου αρκεί η δημοσίευση της ιδιόγραφης διαθήκης.

Το κληρονομητήριο αναγράφει τον κληρονόμο και, αν υπάρχουν περισσότεροι, την κληρονομική μερίδα καθενός, τον καταπιστευματοδόχο, τον εκτελεστή της διαθήκης και τους όρους με τους οποίους αυτός διορίζεται, καθώς και τις κληροδοσίες και τους τρόπους.

Άρθρο 1929
Τεκμήριο κληρονομικής ιδιότητας

Αυτός που στο κληρονομητήριο κατονομάζεται κληρονόμος, καταπιστευματοδόχος, κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης τεκμαίρεται ότι έχει το κληρονομικό δικαίωμα που αναφέρεται σε αυτό και ότι δεν περιορίζεται από άλλες διατάξεις, εκτός από εκείνες που αναγράφονται στο κληρονομητήριο.

Άρθρο 1930
Ισχύς των δικαιοπραξιών

Κάθε δικαιοπραξία αυτού που αναγράφεται στο κληρονομητήριο ως κληρονόμος, καταπιστευματοδόχος, κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης με τρίτον ή του τρίτου έναντι των προσώπων αυτών ισχύει υπέρ του τρίτου, σε όση έκταση υπάρχει το τεκμήριο του άρθρου 1929, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε την ανακρίβεια του κληρονομητηρίου, ή την υποβολή αίτησης για αφαίρεση ή κήρυξη ανισχύρου του πιστοποιητικού, ή τη δικαστική του ανάκληση ή τροποποίηση.

Άρθρο 1931
Ανακριβές κληρονομητήριο

Ο πραγματικός κληρονόμος ή ο εκτελεστής της διαθήκης μπορεί να απαιτήσει από εκείνον που κατέχει ανακριβές κληρονομητήριο, να το παραδώσει στο δικαστήριο της κληρονομίας.

Όποιος κατέχει ανακριβές κληρονομητήριο οφείλει να παράσχει στον πραγματικό κληρονόμο πληροφορίες για την κατάσταση της κληρονομίας και την τύχη των αντικειμένων της.

Άρθρο 1932
Αφαίρεση ή ακύρωση του κληρονομητηρίου

Αν το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε είναι ανακριβές, το δικαστήριο της κληρονομίας διατάσσει την αφαίρεσή του με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Με την αφαίρεση το κληρονομητήριο παύει να ισχύει.

Αν η αφαίρεση του κληρονομητηρίου δεν είναι αμέσως δυνατή, το δικαστήριο το κηρύσσει με απόφασή του ανίσχυρο. Περίληψη της απόφασης δημοσιεύεται στον τύπο σύμφωνα με όσα καθορίζονται στην απόφαση. Η περίληψη καταχωρίζεται σε κάθε περίπτωση σε εφημερίδα της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του κληρονομουμένου. Όταν περάσει ένας (1) μήνας από την τελευταία καταχώριση, η απόφαση που κηρύσσει το κληρονομητήριο ανίσχυρο ισχύει για όλους.

Άρθρο 1933
Ανάκληση ή τροποποίηση ανακριβούς κληρονομητηρίου

Το δικαστήριο της κληρονομίας ερευνά αυτεπαγγέλτως, αν είναι ανακριβές το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε, και το ανακαλεί ή το τροποποιεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ

Άρθρα 1934
Ποιος βαρύνεται

Βεβαρημένος με κληροδοσία μπορεί να είναι ο κληρονόμος, ο καταπιστευματοδόχος και ο κληροδόχος. Εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, βεβαρημένος είναι ο κληρονόμος.

Άρθρο 1935
Περισσότεροι βεβαρημένοι

Αν βαρύνονται περισσότεροι κληρονόμοι ή κληροδόχοι, σε περίπτωση αμφιβολίας ο κάθε κληρονόμος λογίζεται ότι βαρύνεται ανάλογα με τη μερίδα του και ο κάθε κληροδόχος ανάλογα με την αξία του αντικειμένου που του κληροδοτήθηκε.

Το ίδιο ισχύει και αν περισσότεροι βαρύνονται διαζευκτικά με μια κληροδοσία.

Άρθρο 1936
Εξαίρετο

Η κληροδοσία που αφέθηκε στον κληρονόμο (εξαίρετο) θεωρείται κληροδοσία και ως προς το μέρος της με το οποίο βαρύνεται με αυτήν ο ίδιος.

Άρθρο 1937
Σιωπηρό κληροδότημα

Αν ο διαθέτης διέταξε να μην περιέλθει στον εγκατάστατο με τη διαθήκη αντικείμενο της κληρονομίας, το αντικείμενο αυτό θεωρείται ότι κληροδοτήθηκε στον εξ αδιαθέτου κληρονόμο.

Άρθρο 1938
Προσδιορισμός από τον βεβαρημένο ή από τρίτο

Αν κληροδόχος ορίσθηκε πρόσωπο από ορισμένο κύκλο, κατ’ επιλογήν του βεβαρημένου ή τρίτου, ο καθορισμός του προσώπου γίνεται από τον βεβαρημένο με δήλωσή του προς το πρόσωπο αυτό και από τον τρίτο με δήλωσή του προς τον βεβαρημένο. Σε περίπτωση αμφιβολίας, λογίζεται ότι ο καθορισμός έχει ανατεθεί στον βεβαρημένο.

Αν ο βεβαρημένος ή ο τρίτος δεν μπορεί να προβεί στον καθορισμό ή αν η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν πέρασε άπρακτη, όλα τα πρόσωπα θεωρούνται δανειστές εις ολόκληρον και δεν χωρεί αναγωγή εναντίον εκείνου που έλαβε το κληροδότημα.

Άρθρο 1939
Κληροδοσία σε περισσοτέρους

Αν ο διαθέτης άφησε κληροδοσία σε περισσότερους και ανέθεσε στον βεβαρημένο ή σε τρίτον να καθορίσει τι θα πάρει ο καθένας από το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε, ο καθορισμός γίνεται με τον τρόπο που ορίζει το άρθρο 1938.

Αν ο βεβαρημένος ή ο τρίτος δεν μπορεί να προβεί στον καθορισμό ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν, όλοι οι τιμώμενοι έχουν δικαίωμα σε ίσα μέρη της κληροδοσίας.

Άρθρο 1940
Επιλογή από τρίτον

Αν ο διαθέτης όρισε να πάρει ο τιμώμενος ένα από περισσότερα αντικείμενα και η επιλογή έχει ανατεθεί σε τρίτον, αυτή γίνεται με δήλωση προς τον βεβαρημένο. Αν ο τρίτος δεν μπορεί να κάνει την επιλογή ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτό, το δικαίωμα της επιλογής περιέρχεται στον βεβαρημένο.

Άρθρο 1941
Προσδιορισμός κατά δίκαιη κρίση

Ο διαθέτης μπορεί να αναθέσει στη δίκαιη κρίση του βεβαρημένου ή τρίτου τον καθορισμό του αντικειμένου της κληροδοσίας, εφόσον όρισε τον σκοπό της κληροδοσίας. Σε τέτοια κληροδοσία εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν στις συμβάσεις για παροχή, η οποία πρέπει να προσδιορισθεί από τον έναν συμβαλλόμενο ή από τρίτον.

Άρθρο 1942
Κατάλειψη αντικειμένου σε περισσοτέρους

Αν κληροδοτήθηκε σε περισσοτέρους το ίδιο αντικείμενο, εφαρμόζονται τα άρθρα 1787 έως 1791.

Άρθρο 1943
Προσαύξηση σε περίπτωση κληροδοσίας

Αν το ίδιο αντικείμενο κληροδοτήθηκε σε περισσοτέρους και ο ένας εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή, το μέρος του προσαυξάνει τις μερίδες των άλλων ανάλογα με το ποσοστό τους. Το ίδιο ισχύει και αν ο διαθέτης προσδιόρισε τις μερίδες τους. Αν μερικοί από τους κληροδόχους γράφηκαν στην ίδια μερίδα, η προσαύξηση χωρεί κατά προτίμηση μεταξύ τους.

Άρθρο 1944
Μερίδα κληροδόχου από προσαύξηση

Η μερίδα που ο κληροδόχος αποκτά από προσαύξηση θεωρείται ιδιαίτερη κληροδοσία ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο, με τις οποίες βαρύνεται αυτός ή εκείνος που εξέπεσε.

Άρθρο 1945
Προαποβίωση του κληροδόχου

Η κληροδοσία καθίσταται άκυρη, αν ο κληροδόχος δεν ζει πια κατά τον θάνατο του διαθέτη.

Άρθρο 1946
Έκπτωση βεβαρημένου

Αν ο βεβαρημένος δεν γίνει κληρονόμος ή κληροδόχος, η κληροδοσία σε περίπτωση αμφιβολίας εξακολουθεί να ισχύει, και βαρύνει εκείνον που ωφελείται από την έκπτωση του αρχικά βεβαρημένου.

Άρθρο 1947
Αδύνατη κληροδοσία

Είναι άκυρη η κληροδοσία, της οποίας η παροχή κατά τον θάνατο του διαθέτη είναι αδύνατη ή αντιβαίνει στον νόμο.

Άρθρο 1948
Ματαίωση της κληροδοσίας

Κληροδοσία που είναι άκυρη ή που ματαιώνεται ωφελεί τον βεβαρημένο, αν δεν υπάρχει περίπτωση υποκατάστασης ή προσαύξησης.

Άρθρο 1949
Παραρτήματα του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε

Σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία ενός πράγματος περιλαμβάνει και τα παραρτήματά του, που υπάρχουν κατά τον θάνατο του διαθέτη.

Αν ο διαθέτης έχει απαίτηση αποζημίωσης εξαιτίας βλάβης του πράγματος που προκλήθηκε μετά τη διάταξη της κληροδοσίας, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε και η απαίτηση αυτή.

Άρθρο 1950
Βάρη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε

Αν κληροδοτήθηκε αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία, σε περίπτωση αμφιβολίας ο βεβαρημένος δεν έχει υποχρέωση να το απαλλάξει από τα βάρη του.

Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει τέτοια απαλλαγή, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία περιλαμβάνει και την απαίτηση αυτή.

Άρθρο 1951
Κληροδοσία ξένου πράγματος

Η κληροδοσία ορισμένου αντικειμένου που δεν ανήκει στην κληρονομία κατά τον θάνατο του διαθέτη είναι άκυρη, εκτός αν συνάγεται ότι γίνεται και για την περίπτωση που το αντικείμενο αυτό δεν ανήκει στην κληρονομία. Θεωρείται ότι δεν ανήκει στην κληρονομία και εκείνο το αντικείμενο, το οποίο ο διαθέτης έχει υποχρέωση να μεταβιβάσει σε άλλον.

Αν ο διαθέτης κατά τον θάνατό του είχε μόνο τη νομή του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία περιλαμβάνει τη νομή.

Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τρίτον το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε η απαίτηση αυτή. Το ίδιο ισχύει και όταν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την απώλεια ή την αφαίρεση που επήλθε μετά τη διάταξη της κληροδοσίας.

Άρθρο 1952
Κληροδοσία προμηθευτέου αντικειμένου

Εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 1951 είναι ισχυρή η κληροδοσία αντικειμένου, που δεν ανήκε στην κληρονομία κατά τον θάνατο του διαθέτη, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να το προμηθεύσει στον κληροδόχο.

Αν ο βεβαρημένος αδυνατεί να το προμηθεύσει ή αν χρειάζεται για αυτό δυσανάλογη δαπάνη, οφείλεται η αξία του.

Άρθρο 1953
Ένωση ή ανάμειξη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε

Αν ο διαθέτης μετά τη διάταξη της κληροδοσίας ένωσε ή ανέμειξε το πράγμα που κληροδοτήθηκε με άλλο, έτσι ώστε η κυριότητα πάνω στο άλλο να επεκτείνεται και σε αυτό ή να δημιουργείται συγκυριότητα, και η κατάσταση αυτή υπάρχει κατά τον θάνατο του διαθέτη, η κληροδοσία είναι άκυρη.

Αν η ένωση ή η ανάμειξη έγινε από άλλον και όχι από τον διαθέτη και ο διαθέτης απέκτησε συγκυριότητα, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι κληροδοτήθηκε η συγκυριότητα.

Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να αφαιρέσει το πράγμα που ενώθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε το δικαίωμα αυτό.

Άρθρο 1954
Επεξεργασία ή μετάπλαση

Αν ο διαθέτης μετά τη διάταξη της κληροδοσίας παρήγαγε νέο πράγμα με επεξεργασία ή μετάπλαση εκείνου που κληροδοτήθηκε, έτσι ώστε σύμφωνα με τον νόμο ο κατασκευαστής να γίνεται κύριός του, η κληροδοσία είναι άκυρη.

Αν η μεταποίηση αυτή έγινε από άλλον και όχι από τον διαθέτη, εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 1951.

Άρθρο 1955
Κληροδοσία απαίτησης που έχει εισπραχθεί

Αν ο διαθέτης κληροδότησε απαίτησή του που εκπληρώθηκε πριν αποβιώσει και το αντικείμενό της υπάρχει ακόμα στην κληρονομία, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε το αντικείμενο αυτό. Αν η απαίτηση ήταν χρηματική, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε ίσο χρηματικό ποσό.

Άρθρο 1956
Πράγμα κατά γένος ορισμένο

Αν ο διαθέτης κληροδότησε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο, ο κληροδόχος έχει δικαίωμα να λάβει πράγμα που να ανταποκρίνεται στις συνθήκες στις οποίες αυτός βρίσκεται.

Άρθρο 1957
Καθορισμός πράγματος κατά γένος ορισμένου

Αν κληροδοτήθηκε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο και ο καθορισμός του ανατέθηκε στον κληροδόχο ή σε τρίτον, ο καθορισμός γίνεται με δήλωσή τους στον βεβαρημένο. Αν αυτοί δεν μπορούν ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν ή αν ο καθορισμός που έγινε δεν είναι σύμφωνος με το άρθρο 1956, ο καθορισμός γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας.

Άρθρο 1958
Υποχρεώσεις βεβαρημένου σε πράγμα κατά γένος ορισμένο

Αν κληροδοτήθηκε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο, ως προς τις υποχρεώσεις του βεβαρημένου εξαιτίας νομικών ή πραγματικών ελαττωμάτων εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις για τις υποχρεώσεις του πωλητή. Το ίδιο ισχύει, σε περίπτωση αμφιβολίας, και σε κληροδοσία ορισμένου αντικειμένου που δεν ανήκει στην κληρονομία, με την επιφύλαξη του περιορισμού της παρ. 2 του άρθρου 1952.

Αν το αντικείμενο της κληροδοσίας είναι ακίνητο, σε περίπτωση αμφιβολίας ο βεβαρημένος δεν ευθύνεται για δουλείες ή άλλα εμπράγματα βάρη του ακινήτου.

Άρθρο 1959
Κληροδοσία όλων των απαιτήσεων

Αν ο διαθέτης κληροδοτήσει όλες τις απαιτήσεις του, σε περίπτωση αμφιβολίας περιλαμβάνονται μόνο οι χρηματικές και όχι άλλες απαιτήσεις ή ανώνυμοι τίτλοι ή καταθέσεις σε τράπεζες και ταμιευτήρια.

Άρθρο 1960
Κληροδοσία οφειλής

Αν ο διαθέτης κληροδότησε ό,τι οφείλει στον κληροδόχο, σε περίπτωση αμφιβολίας ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να καταβάλει το χρέος, χωρίς να έχει το δικαίωμα να αντιτάξει αίρεση ή προθεσμία ή ένσταση.

Άρθρο 1961
Κληροδοσία χρηματικού ποσού σε δανειστή

Αν ο διαθέτης κληροδοτήσει χρηματικό ποσό στον δανειστή του, αποσιωπώντας την οφειλή, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία δεν θεωρείται ότι έγινε για να εξοφληθεί η οφειλή.

Άρθρο 1962
Δικαίωμα από την κληροδοσία

Ο κληροδόχος αποκτά με την κληροδοσία το ενοχικό δικαίωμα να απαιτήσει από τον βεβαρημένο την παροχή του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε. Η αξίωση παραγράφεται μετά την πάροδο διετίας, η οποία αρχίζει μόλις λήξει το έτος εντός του οποίου ο κληροδόχος πληροφορήθηκε την ύπαρξη της αξίωσης. Σε κάθε περίπτωση, η αξίωση παραγράφεται μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από τη δημοσίευση της διαθήκης. Αν ο διαθέτης συνιστά υπέρ του κληροδόχου δικαίωμα δουλείας σε ορισμένο πράγμα που του ανήκε κατά τον χρόνο του θανάτου του, ο κληροδόχος το αποκτά άμεσα και αυτοδικαίως με την επιφύλαξη του άρθρου 1198.

Άρθρο 1963
Απαλλαγή κληροδόχου

Αν η κληροδοσία συνίσταται σε απαλλαγή από εμπράγματο βάρος ή από υποχρέωση προς τον διαθέτη, ο κληροδόχος απαλλάσσεται αμέσως και αυτοδικαίως.

Άρθρο 1964
Επαγωγή της κληροδοσίας

Το δικαίωμα από την κληροδοσία αποκτάται μόλις αποβιώσει ο διαθέτης (επαγωγή της κληροδοσίας). Ο κληροδόχος έχει δικαίωμα να αποποιηθεί την κληροδοσία.

Άρθρο 1965
Επαγωγή σε περίπτωση αίρεσης ή προθεσμίας

Σε περίπτωση κληροδοσίας με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία, η πλήρωση της οποίας επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη, η επαγωγή της γίνεται μόλις πληρωθεί η αίρεση ή η προθεσμία.

Άρθρο 1966
Κληροδόχος που δεν έχει ακόμη συλληφθεί

Αν ο κληροδόχος δεν έχει ακόμη συλληφθεί όταν αποβιώσει ο διαθέτης ή αν το πρόσωπό του προσδιορίζεται από γεγονός που επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη, η επαγωγή γίνεται κατά τον χρόνο του τοκετού ή μόλις επέλθει το γεγονός.

Άρθρο 1967
Εφαρμογή των διατάξεων για αναβλητική αίρεση

Στις περιπτώσεις των άρθρων 1965 και 1966, κατά το χρονικό διάστημα από τον θάνατο του διαθέτη έως την επαγωγή της κληροδοσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις για την αναβλητική αίρεση.

Άρθρο 1968
Αποποίηση της κληροδοσίας

Ο κληροδόχος δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληροδοσία μετά την αποδοχή της.

Η αποδοχή και η αποποίηση γίνονται με δήλωση προς τον βεβαρημένο. Η δήλωση γίνεται μόνο μετά την επαγωγή της κληροδοσίας και είναι άκυρη, αν γίνει με αίρεση ή προθεσμία ή μερικώς.

Το άρθρο 1852, η παρ. 2 του άρθρου 1853 και το άρθρο 1854 για την αποδοχή ή την αποποίηση της κληρονομίας εφαρμόζονται αναλόγως και για την κληροδοσία.

Άρθρο 1969
Απαιτητό κληροδοσίας

Αν ο χρόνος για την εκπλήρωση της κληροδοσίας έχει αφεθεί στη διάκριση του βεβαρημένου, σε περίπτωση αμφιβολίας η παροχή γίνεται απαιτητή μόλις αυτός αποβιώσει.

Άρθρο 1970
Καρποί του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε

Αν κληροδοτήθηκε ορισμένο αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να αποδώσει στον κληροδόχο και τους καρπούς που συλλέχθηκαν από την επαγωγή της κληροδοσίας, καθώς και οτιδήποτε περιήλθε σε αυτόν με άλλο τρόπο εξαιτίας του δικαιώματος που κληροδοτήθηκε. Ο βεβαρημένος δεν έχει υποχρέωση σε αποζημίωση για ωφελήματα που δεν είναι καρποί.

Άρθρο 1971
Δαπάνες

Αν κληροδοτήθηκε ορισμένο πράγμα που ανήκει στην κληρονομία, ο βεβαρημένος μπορεί, κατά τις διατάξεις που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ κυρίου και νομέα, να απαιτήσει αποκατάσταση των δαπανών που έγιναν στο πράγμα μετά τον θάνατο του διαθέτη, καθώς και για όσα καταβλήθηκαν μετά τον θάνατο του διαθέτη για να απαλλαγεί το πράγμα από βάρη.

Άρθρο 1972
Βεβαρημένος κληροδόχος

Κληροδόχος που είναι βεβαρημένος με κληροδοσία ή τρόπο, έχει υποχρέωση να εκπληρώσει μόνο αφότου έχει και αυτός δικαίωμα να απαιτήσει ό,τι του έχει καταλειφθεί.

Άρθρο 1973
Άρνηση κληροδόχου

Κληροδόχος βεβαρημένος με κληροδοσία ή τρόπο μπορεί, και μετά την αποδοχή της κληροδοσίας που καταλείφθηκε σε αυτόν, να αρνηθεί να εκπληρώσει, αν αυτό που παίρνει από την κληροδοσία ο ίδιος δεν επαρκεί για την εκπλήρωση.

Αν σύμφωνα με το άρθρο 1946 στη θέση του βεβαρημένου υπεισέλθει άλλος, αυτός δεν ευθύνεται περισσότερο από τον κληροδόχο.

Άρθρο 1974
Ελάττωση της κληροδοσίας

Αν η παροχή από την κληροδοσία μειωθεί κατά τις διατάξεις για τη νόμιμη μοίρα ή σύμφωνα με το άρθρο 1973, σε περίπτωση αμφιβολίας ο κληροδόχος έχει το δικαίωμα να μειώσει και αυτός ανάλογα τα βάρη που του έχουν επιβληθεί.

Άρθρο 1975
Υποκατάσταση

Αν ο διαθέτης, για την περίπτωση που ο πρώτος τιμώμενος δεν αποκτήσει την κληροδοσία, αφήνει το αντικείμενό της σε άλλον, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1795 έως 1797 για την υποκατάσταση κληρονόμου.

Άρθρο 1976
Μετακληροδοσία

Ο διαθέτης μπορεί, με διάταξή του, να ορίσει ότι, από ορισμένο χρονικό σημείο ή γεγονός που επέρχεται μετά την απόκτηση της κληροδοσίας, αυτό που κληροδοτήθηκε περιέρχεται σε άλλον (μετακληροδοσία). Τέτοια υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στον μετακληροδόχο.

Άρθρο 1977
Οικογενειακό κληροδότημα

Αν κατά τη βούληση του διαθέτη το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε πρέπει να μείνει για πάντα στη δική του οικογένεια, θεωρούνται ότι έχουν τιμηθεί με κληροδοσία κατά υποκατάσταση εκείνοι που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου τον διαθέτη κατά τον χρόνο του θανάτου του βεβαρημένου αρχικού κληροδόχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ
ΤΡΟΠΟΣ

Άρθρο 1978
Σύσταση τρόπου

Αν ο κληρονομούμενος με διάταξη τελευταίας βούλησης υποχρεώνει τον τιμώμενο στην τήρηση ορισμένης συμπεριφοράς, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχει συσταθεί τρόπος.

Αν η τελευταία διάταξη περιέχει τρόπο, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1774, 1934, 1935, 1940, 1941, 1946, 1947, 1956 και 1969.

Άρθρο 1979
Πρόσωπο στο οποίο γίνεται η παροχή

Ο διαθέτης μπορεί να τάξει τρόπο για ορισμένο σκοπό και να επιτρέψει στον βεβαρημένο ή σε τρίτον τον προσδιορισμό του προσώπου στο οποίο θα γίνει η παροχή.

Άρθρο 1980
Καθορισμός από βεβαρημένο ή από τρίτον

Αν στην περίπτωση του άρθρου 1979 ο καθορισμός του προσώπου ανατέθηκε στον βεβαρημένο και πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν, ο καθορισμός γίνεται από αυτόν που άσκησε την αγωγή.

Αν ο καθορισμός του προσώπου ανατέθηκε σε τρίτον, γίνεται με δήλωση προς τον βεβαρημένο. Αν ο τρίτος δεν μπορεί να κάνει τον καθορισμό ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν, ο καθορισμός γίνεται από τον βεβαρημένο. Η δικαστική προθεσμία τάσσεται ύστερα από αίτηση και του βεβαρημένου.

Άρθρο 1981
Ποιος απαιτεί την εκπλήρωση

Την εκτέλεση του τρόπου έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν ο εκτελεστής της διαθήκης, ο κληρονόμος, ο συγκληρονόμος και αυτός που ωφελείται άμεσα από την έκπτωση εκείνου που είναι αρχικά βεβαρημένος με τον τρόπο.

Αν η εκτέλεση του τρόπου αφορά το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να την απαιτήσει και η δημόσια αρχή.

Άρθρο 1982
Ακυρότητα του τρόπου

Αν ο τρόπος είναι άκυρος, τότε μόνο είναι άκυρη και η διάταξη υπέρ του βεβαρημένου, όταν αυτό προκύπτει ως βούληση του διαθέτη.

Άρθρο 1983
Τρόπος αδύνατος

Αν η εκτέλεση του τρόπου γίνει αδύνατη από υπαιτιότητα του βεβαρημένου, εκείνος που θα είχε ωφέλεια από την έκπτωσή του μπορεί να απαιτήσει, κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, να του αποδοθεί ό,τι έχει καταλειφθεί κατά το μέρος που έπρεπε να δαπανηθεί για την εκτέλεση του τρόπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ
ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Άρθρο 1984
Διορισμός

Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει στη διαθήκη εκτελεστές ένα (1) ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Μπορεί ακόμη να αναθέσει στον εκτελεστή να ορίσει συνεκτελεστές ή διαδόχους του.

Εκτελεστής μπορεί να ορισθεί και με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 1985
Ικανότητα

Ο διορισμός εκτελεστή είναι άκυρος, αν αυτός κατά την αποδοχή του λειτουργήματος είναι ανίκανος ή έχει περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία.

Άρθρο 1986
Έναρξη, αποδοχή, αποποίηση

Το λειτούργημα του εκτελεστή αρχίζει από την αποδοχή του.

Η αποδοχή και η αποποίηση γίνονται με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η δήλωση είναι άκυρη, αν γίνει πριν από την επαγωγή της κληρονομίας ή με αίρεση ή με προθεσμία.

Ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει συμφέρον, ο πρόεδρος του δικαστηρίου της κληρονομίας ορίζει προθεσμία για να προβεί ο εκτελεστής στη δήλωση· αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, ο εκτελεστής θεωρείται ότι αποποιήθηκε το λειτούργημα.

Άρθρο 1987
Εξουσία του εκτελεστή

Έργο του εκτελεστή είναι η εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης.

Ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να επιχειρήσει κάθε πράξη την οποία ρητά επέτρεψε ο διαθέτης ή είναι απαραίτητη για την εκτέλεση των διατάξεών του. Ο εκτελεστής διαθήκης έχει δικαίωμα να διαχειρίζεται ολόκληρη την κληρονομία ή μέρος αυτής, αν τούτο είναι απαραίτητο για την εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης ή και ανεξάρτητα από αυτό, αν τούτο όρισε ο διαθέτης. Εκτελεστής που έχει ορισθεί με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου έχει μόνο τις εξουσίες που ορίζονται σε αυτή.

Άρθρο 1988
Πράξεις με άδεια του δικαστηρίου

Αν στις περιπτώσεις του άρθρου 1987 χρειάζεται να εκποιηθούν ακίνητα της κληρονομίας ή κινητά σημαντικής αξίας σε σχέση με την κληρονομία ή δημόσια χρεόγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανώνυμων εταιρειών ή να συνομολογηθεί δάνειο ή συμβιβασμός ή να γίνει δαπάνη που υπερβαίνει την αξία του αντικειμένου μικροδιαφοράς κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο εκτελεστής διαθήκης ενημερώνει προηγουμένως τον κληρονόμο και του τάσσει προθεσμία δύο (2) μηνών για να δηλώσει αν συναινεί. Εφόσον ο κληρονόμος συναινεί, μετά την επιχείρηση της πράξης ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας.

Αν ο κληρονόμος δεν συναινεί ή παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που του τάχθηκε, ο εκτελεστής διαθήκης μπορεί να επιχειρήσει την πράξη ύστερα από άδεια του δικαστηρίου της κληρονομίας. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. Στην περίπτωση αυτή ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας.

Αν ο εκτελεστής διαθήκης επιχειρήσει τις πράξεις της παρ. 1 χωρίς να ειδοποιήσει προηγουμένως τον κληρονόμο ή χωρίς τη συναίνεσή του ή χωρίς την άδεια του δικαστηρίου, ευθύνεται ο ίδιος για τις υποχρεώσεις

της κληρονομίας εις ολόκληρον με τον κληρονόμο. Δικαίωμα αναγωγής του εκτελεστή κατά του κληρονόμου αποκλείεται.

Άρθρο 1989
Περιουσία περιερχόμενη σε επιτροπευόμενο ή σε συμπαραστατούμενο

Αν η περιουσία για την οποία έχει ορισθεί εκτελεστής διαθήκης περιέρχεται σε ανήλικο που τελεί υπό επιτροπεία ή σε ενήλικο που τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση, αυτή υπόκειται στη διαχείριση του επιτρόπου ή του δικαστικού συμπαραστάτη, εκτός αν ο κληρονομούμενος όρισε με τη διαθήκη του ρητά ότι η περιουσία υπόκειται στη διαχείριση του εκτελεστή διαθήκης. Στην περίπτωση αυτή ο εκτελεστής διαθήκης υπάγεται στις διατυπώσεις και δεσμεύσεις της επιτροπείας ή της δικαστικής συμπαράστασης. Αντίθετη διάταξη της διαθήκης είναι άκυρη.

Άρθρο 1990
Ευθύνη του εκτελεστή

Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του ο εκτελεστής ευθύνεται απέναντι στον κληρονόμο κατά τους κανόνες της εντολής για κάθε ζημία της κληρονομίας από πταίσμα του. Σε περίπτωση διαχείρισης έχει υποχρέωση και να λογοδοτήσει.

Περισσότεροι εκτελεστές ευθύνονται για κοινό πταίσμα τους εις ολόκληρον.

Άρθρο 1991
Περισσότεροι εκτελεστές

Περισσότεροι εκτελεστές ενεργούν όλοι μαζί αν λείψει ένας από αυτούς, ενεργούν οι άλλοι μόνοι τους. Σε περίπτωση διαφωνίας αποφασίζει η πλειοψηφία και σε ισοψηφία κρίνει ελεύθερα το δικαστήριο. Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει διαφορετικά.

Καθένας από τους περισσότερους εκτελεστές μπορεί να παίρνει και μόνος του συντηρητικά μέτρα.

Άρθρο 1992
Αγωγές της κληρονομίας

Ο κληρονόμος ασκεί τις αξιώσεις της κληρονομίας.

Ο εκτελεστής της διαθήκης ασκεί τις αξιώσεις της κληρονομίας και ενάγεται για τις υποχρεώσεις της, εφόσον έχει τη διαχείριση της κληρονομίας ή των σχετικών αξιώσεων.

Άρθρο 1993
Αξιώσεις κατά της κληρονομίας

Οι αξιώσεις κατά της κληρονομίας ασκούνται κατά του κληρονόμου.

Ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να παρέμβει στη δίκη.

Άρθρο 1994
Αμοιβή

Ο εκτελεστής μπορεί, εφόσον ο διαθέτης δεν διέταξε διαφορετικά, να ζητήσει να του ορίσει το δικαστήριο της κληρονομίας ανάλογη αμοιβή.

Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο.

Άρθρο 1995
Παραίτηση του εκτελεστή διαθήκης

Ο εκτελεστής διαθήκης μπορεί να παραιτηθεί οποτεδήποτε με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η παραίτηση γίνεται χωρίς αίρεση ή προθεσμία και γνωστοποιείται στον κληρονόμο.

Άρθρο 1996
Παύση του εκτελεστή διαθήκης

Για σπουδαίους λόγους και ιδίως για βαριά παράβαση των καθηκόντων του ή ανικανότητα για διαχείριση το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να παύσει τον εκτελεστή, αφού προηγουμένως τον ακούσει, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο.

Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει αν ο κληρονόμος παρέχει επαρκή εγγύηση, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ότι θα εκτελέσει τις διατάξεις της διαθήκης, για τις οποίες ορίσθηκε ο εκτελεστής.

Άρθρο 1997
Παύση του λειτουργήματος του εκτελεστή

Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει με τον θάνατο ή την επερχόμενη πλήρη ή περιορισμένη ανικανότητά του για δικαιοπραξία. Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει επίσης με την εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης, με την παρέλευση του προβλεπόμενου στη διαθήκη χρόνου και, σε κάθε περίπτωση, μετά την παρέλευση τριάντα (30) ετών από τον θάνατο του διαθέτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ
ΔΩΡΕΑ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ

Άρθρο 1998
Έννοια

Αν δωρεά συμφωνηθεί με την αναβλητική αίρεση της προαποβίωσης του δωρητή ή της συναποβίωσης και των δύο συμβαλλομένων, χωρίς να έχει στο μεταξύ ο δωρεοδόχος την απόλαυση των αντικειμένων της δωρεάς (δωρεά αιτία θανάτου), εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις δωρεές, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 1999
Ανάκληση

Ο δωρητής ανακαλεί ελεύθερα τη δωρεά αιτία θανάτου.
Η δήλωση για την ανάκληση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και γνωστοποιείται στον δωρεοδόχο· εφόσον αφορά δωρεά ακινήτου, απαιτείται και μεταγραφή.
Με την ανάκληση η δωρεά αναιρείται αυτοδικαίως.

Άρθρο 2000
Συμφωνία για το αμετάκλητο

Αν η δωρεά αιτία θανάτου συμφωνήθηκε αμετάκλητη, ανακαλείται μόνο στις περιπτώσεις και με τον τρόπο που ανακαλείται κάθε άλλη δωρεά.»

**ΜΕΡΟΣ Β’**
**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΛΟΙΠΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α’**
**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ**

**Άρθρο 4**
**Διεύρυνση της προστασίας της προσωπικότητας μετά θάνατον μέσω αναγνώρισης δικαιώματος σε κληρονόμους από κάθε διάταξη τελευταίας βούλησης - Τροποποίηση άρθρου 57 Αστικού Κώδικα**

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 57 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί δικαιώματος στην προσωπικότητα, η λέξη «διαθήκη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «διάταξη τελευταίας βούλησης» και το άρθρο 57 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 57
Δικαίωμα στην προσωπικότητα

Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει, το δικαίωμα αυτό έχουν ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες, οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διάταξη τελευταίας βούλησης.
Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.»

**Άρθρο 5**
**Ακυρότητα σύμβασης για την κληρονομία ζώντος τρίτου - Αντικατάσταση άρθρου 368 Αστικού Κώδικα**

Το άρθρο 368 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί ακυρότητας σύμβασης για την κληρονομία ζώντος τρίτου, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 368
Σύμβαση για την κληρονομία ζώντος τρίτου

Σύμβαση, είτε για ολόκληρη την κληρονομία ζώντος τρίτου προσώπου είτε για ποσοστό της, είναι άκυρη.»

**Άρθρο 6**
**Διεύρυνση της προστασίας της οικογενειακής στέγης σε περίπτωση θανάτου του μισθωτή - Τροποποίηση άρθρου 612 Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 612 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί θανάτου του μισθωτή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2 μετά τις λέξεις «ο σύζυγός του» προστίθενται οι λέξεις «ή ο σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης» και β) προστίθεται παρ. 3 και το άρθρο 612, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 612
Θάνατος του μισθωτή

Όταν αποβιώσει ο μισθωτής, οι κληρονόμοι του έχουν δικαίωμα να καταγγείλουν τη μίσθωση. Η καταγγελία γίνεται τουλάχιστον πριν από τρεις (3) μήνες και ισχύει για το τέλος του ημερολογιακού μήνα.

Στην περίπτωση που το μίσθιο χρησίμευε, ενόσω ζούσε ο μισθωτής, ως οικογενειακή στέγη με την έννοια του άρθρου 1393 και ζει κατά τον χρόνο του θανάτου του ο σύζυγος του ή ο σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από τη μίσθωση περιέρχονται αποκλειστικά σε αυτόν, ο όποιος δικαιούται τηρώντας την προθεσμία της παρ. 1, να καταγγείλει οποτεδήποτε τη μίσθωση.

Η παρ. 2 εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση που το μίσθιο χρησίμευε, ενόσω ζούσε ο μισθωτής, ως ο κύριος τόπος διαμονής του ιδίου και του προσώπου με το οποίο εκείνος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση, εφόσον συναινέσει ο εκμισθωτής. Αν ο κληρονομούμενος και ο σύντροφος σε ελεύθερη ένωση είχαν αποκτήσει κοινά τέκνα, συναίνεση του εκμισθωτή δεν απαιτείται.»

**Άρθρο 7**
**Επέκταση της προστασίας της οικογενειακής στέγης στον σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης - Τροποποίηση άρθρου 612Α Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 612Α του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί οικογενειακής στέγης, μετά τη λέξη «σύζυγο» προστίθενται οι λέξεις «ή σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης» και το άρθρο 612Α, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 612Α
Οικογενειακή στέγη

Στην περίπτωση που το μίσθιο χρησιμεύει ως οικογενειακή στέγη και η χρήση αυτή έχει γνωστοποιηθεί στον εκμισθωτή, η καταγγελία της μίσθωσης, στην οποία αυτός προβαίνει, είναι άκυρη, εφόσον δεν την κοινοποιεί και στον σύζυγο ή σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης του μισθωτή, τηρώντας την ίδια προθεσμία που τυχόν απαιτείται για την καταγγελία.»

**Άρθρο 8**
**Επέκταση του τίτλου από τον νόμο υπέρ των νόμιμων μεριδούχων - Τροποποίηση άρθρου 1262 Αστικού Κώδικα**

Στην περ. 6 του άρθρου 1262 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί τίτλου από τον νόμο για απόκτηση υποθήκης, μετά τις λέξεις «που τους έλαχαν» προστίθενται οι λέξεις «, καθώς επίσης και οι νόμιμοι μεριδούχοι, στα ακίνητα της κληρονομίας, για την αξίωση στη νόμιμη μοίρα» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 1262 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1262
Τίτλος από τον νόμο

Τίτλο από τον νόμο για την απόκτηση υποθήκης έχουν:

1. το δημόσιο, στα ακίνητα των οφειλετών του, για απαιτήσεις από καθυστερούμενους φόρους· 2. το δημόσιο, οι δήμοι, οι κοινότητες, τα θρησκευτικά ή τα κοινής ωφέλειας ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στα ακίνητα των διαχειριστών ή των εγγυητών τους, για τις απαιτήσεις πού πηγάζουν από τη διαχείριση· 3. εκείνοι πού τελούν υπό γονική μέριμνα ή επιτροπεία, στα ακίνητα των γονέων ή του επιτρόπου, για την περιουσία τους που αυτοί διαχειρίζονται και για τις απαιτήσεις τους από αυτή τη διαχείριση· 4. ο κάθε

σύζυγος για την απαίτησή του από την επαύξηση τής περιουσίας του άλλου συζύγου κατά το άρθρο 1400· 5. οι κληροδόχοι στα ακίνητα τής κληρονομίας, για τις απαιτήσεις τους· 6. οι κληρονόμοι, στα ακίνητα τής κληρονομίας, για τις απαιτήσεις προς εξίσωση των μερίδων τους ή λόγω νομικών ελαττωμάτων των αντικειμένων της κληρονομίας που τους έλαχαν, καθώς επίσης και οι νόμιμοι μεριδούχοι, στα ακίνητα της κληρονομίας, για την αξίωση στη νόμιμη μοίρα· 7. ο ενυπόθηκος δανειστής, στο ενυπόθηκο ακίνητο, για τους καθυστερούμενους τόκους της απαίτησης και για τη δαπάνη της εγγραφής τής υποθήκης ή τη δικαστική δαπάνη, εφόσον το ενυπόθηκο ακίνητο δεν μεταβιβάστηκε σε άλλον.»

**Άρθρο 9**
**Ελαττωμένη διατροφή - Τροποποίηση άρθρου 1495 Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 1495 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί ελαττωμένης διατροφής οι λέξεις «που δικαιολογεί την αποκλήρωσή τους» αντικαθίστανται από τις λέξεις «που δικαιολογεί τη στέρηση της νόμιμης μοίρας» και το άρθρο 1495 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1495
Ελαττωμένη διατροφή

Οι κατιόντες και οι ανιόντες δικαιούνται μόνο τη στοιχειώδη διατροφή, που περιλαμβάνει τα απολύτως αναγκαία για τη συντήρηση, αν υπέπεσαν απέναντι στον υπόχρεο διατροφής σε παράπτωμα που δικαιολογεί τη στέρηση της νόμιμης μοίρας.»

**Άρθρο 10**
**Αποσαφήνιση της βούλησης του κληρονομουμένου ως προς τη διοίκηση περιουσίας ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 1521 Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 1521 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί περιουσίας του τέκνου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στον τίτλο, η λέξη «διαθήκη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «διάταξη τελευταίας βούλησης», β) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 η λέξη «διαθέτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 1521 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1521
Περιουσία του τέκνου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά

Η διοίκηση των γονέων δεν εκτείνεται και στα περιουσιακά στοιχεία που περιέρχονται στο τέκνο από διάταξη τελευταίας βούλησης ή από δωρεά, με τον όρο να μην έχουν τη διοίκησή τους οι γονείς. Αν ο κληρονομούμενος ή ο δωρητής δεν ορίσει το πρόσωπο που θα έχει τη διοίκηση αυτών των περιουσιακών στοιχείων, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο.

Αν στη διάταξη της τελευταίας βούλησης ή στη δωρεά ορίζεται να μην έχει τη διοίκηση ο ένας από τους γονείς, η διοίκηση ανήκει, σε περίπτωση αμφιβολίας, στον άλλο γονέα, ο οποίος και αντιπροσωπεύει το τέκνο μόνος του στις σχετικές δίκες ή δικαιοπραξίες.»

**Άρθρο 11**
**Διοίκηση περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά - Τροποποίηση άρθρου 1522 Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 1522 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί ορισμού τρόπου διοίκησης περιουσίας του τέκνου από κληρονομούμενο ή δωρητή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, αα) η λέξη «διαθέτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος», αβ) οι λέξεις «μπορούν να ορίσουν» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μπορεί να ορίσει», αγ) οι λέξεις «άφησαν ή έδωσαν» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αφέθηκαν ή δόθηκαν», β) στο δεύτερο εδάφιο η λέξη «αυτήν» αντικαθίσταται από τη λέξη «αυτή» και το άρθρο 1522 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1522

Ο κληρονομούμενος ή ο δωρητής μπορεί να ορίσει τον τρόπο, με τον όποιο θα διοικηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που αφέθηκαν ή δόθηκαν στο τέκνο. Παρέκκλιση επιτρέπεται στην περίπτωση της δωρεάς, εφόσον ο δωρητής συναινεί σε αυτή. Αν ο δωρητής δεν ζει ή αρνείται να συναινέσει ή η συναίνεσή του δεν είναι εφικτή, καθώς και στις περιπτώσεις των επιδόσεων με διάταξη τελευταίας βούλησης, η παρέκκλιση επιτρέπεται μόνο με άδεια του δικαστηρίου και εφόσον επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.»

**Άρθρο 12**
**Ευθύνη γονέων και προστασία ανηλίκου σε περίπτωση επαγωγής κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 1527 Αστικού Κώδικα**

Το άρθρο 1527 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί κληρονομίας που επάγεται σε ανήλικο τέκνο και ευθύνης των γονέων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1527

Για την κληρονομία που επάγεται σε ανήλικο τέκνο οι γονείς του μπορούν να υποβάλουν τη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 1892 μόνο μετά από άδεια δικαστηρίου. Η άδεια χορηγείται εφόσον: 1. οι γονείς δηλώσουν ότι θα ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας εις ολόκληρον με το τέκνο και 2. η αξία της περιουσίας τους ισούται ή υπερβαίνει την αξία της ατομικής περιουσίας του τέκνου κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης. Η υποβολή της δήλωσης δεν επιφέρει επίταση της ευθύνης του τέκνου έναντι των δανειστών της κληρονομίας και με την ατομική του περιουσία. Δικαίωμα αναγωγής των γονέων κατά του τέκνου αποκλείεται.

Αν οι γονείς παραλείψουν να υποβάλουν τη δήλωση ή δεν τους χορηγήθηκε η σχετική άδεια του δικαστηρίου, οι γονείς ευθύνονται με την περιουσία τους έναντι των δανειστών της κληρονομίας για την περίπτωση που διέθεσαν αντικείμενά της. Το ίδιο ισχύει και αν η αξία της κληρονομίας μειώθηκε από την πλημμελή διαχείριση των γονέων, η οποία οφείλεται σε δόλο ή βαριά τους αμέλεια.»

**Άρθρο 13**
**Λύση με δικαστική απόφαση - Τροποποίηση άρθρου 1571 Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 1571 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί λύσης με δικαστική απόφαση, οι λέξεις «λόγος αποκλήρωσης του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1, 2 και 3 του άρθρου 1840,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 1833,» και το άρθρο 1571 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1571
Λύση με δικαστική απόφαση

Αν ο θετός γονέας εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή αν του αφαιρεθεί η άσκησή της για έναν από τους λόγους του άρθρου 1532, καθώς και αν συντρέχει λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας του θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1 και 2 του άρθρου 1833, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνέπειες αυτές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσσει λόγω της βαρύτητας της περίπτωσης ακόμη και τη λύση της υιοθεσίας.»

**Άρθρο 14**
**Διοίκηση περιουσίας ανηλίκου από διάταξη τελευταίας βούλησης ή δωρεά - Τροποποίηση άρθρου 1616 Αστικού Κώδικα**

Στο άρθρο 1616 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί διοίκησης περιουσίας που παραχωρήθηκε με διαχειριστικούς όρους, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, αα) η λέξη «διαθήκη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «διάταξη τελευταίας βούλησης», αβ) η λέξη «διαθέτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος» και β) στην παρ. 2 η λέξη «δωρητής» αντικαθίσταται από τη λέξη «κληρονομούμενος» και το άρθρο 1616 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1616
Διοίκηση της περιουσίας που παραχωρήθηκε με διαχειριστικούς όρους

Ο επίτροπος οφείλει να διοικεί την περιουσία που παραχωρήθηκε στον ανήλικο με χαριστική πράξη εν ζωή ή που περιήλθε σε αυτόν με διάταξη τελευταίας βούλησης, σύμφωνα με τους όρους που έθεσε ο δωρητής ή ο κληρονομούμενος. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από αυτούς τους όρους, αν το επιβάλλει το συμφέρον του ανηλίκου.

Αν ο δωρητής ή ο κληρονομούμενος ορίσουν να μην έχει τη διοίκηση της περιουσίας που παραχώρησαν ο επίτροπος και δεν όρισαν το πρόσωπο που θα έχει τη διοίκηση αυτής της περιουσίας, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επίτροπο.»

**Άρθρο 15**
**Κληρονομία ή κληροδοσία που επάγεται στον ανήλικο - Τροποποίηση άρθρου 1625 Αστικού Κώδικα**

Η παρ. 2 του άρθρου 1625 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί κληρονομίας ή κληροδοσίας που επάγεται στον ανήλικο, αντικαθίσταται και το άρθρο 1625 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1625
Κληρονομία ή κληροδοσία που επάγεται στον ανήλικο

Ο επίτροπος, χωρίς τη γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου και την άδεια του δικαστηρίου, δεν έχει το δικαίωμα στο όνομα του ανηλίκου: 1. να αποποιείται κληρονομία ή να παραιτείται από τη νόμιμη μοίρα κληρονομίας που επάγεται στον ανήλικο, 2. να αποδέχεται κληροδοσία ή δωρεά που συνεπάγεται βάρη, 3. να αποποιείται κληροδοσία που περιέρχεται στον ανήλικο.

Η διάταξη του άρθρου 1527 εφαρμόζεται αναλόγως.»

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β’
## ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

### Άρθρο 16
### Περιορισμός της ευθύνης του Δημοσίου για υποχρεώσεις κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 118 Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα

1. Το άρθρο 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α’ 29), περί ευθύνης του Δημοσίου για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 118

Το Δημόσιο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας μόνο με την κληρονομία και μέχρι το ύψος του ενεργητικού της. Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου έναντι της κληρονομίας.

Η βεβαίωση του άρθρου 1865 του Αστικού Κώδικα εκδίδεται όπως ο νόμος ορίζει.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, περί του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου, εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση που νομικό πρόσωπο κληρονομεί εκ του νόμου με το ευεργέτημα της απογραφής.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ’
## ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

### Άρθρο 17
### Διεύρυνση της επιδίκασης επιχείρησης και θέσπιση ρύθμισης αναβολής καταβολής - Τροποποίηση άρθρου 483 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Στο άρθρο 483 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί επιδίκασης επιχείρησης ως οικονομικού συνόλου κατά τη διανομή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, μετά τις λέξεις «οικονομικό σύνολο,» προστίθενται οι λέξεις «ακόμη και αν αυτή βρίσκεται στο στάδιο πριν από την έναρξη λειτουργίας ή προσωρινής αναστολής λειτουργίας ή εκκαθάρισης,» β) προστίθενται παρ. 1Α και 1Β, και το άρθρο 483 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 483

1. Αν στην κοινωνία υπάρχει εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική, μεταλλευτική, γεωργική, κτηνοτροφική ή άλλη επιχείρηση που αποτελεί οικονομικό σύνολο, ακόμη και αν αυτή βρίσκεται στο στάδιο πριν από την έναρξη λειτουργίας ή προσωρινής αναστολής λειτουργίας ή εκκαθάρισης, το δικαστήριο μπορεί με αίτηση κάποιου από τους κοινωνούς να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση που πρέπει να διανεμηθεί σε εκείνον που το ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς την αγοραία αξία της επιχείρησης. Για να καθορισθεί η αξία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 482. Αν περισσότεροι κοινωνοί ζητήσουν να επιδικασθεί σε αυτούς η επιχείρηση, το δικαστήριο την επιδικάζει σε εκείνον που κατά την κρίση του είναι πιο ικανός να τη συνεχίσει κατά τρόπο επωφελή.

1Α. Αν ζητείται η διανομή όλων των αντικειμένων κληρονομίας, στην οποία περιλαμβάνεται και επιχείρηση, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει ολόκληρη την επιχείρηση σε εκείνον που το ζητεί έναντι αυτούσιας απόδοσης ποσοστού ή περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας στους λοιπούς κληρονόμους.

1Β. Ο κοινωνός που ζητεί να επιδικασθεί η επιχείρηση σε αυτόν μπορεί να αιτηθεί την αναβολή ικανοποίησης, εν όλω ή εν μέρει, της αξίωσης των λοιπών κοινωνών, αν η άμεση ικανοποίηση θα του προκαλούσε σοβαρά προβλήματα ρευστότητας. Εφόσον γίνει δεκτό το αίτημα του κοινωνού, το δικαστήριο μπορεί, ανάλογα με τις περιστάσεις: α) να προσδιορίσει τον χρόνο της αναβολής, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία από την επίδοση της αγωγής των λοιπών κοινωνών, καθώς και την τοκοφορία της αξίωσης

των λοιπών κοινωνών, δυνάμενο να διατάξει και την παροχή ασφάλειας από τον κοινωνό που ζητεί να επιδικασθεί η επιχείρηση σε αυτόν, β) να αναστείλει την πρόοδο της δίκης και να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης μετά από την παρέλευση ορισμένου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει την τριετία από την επίδοση της αγωγής των λοιπών κοινωνών, δυνάμενο και πάλι να προσδιορίσει την τοκοφορία της αξίωσης των λοιπών κοινωνών, καθώς και να διατάξει την παροχή ασφάλειας από τον κοινωνό που ζητεί να επιδικασθεί η επιχείρηση σε αυτόν ή γ) να διατάξει την καταβολή της χρηματικής αξίας της επιχείρησης σε δόσεις εντός χρονικού διαστήματος που δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία από την επίδοση της αγωγής.

2. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται μέχρι τη συζήτηση στο ακροατήριο.

3. Η αίτηση ενός ή περισσότερων κοινωνών για επιδίκαση ολόκληρης της επιχείρησης ως οικονομικού συνόλου, είτε η επιχείρηση αποτελεί το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο της κοινωνίας είτε ένα από τα στοιχεία που την αποτελούν, μπορεί, αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους δικαιολογείται να μη γίνει η διανομή της, να υποβληθεί στο δικαστήριο της διανομής και πριν από κάθε εκκαθάριση ή άσκηση της αγωγής για διανομή της κοινής περιουσίας και να δικασθεί από το ίδιο δικαστήριο αυτοτελώς. Το άρθρο 220 εφαρμόζεται και εδώ.»

**Άρθρο 18**
**Αρμοδιότητα για την κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας - Αντικατάσταση άρθρου 808Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Το άρθρο 808Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί κήρυξης ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 808Α

1. Η κήρυξη δημοσιευθείσας ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας γίνεται με πράξη πιστοποιημένου συμβολαιογράφου από κατάλογο που καταρτίζεται ανά έτος από τον οικείο Συμβολαιογραφικό Σύλλογο και αν δεν υπάρχει από οποιονδήποτε πιστοποιημένο συμβολαιογράφο, εφόσον πιθανολογηθεί η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη μετά από ένορκη εξέταση δύο (2) μαρτύρων. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών παρίσταται μετά πληρεξουσίου δικηγόρου.

2. Στις περιπτώσεις του τρίτου και τέταρτου εδαφίου του άρθρου 1763 του Αστικού Κώδικα, για την κήρυξη ως κυρίας δημοσιευθείσας ιδιόγραφης διαθήκης διατάσσεται από τον συμβολαιογράφο γραφολογική πραγματογνωμοσύνη από πραγματογνώμονα που περιλαμβάνεται στον κατάλογο πραγματογνωμόνων, που τηρείται στο οικείο πρωτοδικείο και, εφόσον τιμώμενος με τη διαθήκη είναι αποκλειστικά εξωτικός, καλείται υποχρεωτικά με επιμέλεια του συμβολαιογράφου τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση το Δημόσιο.

3. Ο ορισθείς συμβολαιογράφος έχει δικαίωμα να ερευνήσει με κάθε τρόπο, προκειμένου να εξακριβώσει τη γνησιότητα της ιδιόγραφης διαθήκης. Επίσης, έχει δικαίωμα να καλέσει για να ακουσθούν πρόσωπα που είναι πιθανό να αξιώνουν κληρονομικά δικαιώματα και ιδίως πρόσωπα τα οποία θα ήταν κληρονόμοι, αν τυχόν ήταν άκυρη η διαθήκη, ή πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε δίκη που εκκρεμεί για το ίδιο κληρονομικό δικαίωμα. Στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου του άρθρου 1763 του Αστικού Κώδικα, ο συμβολαιογράφος έχει υποχρέωση να καλέσει τους κατιόντες και τον σύζυγο που παραλείφθηκαν από τη διαθήκη, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατον ή ιδιαίτερα δύσκολο. Σε κάθε περίπτωση, η πράξη του συμβολαιογράφου για την κήρυξη της ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας πρέπει να περιέχει συνοπτική αιτιολογία και να αναφέρει τους μάρτυρες που εξετάστηκαν και τη γραφολογική πραγματογνωμοσύνη που τυχόν διατάχθηκε, καθώς και την άποψη των προσώπων που κλήθηκαν από τον συμβολαιογράφο ή τον λόγο της παράλειψης της κλήτευσής τους.

4. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 όταν η ιδιόγραφη διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή κατά το άρθρο 1761 του Αστικού Κώδικα, αρμόδιος να την κηρύξει κυρία είναι συμβολαιογράφος που ορίζεται μέσω του Μητρώου Διαθηκών από σχετικό κατάλογο συμβολαιογράφων του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου.»

**Άρθρο 19**
**Διαδικασία δημοσίευσης κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου - Προσθήκη άρθρου 808Β στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), προστίθεται άρθρο 808Β ως εξής:

«Άρθρο 808Β
Διαδικασία δημοσίευσης κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου

1. Η δημοσίευση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου γίνεται με καταχώρισή της στο πρακτικό που συντάσσεται και υπογράφεται από τον συμβολαιογράφο, το οποίο καταχωρίζεται στο Μητρώο Διαθηκών. Αν με την ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι, απαλείφονται από τη δημοσίευση οι διατάξεις τελευταίας βούλησης του επιζώντος συμβαλλομένου, στο μέτρο που μπορούν να διαχωριστούν από εκείνες του αποβιώσαντος. Μετά τον θάνατο και του τελευταίου συμβαλλομένου η κληρονομική σύμβαση δημοσιεύεται εκ νέου στο σύνολό της.

2. Η δημοσίευση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου από προξενική αρχή γίνεται από τον πρόξενο, ο οποίος συντάσσει πρακτικό που υπογράφεται από αυτόν, και αντίγραφο του πρακτικού δημοσίευσης καταχωρίζεται στο Μητρώο Διαθηκών.

3. Το πρακτικό δημοσίευσης ή άρνησης δημοσίευσης κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου του συμβολαιογράφου ή της προξενικής αρχής, προσβάλλεται με ανακοπή από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον ενώπιον του δικαστηρίου της κληρονομίας.»

**Άρθρο 20**
**Διαδικασία δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς - Τροποποίηση άρθρου 812 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 812 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομία (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί διαδικασίας δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομίας, διαγράφονται οι λέξεις «και αποδοχής του διορισμού κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς ή παραίτησης από αυτόν» και το άρθρο 812 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 812
Διαδικασία δήλωσης αποποίησης ή αποδοχής κληρονομιάς

Η δήλωση αποποίησης κληρονομίας ή αποδοχής κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής, αποδοχής ή αποποίησης του λειτουργήματος του εκτελεστή ή παραίτησης από αυτό γίνεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομιάς. Με τη διαδικασία του πρώτου εδαφίου δύναται να υποβληθεί και δήλωση αποδοχής κληρονομίας από τον κληρονόμο. Στην περίπτωση αυτή, ο δηλών έχει υποχρέωση να παρίσταται μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου.»

**Άρθρο 21**
**Διαδικασία βεβαίωσης κληρονομικού δικαιώματος συντρόφου σε ελεύθερη ένωση - Προσθήκη άρθρου 812Α στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182) προστίθεται άρθρο 812Α ως εξής:

«Άρθρο 812Α
Διαδικασία βεβαίωσης κληρονομικού δικαιώματος συντρόφου σε ελεύθερη ένωση

Το δικαστήριο της κληρονομίας βεβαιώνει τις προϋποθέσεις κτήσης του κληρονομικού δικαιώματος του προσώπου που συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο, κατόπιν αίτησης του προσώπου, κατά την παρ. 3 του άρθρου 1817 του Αστικού Κώδικα. Στην περίπτωση αυτή καλείται υποχρεωτικά το Δημόσιο τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση.»

**Άρθρο 22**
**Βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο - Τροποποίηση άρθρου 813 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στο άρθρο 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί της ειδικής διάταξης εκουσίας δικαιοδοσίας για τον διορισμό κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο, β) προστίθεται παρ. 2 και το άρθρο 813 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 813

1. Όταν κατά τον νόμο το δικαστήριο μπορεί να διορίσει ειδικό κηδεμόνα για τη διεξαγωγή δίκης, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομιάς.

2. Όταν ζητείται κατά τον νόμο να βεβαιωθεί ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, αρμόδιος είναι ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου της έδρας του δικαστηρίου της κληρονομίας και,

αν δεν υπάρχει κατοικία ή διαμονή του κληρονομουμένου στην Ελλάδα, αρμόδιος είναι ο δικαστής του μονομελούς πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του κράτους.»

**Άρθρο 23**
**Αρμοδιότητα και διαδικασία δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας - Τροποποίηση άρθρου 814 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στο άρθρο 814 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) προστίθεται παρ. 1Α, γ) στην παρ. 2 οι λέξεις «κατάσταση πτώχευσης» αντικαθίστανται από τη λέξη «πτώχευση» και το άρθρο 814 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 814

1. Το δικαστήριο της κληρονομίας είναι αρμόδιο να διατάσσει τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας, να διορίζει και να αντικαθιστά τον εκκαθαριστή, να παρατείνει την προθεσμία για τη σύνταξη της έκθεσης απογραφής, καθώς και να καθορίζει την αμοιβή του εκκαθαριστή.

1Α. Αν την αίτηση για δικαστική εκκαθάριση υποβάλλει δανειστής της κληρονομίας ή δανειστής του κληρονόμου, το δικαστήριο καλεί τους κληρονόμους, εφόσον αυτοί είναι γνωστοί, ή τον κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας. Το ίδιο ισχύει και όταν την αίτηση υποβάλλει ένας μόνο κληρονόμος.

2. Αν εκείνος που πέθανε έχει κηρυχθεί σε πτώχευση, δεν είναι δυνατό να διαταχθεί δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας του και η εκκαθάριση παύει, αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης κατά τη διάρκειά της.»

**Άρθρο 24**
**Αναμόρφωση της διαδικασίας ανακοπής κατά την εκκαθάριση κληρονομίας - Αντικατάσταση άρθρου 817 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Το άρθρο 817 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί αντιρρήσεων κατά της έκθεσης απογραφής και του πίνακα κατάταξης στην εκκαθάριση κληρονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 817

1. Αντιρρήσεις κατά της έκθεσης απογραφής και κατά του πίνακα κατάταξης των δανειστών της κληρονομίας που συντάσσει ο εκκαθαριστής ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο δικαστήριο της κληρονομίας και δικάζεται κατά την παρούσα διαδικασία.

2. Αντίγραφο της ανακοπής με την πράξη ορισμού δικασίμου επιδίδεται και στον εκκαθαριστή μέσα σε προθεσμία που ορίζεται από τον δικαστή.

3. Η ανακοπή κατά της έκθεσης απογραφής δεν αναστέλλει τη διαδικασία της εκκαθάρισης. Αν είχε ρευστοποιηθεί αντικείμενο της κληρονομίας από τον εκκαθαριστή και το δικαστήριο δεχθεί την ανακοπή, διατάσσει, αν το ζητήσει ο κληρονόμος ή οι δανειστές του που είχαν ζητήσει την εκκαθάριση, την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρισκόταν πριν από τη σύνταξη της έκθεσης απογραφής.

4. Κατά της απόφασης που δέχεται ή απορρίπτει την ανακοπή κατά της έκθεσης απογραφής ή κατά του πίνακα κατάταξης επιτρέπεται να ασκηθεί μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης.»

**Άρθρο 25**
**Αναδιάρθρωση γενικών προνομίων και καθιέρωση προνομίου υπέρ της νόμιμης μοίρας - Τροποποίηση άρθρου 975 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στο άρθρο 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί γενικών προνομίων και κατάταξης δανειστών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθεται τίτλος, β) στην περ. 3 προστίθεται έκτο εδάφιο, γ) η περ. 6 καταργείται και το άρθρο 975 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 975
Γενικά προνόμια

Η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά. Αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτέλεσης, που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, κατατάσσονται:

1) Οι απαιτήσεις για την κηδεία ή τη νοσηλεία εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις αποζημίωσης δανειστών, λόγω αναπηρίας ποσοστού ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, με εξαίρεση την ικανοποίηση για ηθική βλάβη, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.

2) Οι απαιτήσεις για την παροχή τροφίμων αναγκαίων για τη συντήρηση εκείνου κατά του οποίου είχε στραφεί η εκτέλεση, του συζύγου και των τέκνων του, αν προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι (6) μήνες πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.

3) Οι απαιτήσεις, που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων, που αμείβονται με πάγια περιοδική αμοιβή, εφόσον προέκυψαν μέσα στην τελευταία διετία πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης. Οι αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις των δικηγόρων για αποζημίωση λόγω λύσης της σύμβασης έμμισθης εντολής κατατάσσονται στην τάξη αυτή ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν. Στην ίδια τάξη κατατάσσονται απαιτήσεις δικηγόρων από δικηγορικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν κατά υπόθεση στον οφειλέτη, εφόσον προέκυψαν ένα έτος πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού. Οι απαιτήσεις του Δημοσίου από φόρο προστιθέμενης αξίας και παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους με τις προσαυξήσεις κάθε φύσης και τους τόκους που επιβαρύνουν τις απαιτήσεις αυτές. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας της γενικής γραμματείας κοινωνικών ασφαλίσεων, οι απαιτήσεις αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου προς διατροφή, καθώς και οι απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω αναπηρίας ποσοστού εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης. Επίσης, στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις του μεριδούχου από την αξίωσή του στη νόμιμη μοίρα, ανεξάρτητα από τον χρόνο που προέκυψαν.

4) Οι απαιτήσεις αγροτών ή αγροτικών συνεταιρισμών από πώληση αγροτικών προϊόντων, αν προέκυψαν κατά τον τελευταίο χρόνο πριν από την ημέρα διενέργειας του πλειστηριασμού ή κήρυξης της πτώχευσης.

5) Οι απαιτήσεις του Δημοσίου και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης από κάθε αιτία, με τις προσαυξήσεις κάθε φύσης και τους τόκους που επιβαρύνουν τις απαιτήσεις αυτές.

6) [Καταργείται].»

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ’
## ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

### Άρθρο 26
### Ευθύνη του Δημοσίου για υποχρεώσεις κληρονομίας - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 3 Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών

Η παρ. 3 του άρθρου 3 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν. 4182/2013, Α’ 185), περί ευθύνης του Δημοσίου για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Το δημόσιο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας μόνο με την κληρονομία και μέχρι το ύψος του ενεργητικού της. Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου έναντι της κληρονομίας.»

### Άρθρο 27
### Διατήρηση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου - Τροποποίηση άρθρων 10 και 83 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

1. Στην παρ. 10 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α’ 58), περί εγγραφής στο φορολογικό μητρώο και απόδοσης Αριθμού Φορολογικού Μητρώου, προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«10. Ο Α.Φ.Μ. φορολογούμενου φυσικού προσώπου που απεβίωσε, νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που λύθηκε ή ολοκλήρωσε τις εργασίες της εκκαθάρισης ή διαγράφηκε από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, κατά περίπτωση, χρησιμοποιείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των προσώπων αυτών στη Φορολογική Διοίκηση, κατά την κείμενη νομοθεσία, καθώς και για την επιβολή και βεβαίωση οποιουδήποτε φόρου, τέλους, εισφοράς ή κυρώσεων και για την είσπραξη αυτών. Σε περιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων 1892 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164), περί μη ευθύνης του κληρονόμου με την ατομική περιουσία του, 1894 του Αστικού Κώδικα, περί της κληρονομίας ως χωριστής ομάδας, και 1984 του Αστικού Κώδικα, περί διορισμού εκτελεστή διαθήκης, διατηρείται ο Α.Φ.Μ. του κληρονομουμένου ως Α.Φ.Μ. της κληρονομίας.»

2. Στην παρ. 7 του άρθρου 83 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, προστίθεται περ. δγα) ως εξής:

«δγα) καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη διατήρηση του Α.Φ.Μ του δευτέρου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 10.»

**Άρθρο 28**
**Σχολάζουσα κληρονομία - Τροποποίηση άρθρου 92 ν. 5259/2025**

Στο άρθρο 92 του ν. 5259/2025 (Α’ 228), περί σχολάζουσας κληρονομίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 προστίθενται οι λέξεις «για θανάτους οι οποίοι επήλθαν έως και τη 15η Σεπτεμβρίου 2026,», β) στην παρ. 3 προστίθενται οι λέξεις «της παρ. 2» και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Κατά παρέκκλιση της διαδικασίας των άρθρων 95 έως 97, για θανάτους οι οποίοι επήλθαν έως και την 15η Σεπτεμβρίου 2026, εφόσον, μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου, διαπιστωθεί από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του ή από τη Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τους κληρονομουμένους που η τελευταία κατοικία τους ήταν στο εξωτερικό, κατόπιν ελέγχου στα αρμόδια Ληξιαρχεία, στο Μητρώο Πολιτών, στο Μητρώο Διαθηκών και στα Πρωτοδικεία της χώρας και στους φορείς που διαθέτουν στοιχεία για το ενεργητικό και το παθητικό της κληρονομίας, ότι: α) δεν υφίσταται δημοσιευμένη διαθήκη του κληρονομουμένου ή η διαδοχή από διαθήκη έχει ματαιωθεί ολικώς, και β) οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, μέχρι και την πέμπτη τάξη, έχουν αποποιηθεί την κληρονομία, ή δεν υπάρχουν τέτοιοι κληρονόμοι, η ως άνω αρμόδια αρχή συντάσσει αιτιολογημένη εισήγηση, σχετικά με το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου, και την υποβάλλει στην Επιτροπή του άρθρου 93. Κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής επί της εισήγησης, εκδίδεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, πράξη διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου. Η πράξη του προηγούμενου εδαφίου αναρτάται στην ψηφιακή πλατφόρμα «e-diadoxi» για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός. Κατά της πράξης διαπίστωσης χωρεί αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία ασκείται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την εκπνοή του ανωτέρω χρονικού διαστήματος της ανάρτησης. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας για υποβολή αίτησης θεραπείας, τεκμαίρεται ότι μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος έκτης τάξης είναι το Ελληνικό Δημόσιο.

3. Για την αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών, και μέχρι την καταχώριση στο οικείο κτηματολογικό γραφείο της πράξης της παρ. 2, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας αρχής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2, δύναται να ανατίθεται στον Φορέα η διενέργεια των αναγκαίων διαχειριστικών πράξεων επί σχολαζουσών κληρονομιών της παρ. 2.»

**Άρθρο 29**
**Επιτροπή Σχολαζουσών Κληρονομιών - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 93 ν. 5259/2025**

Στην παρ. 4 του άρθρου 93 του ν. 5259/2025 (Α’ 228), περί της Επιτροπής Σχολαζουσών Κληρονομιών, διαγράφονται οι λέξεις «, καθώς και της παρ. 1 του άρθρου 97», και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Η Επιτροπή Σχολαζουσών Κληρονομιών γνωμοδοτεί, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 92, ή του Φορέα, για το κληρονομικό ή μη δικαίωμα του Δημοσίου, πριν από την έκδοση της πράξης διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου της παρ. 2 του άρθρου 92.»

**Άρθρο 30**
**Αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία - Τροποποίηση άρθρου 97 ν. 5259/2025**

Στο άρθρο 97 του ν. 5259/2025 (Α’ 228), περί αναγνώρισης κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «αιτιολογημένη εισήγηση στην Επιτροπή του άρθρου 93, περί του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, η οποία γνωμοδοτεί επ’ αυτής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 1865 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164) και την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182) για τη βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου», αβ) το δεύτερο εδάφιο διαγράφεται,

β) η παρ. 2 καταργείται,

γ) στην παρ. 3, γα) προστίθενται οι λέξεις «διαταγή του δικαστή κατά την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καθώς και η», γβ) διαγράφονται οι λέξεις «της παρ. 1, καθώς και η αντίστοιχη πράξη», γγ) διαγράφονται οι λέξεις «(π.δ. 456/1984, Α’ 164)»,

δ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 οι λέξεις «με το ευεργέτημα της απογραφής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατά την παρ. 1 του άρθρου 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α’ 29) και τον παρόντα νόμο» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 97 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 97
Αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου από σχολάζουσα κληρονομία

1. Εάν, μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την ανάρτηση της πρόσκλησης της παρ. 2 του άρθρου 95, δεν έχει δηλωθεί νόμιμος κληρονόμος της σχολάζουσας κληρονομίας, δεν υπάρχει εκκρεμοδικία και δεν προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία ότι υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, ο Φορέας υποβάλλει αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 1865 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164) και την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182) για τη βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου.

2. [Καταργείται].

3. Η διαταγή του δικαστή κατά την παρ. 2 του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καθώς και η πράξη του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί της διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος του δημοσίου της παρ. 2 του άρθρου 92 επέχουν θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου, κατά τα άρθρα 1956, 1962 και 1963 του Αστικού Κώδικα.

4. Με τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου θεωρείται ότι η κληρονομία επάγεται σε αυτό κατά την παρ. 1 του άρθρου 118 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, Α’ 29) και τον παρόντα νόμο χωρίς όρο και χωρίς περιορισμό σε προθεσμία για σύνταξη απογραφής. Για τη σύνταξη της απογραφής και την εκκαθάριση της κληρονομίας ακολουθείται, κατ’ αναλογία, η διαδικασία των άρθρων 80 έως 86.

5. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, τα κληρονομιαία ακίνητα καθίστανται ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταχωρίζονται στο όνομά του στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο με ευθύνη του Φορέα, ο οποίος στη συνέχεια αποστέλλει την πράξη καταχώρισης με τον οικείο φάκελο στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία για την καταγραφή τους στα Βιβλία Δημοσίων Κτημάτων.»

**Άρθρο 31**
**Αμφισβήτηση του εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 98 ν. 5259/2025**

Στην παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5259/2025 (Α’ 228), περί αμφισβήτησης του εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου: α) οι λέξεις «έκδοση των πράξεων διαπίστωσης» αντικαθίστανται από τη λέξη «διαπίστωση» και β) οι λέξεις «της παρ. 2 του άρθρου 92 και της παρ. 1 του άρθρου 97,» διαγράφονται και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Πριν από τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από το Δημόσιο ή κατά του Δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου.»

**ΜΕΡΟΣ Γ’**
**ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 32**
**Εξουσιοδοτική διάταξη**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται:

α) οι προϋποθέσεις εγγραφής των δικηγόρων στον ειδικό κατάλογο του άρθρου 1896 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’ 164)· β) το ύψος των γραμματίων προείσπραξης των δικηγόρων, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, εφαρμοζομένης αναλόγως της παρ. 3 του άρθρου 108 του π.δ. 26/2012 (Α’ 57) σχετικά με την αποζημίωση· γ) οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των δικηγόρων, την επιμόρφωσή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

2. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι προϋποθέσεις εγγραφής των συμβολαιογράφων στους ειδικούς καταλόγους του άρθρου 808Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), καθώς και οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των συμβολαιογράφων, την επιμόρφωσή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

**Άρθρο 33**
**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Η σύνταξη ή η ανάκληση διαθήκης πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος διέπεται, ως προς τον τύπο και την ικανότητα του διαθέτη, από το έως τώρα δίκαιο, ακόμα και αν ο διαθέτης αποβιώσει μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Νέμηση ανιόντος που έχει συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος διέπεται από το έως τώρα δίκαιο, ακόμα και αν ο διαθέτης αποβιώσει μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Το τρίτο και το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 1763 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α’164), όπως αυτό διαμορφώνεται με το άρθρο 3 του παρόντος, εφαρμόζονται από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σε όσες ιδιόγραφες διαθήκες δεν είχαν δημοσιευθεί κατά τον χρόνο δημοσίευσης του παρόντος.

3. Κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου και σύμβαση εκ των προτέρων παραίτησης από δικαιώματα στην κληρονομία καταρτίζονται από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026.

4. Μετά τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 η διανομή της κληρονομίας διέπεται από τον παρόντα νόμο, ακόμα και αν ο θάνατος επήλθε πριν από την ημερομηνία αυτή, εφόσον δεν έχει ασκηθεί αγωγή διανομής.

5. Κληρονομητήρια για κληρονομίες προσώπων που αποβίωσαν πριν από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 περιλαμβάνουν στο περιεχόμενό τους και τους νόμιμους μεριδούχους, οι οποίοι μπορούν και να ζητήσουν την έκδοση κληρονομητηρίου.

6. Αν ο θάνατος του κληρονομουμένου επήλθε πριν από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026, οι εκτελεστές διαθήκης εξακολουθούν να ασκούν το λειτούργημά τους κατά το έως τώρα δίκαιο. Αν, όμως, πριν από την ανωτέρω ημερομηνία τους είχε ανατεθεί η διαχείριση της κληρονομίας, εφαρμόζεται από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 το άρθρο 1989 του Αστικού Κώδικα, ακόμα και αν ο θάνατος του κληρονομουμένου επήλθε πριν από την ημερομηνία αυτή.

7. Για κληρονομίες προσώπων που απεβίωσαν πριν από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 εφαρμόζονται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του ν. 5259/2025 (Α’ 228), εφόσον δεν έχει υποβληθεί μέχρι τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 αίτηση σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 813 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182).

8. Κληρονόμος προσώπου, το οποίο έχει αποβιώσει μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, και δεν είχε δηλώσει εμπρόθεσμα κατά το άρθρο 1902 του Αστικού Κώδικα ότι αποδέχεται την κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, μπορεί, μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, να ζητήσει κατά το άρθρο 838 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τον διορισμό δικαστικού επιμελητή και πραγματογνωμόνων για τη διενέργεια απογραφής της κληρονομίας, εφόσον κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης δεν είχε επιχειρηθεί πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της ατομικής περιουσίας του και δεν συνέτρεχε λόγος έκπτωσης από το ευεργέτημα. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα άρθρα 1903 έως 1911 του Αστικού Κώδικα.

**Άρθρο 34**
**Καταργούμενες διατάξεις**

Από τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 καταργούνται:

α) το άρθρο 35 του ν. 4786/2021 (Α’ 43), περί ερμηνευτικής διάταξης για κληρονόμους που ενηλικιώνονται,

β) το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 8 του ν. 4356/2015 (Α’ 181), περί του κληρονομικού δικαιώματος των μερών συμφώνου συμβίωσης,

γ) το άρθρο 1 του ν.δ. 472/1974 (Α’ 174), περί συμβάσεων παραίτησης αλλοδαπού συζύγου από κληρονομικά δικαιώματα, και

δ) το άρθρο 7 του ν.δ. 1118/1972 (Α’ 29), περί διαθηκών ατόμων που νοσηλεύονται ή φιλοξενούνται σε ιδιωτικές μονάδες περίθαλψης.

**ΜΕΡΟΣ Δ’**
**ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ**

**Άρθρο 35**
**Ορισμός δικηγόρου για την έκδοση διαταγής πληρωμής και την κατάθεση της αίτησης - Τροποποίηση άρθρου 626 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

1. Στο άρθρο 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί της έκδοσης διαταγής πληρωμής, των στοιχείων αίτησης και των προϋποθέσεων διορισμού δικηγόρων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, προστίθεται δεύτερο εδάφιο, β) στην παρ. 4, προστίθενται οι λέξεις «ο τρόπος λειτουργίας του καταλόγου» και το άρθρο 626 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 626
Έκδοση διαταγής πληρωμής - Στοιχεία αίτησης -
Προϋποθέσεις διορισμού δικηγόρων

1. Η διαταγή πληρωμής εκδίδεται ύστερα από αίτηση του δικαιούχου της απαίτησης. Η αίτηση κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά και συντάσσεται, κάτω από αυτήν, έκθεση.

2. Η αίτηση πρέπει να περιέχει: α) όσα ορίζουν τα άρθρα 117 ή 118 και η παρ. 1 του άρθρου 119, β) αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής και γ) την απαίτηση και το ακριβές ποσό των χρημάτων ή των χρεογράφων με τους τυχόν οφειλόμενους τόκους των οποίων ζητείται η καταβολή.

3. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρονται και να επισυνάπτονται και όλα τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η απαίτηση και το ποσό της.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι προϋποθέσεις διορισμού των δικηγόρων των άρθρων 625 και 638 τα ειδικά προσόντα τους, ο τρόπος λειτουργίας του καταλόγου, ο τρόπος κατάθεσης των αιτήσεων, το ύψος της αποζημίωσης των δικηγόρων στις ως άνω περιπτώσεις, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, καθώς και οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των δικηγόρων και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.»

**Άρθρο 36**
**Υποβολή αίτησης για έκδοση διαταγής πληρωμής οφειλόμενου μισθού - Τροποποίηση άρθρου 636Α Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στην παρ. 2 του άρθρου 636Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί έκδοσης διαταγής πληρωμής για οφειλόμενους μισθούς και διαδικασίας άσκησης ανακοπής κατ’ αυτής, οι λέξεις «στον κατά τόπο αρμόδιο δικαστή» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στην γραμματεία του κατά τόπο αρμόδιου δικαστηρίου» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής υποβάλλεται και στην γραμματεία του κατά τόπον αρμόδιου δικαστηρίου της παρ. 1 του άρθρου 621.»

**Άρθρο 37**
**Νομοτεχνικές βελτιώσεις στα άρθρα για τις διαταγές απόδοσης μισθίου - Τροποποίηση άρθρων 637, 640 και 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

1. Στο άρθρο 637 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί έκδοσης διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «ή παρέλευσης του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της» και οι λέξεις «ή η λήξη της» διαγράφονται, β) προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο, γ) στο νέο πέμπτο εδάφιο, γα) οι λέξεις «Όσον αφορά στην έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου λόγω παρέλευσης του χρόνου διάρκειας της μίσθωσης, προϋπόθεση αποτελεί» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, προϋπόθεση της έκδοσης της διαταγής αποτελεί και», γβ) προστίθενται οι λέξεις «ορισμένου χρόνου διάρκειάς της» και γγ) οι λέξεις «επίδοση της διαταγής απόδοσης» αντικαθίσταται από τις λέξεις «υποβολή της αίτησης για την έκδοση της διαταγής απόδοσης», δ) το νέο έκτο εδάφιο διαγράφεται, και το άρθρο 637, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 637
Έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 638 έως 645, στις περιπτώσεις καθυστέρησης του μισθώματος από δυστροπία, αν η έναρξη της μίσθωσης, αποδεικνύεται εγγράφως, και εφόσον έχει επιδοθεί έγγραφη όχληση με δικαστικό επιμελητή δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την κατάθεση της αίτησης, μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου. Η καταβολή των μισθωμάτων εντός του δεκαπενθήμερου, αποδεικνυόμενη εγγράφως, αποκλείει την έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου, εκτός αν υπάρχει επανειλημμένη καθυστέρηση από δυστροπία. Επίδοση έγγραφης όχλησης απαιτείται μόνο την πρώτη φορά. Διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου μπορεί να ζητηθεί και σε περίπτωση παρέλευσης του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της, καθώς και στην περίπτωση λήξης της διάρκειας μίσθωσης ορισμένου χρόνου που κατέστη αορίστου μετά τη λήξη της, αν αποδεικνύονται εγγράφως τόσο η έναρξη, όσο και η λήξη της μίσθωσης. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, προϋπόθεση της έκδοσης της διαταγής αποτελεί και η επίδοση από τον εκμισθωτή εξώδικης πρόσκλησης απόδοσης του μισθίου, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την παρέλευση του ορισμένου χρόνου διάρκειάς της ή επί μισθώσεως που έχει καταστεί αορίστου χρόνου μετά τη λήξη της, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης για την έκδοση της διαταγής απόδοσης.»

2. Στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 640 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί διαταγής απόδοσης μισθίου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στην περ. ζ) προστίθενται οι λέξεις «ή δύο (2) μηνών στην περίπτωση του τετάρτου εδαφίου του άρθρου 637», αβ) στην παρ. η) η λέξη «δικαστή» αντικαθίσταται από τη λέξη «δικηγόρου», β) στην παρ. 3 προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο και οι παρ. 2 και 3, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Η διαταγή καταρτίζεται εγγράφως και περιέχει: α) το ονοματεπώνυμο του δικηγόρου που την εκδίδει, β) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου που ζήτησε την έκδοση της διαταγής και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του και τον αριθμό φορολογικού μητρώου γ) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου, δ) περιγραφή του μισθίου, ε) την αιτία της απόδοσης με έκθεση των αναγκαίων περιστατικών και μνεία της έκθεσης επίδοσης της όχλησης, στ) διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου, ζ) υπόμνηση στον καθ’ ου ότι η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό που μπορεί να εκτελεστεί μετά την πάροδο είκοσι (20) ημερών ή δύο (2) μηνών στην περίπτωση του τετάρτου εδαφίου του άρθρου 637 από την προς αυτόν επίδοση και ότι δικαιούται να ασκήσει κατ’ αυτής ανακοπή μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την επίδοση και η) υπογραφή του δικηγόρου που την εξέδωσε.

3. Η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό. Η εκτέλεση μπορεί να πραγματοποιηθεί αφού παρέλθουν είκοσι (20) ημέρες από την επίδοση αντιγράφου εξ απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη επίδοση αντιγράφου της. Επί έκδοσης διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου κατά το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 637, η προθεσμία του δεύτερου εδαφίου της παρούσας είναι δύο (2) μήνες. Η διαταγή εκτελείται και κατά των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 616.»

3. Στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί απόρριψης της αίτησης, οι λέξεις «ή αν, μολονότι έχει κληθεί να βεβαιώσει ενόρκως τα κατά το άρθρο 639 περιστατικά, δεν προβαίνει στη βεβαίωση αυτή» διαγράφονται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο ορισθείς δικηγόρος απορρίπτει την αίτηση: α) αν δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την έκδοσή της και β) αν ο αιτών δεν δίνει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν εξηγήσεις ή δεν προβαίνει στις υποδεικνυόμενες συμπληρώσεις ή διορθώσεις της αίτησης ή δεν παρέχει τις τυχόν ζητούμενες από αυτόν βεβαιώσεις της υπογραφής ιδιωτικών εγγράφων.»

**Άρθρο 38**
**Συμπλήρωση εξουσιοδοτικής διάταξης για τη λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας που διατηρεί η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr) - Τροποποίηση άρθρου 985 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας**

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 985 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α’ 182), περί υποβολής της δήλωσης στην ψηφιακή πλατφόρμα της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), προστίθενται οι λέξεις «και τη διενέργεια της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου που γίνεται μέσω της πλατφόρμα της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής των δικαστικών επιμελητών και των τελών χρήσης της πλατφόρμας» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η δήλωση της παρ. 1 συντάσσεται, υπογράφεται και υποβάλλεται ηλεκτρονικά από πληρεξούσιο δικηγόρο ή συμβολαιογράφο στις κατασχέσεις εις χείρας τρίτου στις οποίες, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, φέρει την ιδιότητα του τρίτου, στον δικαστικό επιμελητή που επέβαλε την κατάσχεση, με Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών μέσω της εγκεκριμένης ψηφιακής πλατφόρμας που διατηρεί η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), με χρήση του Μοναδικού Κωδικού Δήλωσης που αναφέρεται στην περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 983. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζεται κάθε τεχνική λεπτομέρεια σχετικά με την υποβολή της δήλωσης και τη διενέργεια της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου που γίνεται μέσω της πλατφόρμας της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας (portal.odee.gr), συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής των δικαστικών επιμελητών και των τελών χρήσης της πλατφόρμας. Η καταφατική δήλωση του άρθρου 988 αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου. Τον εκτελεστήριο τύπο δίνει Πρωτοδίκης του κεντρικού Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου ο οφειλέτης έχει, κατά τον χρόνο διενέργειας της κατάσχεσης, την κατοικία, τη διαμονή ή την έδρα του.»

**Άρθρο 39**
**Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ελέγχου διαλογής και της διαδικασίας ασύλου στα σύνορα**

1. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.), εφεξής η Αρχή, ορίζεται ως ο Ελληνικός Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων α) κατά τον έλεγχο διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024 και β) κατά τη διαδικασία ασύλου στα σύνορα σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 43 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 2024.

2. Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός της παρ. 1 έχει ως κύριες αρμοδιότητες την παρακολούθηση και διασφάλιση της συμμόρφωσης με την εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία, του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της πρόληψης παραβιάσεών τους, καθώς και την αντιμετώπιση τεκμηριωμένων ισχυρισμών περί μη σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής (screening) των υπηκόων τρίτων χωρών και τη διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας στα σύνορα, ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, την αρχή της μη επαναπροώθησης, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και τους κανόνες για την κράτηση.

3. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παρ. 2 από την Αρχή δύναται να αποσπώνται υπάλληλοι σε θέσεις επιθεωρητών-ελεγκτών σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 96 του ν. 4622/2019 (Α’ 133). Επιπλέον για την υποστήριξη του Ελληνικού Ανεξάρτητου Μηχανισμού Παρακολούθησης της παρ. 1, δύναται να αποσπώνται έως δέκα (10) υπάλληλοι, μόνιμοι ή με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, που υπηρετούν σε φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α’ 143). Η απόσπαση πραγματοποιείται με απόφαση του Διοικητή και ύστερα από προκήρυξη της Αρχής, κατ’ εξαίρεση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης και κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας, μετά από σύμφωνη γνώμη του οργάνου διοίκησης του φορέα προέλευσης, με την ίδια σχέση εργασίας. Η απόσπαση δύναται να αφορά κατά μέγιστον έναν (1) υπάλληλο ανά φορέα προέλευσης. Η χρονική διάρκεια της απόσπασης ορίζεται στα τρία (3) έτη με δυνατότητα άπαξ ισόχρονης ανανέωσης, με την ίδια διαδικασία, για όσο διάστημα η Αρχή διατηρεί τον ρόλο της παρ. 1. Με μόνη αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητή της Αρχής είναι δυνατόν να διακοπεί η απόσπαση της παρούσας περίπτωσης, πριν από τη λήξη της, για σοβαρό λόγο αναγόμενο στην πλημμελή άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων του υπαλλήλου ή μεταβολή των υπηρεσιακών αναγκών ή μετά από αίτηση του υπαλλήλου, αφού συνεκτιμηθούν οι υπηρεσιακές ανάγκες στη βάση των παρ. 1 και 2.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και κάθε άλλου, κατά περίπτωση, συναρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Αρχής, δύνανται να ρυθμίζονται και να εξειδικεύονται ζητήματα που εμπίπτουν στην αποστολή, τις αρμοδιότητες, και τη στελέχωση του Ανεξάρτητου Μηχανισμού της παρ. 1, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την ορθή και αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της παρ. 2 από τον Ανεξάρτητο Μηχανισμό.

**Άρθρο 40**
**Ανάκριση και εκδίκαση αξιόποινων πράξεων βουλευτών -**
**Προσθήκη άρθρου 32Α στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας**

Στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α’ 96) προστίθεται άρθρο 32Α ως εξής:

«Άρθρο 32Α
Ανάκριση και εκδίκαση αξιόποινων πράξεων βουλευτών

1. Στις περιπτώσεις αξιόποινων πράξεων βουλευτών, για τη δίωξη των οποίων έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια της Βουλής, καθώς και στα αυτόφωρα κακουργήματα αυτών:

α) για τα πλημμελήματα, η υπόθεση εισάγεται άμεσα προς εκδίκαση στο κατά τόπον αρμόδιο τριμελές πλημμελειοδικείο, με την επιφύλαξη της περ. δ) του άρθρου 110, προσδιορίζεται το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την εισαγωγή της και η ορισθείσα δικάσιμος σε περίπτωση διακοπής ή αναβολής της δίκης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες και τους δύο (2) μήνες, αντίστοιχα,

β) για τα κακουργήματα, καθήκοντα ανακριτή εκπληρώνει εφέτης, που ορίζεται με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 28 και η ανάκριση διεξάγεται εντός του ημίσεος των προβλεπόμενων στην παρ. 5 του άρθρου 248 προθεσμιών. Για την περάτωση της ανάκρισης αποφαίνεται το συμβούλιο εφετών σε πρώτο και τελευταίο βαθμό κατά την παρ. 2 του άρθρου 28, εκτός αν για το συγκεκριμένο αδίκημα προβλέπεται περάτωση της ανάκρισης με τη διαδικασία του άρθρου 309. Η εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο γίνεται κατ’ απόλυτη προτεραιότητα εντός τριών (3) μηνών από την παραπομπή και η ορισθείσα δικάσιμος σε περίπτωση διακοπής ή αναβολής της δίκης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες και τους δύο (2) μήνες αντίστοιχα.

2. Τυχόν συμμέτοχοι συμπαραπέμπονται και δικάζονται σύμφωνα με την παρ. 1.».

**ΜΕΡΟΣ Ε’**
**ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ**

**Άρθρο 41**
**Έναρξη ισχύος**

1. Τα μέρη Α’, Β’ και Γ’ εφαρμόζονται στις κληρονομικές σχέσεις προσώπων, των οποίων ο θάνατος επέρχεται τη 16η Σεπτεμβρίου 2026 ή μεταγενέστερα.

2. Το μέρος Δ’ ισχύει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Παράρτημα**

| **Πίνακας Αντιστοίχισης** | |
|---|---|
| Υφιστάμενες διατάξεις του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α΄ 164) | Προτεινόμενες διατάξεις |
| **Άρθρο 1710**<br>**Έννοια**<br><br>Κατά το θάνατο του προσώπου η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομία) περιέρχεται από το νόμο ή από διαθήκη σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι). Η κληρονομική διαδοχή από το νόμο επέρχεται όταν δεν υπάρχει διαθήκη, ή όταν η διαδοχή από διαθήκη ματαιωθεί ολικά ή μερικά. | **Άρθρο 1710**<br>**Έννοια**<br><br>Κατά τον θάνατο του προσώπου η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομία) περιέρχεται από τον νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης (διαθήκη, κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου) σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι).<br>Η κληρονομική διαδοχή από τον νόμο επέρχεται όταν δεν υπάρχει διάταξη τελευταίας βούλησης ή όταν η διαδοχή από αυτή ματαιωθεί ολικά ή μερικά. |
| **Άρθρο 1711**<br><br>Κληρονόμος μπορεί να γίνει εκείνος που κατά το χρόνο της επαγωγής βρίσκεται στη ζωή ή έχει τουλάχιστον συλληφθεί Κληρονόμος μπορεί να γίνει και το τέκνο που γεννήθηκε ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση.<br>Χρόνος της επαγωγής είναι ο χρόνος θανάτου του κληρονομουμένου." | **Άρθρο 1711**<br>**Ύπαρξη κληρονόμου**<br><br>Κληρονόμος μπορεί να γίνει όποιος κατά τον χρόνο της επαγωγής βρίσκεται στη ζωή ή έχει τουλάχιστον συλληφθεί. Κληρονόμος μπορεί να γίνει και το τέκνο που γεννήθηκε ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση. Χρόνος της επαγωγής είναι ο χρόνος θανάτου του κληρονομουμένου. |
| **Άρθρο 1712**<br>**Περιεχόμενο διαθήκης** | **Άρθρο 1712**<br>**Εγκατάσταση κληρονόμου** |

| | |
|---|---|
| Ο κληρονομούμενος μπορεί να εγκαταστήσει κληρονόμο με διάταξη τελευταίας βούλησης. | Ο κληρονομούμενος μπορεί να εγκαταστήσει κληρονόμο με διάταξη τελευταίας βούλησης. |
| **Άρθρο 1713**<br><br>Ο κληρονόμος μπορεί με διαθήκη, χωρίς να εγκαταστήσει σ` αυτήν κληρονόμο, να αποκλείσει από την εξ αδιαθέτου διαδοχή ορισμένο συγγενή ή το σύζυγο, με την επιφύλαξη των διατάξεων για τη νόμιμη μοίρα. | **Άρθρο 1713**<br>**Αποκλεισμός από την εξ αδιαθέτου διαδοχή**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη, χωρίς να εγκαταστήσει κληρονόμο, να αποκλείσει από την εξ αδιαθέτου διαδοχή ορισμένο συγγενή ή τον σύζυγο, με την επιφύλαξη των διατάξεων για τη νόμιμη μοίρα. |
| **Άρθρο 1714**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη να προσπορίσει σε κάποιον περιουσιακή ωφέλεια, χωρίς να τον εγκαταστήσει κληρονόμο (κληροδοσία). | **Άρθρο 1714**<br>**Κληροδοσία**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με διάταξη τελευταίας βούλησης να προσπορίσει σε κάποιον περιουσιακή ωφέλεια, χωρίς να τον εγκαταστήσει κληρονόμο (κληροδοσία). |
| **Άρθρο 1715**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη να υποχρεώσει τον κληρονόμο ή τον κληροδόχο σε παροχή, χωρίς να προσπορίσει σε άλλον δικαίωμα σ` αυτή την παροχή (τρόπος). | **Άρθρο 1715**<br>**Τρόπος**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με διάταξη τελευταίας βούλησης να υποχρεώσει τον κληρονόμο ή τον κληροδόχο σε παροχή, χωρίς να προσπορίσει σε άλλον δικαίωμα σε αυτή την παροχή (τρόπος). |
| **Άρθρο 1716**<br>**Αυτοπρόσωπη σύνταξη** | **Άρθρο 1716**<br>**Αυτοπρόσωπη σύνταξη**<br><br>Η διαθήκη συντάσσεται μόνο αυτοπροσώπως και μόνο κατά τις |

| | |
|---|---|
| Η διαθήκη συντάσσεται μόνο αυτοπροσώπως και μόνο κατά τις διατυπώσεις που ορίζονται στο νόμο. | διατυπώσεις που ορίζονται στον νόμο. |
| **Άρθρο 1717**<br>**Συνδιαθήκη**<br><br>Περισσότερα πρόσωπα δεν μπορούν να συντάξουν διαθήκη με την ίδια πράξη | **Άρθρο 1717**<br>**Σύνταξη διαθήκης από περισσοτέρους**<br><br>Η σύνταξη διαθήκης από περισσοτέρους με την ίδια πράξη μπορεί να ισχύσει ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της τελευταίας διαφορετικά είναι άκυρη**.** |
| **Άρθρο 1718**<br><br>Διαθήκη, για τη σύνταξη της οποίας δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1719 έως 1757, είναι άκυρη, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. | **Άρθρο 1718**<br>**Ακυρότητα διαθήκης**<br><br>Διαθήκη, για τη σύνταξη της οποίας δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1719 έως 1751, είναι άκυρη εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1719.**<br>**Ανίκανοι.**<br><br>Ανίκανοι να συντάσσουν διαθήκη είναι: 1. οι ανήλικοι 2. όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση με πλήρη στέρηση της δικαιοπρακτικής τους ικανότητας ή με ρητή στέρηση της ικανότητας να συντάσσουν διαθήκη 3. Όσοι κατά το χρόνο της σύνταξης της διαθήκης δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους ή βρίσκονται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής τους. Η ανικανότητα των συμπαραστατουμένων αρχίζει από τη στιγμή που υποβλήθηκε η αίτηση ή συντάχθηκε η πράξη για την αυτεπάγγελτη εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση, με βάση τις οποίες διατάχθηκε η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση". | **Άρθρο 1719**<br>**Ανίκανοι**<br><br>Ανίκανοι να συντάσσουν διαθήκη είναι: 1. οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος· 2. όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση με πλήρη στέρηση της δικαιοπρακτικής τους ικανότητας ή με ρητή στέρηση της ικανότητας να συντάσσουν διαθήκη· 3. όσοι κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους ή βρίσκονται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής τους. Η ανικανότητα των συμπαραστατουμένων αρχίζει από τη στιγμή που υποβλήθηκε η αίτηση ή συντάχθηκε η πράξη για την αυτεπάγγελτη εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση, με βάση τις οποίες διατάχθηκε η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1720**<br><br>Αν ο συμπαραστατούμενος, από τον οποίο αφαιρέθηκε (ή: έχει αφαιρεθεί) ρητά η ικανότητα να συντάσσει διαθήκη, συνέταξε διαθήκη προτού καταστεί τελεσίδικη η απόφαση που τον υπέβαλε στη δικαστική συμπαράσταση, η μεταγενέστερη τελεσιδικία της απόφασης δεν επιδρά στο κύρος της διαθήκης, αν ο διαθέτης πεθάνει πριν από την τελεσιδικία. Το ίδιο ισχύει, αν το πρόσωπο του προηγούμενου εδαφίου συνέταξε διαθήκη μετά την υποβολή της<br>αίτησης για άρση της δικαστικής συμπαράστασης ή την έκδοση της πράξης με την οποία εισάγεται αυτεπαγγέλτως η υπόθεση της άρσης στο δικαστήριο και η άρση έγινε σύμφωνα με την αίτηση ή την πράξη". | **Άρθρο 1720**<br><br>**Διαθήκη συμπαραστατουμένου**<br>Αν ο συμπαραστατούμενος, από τον οποίον είχε αφαιρεθεί ρητά η ικανότητα να συντάσσει διαθήκη, συνέταξε διαθήκη προτού καταστεί τελεσίδικη η απόφαση που τον υπέβαλε σε δικαστική συμπαράσταση, η μεταγενέστερη τελεσιδικία της απόφασης δεν επιδρά στο κύρος της διαθήκης, αν ο διαθέτης απεβίωσε πριν από την τελεσιδικία. Αν ο συμπαραστατούμενος συνέταξε διαθήκη μετά την υποβολή της αίτησης για άρση της δικαστικής συμπαράστασης ή την έκδοση της πράξης, με την οποία εισάγεται αυτεπαγγέλτως η υπόθεση της άρσης στο δικαστήριο, και απεβίωσε πριν από την τελεσιδικία της απόφασης με την οποία το δικαστήριο προέβη στην άρση της συμπαράστασης, θεωρείται ότι ήταν ικανός προς σύνταξη διαθήκης. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1721**<br>**Ιδιόγραφη διαθήκη**<br><br>Η Ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφεται απ᾽ αυτόν. Από τη χρονολογία πρέπει να προκύπτει η ημέρα, ο μήνας και το έτος. Η Ιδιόγραφη διαθήκη δεν υποβάλλεται σε κανέναν άλλο τύπο.<br>Ψευδής ή εσφαλμένη χρονολογία δεν επάγεται μόνη της ακυρότητα<br>της ιδιόγραφης διαθήκης.<br>Απλές προσθήκες σε περιθώριο ή σε υστερόγραφο υπογράφονται από το διαθέτη, διαφορετικά θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί. Διαγραφές, παρεγγραφές, ξύσματα ή άλλα τέτοια εξωτερικά ελαττώματα βεβαιώνονται από το δικαστήριο που δημοσίευσε τη διαθήκη και μπορούν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, να επιφέρουν ολικά ή μερικά την ακυρότητα της διαθήκης. | **Άρθρο 1721**<br>**Ιδιόγραφη διαθήκη**<br><br>Η ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτόν. Από τη χρονολογία πρέπει να προκύπτουν η ημέρα, ο μήνας και το έτος.<br>Η ιδιόγραφη διαθήκη δεν υποβάλλεται σε κανέναν άλλο τύπο.<br>Ψευδής, εσφαλμένη ή ελλιπής χρονολογία δεν επάγεται μόνη της ακυρότητα της ιδιόγραφης διαθήκης.<br>Απλές προσθήκες σε περιθώριο ή σε υστερόγραφο υπογράφονται από τον διαθέτη, διαφορετικά θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί. Διαγραφές, παρεγγραφές, ξύσματα ή άλλα τέτοια εξωτερικά ελαττώματα περιγράφονται από τον συμβολαιογράφο που δημοσίευσε τη διαθήκη και μπορούν να επιφέρουν ολικά ή μερικά την ακυρότητα της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1722**<br>**Κατάθεση ιδιόγραφης**<br><br>Η Ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να κατατεθεί από το διαθέτη σε συμβολαιογράφο για φύλαξη κατά τις κοινές διατάξεις για την κατάθεση των εγγράφων. | **Άρθρο 1722**<br>**Κατάθεση ιδιόγραφης**<br><br>Η ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να κατατεθεί από τον διαθέτη αυτοπροσώπως σε συμβολαιογράφο για φύλαξη κατά τις κοινές διατάξεις για την κατάθεση των εγγράφων. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1723**<br>**Ανίκανος για ιδιόγραφη**<br>Όποιος δεν είναι ικανός να διαβάζει χειρόγραφα δεν μπορεί να συντάξει Ιδιόγραφη διαθήκη. | **Άρθρο 1723**<br>**Ανίκανος για ιδιόγραφη**<br>Ο ανήλικος και όποιος δεν είναι ικανός να διαβάζει χειρόγραφα δεν μπορούν να συντάξουν ιδιόγραφη διαθήκη. |
| | **Άρθρο 1724**<br>**Ιδιόγραφη διαθήκη από πρόσωπα που περιθάλπονται σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας**<br>Ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία καταρτίζεται από πρόσωπα που περιθάλπονται σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ή κοινωνικής φροντίδας κατά τη διάρκεια της περίθαλψής τους ή εντός τριών (3) μηνών από τη διακοπή της για οποιονδήποτε λόγο, είναι άκυρη κατά το μέρος που με αυτήν εγκαθίστανται κληρονόμοι νομικά ή φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με τους φορείς αυτούς καθώς και συγγενείς προσώπων αυτών σε ευθεία γραμμή απεριόριστα ή έως τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή ο σύζυγος, εκτός αν πρόκειται για πρόσωπα που θα περιλαμβάνονταν στους εξ αδιαθέτου κληρονόμους. |
| **Άρθρο 1724**<br>**Δημόσια διαθήκη**<br>Η δημόσια διαθήκη συντάσσεται με δήλωση από το διαθέτη της τελευταίας του βούλησης ενώπιον συμβολαιογράφου ενώ | **Άρθρο 1725**<br>**Δημόσια διαθήκη**<br>Η δημόσια διαθήκη συντάσσεται με δήλωση από τον διαθέτη της τελευταίας του βούλησης ενώπιον |

| | |
|---|---|
| είναι παρόντες τρεις μάρτυρες ή δεύτερος συμβολαιογράφος και ένας μάρτυρας, και κατά τις διατάξεις των άρθρων 1725 έως 1737. | συμβολαιογράφου, ενώ είναι παρόντες δύο (2) μάρτυρες ή δεύτερος συμβολαιογράφος και ένας (1) μάρτυρας κατά τις διατάξεις των άρθρων 1726 έως 1738. |
| **Άρθρο 1725**<br>**Πρόσωπα που συμπράτουν**<br><br>Ως συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει για τη σύνταξη διαθήκης: 1. ο σύζυγος ή αυτός που διατέλεσε σύζυγος του διαθέτη, 2. ο συγγενής του διαθέτη σε ευθεία γραμμή ή έως και τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή εξ αίματος ή εξ Αγχιστείας**.** | **Άρθρο 1726**<br>**Κώλυμα συμμετοχής συζύγου ή συγγενούς ως συμβολαιογράφου ή μάρτυρα**<br><br>Ως συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει για τη σύνταξη διαθήκης: 1. ο σύζυγος ή αυτός που διετέλεσε σύζυγος του διαθέτη· 2. ο συγγενής του διαθέτη σε ευθεία γραμμή ή έως και τον τρίτο βαθμό σε πλάγια γραμμή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας. |
| **Άρθρο 1726**<br><br>Ως συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει για τη σύνταξη διαθήκης ο τιμώμενος με αυτήν ή αυτός που διορίζεται με αυτήν εκετλεστής, ή οποιος βρίσκεται προς κάπιο τιμώμενο ή διοριζόμενο ως εκτελεστή στη διαθήκη σε κάποια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο.<br>Η σύμπραξη προσώπου που αποκλείεται κατά την προηγούμενη παράγραφο συνεπάγεται μόνο την ακυρότητα της διάταξης υπέρ του τιμώμενου προσώπου ή υπέρ του εκτελεστή. | **Άρθρο 1727**<br>**Κώλυμα συμμετοχής του τιμωμένου, του εκτελεστή ή συγγενούς τους ως συμβολαιογράφου ή μάρτυρα**<br><br>Ως συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει για τη σύνταξη διαθήκης ο τιμώμενος με αυτή ή εκείνος που διορίζεται με αυτή εκτελεστής, ή όποιος βρίσκεται προς κάποιον τιμώμενο ή διοριζόμενο ως εκτελεστή στη διαθήκη σε κάποια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1726.<br>Η σύμπραξη προσώπου που αποκλείεται κατά την παρ. 1 συνεπάγεται μόνο την ακυρότητα της διάταξης υπέρ του τιμώμενου προσώπου ή υπέρ του εκτελεστή. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1727**<br><br>Ως δεύτερος συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει στη σύνταξη της διαθήκης όποιος διατελεί προς το συμβολαιογράφο που συντάσσει τη διαθήκη σε κάποια σχέση απ' αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1725.<br>Οι μάρτυρες και ο δεύτερος συμβολαιογράφος δεν πρέπει να έχουν μεταξύ τους κάποια σχέση απ' αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1725, η παράβαση όμως της διάταξης της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης | **Άρθρο 1728**<br>**Μη σύμπραξη ως δεύτερου συμβολαιογράφου ή μάρτυρα**<br><br>Ως δεύτερος συμβολαιογράφος ή μάρτυρας δεν μπορεί να συμπράξει στη σύνταξη της διαθήκης όποιος διατελεί προς τον συμβολαιογράφο που συντάσσει τη διαθήκη σε κάποια σχέση από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1726.<br>Οι μάρτυρες και ο δεύτερος συμβολαιογράφος δεν πρέπει να έχουν μεταξύ τους κάποια σχέση από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1726· η παράβαση όμως της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1728**<br><br>Ως μάρτυρες για σύνταξη διαθήκης δεν μπορούν να συμπράττουν :1. όποιοι δεν έχουν καθόλου όραση ή ακοή 2. οι γραφείς ή οι υπηρέτες του συμβολαιογράφου 3. οι ανήλικοι 4. οι γυναίκες.<br>Δεν πρέπει να προσλαμβάνονται ως μάρτυρες για σύνταξη της διαθήκης οι αλλοδαποί και όσοι δεν έχουν την ικανότητα να μαρτυρούν σε συμβόλαια, εφόσον διαρκεί αυτή η ανικανότητα, η παράβαση όμως της διάταξης της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | **Άρθρο 1729**<br>**Αδυναμία σύμπραξης ως μάρτυρα σε διαθήκη**<br><br>Ως μάρτυρες για σύνταξη διαθήκης δεν μπορούν να συμπράττουν: 1. όποιοι δεν έχουν καθόλου όραση ή ακοή· 2. συνεργάτες ή υπάλληλοι του συμβολαιογράφου· 3. οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος · 4. όποιοι δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. |
| **Άρθρο 1729**<br>**Συμβολαιογράφος που αγνοεί το διαθέτη ή τους μάρτυρες** | **Άρθρο 1730**<br>**Συμβολαιογράφος που αγνοεί τον διαθέτη ή τους μάρτυρες** |

| | |
|---|---|
| Ο διαθέτης και οι μάρτυρες πρέπει να είναι γνωστοί στο συμβολαιογράφο που συντάσσει τη διαθήκη.<br>Αν ο διαθέτης, σύμφωνα με τη βεβαίωση του συμβολαιογράφου, δεν είναι γνωστός σ’ αυτόν, οι μάρτυρες πρέπει να βεβαιώσουν την ταυτότητα του διαθέτη.<br>Αν για τη σύνταξη της διαθήκης συμπράττει και άλλος συμβολαιογράφος, αρκεί ο διαθέτης να είναι γνωστός σ’ αυτόν.<br>Μόνη η απόδειξη ότι ο συμβολαιογράφος αγνοούσε στην πραγματικότητα το διαθέτη ή τους μάρτυρες, ή ότι οι μάρτυρες αγνοούσαν το διαθέτη, ή ότι δεν βεβαίωσαν την ταυτότητα του, δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | Ο διαθέτης και οι μάρτυρες πρέπει να είναι γνωστοί στον συμβολαιογράφο που συντάσσει τη διαθήκη. Αν ο διαθέτης, σύμφωνα με τη βεβαίωση του συμβολαιογράφου, δεν είναι γνωστός σε αυτόν, οι μάρτυρες πρέπει να βεβαιώσουν την ταυτότητα του διαθέτη. Αν για τη σύνταξη της διαθήκης συμπράττει και άλλος συμβολαιογράφος, αρκεί ο διαθέτης να είναι γνωστός σε αυτόν.<br>Μόνη η απόδειξη ότι ο συμβολαιογράφος αγνοούσε τον διαθέτη ή τους μάρτυρες ή ότι οι μάρτυρες αγνοούσαν τον διαθέτη ή ότι δεν βεβαίωσαν την ταυτότητά του, δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1730**<br>**Δήλωση της θέλησης του διαθέτη**<br><br>Ο διαθέτης δηλώνει προφορικά την τελευταία του βούληση ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν. Ο διαθέτης μπορεί να υπαγορεύει από σχέδιο ή να κάνει χρήση σημειώσεων.<br>Τα πρόσωπα που συμπράττουν κατά τη σύνταξη της διαθήκης πρέπει να είναι παρόντα σε όλη τη διάρκεια της πράξης.<br>Απαγορεύεται η παρουσία κατά τη σύνταξη της διαθήκης οποιουδήποτε άλλου εκτός από το διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν. | **Άρθρο 1731**<br>**Δήλωση της βούλησης του διαθέτη**<br><br>Ο διαθέτης δηλώνει προφορικά την τελευταία του βούληση ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν. Ο διαθέτης μπορεί να υπαγορεύει από σχέδιο ή να κάνει χρήση σημειώσεων. Σε περίπτωση σοβαρής αναπηρίας λόγου, ο διαθέτης μπορεί να χρησιμοποιεί μηχανικά ή ηλεκτρονικά μέσα που επιτρέπουν τη φωνητική απόδοση της τελευταίας του βούλησης ή να προσλαμβάνει διερμηνέα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1738. |

| | |
|---|---|
| | Τα πρόσωπα που συμπράττουν κατά τη σύνταξη της διαθήκης πρέπει να είναι παρόντα σε όλη τη διάρκεια της πράξης.<br>Απαγορεύεται η παρουσία κατά τη σύνταξη της διαθήκης οποιουδήποτε άλλου, πέρα από τον διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν. |
| **Άρθρο 1731**<br>**Όρκιση μαρτύρων**<br><br>Οι μάρτυρες ορκίζονται ενώπιον του συμβολαιογράφου και του διαθέτη ότι θα τηρήσουν μυστικές τις διατάξεις της διαθήκης έως τη δημοσίευση της. Η παράβαση της διάταξης αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | **Άρθρο 1732**<br>**Όρκιση μαρτύρων**<br><br>Οι μάρτυρες ορκίζονται ενώπιον του συμβολαιογράφου και του διαθέτη ότι θα τηρήσουν μυστικές τις διατάξεις της διαθήκης έως τη δημοσίευσή της. Η παράβαση της διάταξης αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1732**<br>**Πράξη για τη δημόσια διαθήκη**<br><br>Για τη διαθήκη συντάσσεται πράξη, που πρέπει να περιέχει:1. την ημέρα, το μήνα, το έτος και τον τόπο της σύνταξης της.<br>2. τον προσδιορισμό του διαθέτη, ώστε να μη γεννιέται αμφιβολία για την ταυτότητα του 3. το όνομα και επώνυμο του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν καθώς επίσης, χωρίς όμως | **Άρθρο 1733**<br>**Πράξη για τη δημόσια διαθήκη**<br><br>Για τη διαθήκη συντάσσεται πράξη που πρέπει να περιέχει: 1. την ημέρα, τον μήνα, το έτος και τον τόπο της σύνταξής της· 2. τον προσδιορισμό του διαθέτη, ώστε να μη γεννάται αμφιβολία για την ταυτότητά του· 3. το όνομα και επώνυμο του συμβολαιογράφου |

| | |
|---|---|
| ποινή ακυρότητας, την έδρα του συμβολαιογράφου και το επάγγελμα και την κατοικία των λοιπών προσώπων που συμπράττουν 4. τη δήλωση της τελευταίας βούλησης του διαθέτη και τη μνεία ότι τηρήθηκαν όσα προβλέπονται στο άρθρο 1730.<br>Η πράξη πρέπει να μνημονεύει ότι τηρήθηκαν όσα προβλέπονται στα άρθρα 1729 και 1731 η παράλειψη όμως τη διατύπωσης της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν καθώς επίσης, χωρίς ποινή ακυρότητας, την έδρα του συμβολαιογράφου και το επάγγελμα και την κατοικία των λοιπών προσώπων που συμπράττουν· 4. τη δήλωση της τελευταίας βούλησης του διαθέτη και τη μνεία ότι τηρήθηκαν όσα προβλέπονται στο άρθρο 1731.<br>Η πράξη πρέπει να μνημονεύει επίσης ότι τηρήθηκαν όσα προβλέπονται στα άρθρα 1730 και 1732· η παράλειψη της διατύπωσης της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1733**<br>**Ανάγνωση και υπογραφή της πράξης**<br><br>Η πράξη πρέπει να διαβαστεί στο διαθέτη, ενώ ακούουν τα πρόσωπα που συμπράττουν, και να βεβαιωθεί σ’ αυτήν ότι αυτό έγινε.<br>Η πράξη πρέπει να υπογραφεί από το διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν. Πράξεις με περισσότερα φύλλα πρέπει να υπογράφονται και στο τέλος κάθε φύλλου. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να υπογράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται από τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στην πράξη. | **Άρθρο 1734**<br>**Ανάγνωση και υπογραφή της πράξης**<br><br>Η πράξη πρέπει να διαβασθεί στον διαθέτη, ενώ ακούουν τα πρόσωπα που συμπράττουν, και να βεβαιωθεί αυτό στην πράξη.<br>Η πράξη πρέπει να υπογραφεί από τον διαθέτη και από τα πρόσωπα που συμπράττουν. Πράξεις με περισσότερα φύλλα πρέπει να υπογράφονται και στο τέλος κάθε φύλλου. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να υπογράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται από τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στην πράξη. |
| **Άρθρο 1734**<br>**Άλλες διατυπώσεις**<br><br>Οι γενικές διατάξεις για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα εφαρμόζονται και στη | **Άρθρο 1735**<br>**Άλλες διατυπώσεις**<br><br>Οι γενικές διατάξεις για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα |

| | |
|---|---|
| δημόσια διαθήκη, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά. | εφαρμόζονται και στη δημόσια διαθήκη, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά. |
| **Άρθρο 1735**<br>**Διαθέτης κωφός**<br><br>Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κωφός, πρέπει επιπλέον να δοθεί σ’ αυτόν η πράξη για να τη διαβάσει και να βεβαιωθεί στην πράξη ότι αυτό έγινε. | **Άρθρο 1736**<br>**Σύνταξη διαθήκης από κωφό**<br><br>Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κωφός, πρέπει επιπλέον να δοθεί σε αυτόν η πράξη για να τη διαβάσει και να βεβαιωθεί στην πράξη ότι αυτό έγινε. |
| **Άρθρο 1736**<br><br>Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κωφός και δεν μπορεί να διαβάζει χειρόγραφα, η διαθήκη συντάσσεται ενώπιον πέντε μαρτύρων ή δεύτερου συμβολαιογράφου και τριών μαρτύρων. | **Άρθρο 1737**<br>**Διαθέτης κωφός που δεν γνωρίζει ανάγνωση**<br><br>Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κωφός και δεν μπορεί να διαβάζει, η διαθήκη συντάσσεται ενώπιον τριών (3) μαρτύρων ή δεύτερου συμβολαιογράφου και δύο (2) μαρτύρων. |
| **Άρθρο 1737**<br>**Διαθέτης που αγνοεί την ελληνική γλώσσα**<br><br>Αν ο διαθέτης κατά την πεποίθηση του συμβολαιογράφου αγνοεί την ελληνική γλώσσα ή αν ο διαθέτης δηλώσει ότι αγνοεί τα ελληνικά, προσλαμβάνεται διερμηνέας.<br>Ως προς το διερμηνέα εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1725 έως 1728 για τους μάρτυρες.<br>Ο διερμηνέας πρέπει να ορκιστεί ότι θα διερμηνεύσει πιστά τη θέληση του διαθέτη και να μεταφράσει την πράξη, πριν από την υπογραφή στη γλώσσα που εκφράζεται ο διαθέτης, ενώ οι άλλοι θα ακούουν.<br>Ο διερμηνέας πρέπει να είναι της εκλογής του διαθέτη και να ορκιστεί ότι θα τηρήσει | **Άρθρο 1738**<br>**Διαθέτης που αγνοεί την ελληνική γλώσσα**<br>Αν ο συμβολαιογράφος διαπιστώσει ότι ο διαθέτης αγνοεί την ελληνική γλώσσα ή αν ο διαθέτης δηλώσει ότι αγνοεί τα ελληνικά, προσλαμβάνεται διερμηνέας. Ως προς τον διερμηνέα εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1726 έως 1729 για τους μάρτυρες.<br>Ο διερμηνέας ορκίζεται ότι θα διερμηνεύσει πιστά τη βούληση του διαθέτη, και μεταφράζει την πράξη, πριν από την υπογραφή της, στη γλώσσα στην οποία |

| | |
|---|---|
| μυστικές τις διατάξεις της διαθήκης έως τη δημοσίευσης της η παράβαση όμως αυτή δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.<br>Η πράξη πρέπει, εκτός από όσα ορίζονται στα άρθρα 1732 και 1733, να περιέχει το όνομα και το επώνυμο του διερμηνέα και τη βεβαίωση ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, και να υπογραφεί και από το διερμηνέα. Πρέπει επίσης, χωρίς όμως ποινή ακυρότητας της διαθήκης, να περιέχει ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου αυτού. | εκφράζεται ο διαθέτης, ενώ οι άλλοι ακούουν.<br>Ο διερμηνέας είναι της εκλογής του διαθέτη και ορκίζεται ότι θα τηρήσει μυστικές τις διατάξεις της διαθήκης έως τη δημοσίευσή της· η παράβαση όμως αυτή δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης.<br>Η πράξη, πέρα από όσα ορίζονται στα άρθρα 1733 και 1734, περιέχει το όνομα και το επώνυμο του διερμηνέα και τη βεβαίωση ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στις παρ. 1 και 2, και υπογράφεται και από τον διερμηνέα. Περιέχει, επίσης, χωρίς όμως ποινή ακυρότητας της διαθήκης, ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στην παρ. 3. |
| **Άρθρο 1738**<br>**Μυστική διαθήκη**<br><br>Για την κατάρτιση μυστικής διαθήκης, ο διαθέτης εγχειρίζει στο συμβολαιογράφο, ενώ είναι παρόντες τρεις μάρτυρες ή δεύτερος συμβολαιογράφος και ένας μάρτυρας, έγγραφο δηλώνοντας προφορικά ότι περιέχει την τελευταία του βούληση. | **Άρθρο 1739**<br>**Μυστική διαθήκη**<br><br>Για την κατάρτιση μυστικής διαθήκης ο διαθέτης εγχειρίζει στον συμβολαιογράφο, ενώ είναι παρόντες δύο (2) μάρτυρες ή δεύτερος συμβολαιογράφος και ένας (1) μάρτυρας, έγγραφο δηλώνοντας προφορικά ότι περιέχει την τελευταία του βούληση. |
| **Άρθρο 1739**<br><br>Οι διατάξεις των άρθρων 1725 έως 1729 για το συμβολαιογράφο και τα λοιπά πρόσωπα που συμπράττουν εφαρμόζονται και στη μυστική διαθήκη. | **Άρθρο 1740**<br>**Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων στη μυστική διαθήκη**<br><br>Τα άρθρα 1726 έως 1730 για τον συμβολαιογράφο και τα λοιπά πρόσωπα που συμπράττουν εφαρμόζονται και στη μυστική διαθήκη. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1740**<br>**Το έγγραφο που εγχειρίζεται**<br><br>Το έγγραφο που εγχειρίζεται, γραμμένο από το διαθέτη ή από άλλο πρόσωπο, πρέπει, με την επιφύλαξη της περίπτωσης του άρθρου 1744, να φέρει την υπογραφή του διαθέτη. Αν είναι γραμμένο ολικά ή μερικά από άλλον, πρέπει να φέρει την υπογραφή του διαθέτη και σε κάθε ημίφυλλο.<br>Η διάταξη του άρθρου 1721 παρ. 4 εφαρμόζεται και εδώ. | **Άρθρο 1741**<br>**Το έγγραφο που εγχειρίζεται**<br><br>Το έγγραφο που εγχειρίζεται γραμμένο από τον διαθέτη ή από άλλο πρόσωπο ή με μηχανικά μέσα, με την επιφύλαξη της περίπτωσης του άρθρου 1745, φέρει την υπογραφή του διαθέτη. Αν είναι γραμμένο ολικά ή μερικά από άλλον ή με μηχανικά μέσα, φέρει την υπογραφή του διαθέτη και σε κάθε ημίφυλλο. Η παρ. 4 του άρθρου 1721 εφαρμόζεται και εδώ. |
| **Άρθρο 1741**<br>**Σφράγιση**<br><br>Το έγγραφο που εγχειρίζεται ή το περικάλυμμα του, αν δεν είναι σφραγισμένο έτσι που να μην μπορεί να ανοιχτεί χωρίς ρήξη ή βλάβη του σφραγίσματος, πρέπει να σφραγιστεί με τέτοιο τρόπο μπροστά στο διαθέτη και στα πρόσωπα που συμπράττουν. | **Άρθρο 1742**<br>**Σφράγιση**<br><br>Το έγγραφο που εγχειρίζεται ή το περικάλυμμά του, αν δεν είναι σφραγισμένο έτσι που να μην μπορεί να ανοιχθεί χωρίς ρήξη ή βλάβη του σφραγίσματος, πρέπει να σφραγισθεί με τέτοιον τρόπο μπροστά στον διαθέτη και στα πρόσωπα που συμπράττουν. |
| **Άρθρο 1742**<br>**Σημείωση στο έγγραφο**<br><br>Στο έγγραφο που είναι σφραγισμένο ή που σφραγίζεται κατά το προηγούμενο άρθρο, ή στο περικάλυμα του, ο συμβολαιογράφος πρέπει να σημειώσει το όνομα και το επώνυμο του διαθέτη και τη χρονολογία της εγχείρισης και η σημείωση αυτή πρέπει να υπογραφεί από το διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να υπογράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται από τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στη σημείωση. | **Άρθρο 1743**<br>**Σημείωση στο έγγραφο**<br><br>Στο έγγραφο που είναι σφραγισμένο ή που σφραγίζεται κατά το άρθρο 1742, ή στο περικάλυμμά του, ο συμβολαιογράφος πρέπει να σημειώσει το όνομα και το επώνυμο του διαθέτη και τη χρονολογία της εγχείρισης, και η σημείωση αυτή πρέπει να υπογραφεί από τον διαθέτη και τα πρόσωπα που συμπράττουν. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να |

| | |
|---|---|
| Η διάταξη του άρθρου 1730 παρ. 2 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση. | υπογράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται από τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στη σημείωση.<br>Η παρ. 2 του άρθρου 1731 εφαρμόζεται και σε αυτή την περίπτωση. |
| **Άρθρο 1743**<br>**Πράξη για τη μυστική διαθήκη**<br><br>Για την κατάρτιση της μυστικής διαθήκης πρέπει να συνταχθεί πράξη.<br>Στην πράξη αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1732 παρ. 1 αριθ. 1, 2, 3, 1733, 1734 και 1735. Στην πράξη πρέπει να βεβαιώνεται επίσης ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στα άρθρα 1730 παρ. 2, 1738, 1741 και 1742.<br>Ο συμβολαιογράφος πρέπει να σημειώνει στο εγγραφο που του εγχειρίστηκε ή στο περικάλυμα του και στον αριθμό της πράξης και να προσαρτήσει στην πράξη, η παράβαση όμως των διατάξεων της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | **Άρθρο 1744**<br>**Πράξη για τη μυστική διαθήκη**<br><br>Για την κατάρτιση της μυστικής διαθήκης πρέπει να συνταχθεί πράξη.<br>Στην πράξη αυτή εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1733 παρ. 1 αριθ. 1, 2, 3, 1734, 1735 και 1736. Στην πράξη πρέπει να βεβαιώνεται επίσης ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στα άρθρα 1731 παρ. 2, 1739, 1742 και 1743.<br>Ο συμβολαιογράφος πρέπει να σημειώνει στο έγγραφο που του εγχειρίσθηκε ή στο περικάλυμμά του τον αριθμό της πράξης και να τα προσαρτά στην πράξη· η παράβαση όμως της παραγράφου αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1744**<br>**Διαθέτης που δεν μπόρεσε να υπογράψει**<br><br>Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι μπορεί να διαβάζει χειρόγραφα, αλλά δεν μπορεί να γράψει ή ότι δεν μπόρεσε να θέσει την υπογραφή του στο έγγραφο που περιέχει την τελευταία του βούληση, πρέπει επιπλέον να δηλώσει ενώπιον του συμβολαιογράφου και των | **Άρθρο 1745**<br>**Διαθέτης που δεν μπόρεσε να υπογράψει**<br><br>Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι μπορεί να διαβάζει χειρόγραφα, αλλά δεν μπορεί να γράψει, ή ότι δεν μπόρεσε να θέσει την υπογραφή του στο έγγραφο που περιέχει την |

| | |
|---|---|
| προσώπων που συμπράττουν ότι το διάβασε και να διευκρινίσει την αιτία που τον εμπόδισε να υπογράψει. Όλα αυτά πρέπει να βεβαιωθούν στην πράξη. | τελευταία του βούληση, πρέπει επιπλέον να δηλώσει ενώπιον του συμβολαιογράφου και των προσώπων που συμπράττουν ότι το διάβασε και να διευκρινίσει την αιτία που τον εμπόδισε να υπογράψει. Όλα αυτά πρέπει να βεβαιωθούν στην πράξη. |
| **Άρθρο 1745**<br>**Διαθέτης με σοβαρή αναπηρία λόγου**<br><br>Όποιος κατά την πεποίθηση του συμβολαιογράφου έχει σοβαρή αναπηρία λόγου ή από άλλο λόγο εμποδίζεται να μιλάει, μπορεί να συντάξει μυστική διαθήκη. Για τον σκοπό αυτόν πρέπει να γράψει επάνω στο έγγραφο που εγχειρίζεται ή επάνω στο περικάλυμμα που το περιέχει, ιδιοχείρως τη δήλωση ότι το έγγραφο είναι η διαθήκη του, και αν το έγγραφο γράφηκε από άλλον, και ότι το διάβασε ο διαθέτης.<br>Αυτή η δήλωση πρέπει να γραφεί από τον διαθέτη ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν και να βεβαιωθεί αυτό στην πράξη. | **Άρθρο 1746**<br>**Διαθέτης με σοβαρή αναπηρία λόγου**<br><br>Όποιος, κατά τη διαπίστωση του συμβολαιογράφου, έχει σοβαρή αναπηρία λόγου ή από άλλη αιτία εμποδίζεται να μιλάει, μπορεί να συντάξει μυστική διαθήκη. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να γράψει επάνω στο έγγραφο που εγχειρίζεται ή στο περικάλυμμά του, ιδιοχείρως τη δήλωση ότι το έγγραφο είναι η διαθήκη του και, αν το έγγραφο γράφηκε από άλλον, ότι το διάβασε ο διαθέτης.<br>Αυτή η δήλωση πρέπει να γραφεί από τον διαθέτη ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν και να βεβαιωθεί αυτό στην πράξη. |
| **Άρθρο 1746**<br>**Διαθέτης που αγνοεί την ελληνική γλώσσα**<br><br>Αν ο διαθέτης κατά την πεποίθηση του συμβολαιογράφου αγνοεί την ελληνική γλώσσα ή δηλώσει ότι αγνοεί τα ελληνικά, εφαρμόζονται αναλόγως και στη μυστική διαθήκη οι διατάξεις του άρθρου 1737. | **Άρθρο 1747**<br>**Διαθέτης που αγνοεί την ελληνική γλώσσα**<br><br>Αν ο συμβολαιογράφος διαπιστώσει ότι ο διαθέτης αγνοεί την ελληνική γλώσσα ή αν ο διαθέτης δηλώσει ότι αγνοεί τα ελληνικά, |

| | |
|---|---|
| | εφαρμόζεται αναλόγως και στη μυστική διαθήκη το άρθρο 1738. |
| **Άρθρο 1747**<br>**Μυστική που ισχύει ως ιδιόγραφη**<br><br>Μυστική διαθήκη άκυρη ισχύει ως ιδιόγραφη, αν είναι έγκυρη ως ιδιόγραφη. | **Άρθρο 1748**<br>**Μυστική που ισχύει ως ιδιόγραφη**<br><br>Άκυρη μυστική διαθήκη ισχύει ως ιδιόγραφη, αν είναι έγκυρη ως ιδιόγραφη. |
| **Άρθρο 1748**<br>**Ανίκανος για μυστική**<br><br>Όποιος δεν είναι ικανός να διαβάζει δεν μπορεί να συντάξει μυστική διαθήκη. | **Άρθρο 1749**<br>**Ανίκανος για μυστική διαθήκη**<br><br>Ο ανήλικος και όποιος δεν είναι ικανός να διαβάζει δεν μπορούν να συντάξουν μυστική διαθήκη. |
| **Άρθρο 1749**<br>**Διαθήκη σε πλοίο**<br><br>Όποιος βρίσκεται σε ελληνικό πλοίο κατά τη διάρκεια θαλασσινού ταξιδιού μπορεί να συντάξει διαθήκη με προφορική δήλωση που γίνεται: σε πολεμικά πλοία ενώπιον του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας και αν δεν υπάρχει ή εμποδίζεται ενώπιον του κυβερνήτη ή αυτού που τον αναπληρώνει, στα λοιπά πλοία η δήλωση γίνεται ενώπιον του πλοιάρχου και αν δεν υπάρχει ή εμποδίζεται, ενώπιον του αναπληρωτή του | |
| **Άρθρο 1750**<br><br>Στα πολεμικά πλοία η διαθήκη του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας μπορεί να συνταχθεί κατά τις περιστάσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο ενώπιον του κυβερνήτη ή αυτού που τον αναπληρώνει, η διαθήκη του κυβερνήτη, αν δεν υπάρχει προϊστάμενος της οικονομικής | |

| | |
|---|---|
| υπηρεσίας ή αυτός κωλύεται, ενώπιον εκείνου που έρχεται μετά τον κυβερνήτη, κατά την τάξη της υπηρεσίας. Στα εμπορικά πλοία η διαθήκη του πλοιάρχου μπορεί να συνταχθεί κατά τις ίδιες περιστάσεις ενώπιον εκείνου που έρχεται ύστερα από αυτόν στην τάξη της υπηρεσίας. | |
| **Άρθρο 1751**<br><br>Η διαθήκη, κατά τη διάρκεια του θαλασσινού ταξιδιού συντάσσεται πάντοτε ενώπιον δύο μαρτύρων. Για την κατάργηση της διαθήκης πρέπει να συνταχθεί έγγραφο. Στο έγγραφο γίνεται μνεία της τυχόν έλλειψης ή του κωλύματος εκείνου που είναι αρμόδιος να συντάξει τη διαθήκη πριν από εκείνον που τη συντάσσει, η παράβαση όμως της διατύπωσης αυτής δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. Η υπογραφή του ενός από τους μάρτυρες είναι απαραίτητη, αν ο άλλος μάρτυρας δεν μπορεί να υπογράψει από άγνοια ή άλλο κώλυμα, αυτό μνημονεύεται καθώς και η αιτία του.<br>Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως και στην παρούσα διαθήκη οι διατάξεις των άρθρων 1725 έως 1737. | |
| **Άρθρο 1752**<br><br>Οι διατάξεις για διαθήκη κατά τη διάρκεια θαλασσινού ταξιδιού δεν εφαρμόζονται, αν το πλοίο βρίσκεται μέσα σε ελληνικό λιμάνι, στο οποίο υπάρχει συμβολαιογράφος, εκτός αν σύμφωνα με βεβαίωση στη διαθήκη εκείνου που τη συντάσσει, ο διαθέτης δεν μπορεί να αποβιβαστεί. | |
| **Άρθρο 1753**<br>**Διαθήκη σε εκστρατεία** | |

| | |
|---|---|
| Οι στρατιωτικοί και γενικά όσοι κατά τις διατάξεις της στρατιωτικής ποινικής νομοθεσίας υπάγονται στην αρμοδιότητα των στρατοδικείων σε εκστρατεία μπορούν σε περίπτωση εκστρατείας, αποκλεισμού ή πολιορκίας ή αιχμαλωσίας, να δηλώσουν την τελευταία τους βούληση προφορικά ενώπιον αξιωματικού με την παρουσία άλλου αξιωματικού ή με την παρουσία δύο μαρτύρων. Αν πρόκειται για τραυματίες ή ασθενείς, τον αξιωματικό που συντάσσει τη διαθήκη μπορεί να αντικαταστήσει διευθυντής νοσοκομείου που λειτουργεί με έγκριση του Κράτους.<br>Για τα πρόσωπα που συμπράττουν εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1725 έως 1728. | |
| **Άρθρο 1754**<br><br>Για την κατάρτιση της διαθήκης κατά το προηγούμενο άρθρο συντάσσεται έγγραφο. Το έγγραφο, που φέρει και τη χρονολογία της σύνταξης του διαβάζεται στο διαθέτη, ενώ ακούουν τα πρόσωπα που συμπράττουν και βεβαιώνεται ότι αυτό έγινε το έγγραφο υπογράφεται από το διαθέτη, απ’ αυτόν που συντάσσει τη διαθήκη και από τα λοιπά πρόσωπα που συμπράττουν. Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι δεν μπορεί να γράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται με τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στο έγγραφο. Η υπογραφή του ενός από τους μάρτυρες είναι απαραίτητη αν ο άλλος μάρτυρας δηλώσει ότι δεν μπορεί να γράψει, η υπογραφή του αναπληρώνεται με τη βεβαίωση της δήλωσης αυτής στο έγγραφο.<br>Αυτή η διαθήκη δεν υπόκεινται σε καμία άλλη διατύπωση. | |
| **Άρθρο 1755** | |

| | |
|---|---|
| Όσοι βρίσκονται σε πολεμικό πλοίο που μετέχει σε εκστρατεία, μπορούν να συντάξουν διαθήκη και κατά τις διατάξεις για διαθήκη σε εκστρατεία. | |
| **Άρθρο 1756**<br>**Διατάξεις υπέρ αξιωματικών του πλοίου**<br><br>Διατάξεις υπέρ αξιωματικών του πλοίου που δεν είναι συγγενείς ή αγχιστείς του διαθέτη, είναι άκυρες εφόσον περιέχονται σε διαθήκη που συντάχθηκε κατά τη διάρκεια του θαλασσινού ταξιδιού.<br>Το ίδιο ισχύει και αν τέτοιες διατάξεις περιέρχονται σε διαθήκη ιδιόγραφη που συντάχθηκε κάτω από τις ίδιες περιστάσεις. | |
| **Άρθρο 1757**<br>**Διαθήκη αυτού που βρίσκεται σε αποκλεισμό**<br>Όποιος διαμένει σε τόπο, που εξαιτίας επιδημίας ή άλλων εκτάκτων περιστάσεων είναι αποκλεισμένος με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι αδύνατη ή σημαντικά δύσκολη η σύνταξη διαθήκης δημόσιας ή μυστικής κατά τις συνήθεις διατυπώσεις, μπορεί να συντάξει διαθήκη ενώπιον συμβολαιογράφου, ειρηνοδίκη, δημάρχου, δημαρχικού προέδρου, προϊσταμένου κοινότητας, αστυνόμου, διευθυντή νοσοκομείου ή λοιμοκαθαρτηρίου ή υγειονόμου στη σύνταξη της οποίας τηρούνται κατά τα λοιπά οι διατάξεις για τη διαθήκη κατά τη διάρκεια θαλασσινού ταξιδιού.<br>Σ’ αυτή τη διαθήκη μπορούν να είναι μάρτυρες και γυναίκες ακόμη και ανήλικοι, που | |

| | |
|---|---|
| έχουν όμως συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος. | |
| **Άρθρο 1758**<br>**Χρονικό όριο ισχύος έκτακτης διαθήκης**<br><br>Διαθήκη που έχει συνταχθεί κατά τα άρθρα 1749 έως 1757 (έκτακτη διαθήκη) θεωρείται ότι δεν έχει συνταχθεί, αν πέρασαν τρεις μήνες, αφότου έπαψαν για το διαθέτη οι περιστάσεις οι οποίες δικαιολογούν τη σύνταξη της και ο διαθέτης ζει ακόμη.<br>Η έναρξη και η διαδρομή της προθεσμίας αναστέλλονται, εφόσον ο διαθέτης δεν είναι σε κατάσταση να συντάξει διαθήκη δημόσια ή μυστική με τις συνήθεις διατυπώσεις. | **Άρθρο 1751**<br>**Ισχύς των διαθηκών σε έκτακτες περιστάσεις**<br><br>Διαθήκη που έχει συνταχθεί σύμφωνα με το άρθρο 1750 καθίσταται ανίσχυρη μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από τη σύνταξή της, εφόσον ο διαθέτης είναι ακόμη εν ζωή.<br>Η προθεσμία αναστέλλεται για όσο διάστημα ο διαθέτης αδυνατεί να συντάξει διαθήκη με κάποιον από τους τύπους των άρθρων 1721 έως 1749.<br>Αν ο διαθέτης πριν από την παρέλευση της προθεσμίας βρεθεί πάλι κάτω από τις ίδιες περιστάσεις, η προθεσμία διακόπτεται. Η προθεσμία που διακόπηκε αρχίζει και πάλι μετά την παρέλευση των έκτακτων περιστάσεων.<br>Αν ο διαθέτης κηρυχθεί άφαντος μετά τη λήξη της προθεσμίας, η διαθήκη παραμένει σε ισχύ εφόσον η προθεσμία δεν είχε λήξει κατά τον χρόνο έναρξης της αφάνειας. |
| **Άρθρο 1759**<br><br>Αν στην περίπτωση της έκτακτης διαθήκης ο διαθέτης, πριν από την παρέλευση της προθεσμίας του προηγουμένου άρθρου, βρεθεί πάλι κάτω από τις ίδιες περιστάσεις, η προθεσμία διακόπτεται, έτσι ώστε μετά την παρέλευση τους αρχίζει να τρέχει πάλι ολόκληρη η προθεσμία. | |

| | |
|---|---|
| | |
| **Άρθρο 1760**<br><br>Εκείνος που συντάσσει έκτακτη διαθήκη υπενθυμίζει στο διαθέτη ότι η ισχύς της διαρκεί τρεις μήνες και γίνεται σχετική μνεία στην πράξη. Η παράλειψη της όμως δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | |
| **Άρθρο 1761**<br>**Παράδοση έκτακτης**<br><br>Εκείνος που έχει συντάξει έκτακτη διαθήκη την παραδίνει σε συμβολαιογράφο στην Ελλάδα ή σε ελληνική προξενική αρχή στο εξωτερικό.<br>Εκείνος που παραδίνει τη διαθήκη οφείλει συγχρόνως να γνωστοποιήσει στο συμβολαιογράφο ή στην προξενική αρχή τον τυχόν θάνατο του διαθέτη και κάθε άλλη γνωστή σ' αυτόν πληροφορία για τον τόπο της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη σχετική μνεία γίνεται στην πράξη της παράδοσης.<br>Για την παράδοση της διαθήκης συντάσσεται σε απλό χαρτί πράξη που υπογράφεται απ' αυτόν που παραλαμβάνει και απ' αυτόν που παραδίνει τη διαθήκη.<br>Αντίγραφο της πράξης αυτής έχει υποχρέωση ο συμβολαιογράφος ή η προξενική αρχή που παρέλαβε τη διαθήκη να στείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο υπουργείο δικαιοσύνης.<br>Η διαθήκη που παραδόθηκε φυλάσσεται από το συμβολαιογράφο ή την προξενική αρχή και δημοσιεύεται μετά το θάνατο του διαθέτη.<br>Η μη τήρηση όσων ορίζονται στο άρθρο αυτό δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | **Άρθρο 1752**<br>**Παράδοση έκτακτης διαθήκης**<br><br>Εκείνος που έχει καταγράψει την τελευταία βούληση του διαθέτη οφείλει να παραδώσει την έκτακτη διαθήκη σε συμβολαιογράφο στην Ελλάδα ή σε ελληνική προξενική αρχή στο εξωτερικό.<br>Εκείνος που παραδίδει τη διαθήκη οφείλει συγχρόνως να γνωστοποιήσει στον συμβολαιογράφο ή την προξενική αρχή τον τυχόν θάνατο του διαθέτη και κάθε άλλη γνωστή σε αυτόν πληροφορία για τον τόπο της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη· σχετική μνεία γίνεται στην πράξη της παράδοσης.<br>Για την παράδοση της διαθήκης συντάσσεται πράξη, η οποία υπογράφεται από αυτόν που παραλαμβάνει και από αυτόν που παραδίδει τη διαθήκη. Ο συμβολαιογράφος ή η προξενική αρχή που παρέλαβε τη διαθήκη έχει υποχρέωση να στείλει αντίγραφο της πράξης αυτής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. |

| | |
|---|---|
| | Η διαθήκη που παραδόθηκε φυλάσσεται από τον συμβολαιογράφο ή την προξενική αρχή και δημοσιεύεται μετά τον θάνατο του διαθέτη.<br>Η μη τήρηση όσων ορίζονται στο άρθρο αυτό δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης |
| **Άρθρο 1762**<br><br>Εκείνος που έχει συντάξει διαθήκη στις περιπτώσεις εκστρατείας, αποκλεισμού, πολιορκίας ή αιχμαλωσίας οφείλει επιπλέον να γνωστοποιήσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τη σύνταξη της με αναφορά προς την άμεσα προϊστάμενη στρατιωτική αρχή.<br>Για τη σύνταξη διαθήκης κατά τη διάρκεια θαλασσινού ταξιδιού γίνεται μνεια στο ημερολόγιο του πλοίου.<br>Η μη τήρηση όσων ορίζονται στο άρθρο αυτό δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | |
| **Άρθρο 1763**<br>**Ανάκληση διαθήκης**<br><br>Κάθε διαθήκη μπορεί να ανακληθεί:1. με σχετική δήλωση σε μεταγενέστερη διαθήκη αν αυτή η μεταγενέστερη ανακληθεί, η διαθήκη ενεργεί σαν αν μην είχε καταργηθεί 2. με δήλωση που γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου με την παρουσία τριών μαρτύρων και με τις λοιπές διατυπώσεις των συμβολαιογράφων εγγράφων. Αν αυτή η δήλωση ανακληθεί με όμοιο τρόπο, η διαθήκη ενεργεί σαν να μην είχε ανακληθεί. | **Άρθρο 1753**<br>**Ανάκληση διαθήκης**<br><br>Κάθε διαθήκη μπορεί να ανακληθεί: 1. με σχετική δήλωση σε μεταγενέστερη διαθήκη· αν η μεταγενέστερη ανακληθεί, η προγενέστερη διαθήκη ενεργεί σαν να μην είχε καταργηθεί· 2. με δήλωση που γίνεται ενώπιον συμβολαιογράφου με την παρουσία δύο (2) μαρτύρων και με τις λοιπές διατυπώσεις των συμβολαιογραφικών εγγράφων. Αν αυτή η δήλωση ανακληθεί, η διαθήκη ενεργεί σαν να μην είχε ανακληθεί. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1764**<br><br>Μεταγενέστερη διαθήκη καταργεί με το περιεχόμενο της την προηγούμενη μόνο κατά το μέρος του εναντιώνεται σ' αυτήν.<br>Αν η μεταγενέστερη ανακληθεί η προηγούμενη ενεργεί σαν να μην είχε καταργηθεί. | **Άρθρο 1754**<br>**Σιωπηρή ανάκληση**<br><br>Μεταγενέστερη διαθήκη καταργεί με το περιεχόμενό της την προγενέστερη, μόνο κατά το μέρος που αντίκειται σε αυτήν.<br>Αν η μεταγενέστερη ανακληθεί, η προγενέστερη ενεργεί σαν να μην είχε καταργηθεί. |
| **Άρθρο 1765**<br>**Ανάκληση ιδιόγραφης**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να ανακληθεί και αν ο διαθέτης με πρόθεση ανάκλησης καταστρέψει το έγγραφο της ή επιχειρήσει σ' αυτό μεταβολές, με τις οποίες συνήθως εκφράζεται η βούληση για ανάκληση έγγραφης δήλωσης.<br>Αν ο διαθέτης κατέστρεψε το έγγραφο της διαθήκης ή το μετέβαλε με τον τρόπο που σημειώθηκε, τεκμαίρεται ότι είχε σκοπό να ανακαλέσει τη διαθήκη. | **Άρθρο 1755**<br>**Ανάκληση ιδιόγραφης**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να ανακληθεί και αν ο διαθέτης με πρόθεση ανάκλησης καταστρέψει το έγγραφό της ή επιχειρήσει σε αυτό μεταβολές, με τις οποίες συνήθως εκφράζεται η βούληση για ανάκληση έγγραφης δήλωσης.<br>Αν ο διαθέτης κατέστρεψε το έγγραφο της διαθήκης ή το μετέβαλε με τον τρόπο που σημειώθηκε , τεκμαίρεται ότι είχε σκοπό να ανακαλέσει τη διαθήκη. |
| **Άρθρο 1766**<br>**Ανάκληση μυστικής**<br><br>Διαθήκη μυστική θεωρείται ότι έχει ανακληθεί, αν ο διαθέτης αναλάβει το έγγραφο που περιέχει την τελευταία βούληση του και που είχε εγχειριστεί στο συμβολαιογράφο και σφραγιστεί.<br>Αυτή η διάταξη εφαρμόζεται και αν το έγγραφο αυτό θεωρηθεί ότι έχει ισχύ ίδιόγραφης διαθήκης.<br>Ο διαθέτης μπορεί να ενεργήσει οποτεδήποτε την ανάληψη. Η απόδοση του εγγράφου μπορεί να γινει μόνο προσωπικά στο | **Άρθρο 1756**<br>**Ανάκληση μυστικής**<br><br>Μυστική διαθήκη θεωρείται ότι έχει ανακληθεί, αν ο διαθέτης αναλάβει το έγγραφο που περιέχει την τελευταία βούλησή του και είχε εγχειρισθεί στον συμβολαιογράφο και σφραγισθεί.<br>Αν θεωρηθεί ότι το έγγραφο αυτό έχει ισχύ ιδιόγραφης διαθήκης, η ανάληψη δεν θεωρείται ανάκλησή της. |

| | |
|---|---|
| διαθέτη. Για την απόδοση συντάσσεται πράξη κατά τις κοινές διατάξεις κάτω από την πράξη της κατάρτισης της μυστικής διαθήκης. | Ο διαθέτης μπορεί να ενεργήσει οποτεδήποτε την ανάληψη. Η απόδοση του εγγράφου μπορεί να γίνει μόνο προσωπικά στον διαθέτη. Για την απόδοση συντάσσεται πράξη κατά τις κοινές διατάξεις, κάτω από την πράξη της κατάρτισης της μυστικής διαθήκης. |
| **Άρθρο 1767**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη που έχει κατατεθεί στο συμβολαιογράφο για φύλαξη μπορεί να αναληφθεί με τον τρόπο που προβλέπεται στο προηγούμενο άρθρο. Η ανάληψη όμως δεν θεωρείται ανάκληση της. | **Άρθρο 1757**<br>**Ανάληψη κατατεθείσας για φύλαξη ιδιόγραφης διαθήκης**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη που έχει κατατεθεί στον συμβολαιογράφο για φύλαξη μπορεί να αναληφθεί με τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο 1756. Η ανάληψη όμως δεν θεωρείται ανάκλησή της. |
| **Άρθρο 1768**<br>**Άλλοι όροι για την ανάκληση**<br><br>Οι διατάξεις των άρθρων 1716 έως 1720 εφαρμόζονται αναλόγως και στην ανάκληση διαθήκης | **Άρθρο 1758**<br>**Άλλοι όροι για την ανάκληση**<br><br>Τα άρθρα 1716 έως 1720 εφαρμόζονται αναλόγως και στην ανάκληση διαθήκης. |
| **Άρθρο 1769**<br>**Δημοσίευση διαθήκης**<br><br>1. Συμβολαιογράφος, στον οποίο υπάρχει διαθήκη, οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να δημοσιεύσει τη διαθήκη στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα δημοσίευσης διαθηκών «Μητρώο Διαθηκών», που τηρείται από τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας. | **Άρθρο 1759**<br>**Δημοσίευση διαθήκης**<br><br>Συμβολαιογράφος, στον οποίο υπάρχει διαθήκη, οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να δημοσιεύσει τη διαθήκη στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα δημοσίευσης διαθηκών «Μητρώο Διαθηκών», που τηρείται από τους |

| | |
|---|---|
| 2. Όποιος κατέχει ιδιόγραφη διαθήκη οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να την εμφανίσει για δημοσίευση σε συμβολαιογράφο.<br>3. Για τη δημοσίευση διαθήκης ο συμβολαιογράφος συντάσσει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζονται ολόκληρη η διαθήκη και η βεβαίωση για την ύπαρξη ή ανυπαρξία των εξωτερικών ελαττωμάτων της παρ. 4 του άρθρου 1721.<br>4. Ο συμβολαιογράφος φυλάσσει στο αρχείο του τα πρωτότυπα των διαθηκών που δημοσίευσε. | συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας.<br>Όποιος κατέχει ιδιόγραφη διαθήκη οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να την εμφανίσει για δημοσίευση σε συμβολαιογράφο.<br>Για τη δημοσίευση διαθήκης ο συμβολαιογράφος συντάσσει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη με περιγραφή των τυχόν εξωτερικών ελαττωμάτων της. Το κύρος της διαθήκης κρίνεται από το δικαστήριο.<br>Ο συμβολαιογράφος φυλάσσει στο αρχείο του τα πρωτότυπα των διαθηκών που δημοσίευσε. |
| **Άρθρα 1770 έως 1772**<br>[Κατηργημένα] | |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1773**<br>**Δημοσίευση από προξενική αρχή**<br><br>Προξενική αρχή, στην οποία υπάρχει διαθήκη, οφείλει, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να τη δημοσιεύσει σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 1769, συντάσσοντας πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη και το οποίο υπογράφεται από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής και τον γραμματέα και σε κάθε άλλη περίπτωση να τη δημοσιεύσει στο προξενικό γραφείο ενώπιον δύο (2) μαρτύρων και του γραμματέα του προξενείου, αν υπάρχει. Το πρακτικό υπογράφεται από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, τον γραμματέα και τους μάρτυρες. Το πρωτότυπο των διαθηκών με το τυχόν περικάλυμμα, αφού θεωρηθούν από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής κατά το άρθρο 1769, προσαρτώνται στο πρακτικό και φυλάσσονται στα αρχεία του προξενείου. Αντίγραφο του πρακτικού αποστέλλεται από την προξενική αρχή προς καταχώριση στο Μητρώο Διαθηκών. | **Άρθρο 1760**<br>**Δημοσίευση από προξενική αρχή**<br><br>Προξενική αρχή, στην οποία υπάρχει διαθήκη, οφείλει, μόλις πληροφορηθεί τον θάνατο του διαθέτη, να τη δημοσιεύσει σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 1759, συντάσσοντας πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη και το οποίο υπογράφεται από τον προϊστάμενο και έναν υπάλληλο της προξενικής αρχής . Το πρωτότυπο της διαθήκης με το τυχόν περικάλυμμα, αφού θεωρηθεί από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής κατά το άρθρο 1759, προσαρτάται στο πρακτικό και φυλάσσεται στα αρχεία της προξενικής αρχής. |
| **Άρθρο 1774**<br><br>[Κατηργημένο]. | |
| **Άρθρο 1775**<br><br>Αν αυτός που κατέχει την ιδιόγραφη διαθήκη διαμένει στο εξωτερικό, μπορεί να την εμφανίσει για δημοσίευση και στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1773.<br>Σχετικά με την παράδοση στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής της διαθήκης για δημοσίευση συντάσσεται πράξη που την | **Άρθρο 1761**<br>**Δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης επί διαμονής του κατόχου στο εξωτερικό**<br>Αν αυτός που κατέχει την ιδιόγραφη διαθήκη διαμένει στο εξωτερικό, μπορεί να την εμφανίσει για δημοσίευση και στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, οπότε εφαρμόζεται το άρθρο 1760. |

| | |
|---|---|
| υπογράφουν αυτός που έλαβε και αυτός που παρέδωσε τη διαθήκη. | Σχετικά με την παράδοση στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής της διαθήκης για δημοσίευση συντάσσεται πράξη, την οποία υπογράφουν αυτός που έλαβε και αυτός που παρέδωσε τη διαθήκη. |
| **Άρθρο 1776**<br>**Κήρυξη κύριας**<br><br>[Κατηργημένο] | **Άρθρο 1762**<br>**Κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία έχει δημοσιευθεί, μπορεί να κηρυχθεί κυρία από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον. |
| **Άρθρο 1777**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη που δημοσιεύτηκε και κηρύχθηκε κύρια τεκμαίρεται γνήσια, αν επί πέντε χρόνια από τη δημοσίευση της δεν αμφισβητήθηκε η γνησιότητα της σε δίκη ανάμεσα σε κάποιον απ' αυτούς που αντλούν δικαιώματα απ' αυτήν και κάποιον απ' αυτούς που βλάπτονται από την ύπαρξη της. | **Άρθρο 1763**<br>**Παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων ιδιόγραφης διαθήκης**<br><br>Δημοσιευθείσα ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία είχε κατατεθεί προς φύλαξη από τον διαθέτη κατά το άρθρο 1722, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της πριν από την κήρυξή της ως κυρίας. Αν δεν είχε κατατεθεί προς φύλαξη, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της πριν από την κήρυξή της ως κυρίας μόνο αν με αυτήν τιμώνται και κατιόντες ή σύζυγος. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, πρέπει να κηρυχθεί κυρία, για να παραγάγει τα έννομα αποτελέσματά της. Το ίδιο ισχύει και αν η διαθήκη δημοσιεύθηκε μετά την πάροδο δύο (2) |

| | |
|---|---|
| | ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του τιμωμένου |
| **Άρθρο 1778**<br>**Βιβλία δημοσιεύσεων**<br><br>Οι προξενικές αρχές τηρούν βιβλίο των διαθηκών που δημοσιεύονται, το οποίο δύναται να τηρείται και σε ηλεκτρονική μορφή. | **Άρθρο 1764**<br>**Τεκμήριο γνησιότητας κυρίας διαθήκης**<br><br>Ιδιόγραφη διαθήκη που δημοσιεύθηκε και κηρύχθηκε κυρία τεκμαίρεται γνήσια, αν επί πέντε (5) έτη από τη δημοσίευσή της δεν αμφισβητήθηκε η γνησιότητά της σε δίκη ανάμεσα σε πρόσωπα που αντλούν δικαιώματα από αυτήν ή που βλάπτονται από την ύπαρξή της. |
| **Άρθρο 1779**<br><br>Η μη τήρηση των διατάξεων των άρθρων 1769 έως 1778 δεν επιφέρει ακυρότητα της διαθήκης. | |
| **Άρθρο 1781**<br>**Διάταξη υπέρ αόριστου προσώπου.**<br><br>Είναι άκυρη η διάταξη της διαθήκης υπέρ προσώπου τόσο αορίστου ώστε ο προσδιορισμός του να είναι αδύνατος. | **Άρθρο 1766**<br>**Διάταξη υπέρ αόριστου προσώπου**<br><br>Είναι άκυρη η διάταξη της διαθήκης υπέρ προσώπου τόσο αορίστου, ώστε ο προσδιορισμός του να είναι αδύνατος. |
| **Άρθρο 1782**<br>**Διάταξη εξαιτίας απειλής ή δόλου**<br><br>Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν είναι προϊόν απειλής που ασκήθηκε παράνομα ή αντίθετα προς τα χρηστά ήθη. Η διάταξη είναι επίσης ακυρώσιμη, αν είναι | **Άρθρο 1767**<br>**Διάταξη εξαιτίας απειλής ή δόλου**<br><br>Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν είναι προϊόν απειλής που ασκήθηκε παράνομα ή αντίθετα προς τα χρηστά ήθη. |

| | |
|---|---|
| προϊόν απάτης, χωρίς την οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη. | Η διάταξη είναι επίσης ακυρώσιμη, αν είναι προϊόν απάτης, χωρίς την οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη. |
| **Άρθρο 1783**<br>**Διάταξη από πλάνη**<br><br>Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν ο διαθέτης βρισκόταν σε πλάνη ως προς την ταυτότητα είτε που τιμωμένου που ήθελε είτε του αντικειμένου που ήθελε να αφήσει. Η εσφαλμένη ονομασία ή περιγραφή προσώπου ή αντικειμένου δεν παραβλάπτει το κύρος της διάταξης . | **Άρθρο 1768**<br>**Διάταξη από πλάνη περί την ταυτότητα**<br><br>Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν ο διαθέτης βρισκόταν σε πλάνη περί την ταυτότητα του τιμωμένου ή του αντικειμένου που ήθελε να αφήσει. Η εσφαλμένη ονομασία ή περιγραφή προσώπου ή αντικειμένου δεν παραβλάπτει το κύρος της διάταξης. |
| **Άρθρο 1784**<br><br>Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν υπήρξε αποτέλεσμα πλάνης από αίτια που μνημονεύονται στη διαθήκη και ανάγονται στο παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον, χωρίς τα οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη. | **Άρθρο 1769**<br>**Διάταξη από πλάνη περί τα αίτια που μνημονεύονται στη διαθήκη**<br><br>Η διάταξη της διαθήκης είναι ακυρώσιμη, αν υπήρξε αποτέλεσμα πλάνης από αίτια που μνημονεύονται στη διαθήκη και ανάγονται στο παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον, χωρίς τα οποία ο διαθέτης δεν θα διατύπωνε τη διάταξη. |
| **Άρθρο 1785**<br>**Διάταξη υπέρ του συζύγου**<br><br>Η διάταξη σε διαθήκη του κληρονομουμένου υπερ του συζύγου του, σε περίπτωση αμφιβολίας είναι ακυρώσιμη, αν ο μεταξύ τους γάμος είναι άκυρος ή λύθηκε όσο ζούσε ο διαθέτης ή αν ο διαθέτης, έχοντας | **Άρθρο 1770**<br>**Διάταξη υπέρ του συζύγου ή του συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης**<br><br>Η διάταξη σε διαθήκη του κληρονομουμένου υπέρ του συζύγου του σε περίπτωση αμφιβολίας |

| | |
|---|---|
| βάσιμο λόγο διαζυγίου, είχε ασκήσει την αγωγή διαζυγίου κατά του συζύγου του. | είναι ακυρώσιμη, αν ο μεταξύ τους γάμος είναι άκυρος ή λύθηκε όσο ζούσε ο διαθέτης, ή αν ο διαθέτης έχοντας βάσιμο λόγο διαζυγίου είχε ασκήσει την αγωγή διαζυγίου κατά του συζύγου του, ή είχε συναφθεί η συμφωνία για τη συναινετική λύση του γάμου, ή είχε υποβληθεί η κοινή ψηφιακή δήλωση κατά το άρθρο 1441. Το ίδιο ισχύει και αν είχε υπογραφεί η συναινετική ή η μονομερής πράξη για τη λύση του συμφώνου συμβίωσης. |
| **Άρθρο 1786**<br>**Παράλειψη μεριδούχου**<br><br>Η διαθήκη είναι ακυρώσιμη, αν ο διαθέτης παρέλειψε το μεριδούχο που υπήρχε κατά το θάνατο του και η ύπαρξη του κατά την σύνταξη της διαθήκης δεν του είναι γνωστή ή που γεννήθηκε ή έγινε μεριδούχος μετά τη σύνταξη της.<br>Η ακύρωση αποκλείεται, όταν αποδεικνύεται ότι ο διαθέτης θα προχωρούσε στη σύνταξη της διαθήκης και αν γνώριζε την πραγματική κατάσταση που υπήρχε ή επήλθε. | **Άρθρο 1771**<br>**Παράλειψη μεριδούχου**<br><br>Αν ο διαθέτης στη διαθήκη του παρέλειψε τον μεριδούχο που υπήρχε κατά τον θάνατό του και η ύπαρξή του κατά τη σύνταξη της διαθήκης δεν του ήταν γνωστή, ή που γεννήθηκε ή έγινε μεριδούχος μετά τη σύνταξή της, η διαθήκη είναι ακυρώσιμη κατά το μέτρο που περιορίζει την εξ αδιαθέτου μερίδα του παραλειφθέντος μεριδούχου.<br>Η ακύρωση αποκλείεται όταν αποδεικνύεται ότι ο διαθέτης θα προέβαινε στη σύνταξη της διαθήκης και αν γνώριζε την πραγματική κατάσταση που υπήρχε ή επήλθε. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1787**<br>**Ποιος ζητεί την ακύρωση**<br><br>Την ακύρωση της διάταξης της διαθήκης στις περιπτώσεις των άρθρων 1782 έως 1785 μπορεί να ζητήσει μόνο εκείνος που ωφελείται άμεσα από την ακύρωση της και στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου μόνο ο μεριδούχος που παραλείφθηκε. Η διάταξη του άρθρου 145 δεν εφαρμόζεται στην ακύρωση διάταξης της διαθήκης. | **Άρθρο 1772**<br>**Ποιος ζητεί την ακύρωση**<br><br>Την ακύρωση της διάταξης της διαθήκης στις περιπτώσεις των άρθρων 1767 έως 1771 μπορεί να ζητήσει μόνο εκείνος που ωφελείται άμεσα από την ακύρωσή της, και στην περίπτωση του άρθρου 1771 μόνο ο μεριδούχος που παραλείφθηκε. Το άρθρο 145 δεν εφαρμόζεται στην ακύρωση διάταξης της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1788**<br>**Παραγραφή**<br><br>Το δικαίωμα για ακύρωση διάταξης τελευταίας βούλησης παραγράφεται μετά δύο έτη από τη δημοσίευση της διαθήκης. | **Άρθρο 1773**<br>**Αποσβεστική προθεσμία**<br><br>Το δικαίωμα για ακύρωση διάταξης τελευταίας βούλησης αποσβήνεται δύο (2) έτη μετά τη δημοσίευση της διαθήκης. |
| **Άρθρο 1789**<br>**Εξάρτηση διάταξης από τη γνώμη άλλου**<br><br>Ο διαθέτης δεν μπορεί να εξαρτήσει την ισχύ διάταξης τελευταίας βούλησης από τη γνώμη άλλου. Δεν μπορεί επίσης να αναθέσει σε άλλον τον προσδιορισμό, είτε του τιμώμενου προσώπου, είτε του πράγματος που καταλείπεται. | **Άρθρο 1774**<br>**Εξάρτηση διάταξης από τη γνώμη άλλου**<br><br>Ο διαθέτης δεν μπορεί να εξαρτήσει την ισχύ διάταξης τελευταίας βούλησης από τη γνώμη άλλου. Δεν μπορεί επίσης να αναθέσει σε άλλον τον προσδιορισμό είτε του τιμώμενου προσώπου είτε του πράγματος που καταλείπεται. |
| **Άρθρο 1790**<br>**Διάταξη υπέρ «συγγενών» κλπ.** | **Άρθρο 1775**<br>**Διάταξη υπέρ «συγγενών»**<br><br>Αν ο διαθέτης χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό μνημόνευσε στη διαθήκη τους «εξ αδιαθέτου» ή |

| | |
|---|---|
| Αν ο διαθέτης χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό μνημόνευσε στην διαθήκη τους «εξ αδιαθέτου» ή τους «νόμιμους» κληρονόμους του ή τους "συγγενείς" τους σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχουν τιμηθεί εκείνοι που καλούνται εξ αδιαθέτου κατά το χρόνο της επαγωγής, κατά την αναλογία της μερίδας τους. | τους «νόμιμους» κληρονόμους του ή τους «συγγενείς» του, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχουν τιμηθεί εκείνοι που καλούνται εξ αδιαθέτου κατά τον χρόνο της επαγωγής, κατά την αναλογία της μερίδας τους. |
| **Άρθρο 1791**<br>**Διάταξη υπέρ του κατιόντος**<br><br>Αν ο διαθέτης μνημόνευσε στη διαθήκη του τον κατιόντα του, σε περίπτωση αμφιβολίας, αν αυτός εκπέσει από οποιοδήποτε λόγο, τη θέση του παίρνουν οι δικοί του κατιόντες εφόσον θα καλούνταν εξ αδιαθέτου. | **Άρθρο 1776**<br>**Διάταξη υπέρ κατιόντος**<br><br>Αν ο διαθέτης μνημόνευσε στη διαθήκη του κατιόντα του, σε περίπτωση αμφιβολίας, αν αυτός εκπέσει από οποιονδήποτε λόγο, τη θέση του παίρνουν οι δικοί του κατιόντες, εφόσον θα καλούνταν εξ αδιαθέτου. |
| **Άρθρο 1792**<br>**Διάταξη για τους φτωχούς**<br><br>Όσα καταλείπονται στους φτωχούς χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχουν καταλειφθεί στο πτωχοκομείο του δήμου ή της κοινότητας, όπου ο διαθέτης είχε την τελευταία κατοικία ή διαμονή του.<br>Αν δεν υπάρχει πτωχοκομείο, περιέρχονται σε άλλο αγαθοεργό κατάστημα που βρίσκεται εκεί. Αν ούτε τέτοιο κατάστημα υπάρχει, περιέρχονται στο ταμείο του δήμου ή της κοινότητας και ξοδεύονται για τους φτωχούς. | **Άρθρο 1777**<br>**Διάταξη για τους φτωχούς ή απόρους**<br><br>Όσα καταλείπονται στους φτωχούς ή απόρους χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχουν καταλειφθεί στον δήμο, στον οποίο ο διαθέτης είχε την τελευταία κατοικία ή διαμονή του και, αν αυτή δεν βρισκόταν στην Ελλάδα, θεωρείται ότι έχουν καταλειφθεί στο Δημόσιο και ξοδεύονται για τους φτωχούς ή απόρους. |
| **Άρθρο 1793**<br>**Αμφιβολία ως προς τον τιμώμενο** | |

| | |
|---|---|
| Αν ο προσδιορισμός του τιμωμένου από το διαθέτη αρμόζει σε περισσότερα πρόσωπα και δεν μπορεί να εξακριβωθεί σε ποιο απ'αυτά απέβλεπε, θεωρείται ότι όλα αυτά τα πρόσωπα έχουν τιμηθεί κατά ίσα μέρη. | **Άρθρο 1778**<br>**Αμφιβολία ως προς τον τιμώμενο**<br><br>Αν ο προσδιορισμός του τιμωμένου από τον διαθέτη αρμόζει σε περισσότερα πρόσωπα και δεν μπορεί να εξακριβωθεί σε ποιο από αυτά απέβλεπε, θεωρείται ότι όλα αυτά τα πρόσωπα έχουν τιμηθεί κατά ίσα μέρη. |
| **Άρθρο 1794**<br>**Αίρεση ακατάληπτη**<br><br>Οι ακατάληπτες αιρέσεις που έχουν προστεθεί σε διάταξη τελευταίας βούλησης θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί. | **Άρθρο 1779**<br>**Αίρεση ακατάληπτη**<br><br>Οι ακατάληπτες αιρέσεις που έχουν προστεθεί σε διάταξη τελευταίας βούλησης θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί. |
| **Άρθρο 1795**<br>**Αίρεση αγαμίας**<br><br>Η αίρεση αγαμίας που προστίθεται σε διάταξη, τελευταίας βούλησης, θεωρείται σαν να μην έχει γραφεί. Είναι όμως ισχυρή η αίρεση της χηρείας σε διάταξη του ενός συζύγου υπέρ του άλλου. | **Άρθρο 1780**<br>**Παράνομη ή ανήθικη αίρεση, αίρεση αγαμίας ή χηρείας**<br><br>Παράνομη ή ανήθικη αίρεση που προστίθεται σε διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και αίρεση αγαμίας ή χηρείας, θεωρείται σαν να μην έχουν γραφεί. |
| **Άρθρο 1796**<br>**Διάταξη δελεαστική**<br><br>Η κατάλειψη με διάταξη τελευταίας βούλησης υπό την αίρεση της αμοιβαίας ελευθεριότητας σε διαθήκη από τον κληρονόμο ή τον κληροδόχο είναι άκυρη. | **Άρθρο 1781**<br>**Διάταξη δελεαστική**<br><br>Η κατάλειψη με διάταξη τελευταίας βούλησης υπό την αίρεση της αμοιβαίας ελευθεριότητας σε διαθήκη από τον κληρονόμο ή τον κληροδόχο είναι άκυρη. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1797**<br>**Αίρεση αναβλητική**<br><br>Η διάταξη διαθήκης που εξαρτάται από αναβλητική αίρεση, σε περίπτωση αμφιβολίας ισχύει μόνο αν ο τιμώμενος με τη διάταξη αυτή ζει όταν πληρωθεί η αίρεση. | **Άρθρο 1782**<br>**Αίρεση αναβλητική**<br><br>Η διάταξη διαθήκης που εξαρτάται από αναβλητική αίρεση, σε περίπτωση αμφιβολίας, ισχύει μόνο αν ο τιμώμενος με τη διάταξη αυτή ζει όταν πληρωθεί η αίρεση. |
| **Άρθρο 1798**<br>**Αίρεση που επιβάλλει παράλειψη**<br><br>Αν με διάταξη, τελευταίας βούλησης έχει καταλειφθεί οτιδήποτε με την αίρεση ότι ο τιμώμενος θα παραλείψει κάτι ή θα εξακολουθήσει να κάνει κάτι μέσα σε απροσδιόριστο χρονικό διάστημα, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι η διάταξη έχει τεθεί με διαλυτική αίρεση αντίθετου περιεχομένου. | **Άρθρο 1783**<br>**Αίρεση που επιβάλλει παράλειψη**<br><br>Αν με διάταξη τελευταίας βούλησης έχει καταλειφθεί οτιδήποτε με την αίρεση ότι ο τιμώμενος θα παραλείψει ορισμένη ενέργεια ή θα εξακολουθήσει να την επιχειρεί για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι η διάταξη έχει τεθεί με διαλυτική αίρεση αντίθετου περιεχομένου. |
| **Άρθρο 1799**<br>**Αίρεση που θεωρείται ότι έχει πληρωθεί**<br><br>Αν απαιτείται να συμπράξει τρίτος για να πληρωθεί η αίρεση με την οποία έχει γραφεί ο τιμώμενος και ο τρίτος αρνείται να συμπράξει, η αίρεση, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχει πληρωθεί. | **Άρθρο 1784**<br>**Αίρεση που θεωρείται ότι έχει πληρωθεί**<br><br>Αν απαιτείται να συμπράξει τρίτος για να πληρωθεί η αίρεση, με την οποία έχει γραφεί ο τιμώμενος, και ο τρίτος αρνείται να συμπράξει, η αίρεση, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχει πληρωθεί. |
| **'Αρθρο 1800**<br>**Ιδιότητα του τιμωμένου** | **Άρθρο 1785**<br>**Ιδιότητα του τιμωμένου** |

| | |
|---|---|
| Αν ο διαθέτης άφησε στον τιμώμενο ολόκληρη την περιουσία του ή ποσοστό της, ο τιμώμενος θεωρείται ότι έχει εγκατασταθεί ως κληρονόμος, ακόμη και αν δεν ονομάστηκε κληρονόμος.<br>Αν έχουν αφεθεί μόνο ειδικά αντικείμενα στον τιμώμενο, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται κληροδόχος ακόμη και αν ονομάστηκε κληρονόμος. | Αν ο διαθέτης άφησε στον τιμώμενο ολόκληρη την περιουσία, θεωρείται ότι ο τιμώμενος έχει εγκατασταθεί ως κληρονόμος, ακόμη και αν δεν ονομάστηκε κληρονόμος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση αμφιβολίας αν ο διαθέτης του άφησε ή ποσοστό ειδικά αντικείμενα τα οποία, λαμβανομένης υπόψη της αξίας της κληρονομίας, αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα αυτής.<br>Αν έχουν αφεθεί μόνο ειδικά αντικείμενα στον τιμώμενο, σε περίπτωση αμφιβολίας και λαμβανομένης υπόψη της αξίας αυτών σε σχέση με το σύνολο της κληρονομίας, αυτός θεωρείται κληροδόχος, ακόμη και αν ονομάστηκε κληρονόμος. |
| **Άρθρο 1801**<br>**Εγκατάσταση σε μέρος της κληρονομίας**<br><br>Αν έχει εγκατασταθεί ένας μόνο κληρονόμος και έχει περιοριστεί σε ποσοστό της κληρονομίας, ως προς το υπόλοιπο μέρος επέρχεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή.<br>Το ίδιο ισχύει και όταν έχουν εγκατασταθεί περισσότεροι κληρονόμοι, καθένας από τους οποίους έχει περιοριστεί σε ποσοστό και τα ποσοστά δεν εξαντλούν τον κλήρο. | **Άρθρο 1786**<br>**Εγκατάσταση σε μέρος της κληρονομίας**<br><br>Αν έχει εγκατασταθεί ένας μόνο κληρονόμος και έχει περιορισθεί σε μέρος της κληρονομίας, ως προς το υπόλοιπο μέρος επέρχεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή.<br>Το ίδιο ισχύει και όταν έχουν εγκατασταθεί περισσότεροι κληρονόμοι, καθένας από τους οποίους έχει περιορισθεί σε μέρος της κληρονομίας και το σύνολο των καταλειφθέντων δεν εξαντλεί τον κλήρο. |
| **'Άρθρο 1802** | **Άρθρο 1787**<br>**Εγκατάστατοι ως μόνοι κληρονόμοι** |

| | |
|---|---|
| Αν, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη, οι εγκατάστατοι γράφηκαν ως οι μονοί κληρονόμοι και καθένας από αυτούς εγκαταστάθηκε σε ποσοστό και τα ποσοστά δεν εξαντλούν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη αύξηση των ποσοστών. | Αν, σύμφωνα με τη βούληση του διαθέτη, οι εγκατάστατοι γράφηκαν ως οι μόνοι κληρονόμοι, καθένας από αυτούς εγκαταστάθηκε σε ποσοστό και τα ποσοστά δεν εξαντλούν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη αύξηση των ποσοστών. |
| **Άρθρο 1803**<br>**Εγκαταστάσεις που υπερβαίνουν τον κλήρο**<br><br>Αν καθένας από τους εγκαταστάτους γράφηκε σε ποσοστό και τα ποσοστά υπερβαίνουν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη μείωση των ποσοστών. | **Άρθρο 1788**<br>**Εγκαταστάσεις που υπερβαίνουν τον κλήρο**<br><br>Αν καθένας από τους εγκαταστάτους γράφηκε σε ποσοστό και τα ποσοστά υπερβαίνουν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη μείωση των ποσοστών. |
| **Άρθρο 1804**<br>**Εγκαταστάσεις αορίστως**<br><br>Αν εγκαταστάθηκαν περισσότεροι κληρονόμοι χωρίς προσδιορισμό των μερίδων, θεωρούνται όλοι εκγατάστατοι σε ίσα μέρη, εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 1790 και 1791. | **Άρθρο 1789**<br>**Εγκαταστάσεις αορίστως**<br><br>Αν εγκαταστάθηκαν περισσότεροι κληρονόμοι χωρίς προσδιορισμό των μερίδων, θεωρούνται όλοι εγκατάστατοι σε ίσα μέρη, εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 1775 και 1776. |
| **Άρθρο 1805**<br>**Εγκαταστάσεις με προσδιορισμό και χωρίς προσδιορισμό μερών**<br><br>Αν εγκαταστάθηκαν περισσότεροι κληρονόμοι από τους οποίους μερικοί σε ποσοστά και άλλοι χωρίς προσδιορισμό μερίδων, | **Άρθρο 1790**<br>**Εγκαταστάσεις με προσδιορισμό και χωρίς προσδιορισμό μερών**<br><br>Αν εγκαταστάθηκαν περισσότεροι κληρονόμοι, από τους οποίους μερικοί σε ποσοστά και άλλοι χωρίς προσδιορισμό μερίδων, εκείνοι που έχουν εγκατασταθεί αόριστα |

| | |
|---|---|
| εκείνοι που έχουν αόριστα εγκατασταθεί παίρνουν ότι απομένει μετά την αφαίρεση των ποσοστών.<br>Αν τα ορισμένα ποσοστά εξαντλούν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη μείωση τους, έτσι ώστε καθένας από εκείνους που έχουν γραφεί αορίστως να πάρει όση μερίδα πήρε εκείνος που εγκαταστάθηκε στο μικρότερο ποσοστό. | παίρνουν ό,τι απομένει μετά την αφαίρεση των ποσοστών.<br>Αν τα ορισμένα ποσοστά εξαντλούν τον κλήρο, επέρχεται ανάλογη μείωσή τους, έτσι ώστε καθένας από εκείνους που έχουν εγκατασταθεί αόριστα να πάρει όση μερίδα πήρε εκείνος που εγκαταστάθηκε στο μικρότερο ποσοστό. |
| **'Αρθρο 1806**<br>**Εγκατάσταση σε κοινή μερίδα**<br><br>Αν ορισμένοι από τους περισσότερους εγκαταστάτους γράφηκαν σε ένα και το ίδιο ποσοστό (κοινή μερίδα) εφαρμόζονται αναλόγως στην κοινή αυτή μερίδα οι διατάξεις των άρθρων 1802 έως 1805. | **Άρθρο 1791**<br>**Εγκατάσταση σε κοινή μερίδα**<br><br>Αν ορισμένοι από τους περισσότερους εγκαταστάτους γράφηκαν σε ένα και το ίδιο ποσοστό (κοινή μερίδα), εφαρμόζονται αναλόγως στην κοινή μερίδα τα άρθρα 1787 έως 1790. |
| **Άρθρο 1807**<br>**Προσαύξηση**<br><br>Αν περισσότεροι εγκατάσταθηκαν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή και ένας απ' αυτούς εξέπεσε πριν από την επαγωγή ή μετά την επαγωγή, η μερίδα του προσαυξάνει στους λοιπούς, ανάλογα με τις μερίδες τους.<br>Αν μερικοί από τους εγκαταστάτους γράφηκαν σε κοινή μερίδα, η προσαύξηση επέρχεται κατά προτίμηση μεταξύ τους.<br>Αν με την εγκατάσταση έχει διατεθεί μέρος μόνο της κληρονομίας, και ως προς το υπόλοιπο επέρχεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, τότε μόνο γίνεται προσαύξηση μεταξύ των εγκαταστάσεων όταν έχουν γραφεί σε κοινή μερίδα.<br>Ο διαθέτης μπορεί να αποκλείσει την προσαύξηση. | **Άρθρο 1792**<br>**Προσαύξηση**<br><br>Αν περισσότεροι εγκαταστάθηκαν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, και ένας από αυτούς εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή, η μερίδα του προσαυξάνει στους λοιπούς, ανάλογα με τις μερίδες τους.<br>Αν μερικοί από τους εγκαταστάτους γράφηκαν σε κοινή μερίδα, η προσαύξηση επέρχεται κατά προτίμηση μεταξύ τους.<br>Αν με την εγκατάσταση έχει διατεθεί μέρος μόνο της κληρονομίας, και ως προς το υπόλοιπο επέρχεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, τότε μόνο γίνεται προσαύξηση μεταξύ |

| | |
|---|---|
| | των εγκαταστάτων όταν έχουν γραφεί σε κοινή μερίδα.<br>Ο διαθέτης μπορεί να αποκλείσει την προσαύξηση. |
| **Άρθρο 1808**<br><br>Η μερίδα που αποκτάται κατά προσαύξηση θεωρείται ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο που βαρύνουν εκείνον που απέκτησε ή εξέπεσε, καθώς και ως προς την υποχρέωση της συνεισφοράς, ως ιδιαίτερη μερίδα. | **Άρθρο 1793**<br>**Μερίδα που αποκτάται κατά προσαύξηση**<br><br>Η μερίδα που αποκτάται κατά προσαύξηση θεωρείται ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο που βαρύνουν εκείνον που απέκτησε ή εξέπεσε, καθώς και ως προς την υποχρέωση της συνεισφοράς, ως ιδιαίτερη μερίδα. |
| **Άρθρο 1809**<br>**Υποκατάσταση κοινή**<br><br>Ο διαθέτης μπορεί να διορίσει υποκατάστασο κληρονόμο για την περίπτωση που ο εγκατάστατος εκπέσει, είτε πριν από την επαγωγή, είτε μετά την επαγωγή. | **Άρθρο 1794**<br>**Υποκατάσταση κοινή**<br><br>Ο διαθέτης μπορεί να διορίσει υποκατάστατο κληρονόμο για την περίπτωση που ο εγκατάστατος εκπέσει πριν ή μετά την επαγωγή. |
| **Άρθρο 1810**<br><br>Ο υποκατάστατος σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχει ταχθεί τόσο για την περίπτωση που εκείνος που πρώτος καλείται δεν μπορεί να είναι κληρονόμος, όσο και για την περίπτωση που δεν θέλει να είναι κληρονόμος. | **Άρθρο 1795**<br>**Υποκατάστατος σε περίπτωση αμφιβολίας**<br>Ο υποκατάστατος, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι έχει ταχθεί τόσο για την περίπτωση που ο εγκατάστατος δεν μπορεί να είναι κληρονόμος όσο και για την περίπτωση που δεν θέλει να είναι κληρονόμος. |
| **Άρθρο 1811**<br>**Υποκατάσταση αμοιβαία** | **Άρθρο 1796**<br>**Υποκατάσταση αμοιβαία** |

| | |
|---|---|
| Αν οι εγκατάστατοι έχουν αμοιβαία υποκατασταθεί ή αν για τον έναν από αυτούς ορίστηκαν υποκατάστατοι οι λοιποί, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρούνται ότι έχουν υποκατασταθεί ανάλογα με τη μερίδα τους.<br>Αν οι εγκατάστατοι υποκαταστάθηκαν αμοιβαία αλλά μερικοί απ’ αυτούς γράφηκαν σε κοινή μερίδα, σε περίπτωση αμφιβολίας εκείνοι που έχουν έτσι γραφεί προηγούνται από τους λοιπούς ως υποκατάστατοι για τη μερίδα αυτή. | Αν οι εγκατάστατοι έχουν αμοιβαία υποκατασταθεί ή αν για τον έναν από αυτούς ορίσθηκαν υποκατάστατοι οι λοιποί, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρούνται ότι έχουν υποκατασταθεί ανάλογα με τη μερίδα τους.<br>Αν οι εγκατάστατοι υποκαταστάθηκαν αμοιβαία, αλλά μερικοί από αυτούς γράφηκαν σε κοινή μερίδα, σε περίπτωση αμφιβολίας, εκείνοι που έχουν έτσι γραφεί προηγούνται από τους λοιπούς ως υποκατάστατοι για τη μερίδα αυτή. |
| **Άρθρο 1812**<br>**Υποκατάσταση και προσαύξηση**<br><br>Το δικαίωμα από την υποκατάσταση προηγείται από το δικαίωμα της προσαύξησης | **Άρθρο 1797**<br>**Υποκατάσταση και προσαύξηση**<br><br>Το δικαίωμα από την υποκατάσταση προηγείται από το δικαίωμα της προσαύξησης. |
| | **Άρθρο 1798**<br>**Έννοια και κατάρτιση**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με σύμβαση να εγκαταστήσει κληρονόμο, να συστήσει καταπίστευμα, κληροδοσία ή τρόπο και να επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο στην κληρονομική του διαδοχή (κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου). Τιμώμενος μπορεί να είναι ο αντισυμβαλλόμενος ή τρίτος. Με την ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου μπορούν να διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι.<br>Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου καταρτίζεται ενώπιον |

| | |
|---|---|
| | συμβολαιογράφου με αυτοπρόσωπη παρουσία των συμβαλλομένων. Η ικανότητα του συμβαλλομένου που διαθέτει αιτία θανάτου την περιουσία του κρίνεται κατά τα άρθρα 1719 έως 1720. |
| | **Άρθρο 1799**<br>**Δεσμευτικότητα της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου**<br><br>Με την επιφύλαξη του άρθρου 1804, διατάξεις της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου με τις οποίες ο συμβαλλόμενος εγκαθιστά κληρονόμο, συνιστά καταπίστευμα, κληροδοσία ή τρόπο, ή επιλέγει το εφαρμοστέο δίκαιο στην κληρονομική του διαδοχή, δεν ανακαλούνται μονομερώς.<br>Διατάξεις τελευταίας βούλησης πέραν εκείνων της παρ. 1 μπορούν να περιληφθούν σε κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου, αλλά ανακαλούνται ελεύθερα με μεταγενέστερη διάταξη τελευταίας βούλησης.<br>Ο τιμώμενος με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου έχει δικαίωμα να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία ή την κληροδοσία μετά την επαγωγή. |
| | **Άρθρο 1800**<br>**Επίδραση της κληρονομικής σύμβασης σε άλλες διατάξεις τελευταίας βούλησης**<br><br>Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου τροποποιείται ή καταργείται με μεταγενέστερη σύμβαση |

| | |
|---|---|
| | μεταξύ των ίδιων συμβαλλομένων, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1798.<br>Κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου καταργεί προγενέστερη διαθήκη μόνο κατά το μέρος που αντίκειται σε αυτή.<br>Διαθήκη ή κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου του κληρονομουμένου με άλλον αντισυμβαλλόμενο δεν ισχύει κατά το μέρος που αντίκειται σε προγενέστερη κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου του κληρονομουμένου. |
| | **Άρθρο 1801**<br>**Ελευθερία διάθεσης εν ζωή**<br><br>Η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου δεν περιορίζει την ελευθερία του κληρονομουμένου να διαθέτει την περιουσία του εν ζωή, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά κατά το άρθρο 177. Αν ο κληρονομούμενος διαθέσει εν ζωή την περιουσία του από χαριστική αιτία προς βλάβη του τιμωμένου, ο τιμώμενος έχει δικαίωμα μετά την επαγωγή να ζητήσει με αγωγή την ανατροπή της χαριστικής δικαιοπραξίας. Η αγωγή ασκείται εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση της κληρονομικής σύμβασης και πάντως εντός πέντε (5) ετών από τη διάθεση. |
| | **Άρθρο 1802**<br>**Ανάλογη εφαρμογή άρθρων**<br><br>Τα άρθρα 1766 έως 1797 εφαρμόζονται αναλόγως και στις |

| | |
|---|---|
| | κληρονομικές συμβάσεις αιτία θανάτου. Στην περίπτωση του άρθρου 1771 η κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου είναι ακυρώσιμη στο σύνολό της, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει διαφορετικά.<br>Τα άρθρα 1904 έως 1922, 1934 έως 1977 και 1978 έως 1983 εφαρμόζονται και σε καταπίστευμα, κληροδοσία και τρόπο που συνιστάται με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου. |
| | **Άρθρο 1803**<br>**Ακύρωση κληρονομικής σύμβασης**<br><br>Την ακύρωση της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου ή διάταξης αυτής λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής μπορεί να ζητήσει ο κληρονομούμενος εντός της προθεσμίας του άρθρου 157.<br>Ακύρωση δεν χωρεί μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου, αν το δικαίωμα ακύρωσης είχε ήδη γεννηθεί στο πρόσωπο αυτού και κατά τον χρόνο της επαγωγής είχε αποσβεσθεί.<br>Αν με την ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι, η ακύρωση διάταξης τελευταίας βούλησης του ενός συμβαλλομένου, σε περίπτωση αμφιβολίας, συνεπιφέρει την ακύρωση ολόκληρης της σύμβασης. |

| | |
|---|---|
| | **Άρθρο 1804**<br>**Ανάκληση λόγω παραπτώματος του τιμωμένου**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί να ανακαλέσει διάταξη της κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου, αν ο τιμώμενος με αυτή υποπέσει έναντί του σε παράπτωμα που, αν ήταν μεριδούχος, θα δικαιολογούσε τη στέρηση της νόμιμης μοίρας του.<br>Η ανάκληση γίνεται με αυτοπρόσωπη δήλωση του κληρονομουμένου προς τον αντισυμβαλλόμενό του ή τους κληρονόμους του και προς τον τιμώμενο και υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. |
| | **Άρθρο 1805**<br>**Κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου έναντι ανταλλάγματος εν ζωή**<br>Αν με την κληρονομική σύμβαση ο κληρονομούμενος διαθέτει την περιουσία του αιτία θανάτου έναντι εν ζωή ανταλλάγματος του αντισυμβαλλομένου του, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης του ανταλλάγματος μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση.<br>Δικαίωμα υπαναχώρησης έχει και ο αντισυμβαλλόμενος του κληρονομουμένου, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ιδίως αν ο κληρονομούμενος διαθέτει εν ζωή την περιουσία του αντίθετα προς την κληρονομική σύμβαση αιτία |

| | |
|---|---|
| | θανάτου ή με τη συμπεριφορά του καθιστά αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερή την εκπλήρωση του ανταλλάγματος.<br>Η υπαναχώρηση γίνεται με δήλωση αυτού που έχει το δικαίωμα να υπαναχωρήσει προς τον αντισυμβαλλόμενό του και υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Οι γενικές διατάξεις για την υπαναχώρηση εφαρμόζονται αναλόγως. |
| | **Άρθρο 1806**<br>**Δημοσίευση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου**<br><br>Οι διατάξεις για τη δημοσίευση διαθήκης εφαρμόζονται αναλόγως και για τη δημοσίευση κληρονομικής σύμβασης αιτία θανάτου. Αν στην ίδια κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου διαθέτουν την περιουσία τους περισσότεροι, οι διατάξεις τελευταίας βούλησης του επιζώντος συμβαλλομένου απαλείφονται από τη δημοσίευση, στο μέτρο που μπορούν να διαχωριστούν από εκείνες του αποβιώσαντος. Μετά τον θάνατο και του τελευταίου συμβαλλομένου η κληρονομική σύμβαση δημοσιεύεται εκ νέου στο σύνολό της. |
| | **Άρθρο 1807**<br>**Ακυρότητα υποσχετικών συμβάσεων που περιορίζουν την ελευθερία του διατιθέναι**<br><br>Σύμβαση, με την οποία ο κληρονομούμενος αναλαμβάνει την |

| | |
|---|---|
| | υποχρέωση να καταρτίσει ή να μην καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης ή να ανακαλέσει ή να μην ανακαλέσει υφιστάμενη διάταξη τελευταίας βούλησης, είναι άκυρη.<br>Σύμβαση, με την οποία ο κληρονομούμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης υπέρ ορισμένου προσώπου, μπορεί να ισχύσει ως κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου κατά τα άρθρα 1798 έως 1806, αν συνάγεται ότι τα μέρη θα την ήθελαν σε περίπτωση που γνώριζαν την ακυρότητα. |
| **Άρθρο 1813**<br>**Πρώτη τάξη**<br><br>Ως κληρονόμοι εξ αδιαθέτου στην πρώτη τάξη καλούνται οι κατιόντες του κληρονομουμένου. Ο πλησιέστερος απ’ αυτούς αποκλείει τον απώτερο της ίδιας ρίζας.<br>Στη θέση κατιόντος που δεν ζει κατά την επαγωγή υπεισέρχονται οι κατιόντες που μέσω αυτού συνδέονται με συγγένεια με τον κληρονομούμενο (διαδοχή κατά ρίζες).<br>Τα τέκνα κληρονομούν κατ’ ισομοιρία. | **Άρθρο 1808**<br>**Πρώτη τάξη**<br><br>Ως κληρονόμοι εξ αδιαθέτου στην πρώτη τάξη καλούνται οι κατιόντες του κληρονομουμένου. Ο πλησιέστερος από αυτούς αποκλείει τον απώτερο της ίδιας ρίζας.<br>Στη θέση κατιόντος που εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή υπεισέρχονται οι κατιόντες που μέσω αυτού συνδέονται με συγγένεια με τον κληρονομούμενο (διαδοχή κατά ρίζες).<br>Τα τέκνα κληρονομούν κατ’ ισομοιρία. |
| **Άρθρο 1814**<br>**Δεύτερη τάξη**<br><br>Στη δεύτερη τάξη καλουνται μαζι οι γονείς του κληρονομουμένου, οι αδελφοί, καθώς και τέκνα και έγγονοι αδελφών που έχουν πεθάνει πριν από αυτόν. Οι γονείς και οι | **Άρθρο 1809**<br>**Δεύτερη τάξη**<br><br>Στη δεύτερη τάξη καλούνται μαζί οι γονείς του κληρονομουμένου, οι αδελφοί, καθώς και τα τέκνα και οι εγγονοί αδελφών που εξέπεσαν |

| | |
|---|---|
| αδελφοί κληρονομούν κατ’ ισομοιρία και τα τέκνα ή οι εγγονοί αδελφών που έχουν πεθάνει πριν από τον κληρονομούμενο κληρονομούν κατά ρίζες. Τα τέκνα αδελφού του κληρονομουμένου που έχει πεθάνει πριν από αυτόν αποκλείουν τους εγγόνους της ίδιας ρίζας. | πριν ή μετά την επαγωγή. Οι γονείς και οι αδελφοί κληρονομούν κατ’ ισομοιρία. Τα τέκνα ή οι εγγονοί αδελφών που εξέπεσαν κληρονομούν κατά ρίζες. Τα τέκνα αδελφού του κληρονομουμένου, που κληρονομούν κατά ρίζες, αποκλείουν τους εγγονούς της ίδιας ρίζας.<br>Η μερίδα του γονέα που εξέπεσε προσαυξάνει κατ’ ισομοιρία τη μερίδα των αδελφών ή των τέκνων ή εγγονών αδελφών, που κληρονομούν κατά ρίζες. Αν δεν καλούνται στην κληρονομία αδελφοί ή τέκνα ή εγγονοί αδελφών, η μερίδα του γονέα που εξέπεσε προσαυξάνει το μερίδιο του επιζώντος συζύγου. |
| **'Αρθρο 1815**<br>**Ετεροθαλείς αδελφοί**<br><br>Ετεροθαλείς αδελφοί, αν συντρέχουν με γονείς ή με αμφιθαλείς ή με τέκνα ή εγγόνους αμφιθαλών αδελφών παίρνουν το μισό της μερίδας που ανήκει στους αμφιθαλείς.<br>Το μισό επίσης παίρνουν και τα τέκνα ή οι εγγονοί ετεροθαλών αδελφών που έχουν πεθάνει πριν από τον κληρονομούμενο. | |
| **Άρθρο 1816**<br>**Τρίτη τάξη**<br>Στην τρίτη τάξη καλούνται οι παππούδες και οι γιαγιάδες του κληρονομούμενου και από τους κατιόντες τους τα τέκνα και οι εγγονοί.<br>Αν κατά την επαγωγή ζουν οι παππούδες και οι γιαγιάδες και των δύο γραμμών, κληρονομούν μόνο αυτοί κατ' ισομοιρία. Αν κατά την επαγωγή δεν ζει ο παππούς ή η γιαγιά από την πατρική ή τη μητρική γραμμή, στη θέση εκείνου που έχει πεθάνει υπεισέρχονται τα τέκνα και οι εγγονοί του. Αν δεν υπάρχουν τέκνα και εγγονοί, η μερίδα αυτού που έχει πεθάνει περιέρχεται στον παππού ή τη γιαγιά της ίδιας γραμμής και αν δεν υπάρχει στα τέκνα και στους εγγονούς του. Αν κατά την επαγωγή δεν ζουν ο παππούς και η γιαγιά, είτε από την πατρική, είτε από τη μητρική γραμμή και δεν υπάρχουν τέκνα και εγγονοί αυτών που έχουν πεθάνει, | **Άρθρο 1811**<br>**Τρίτη τάξη**<br>Αν δεν υπάρχουν συγγενείς της πρώτης και της δεύτερης τάξης, ο σύζυγος που επιζεί καλείται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος σε ολόκληρη την κληρονομία. |

| | |
|---|---|
| κληρονομούν μόνο ο παππούς ή η γιαγιά ή τα τέκνα και οι εγγονοί τους από την άλλη γραμμή.<br>Τα τέκνα κληρονομούν κατ’ ισομοιρία και αποκλείουν τους εγγόνους της ιδίας ρίζας. Οι εγγονοί κληρονομούν κατά ρίζες. | |
| | **Άρθρο 1812**<br>**Αποκλεισμός συζύγου**<br><br>Το κληρονομικό δικαίωμα καθώς και το δικαίωμα στο εξαίρετο του επιζώντος συζύγου αποκλείονται, αν εκκρεμεί διαδικασία για τη λύση του γάμου ή του συμφώνου συμβίωσης. Σε περίπτωση συναινετικού διαζυγίου πρέπει να έχει καταρτισθεί η συμφωνία για τη λύση του γάμου ή να έχει υποβληθεί η κοινή ψηφιακή δήλωση.<br>Αν την αγωγή διαζυγίου άσκησε ο κληρονομούμενος, ο επιζών σύζυγος στερείται τη νόμιμη μοίρα, μόνο εφόσον η αγωγή ασκήθηκε για βάσιμο λόγο. |
| **Άρθρο 1817**<br>**Τέταρτη τάξη**<br><br>Στην τέταρτη τάξη καλούνται οι προπαππούδες και οι προγιαγιάδες του κληρονομουμένου.<br>Οι προπαππούδες και οι προγιαγιάδες, που ζουν κατά το χρόνο της επαγωγής κληρονομούν κατ’ ισομοιρία, ανεξάρτητα αν ανήκουν στην ίδια ή σε διάφορες γραμμές. | **Άρθρο 1813**<br>**Τέταρτη τάξη**<br><br>Στην τέταρτη τάξη καλούνται οι παππούδες και οι γιαγιάδες του κληρονομουμένου και από τους κατιόντες τους τα τέκνα και οι εγγονοί.<br>Αν κατά την επαγωγή ζουν οι παππούδες και οι γιαγιάδες και των δύο γραμμών, κληρονομούν μόνο αυτοί κατ’ ισομοιρία. Αν πριν ή μετά την επαγωγή εξέπεσε ο παππούς ή η γιαγιά από την πατρική ή |

| | |
|---|---|
| | τη μητρική γραμμή, στη θέση του υπεισέρχονται τα τέκνα και οι εγγονοί του. Αν δεν υπάρχουν τέκνα και εγγονοί, η μερίδα αυτού που εξέπεσε περιέρχεται στον παππού ή στη γιαγιά της ίδιας γραμμής και, αν δεν υπάρχει, στα τέκνα και στους εγγονούς του. Αν πριν ή μετά την επαγωγή εξέπεσαν ο παππούς και η γιαγιά, είτε από την πατρική είτε από τη μητρική γραμμή, και δεν υπάρχουν τέκνα και εγγονοί αυτών, κληρονομούν μόνο ο παππούς ή η γιαγιά ή τα τέκνα και οι εγγονοί τους από την άλλη γραμμή.<br>Τα τέκνα κληρονομούν κατ’ ισομοιρία και αποκλείουν τους εγγονούς της ίδιας ρίζας. Οι εγγονοί κληρονομούν κατά ρίζες. |
| **Άρθρο 1818**<br>**Δικαίωμα από περισσότερες ρίζες**<br><br>Όποιος στην περίπτωση της διαδοχής κατά ρίζες ανήκει σε περισσότερες ρίζες παίρνει τη μερίδα που ανήκει σε κάθε ρίζα. Κάθε μερίδα θεωρείται ιδιαίτερη κληρονομική μερίδα. | **Άρθρο 1814**<br>**Δικαίωμα από περισσότερες ρίζες**<br><br>Όποιος στην περίπτωση της διαδοχής κατά ρίζες ανήκει σε περισσότερες ρίζες, παίρνει τη μερίδα που ανήκει σε κάθε ρίζα. Κάθε μερίδα θεωρείται ιδιαίτερη κληρονομική μερίδα. |
| **Άρθρο 1819**<br>**Διαδοχή τάξεων**<br><br>Δεν καλείται στην κληρονομία συγγενής, εφόσον υπάρχει άλλος συγγενής προηγουμένης τάξης που καλείται ως κληρονόμος. | **Άρθρο 1815**<br>**Διαδοχή τάξεων - προσαύξηση**<br><br>Δεν καλείται στην κληρονομία κληρονόμος επόμενης τάξης, εφόσον υπάρχει κληρονόμος προηγούμενης τάξης. |

| | |
|---|---|
| | Αν ο εξ αδιαθέτου κληρονόμος εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή και από την αιτία αυτή αυξήθηκε η μερίδα άλλου εξ αδιαθέτου κληρονόμου, το μέρος κατά το οποίο επήλθε η αύξηση θεωρείται ιδιαίτερη κληρονομική μερίδα ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο που βαρύνουν τον κληρονόμο αυτόν ή εκείνον που εξέπεσε, καθώς και ως προς την υποχρέωση συνεισφοράς. |
| **Άρθρο 1820**<br>**Ο σύζυγος που επιζεί**<br><br>Εκείνος από τους συζύγους που επιζεί, καλείται, ως κληρονόμος εξ αδιαθέτου με τους συγγενείς της πρώτης τάξης στο τέταρτο και με τους συγγενείς των άλλων τάξεων στο μισό της κληρονομίας. Επιπλέον παίρνει ως εξαίρετο, ανεξάρτητα από την τάξη με την οποία καλείται, τα έπιπλα, σκεύη, ενδύματα και άλλα τέτοια οικιακά αντικείμενα που τα χρησιμοποιούσαν, είτε μόνος εκείνος που επιζεί, είτε και οι δύο σύζυγοι. Αν όμως υπάρχουν τέκνα του συζύγου που πέθανε, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και αυτών, εφόσον το επιβάλλουν οι ειδικές περιστάσεις για λόγους επιείκειας. | **Άρθρο 1810**<br>**Ο επιζών σύζυγος**<br>Ο επιζών σύζυγος καλείται ως κληρονόμος εξ αδιαθέτου με τους συγγενείς της πρώτης τάξης στο τρίτο της κληρονομίας, αν συντρέχει με ένα τέκνο, και στο τέταρτο της κληρονομίας, αν συντρέχει με δύο ή περισσότερα τέκνα. Με τους συγγενείς της δεύτερης τάξης ο επιζών σύζυγος καλείται στο μισό της κληρονομίας. Επιπλέον, παίρνει ως εξαίρετο, ανεξάρτητα από την τάξη στην οποία καλείται, τα έπιπλα, σκεύη, ενδύματα και άλλα τέτοια οικιακά αντικείμενα που τα χρησιμοποιούσε είτε μόνος εκείνος που επιζεί είτε μαζί με τον κληρονομούμενο. Αν όμως υπάρχουν τέκνα του κληρονομουμένου, λαμβάνονται υπόψη και οι ανάγκες τους, εφόσον το επιβάλλουν οι ειδικές περιστάσεις για λόγους επιείκειας.<br>Αν στην κληρονομία περιλαμβάνεται ακίνητο το οποίο χρησίμευε |

| | |
|---|---|
| | όσο ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του συζύγου του, ο σύζυγος δικαιούται την αποκλειστική χρήση του ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από τον θάνατο του κληρονομουμένου.<br>Αντί για την κληρονομική μερίδα κατά την παρ. 1, ο επιζών σύζυγος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο της κληρονομίας, εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη των προθεσμιών του άρθρου 1845, να λάβει την επικαρπία σε αντικείμενα της κληρονομίας. Η επικαρπία αποσβήνεται με τον θάνατο του συζύγου και δεν μεταβιβάζεται. |
| **Άρθρο 1821**<br>**Πέμπτη τάξη**<br><br>Αν δεν υπάρχουν συγγενείς της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης και της τέταρτης τάξης, ο σύζυγος που επιζεί καλείται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος σε ολόκληρη την κληρονομία. | **Άρθρο 1817**<br>**Πέμπτη τάξη - Πρόσωπο που συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση με τον κληρονομούμενο**<br><br>Αν στην κληρονομία δεν καλείται σύζυγος, το κατά το άρθρο 1810 εξαίρετο περιέρχεται στο πρόσωπο με το οποίο ο κληρονομούμενος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών (3) ετών πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό, αν είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με τον κληρονομούμενο .<br>Αν δεν καλείται σύζυγος και στην κληρονομία περιλαμβάνεται ακίνητο το οποίο χρησίμευε όσο ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο |

| | |
|---|---|
| | κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του προσώπου με το οποίο εκείνος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση, το πρόσωπο αυτό δικαιούται υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 1 την αποκλειστική χρήση του ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από τον θάνατο του κληρονομουμένου.<br>Αν στην κληρονομία δεν καλείται σύζυγος ή συγγενής του κληρονομουμένου, αυτή περιέρχεται στο πρόσωπο με το οποίο ο κληρονομούμενος συζούσε μόνιμα σε ελεύθερη ένωση για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών (3) ετών πριν από τον θάνατό του ή χωρίς χρονικό περιορισμό αν είχε αποκτήσει κοινά τέκνα με τον κληρονομούμενο και αυτά εξέπεσαν πριν ή μετά την επαγωγή. Το πρόσωπο αυτό αποκτά την κληρονομία ήδη κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου, μόνο εφόσον το δικαστήριο της κληρονομίας, μετά από αίτησή του, που υποβάλλεται εντός των προθεσμιών του άρθρου 1845, βεβαιώσει τις προϋποθέσεις του παρόντος. |
| **Άρθρο 1822**<br>**Αποκλεισμός συζύγου**<br><br>Το κληρονομικό δικαίωμα καθώς και το δικαίωμα στο εξαίρετο του συζύγου που επιζεί αποκλείονται, αν ο κληρονομούμενος, | |

| | |
|---|---|
| έχοντας βάσιμο λόγο διαζυγίου, είχε ασκήσει την αγωγή διαζυγίου κατά του συζύγου του. | |
| **Άρθρο 1823**<br>**Προσαύξηση**<br><br>Αν ο εξ αδιαθέτου κληρονόμος εξέπεσε πριν από την επαγωγή ή μετά την επαγωγή και από την αιτία αυτή αυξήθηκε η μερίδα άλλου εξ αδιαθέτου κληρονόμου, το μέρος κατά το οποίο επήλθε η αύξηση αυτή θεωρείται ιδιαίτερη κληρονομική μερίδα ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο που βαρύνουν τον κληρονόμο αυτόν ή εκείνον που εξέπεσε, καθώς και ως προς την υποχρέωση να της συνεισφοράς. | **Άρθρο 1816**<br>**Δικαίωμα αναζήτησης δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών**<br><br>Αν δεν κληρονομούν κατιόντες, αδελφοί, τέκνα και εγγονοί αδελφών και σύζυγος, καθένας από τους γονείς, τους παππούδες, τις γιαγιάδες, τα τέκνα ή τους εγγονούς τους, εφόσον καλούνται στην κληρονομία ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, δικαιούται, εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη των προθεσμιών του άρθρου 1845, να ζητήσει, κατά περίπτωση, από τον άλλο γονέα, τους παππούδες, τις γιαγιάδες, τα τέκνα ή τους εγγονούς τους της άλλης συγγενικής γραμμής, που κληρονομούν εξ αδιαθέτου, την απόδοση, εφόσον σώζονται, αντικειμένων που ανήκουν στην κληρονομία και προέρχονται από χαριστική εν ζωή παροχή, κληρονομία ή κληροδοσία προς τον κληρονομούμενο από πρόσωπα της ίδιας συγγενικής γραμμής.<br>Οι δανειστές της κληρονομίας μπορούν να ικανοποιηθούν από το αντικείμενο της χαριστικής εν ζωή παροχής και μετά την απόδοσή του στον γονέα που το ζήτησε, με την επιφύλαξη του άρθρου 1895. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1824**<br>**Έκτη τάξη**<br><br>Αν κατά την επαγωγή της κληρονομίας δεν υπάρχει, ούτε συγγενής από εκείνους που καλούνται κατά το νόμο, ούτε σύζυγος του κληρονομουμένου, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος καλείται το δημόσιο. | **Άρθρο 1818**<br>**Έκτη τάξη**<br><br>Αν δεν κληρονομεί άλλος κληρονόμος από εκείνους που καλούνται κατά τον νόμο, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος καλείται το Δημόσιο. |
| | **Άρθρο 1819**<br>**Κληροδοσία εκ του νόμου υπέρ του προσώπου που παρείχε φροντίδα στον κληρονομούμενο**<br><br>Συνιστάται κληροδοσία εκ του νόμου υπέρ του προσώπου που είχε αναλάβει τη φροντίδα του κληρονομουμένου, συμβάλλοντας ουσιωδώς και χωρίς αντάλλαγμα ή αντίστοιχη νόμιμη υποχρέωση στην κάλυψη των αναγκών του, είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω άλλου, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών κατά τα τελευταία τρία έτη πριν από τον θάνατο του κληρονομουμένου. Δικαιούχος της κληροδοσίας μπορεί να είναι και κληρονόμος ή μεριδούχος.<br>Αντικείμενο της κληροδοσίας είναι χρηματικό ποσό, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται με κριτήρια όπως ιδίως το είδος, η διάρκεια και η έκταση των αναγκών του κληρονομουμένου που καλύφθηκαν από τον δικαιούχο. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να διατάξει αντί χρηματικού ποσού την αυτούσια απόδοση περιουσιακού |

| | |
|---|---|
| | στοιχείου της κληρονομίας αντίστοιχης αξίας.<br>Ο κληρονομούμενος μπορεί με διαθήκη να αποκλείσει την κληροδοσία της πρώτης παραγράφου. Σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία συνιστάται και όταν ο δικαιούχος τιμάται με διάταξη τελευταίας βούλησης.<br>Η κληροδοσία της πρώτης παραγράφου εκπληρώνεται πριν από τις λοιπές κληροδοσίες και τους τρόπους. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τις κληροδοσίες. |
| **Άρθρο 1825**<br>**Ποσοστό**<br><br>Οι κατιόντες και οι γονείς του κληρονομουμένου, καθώς και ο σύζυγος που επιζεί, οι οποίοι θα είχαν κληθεί ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, έχουν δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομία. Η νόμιμη μοίρα είναι το μισό της εξ αδιαθέτου μερίδας.<br>Ο μεριδούχος κατά το ποσοστό αυτό μετέχει ως κληρονόμος. | **Άρθρο 1820**<br>**Χρηματική αξίωση - Ποσοστό**<br><br>Οι κατιόντες και οι γονείς του κληρονομουμένου, καθώς και ο σύζυγος που επιζεί, οι οποίοι θα είχαν κληθεί ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, έχουν αξίωση νόμιμης μοίρας κατά του κληρονόμου. Η αξίωση αυτή είναι χρηματική και ανέρχεται στο μισό της αξίας της εξ αδιαθέτου μερίδας. Περισσότεροι κληρονόμοι ευθύνονται έναντι του νόμιμου μεριδούχου σύμφωνα με το άρθρο 1881.<br>Η αξίωση γεννάται με τον θάνατο του κληρονομουμένου, είναι κληρονομητή και μεταβιβαστή. Ο μεριδούχος μπορεί να παραιτηθεί από την αξίωσή του με μονομερή δήλωσή του προς τον κληρονόμο.<br>Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να |

| | |
|---|---|
| | διατάξει την αυτούσια απόδοση ποσοστού ή περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας που αντιστοιχεί στη νόμιμη μοίρα. Την ίδια δυνατότητα έχει το δικαστήριο και σε σχέση με στοιχείο της ατομικής περιουσίας του κληρονόμου, εφόσον αυτός ευθύνεται έναντι των δανειστών της κληρονομίας και με την ατομική του περιουσία.<br>Η αξίωση παραγράφεται σε μία διετία, η οποία αρχίζει μόλις λήξει το έτος εντός του οποίου ο μεριδούχος πληροφορήθηκε την ύπαρξη της αξίωσης. Σε κάθε περίπτωση η αξίωση παραγράφεται μετά την πάροδο είκοσι (20) ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου. |
| | **Άρθρο 1821**<br>**Ερμηνευτικός κανόνας**<br><br>Αν ο διαθέτης αφήσει σε μεριδούχο τη νόμιμη μοίρα, σε περίπτωση αμφιβολίας δεν θεωρείται ότι τον εγκαθιστά κληρονόμο. |
| **Άρθρο 1826**<br>**Διαδοχή ή προσαύξηση στη νόμιμη μοίρα**<br><br>Αν κάποιος μεριδούχος ολικά ή μερικά αποκληρώθηκε νόμιμα ή παραιτήθηκε από το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας ή λόγω αναξιότητας εξέπεσε, το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας ασκούν οι μεριδούχοι, που έρχονται στη θέση του κατά τη σειρά της εξ αδιαθέτου διαδοχής. | **Άρθρο 1822**<br>**Διαδοχή στη νόμιμη μοίρα**<br><br>Αν κάποιος μεριδούχος στερήθηκε ολικά ή μερικά τη νόμιμη μοίρα ή παραιτήθηκε εκ των προτέρων από το δικαίωμα αυτής ή εξέπεσε λόγω κληρονομικής ανικανότητας ή αναξιότητας, την αξίωση της νόμιμης μοίρας ασκούν οι μεριδούχοι που έρχονται στη θέση του κατά τη σειρά της εξ αδιαθέτου |

| | |
|---|---|
| | διαδοχής. Στην αξίωση της νόμιμης μοίρας δεν χωρεί προσαύξηση. |
| **Άρθρο 1827**<br>**Συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας**<br><br>Αν στο μεριδούχο έχει καταλειφθεί λιγότερο από τη νόμιμη μοίρα, το δικαίωμα του υπάρχει για το μέρος που λείπει. | **Άρθρο 1823**<br>**Συμπλήρωση της νόμιμης μοίρας**<br><br>Αν στον μεριδούχο έχει καταλειφθεί λιγότερο από τη νόμιμη μοίρα, η αξίωσή του υπάρχει για το μέρος που λείπει. |
| **Άρθρο 1828**<br>**Κληροδοσία στο μεριδούχο**<br><br>Αν στο μεριδούχο καταλείφθηκε κληροδοσία μπορεί να την αποποιηθεί και να ασκήσει ολόκληρο το δικαίωμα του στη νόμιμη μοίρα. Αν δεν αποποιηθεί την κληροδοσία, ασκεί το δικαίωμα της νόμιμης μοίρας για το μέρος που λείπει.<br>Εκείνος που βαρύνεται με την κληροδοσία δικαιούται να τάξει στο μεριδούχο εύλογη προθεσμία για να την αποποιηθεί. Αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, το δικαίωμα αποποίησης χάνεται. | **Άρθρο 1824**<br>**Κληροδοσία στον μεριδούχο**<br><br>Αν στον μεριδούχο καταλείφθηκε κληροδοσία, μπορεί να την αποποιηθεί και να ασκήσει ολόκληρη την αξίωσή του στη νόμιμη μοίρα. Αν δεν αποποιηθεί την κληροδοσία, ασκεί την αξίωση στη νόμιμη μοίρα για το μέρος που λείπει.<br>Εκείνος που βαρύνεται με την κληροδοσία δικαιούται να τάξει στον μεριδούχο εύλογη προθεσμία για να την αποποιηθεί. Αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, το δικαίωμα αποποίησης χάνεται. |
| **Άρθρο 1829**<br>**Περιορισμοί της νόμιμης μοίρας**<br><br>Κάθε περιορισμός του μεριδούχου από τη διαθήκη, όσο βαρύνει τη νόμιμη μοίρα, θεωρείται σαν να μην έχει γραφεί. | **Άρθρο 1825**<br>**Περιορισμοί της νόμιμης μοίρας**<br><br>Αν ο μεριδούχος είναι συγχρόνως και κληρονόμος και η νόμιμη μοίρα του περιορίζεται με την επιβολή καταπιστεύματος ή τον ορισμό εκτελεστή διαθήκης ή βαρύνεται με κληροδοσία ή τρόπο, |

| | |
|---|---|
| | μπορεί να ζητήσει τη νόμιμη μοίρα, αν αποποιηθεί την κληρονομία. Η προθεσμία αποποίησης αρχίζει μόλις ο μεριδούχος λάβει γνώση του περιορισμού ή του βάρους.<br>Περιορισμός της νόμιμης μοίρας υφίσταται και όταν ο μεριδούχος εγκαθίσταται ως καταπιστευματοδόχος. |
| **Άρθρο 1830**<br>**Προσδιορισμός μερίδας**<br>Για τον προσδιορισμό της εξ αδιαθέτου μερίδας με βάση την οποία οφείλεται η νόμιμη μοίρα, συναριθμούνται όσοι έχουν αποκληρωθεί με τη διαθήκη, όσοι έχουν αποποιηθεί την κληρονομία και όσοι έχουν κηρυχθεί ανάξιοι να κληρονομήσουν. | **Άρθρο 1826**<br>**Προσδιορισμός μερίδας**<br>Για τον προσδιορισμό της εξ αδιαθέτου μερίδας με βάση την οποία υπολογίζεται η νόμιμη μοίρα, συναριθμούνται όσοι έχουν στερηθεί τη νόμιμη μοίρα με τη διαθήκη, όσοι έχουν αποποιηθεί την κληρονομία, όσοι έχουν παραιτηθεί εκ των προτέρων από το κληρονομικό δικαίωμα ή τη νόμιμη μοίρα και όσοι έχουν κηρυχθεί ανάξιοι ή είναι αυτοδικαίως ανίκανοι να κληρονομήσουν. |
| **Άρθρο 1831**<br>**Προσδιορισμός της κληρονομίας**<br>Ο υπολογισμός της νόμιμης μοίρας γίνεται με βάση την κατάσταση και την αξία της κληρονομίας κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου αφού αφαιρεθούν τα χρέη και οι δαπάνες της κηδείας του και της απογραφής της κληρονομίας. Στην κληρονομία προσθέτονται, με την αξία που είχαν κατά το χρόνο της παροχής, οτιδήποτε ο κληρονομούμενος παραχώρησε όσο ζούσε, χωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο, είτε με δωρεά, είτε με άλλο τρόπο και επίσης οποιαδήποτε δωρεά που ο κληρονομούμενος έκανε | **Άρθρο 1827**<br>**Προσδιορισμός της κληρονομίας**<br>Ο υπολογισμός της νόμιμης μοίρας γίνεται με βάση την κατάσταση και την αξία της κληρονομίας κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου, αφού αφαιρεθούν τα χρέη και οι δαπάνες της κηδείας του. Ο μεριδούχος έχει κατά του κληρονόμου την αξίωση παροχής πληροφοριών του άρθρου 1876.<br>Στην κληρονομία προστίθενται, με την αξία που είχαν κατά τον χρόνο της παροχής, οτιδήποτε ο |

| | |
|---|---|
| στα τελευταία δέκα χρόνια πριν από το θάνατο του, εκτός αν την επέβαλαν λόγοι ευπρέπειας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον .<br>Για το υπολογισμό της νόμιμης μοίρας των γονέων δεν συνυπολογίζεται ότι περιέρχεται ως εξαίρετο, σύμφωνα με τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 1820, στο σύζυγο που επιζεί. | κληρονομούμενος παραχώρησε, όσο ζούσε, χωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο είτε με δωρεά είτε με γονική παροχή ή με άλλο τρόπο, και επίσης οποιαδήποτε δωρεά έκανε ο κληρονομούμενος στα τελευταία πέντε (5) έτη πριν από τον θάνατό του, εκτός αν την επέβαλαν λόγοι ευπρέπειας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον. Στην κληρονομία προστίθεται και κάθε δωρεά αιτία θανάτου με την αξία που είχε κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου.<br>Για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας του γονέα δεν συνυπολογίζεται ό,τι περιέρχεται ως εξαίρετο, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1810, στον σύζυγο που επιζεί. Επίσης, δεν συνυπολογίζονται τα αντικείμενα του άρθρου 1816, τα οποία προέρχονται από την άλλη συγγενική γραμμή. |
| **Άρθρο 1832**<br>**Αποτίμηση της κληρονομίας**<br>Η αξία της κληρονομίας, εφόσον είναι αναγκαίο, βρίσκεται με εκτίμηση. Η εκτίμηση από τον κληρονομούμενο δεν είναι υποχρεωτική.<br>Δικαιώματα και υποχρεώσεις της κληρονομίας που εξαρτώνται από αναβλητική αίρεση δεν υπολογιζονται κατά την εκτίμηση, και όσα εξαρτώνται από διαλυτική αίρεση υπολογίζονται χωρίς την αίρεση. Αν η αίρεση πληρωθεί, γίνεται η εξίσωση που αρμόζει προς την κατάσταση που άλλαξε.<br>Για αβέβαια ή επισφαλή δικαιώματα, καθώς και για αμφίβολες υποχρεώσεις της | **Άρθρο 1828**<br>**Αποτίμηση της κληρονομίας**<br>Η αξία της κληρονομίας, εφόσον είναι αναγκαίο, βρίσκεται με εκτίμηση. Η εκτίμηση από τον κληρονομούμενο δεν είναι υποχρεωτική.<br>Δικαιώματα και υποχρεώσεις της κληρονομίας που εξαρτώνται από αναβλητική αίρεση δεν υπολογίζονται κατά την εκτίμηση, και όσα εξαρτώνται από διαλυτική αίρεση υπολογίζονται χωρίς την αίρεση. Αν η αίρεση πληρωθεί, γίνεται η |

| | |
|---|---|
| κληρονομίας, ισχύει ότι και γι' αυτά που εξαρτώνται από αναβλητική αίρεση. | εξίσωση που αρμόζει προς την κατάσταση που άλλαξε.<br>Για αβέβαια ή επισφαλή δικαιώματα, καθώς και για αμφίβολες υποχρεώσεις της κληρονομίας, ισχύει ό,τι και για αυτά που εξαρτώνται από αναβλητική αίρεση. |
| **Άρθρο 1833**<br>**Τι καταλογίζεται στη νόμιμη μοίρα**<br>Στη νόμιμη μοίρα καταλογίζονται οι παροχές σε μεριδούχο, με την αξία που είχαν όταν έγιναν, εφόσον προσθέτονται στην κληρονομία σύμφωνα με το άρθρο 1831, εκτός αν ο κληρονομούμενος όρισε διαφορετικά όταν έδωσε την παροχή.<br>Ο καταλογισμός γίνεται και αν στη θέση του κατιόντος που έλαβε την παροχή, υπεισέρχεται ως μεριδούχος άλλος κατιών. | **Άρθρο 1829**<br>**Τι καταλογίζεται στη νόμιμη μοίρα**<br>Στη νόμιμη μοίρα καταλογίζονται οι παροχές σε μεριδούχο, με την άξια που είχαν όταν έγιναν, εφόσον προστίθενται στην κληρονομία σύμφωνα με το άρθρο 1827, εκτός αν ο κληρονομούμενος όρισε διαφορετικά όταν έδωσε την παροχή ή μεταγενέστερα.<br>Ο καταλογισμός γίνεται και αν στη θέση του κατιόντος, που έλαβε την παροχή, υπεισέρχεται ως μεριδούχος άλλος κατιών του μεριδούχου. |
| **Άρθρο 1834**<br>**Υπολογισμός σε περίπτωση συνεισφοράς**<br><br>Αν, εφόσον υπάρχουν περισσότεροι κατιόντες, συντρέχει στην εξ αδιαθέτου διαδοχή περίπτωση συνεισφοράς, η νόμιμη μοίρα για τον κάθε κατιόντα προσδιορίζεται με βάση την εξ αδιαθέτου μερίδα, που θα περιερχόταν σ' αυτόν με συνυπολογισμό και της συνεισφοράς. Ο διαθέτης δεν μπορεί να αποκλείσει τον τρόπο αυτόν υπολογισμού για οποιαδήποτε παροχή του άρθρου 1895, ώστε να ζημιωθεί ο μεριδούχος.<br>Η παροχή που λαμβάνεται υπόψη κατά την προηγούμενη παράγραφο, όταν πρέπει και να καταλογιστεί στη νόμιμη μοίρα σύμφωνα | |

| | |
|---|---|
| με το άρθρο 1833, καταλογίζεται σ' αυτήν για τη μισή της μόνο αξία. | |
| **Άρθρο 1835**<br>**Μέμψη άστοργης δωρεάς**<br>Κάθε δωρεά εν ζωή του κληρονομουμένου, η οποία κατά το άρθρο 1831 υπολογίζεται στην κληρονομία, μπορεί να ανατραπεί, εφόσον η κληρονομία που υπάρχει κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου δεν επαρκεί για να καλύψει τη νόμιμη μοίρα.<br>Αν έγιναν διαδοχικές δωρέες, η προηγουμένη είναι δυνατόν να προσβληθεί εφόσον δεν επαρκεί η ανατροπή της μεταγενέστερης. | **Άρθρο 1830**<br>**Αξίωση κατά του λήπτη παροχής χωρίς αντάλλαγμα**<br>Εφόσον η κληρονομία που υπάρχει κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου δεν επαρκεί για να καλύψει τη νόμιμη μοίρα, ο μεριδούχος μπορεί να ζητήσει από το πρόσωπο που δέχθηκε από τον κληρονομούμενο δωρεά αιτία θανάτου, δωρεά εν ζωή ή γονική παροχή, η οποία κατά το άρθρο 1827 υπολογίζεται στην κληρονομία, την καταβολή του ποσού που ελλείπει για την ικανοποίηση της νόμιμης μοίρας του. Η ευθύνη του λήπτη δεν υπερβαίνει την αξία του αντικειμένου που έλαβε, όπως αυτή υπολογίζεται κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου. Ο λήπτης, αντί καταβολής ποσού, μπορεί να ικανοποιήσει τον μεριδούχο και με αυτούσια απόδοση του αντικειμένου που έλαβε. Η αξίωση ασκείται μόνο από τον μεριδούχο κατά του λήπτη ή των κληρονόμων του.<br>Όταν στην κληρονομία υπολογίζονται κατά το άρθρο 1827 και δωρεές αιτία θανάτου και δωρεές εν ζωή ή γονικές παροχές, η αξίωση του μεριδούχου ασκείται κατά του δωρεοδόχου εν ζωή ή του λήπτη γονικής παροχής, εφόσον αυτή δεν μπορεί να ικανοποιηθεί πλήρως από τον δωρεοδόχο αιτία θανάτου. Αν έγιναν διαδοχικές |
| **Άρθρο 1836**<br>Την αγωγή ασκούν ο μεριδούχος ή οι διάδοχοι του μόνο κατά του δωρεοδόχου ή των κληρονόμων του, για να ανατραπεί η δωρεά κατά το μέρος που λείπει από τη νόμιμη μοίρα. Ο δωρεοδόχος μπορεί να αποφύγει την ανατροπή καταβάλλοντας το ισάξιο εκείνου που λείπει.<br>Η αγωγή παραγράφεται δύο χρόνια μετά το θάνατο του κληρονομουμένου. | |

| | |
|---|---|
| | δωρεές εν ζωή ή γονικές παροχές, η αξίωση του μεριδούχου ασκείται κατά των υποχρέων κατ’ αντίστροφη χρονολογική σειρά ωσότου ικανοποιηθεί πλήρως η νόμιμη μοίρα του. Αν περισσότερες δωρεές εν ζωή ή γονικές παροχές έγιναν συγχρόνως, η αξίωση του μεριδούχου ικανοποιείται σύμμετρα.<br>Η αξίωση παραγράφεται τρία (3) έτη μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου.<br>Ο μεριδούχος μπορεί για την ικανοποίηση της αξίωσής του να εναγάγει με το ίδιο δικόγραφο τον κληρονόμο και τους υποχρέους κατά την παρ. 1 υπό την αίρεση της απόρριψης της αγωγής κατά του προηγούμενου εναγομένου. |
| **Άρθρο 1837**<br>Ο δωρεοδόχος ή οι κληρονόμοι του κατά το μέρος που επήλθε ανατροπή της δωρεάς ενέχονται και για τους καρπούς, από το χρόνο του θανάτου του κληρονομουμένου. | |
| **Άρθρο 1838**<br>Αν ο δωρεοδόχος είναι μεριδούχος η ανατροπή της δωρεάς χωρεί μόνο για ό,τι έλαβε επιπλέον της νόμιμης μοίρας που του αναλογεί. | **Άρθρο 1831**<br>**Ο μεριδούχος ως δωρεοδόχος**<br>Αν ο δωρεοδόχος είναι μεριδούχος, υποχρεούται να καταβάλει μόνο ό,τι έλαβε επιπλέον της νόμιμης μοίρας που του αναλογεί. |
| **Άρθρο 1839**<br>**Αποκλήρωση**<br>Ο διαθέτης μπορεί για ορισμένους λόγους, που αναφέρονται στο νόμο, να στερήσει το μεριδούχο από τη νόμιμη μοίρα (αποκλήρωση). Η αποκλήρωση γίνεται με διάταξη τελευταίας βούλησης. | **Άρθρο 1832**<br>**Στέρηση της νόμιμης μοίρας**<br>Ο διαθέτης μπορεί, για ορισμένους λόγους που αναφέρονται στα άρθρα 1833 έως 1835, να στερήσει από τον μεριδούχο τη |

| | |
|---|---|
| | νόμιμη μοίρα. Η στέρηση συντελείται με διαθήκη. |
| **Άρθρο 1840**<br>**Λόγοι υπέρ του ανιόντος**<br>Ο διαθέτης μπορεί να αποκληρώσει τον κατιόντα αν αυτός:1. επιβουλεύθηκε τη ζωή του διαθέτη, του συζύγου ή άλλου κατιόντος του διαθέτη 2. προκάλεσε με πρόθεση σωματικές κακώσεις στο διαθέτη ή στο σύζυγο του, από τον οποίο κατάγεται ο κατιών 3. έγινε ένοχος κακουργήματος ή σοβαρού πλημμελήματος με πρόθεση, κατά του διαθέτη ή του συζύγου του. 4. αθέτησε κακόβουλα την υποχρέωση που είχε από το νόμο να διατρέφει το διαθέτη. 5. ζει βίο άτιμο ή ανήθικο, παρά τη θέληση του διαθέτη. Η αποκλήρωση για το λόγο αυτό είναι άκυρη, αν ο κατιών κατά το θάνατο του διαθέτη είχε οριστικά εγκαταλείψει τον άτιμο ή ανήθικο βίο. | **Άρθρο 1833**<br>**Λόγοι στέρησης της νόμιμης μοίρας**<br>Ο διαθέτης μπορεί να στερήσει από τον μεριδούχο τη νόμιμη μοίρα αν αυτός: 1. επιβουλεύθηκε τη ζωή του διαθέτη, του συζύγου ή συντρόφου με σύμφωνο συμβίωσης ή άλλου μέλους της οικογένειάς του· 2. έγινε ένοχος κακουργήματος ή σοβαρού πλημμελήματος και ιδίως ενδοοικογενειακής βίας κατά του διαθέτη ή των προσώπων που αναφέρονται στην περίπτωση 1· 3. με βαρύ παράπτωμα φάνηκε αχάριστος απέναντι στον διαθέτη ή στα αναφερόμενα στην περίπτωση 1 πρόσωπα και ιδίως αν αθέτησε κακόβουλα την υποχρέωση που είχε από τον νόμο να διατρέφει τον διαθέτη. |
| **Άρθρο 1841**<br>**Λόγοι υπέρ του κατιόντος**<br>Ο διαθέτης μπορεί να αποκληρώσει το γονέα του αν συντρέχει ένας από τους λόγους αποκλήρωσης που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο αριθ. 1, 3 και 4. | |
| **Άρθρο 1842**<br>**Λόγοι υπέρ του συζύγου**<br>Ο διαθέτης μπορεί να αποκληρώσει το σύζυγο του, αν κατά το χρόνο του θανάτου είχε δικαίωμα να ασκήσει αγωγή διαζυγίου για βάσιμο λόγο αναγόμενο σε υπαιτιότητα του συζύγου του. | **Άρθρο 1835**<br>**Λόγοι στέρησης της νόμιμης μοίρας του συζύγου**<br>Ο διαθέτης μπορεί να στερήσει από τον σύζυγό του τη νόμιμη μοίρα, πέρα από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1833, αν κατά τον χρόνο σύνταξης της |

| | |
|---|---|
| | διαθήκης είχε βάσιμο λόγο διαζυγίου. Η διάταξη δεν ισχύει, αν κατά τον θάνατο του διαθέτη έπαυσε να υφίσταται βάσιμος λόγος διαζυγίου. |
| **Άρθρο 1843**<br>**Πότε πρέπει να υπάρχει ο λόγος**<br>Ο λόγος της αποκλήρωσης πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο που συντάσσεται η διαθήκη και να αναφέρεται σ' αυτήν.<br>Εκείνος που επικαλείται την αποκλήρωση οφείλει να αποδείξει το λόγο της. | **Άρθρο 1836**<br>**Πότε πρέπει να υπάρχει ο λόγος**<br>Ο λόγος στέρησης της νόμιμης μοίρας πρέπει να υπάρχει κατά τον χρόνο σύνταξης της διαθήκης και να αναφέρεται σε αυτή.<br>Εκείνος που επικαλείται τον λόγο στέρησης της νόμιμης μοίρας οφείλει να τον αποδείξει. |
| **Άρθρο 1844**<br>**Συγγνώμη του λόγου**<br>Το δικαίωμα της αποκλήρωσης αποσβήνεται με συγνώμη. Η συγνώμη που επέρχεται μετά τη διάταξη της αποκλήρωσης καθιστά την αποκλήρωση ανίσχυρη. | **Άρθρο 1837**<br>**Συγγνώμη του λόγου**<br>Η διάταξη της διαθήκης, με την οποία ο διαθέτης στέρησε τη νόμιμη μοίρα, παύει να ισχύει, αν ο διαθέτης συγχώρησε μεταγενέστερα τον μεριδούχο. |
| **Άρθρο 1845**<br>**Αποκλήρωση για λόγους πρόνοιας**<br>Αν ο μεριδούχος κατιών ζει βίο άσωτο ή είναι καταχρεωμένος, ο διαθέτης μπορεί, είτε να διατάξει με τη διαθήκη να περιέλθει η νόμιμη μοίρα του στους κατιόντες του μεριδούχου κατ' αναλογία προς τις εξ αδιαθέτου μερίδες τους, είτε να ορίσει εκτελεστή για να τη διοικεί, είτε και τα δύο.<br>Στη διαθήκη πρέπει να αναφέρεται ο λόγος και να λαμβάνεται πρόνοια για τη συντήρηση του μεριδούχου. Εκείνος που επικαλείται τη διάταξη της διαθήκης οφείλει να αποδείξει το λόγο της.<br>Η διάταξη δεν ισχύει, αν κατά το θάνατο του διαθέτη έπαψε να υπάρχει ο λόγος της. | **Άρθρο 1834**<br>**Στέρηση της νόμιμης μοίρας για λόγους πρόνοιας**<br>Αν ο μεριδούχος ζει βίο άσωτο ή είναι καταχρεωμένος, ο διαθέτης μπορεί είτε να διατάξει με τη διαθήκη να περιέλθει η νόμιμη μοίρα του στους κατιόντες του μεριδούχου, εφόσον αυτοί θα καλούνταν στην εξ αδιαθέτου διαδοχή, είτε να ορίσει εκτελεστή για να τη διοικεί ή και τα δύο. Η διάταξη δεν ισχύει, αν κατά τον θάνατο του διαθέτη έπαυσε να υπάρχει ο λόγος της. |

| | |
|---|---|
| | **Άρθρο 1838**<br>**Έννοια**<br>Με σύμβαση είναι δυνατή η παραίτηση προσώπου από μελλοντικά του δικαιώματα στην κληρονομία του αντισυμβαλλομένου του, είτε αυτά απορρέουν από τον νόμο είτε από υφιστάμενη διάταξη τελευταίας βούλησης.<br>Η παραίτηση μπορεί να είναι ολική ή μερική, με ή χωρίς αντάλλαγμα.<br>Η παραίτηση μπορεί να περιορίζεται στο δικαίωμα της νόμιμης μοίρας. |
| | **Άρθρο 1839**<br>**Κατάρτιση της σύμβασης**<br>Η σύμβαση παραίτησης καταρτίζεται με αυτοπρόσωπη δήλωση των μερών ενώπιον συμβολαιογράφου χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Αν το πρόσωπο στην κληρονομία του οποίου αφορά η σύμβαση τελεί υπό επικουρική δικαστική συμπαράσταση, καταρτίζει τη σύμβαση χωρίς τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, εφόσον από τη σύμβαση αποκτά απλώς και μόνο έννομο όφελος.<br>Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για τις δικαιοπραξίες. Ακύρωση της σύμβασης λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής δεν χωρεί μετά την πάροδο δύο (2) ετών από τον θάνατο του κληρονομουμένου. |

| | |
|---|---|
| | **Άρθρο 1840**<br>**Αποτελέσματα**<br>Κατά το μέτρο στο οποίο ισχύει η παραίτηση, ο παραιτηθείς θεωρείται σαν να μην ζούσε κατά τον χρόνο της επαγωγής.<br>Σε περίπτωση αμφιβολίας, τα αποτελέσματα εκτείνονται και στους κατιόντες του παραιτηθέντος.<br>Το πρόσωπο, στην κληρονομία του οποίου αφορά η σύμβαση, μπορεί να τιμήσει τον παραιτηθέντα με διάταξη τελευταίας βούλησης. |
| | **Άρθρο 1841**<br>**Παραίτηση έναντι ανταλλάγματος**<br><br>Αν η παραίτηση συμφωνήθηκε έναντι ανταλλάγματος εν ζωή, δεν αναπτύσσει τα αποτελέσματά της εφόσον δεν καταβληθεί το αντάλλαγμα εντός έξι (6) μηνών από την κατάρτισή της. Το ίδιο ισχύει και αν κάποιος από τους συμβαλλομένους αποβιώσει πριν από την καταβολή του ανταλλάγματος.<br>Η συμφωνία ως προς το αντάλλαγμα που καταβλήθηκε στον παραιτηθέντα θεωρείται δωρεά.<br>Ανάκληση της συμφωνίας χωρεί κατά τις διατάξεις για την ανάκληση δωρεάς που εφαρμόζονται αναλόγως. Η δήλωση για την ανάκληση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και γνωστοποιείται στον παραιτηθέντα. Η ανάκληση καθιστά την παραίτηση ανίσχυρη. |

| | |
|---|---|
| | Ο παραιτηθείς έχει δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση, αν υποχρεωθεί στην απόδοση του ανταλλάγματος που έλαβε για την ικανοποίηση δανειστών του αντισυμβαλλομένου του. Η υπαναχώρηση υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και γνωστοποιείται στον αντισυμβαλλόμενο ή τους κληρονόμους του. Η υπαναχώρηση αποκλείεται μετά την πάροδο ενός (1) έτους από τον θάνατο του κληρονομουμένου. |
| | **Άρθρο 1842**<br>**Αντίθετη σύμβαση**<br>Τα αποτελέσματα της σύμβασης παραίτησης αναιρούνται με αντίθετη συμφωνία των συμβαλλομένων, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1839. |
| | **Άρθρο 1843**<br>**Σύμβαση αποποίησης της κληρονομίας**<br>Σύμβαση, με την οποία ο ένας συμβαλλόμενος αναλαμβάνει εκ των προτέρων την υποχρέωση να αποποιηθεί τα δικαιώματά του ή να παραιτηθεί από την αξίωση νόμιμης μοίρας στην κληρονομία του αντισυμβαλλομένου του μετά την επαγωγή, ισχύει ως σύμβαση παραίτησης από τα μελλοντικά δικαιώματά του στην κληρονομία, αν θα ήταν έγκυρη ως τέτοια. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1846**<br>**Αυτοδίκαιη κτήση**<br>Ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία, μόλις γίνει η επαγωγή, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1198. | **Άρθρο 1844**<br>**Αυτοδίκαιη κτήση**<br>Ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία μόλις γίνει η επαγωγή, με την επιφύλαξη των άρθρων 1198 και 1817. |
| **Άρθρο 1847**<br>**Αποποίηση**<br>Ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών που αρχίζει από τότε που έμαθε την επαγωγή και το λόγο της. Στην επαγωγή από διαθήκη η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από την δημοσίευση της διαθήκης.<br>Αν ο κληρονομούμενος είχε την τελευταία κατοικία του στο εξωτερικό ή αν ο κληρονόμος έμαθε την επαγωγή όταν διέμενε στο εξωτερικό, η προθεσμία είναι ενός έτους.<br>Η προθεσμία αναστέλλεται από τους ίδιους λόγους που αναστέλλεται και η παραγραφή. | **Άρθρο 1845**<br>**Προθεσμία αποποίησης**<br>Ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών που αρχίζει από τότε που πληροφορήθηκε την επαγωγή και τον λόγο της. Αν ο κληρονομούμενος είχε την τελευταία κατοικία του στο εξωτερικό ή αν ο κληρονόμος κατά την έναρξη της προθεσμίας διέμενε στο εξωτερικό, η προθεσμία είναι ενός (1) έτους. Στην επαγωγή από διάταξη τελευταίας βούλησης η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από τη δημοσίευσή της.<br>Η προθεσμία αναστέλλεται για τους ίδιους λόγους που αναστέλλεται και η παραγραφή. |
| **΄Αρθρο 1848**<br>**Δήλωση αποποίησης**<br>Η αποποίηση γίνεται με δήλωση στο γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας. Για αποποίηση που γίνεται με αντιπρόσωπο απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα με συμβολαιογραφικό έγγραφο.<br>Το δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία που του είχε επαχθεί εξ αδιαθέτου. | **Άρθρο 1846**<br>**Δήλωση αποποίησης**<br>Η αποποίηση γίνεται με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας. Για αποποίηση που γίνεται με αντιπρόσωπο απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα με συμβολαιογραφικό έγγραφο.<br>Το Δημόσιο δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία που του έχει επαχθεί εξ αδιαθέτου. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1849**<br>Η αποποίηση είναι άκυρη, αν ο κληρονόμος έχει ρητά ή σιωπηρά δηλώσει ότι αποδέχεται την κληρονομία.<br>Από τη σύνταξη απογραφής της κληρονομίας και μόνο δεν συνάγεται τέτοια δήλωση. | **Άρθρο 1847**<br>**Ακυρότητα αποποίησης λόγω αποδοχής**<br>Η αποποίηση είναι άκυρη, αν ο κληρονόμος έχει ρητά ή σιωπηρά δηλώσει ότι αποδέχεται την κληρονομία. Από τη σύνταξη απογραφής της κληρονομίας, την καταβολή δαπανών κηδείας και την επιμέλεια για τη δημοσίευση διάταξης τελευταίας βούλησης και μόνο δεν συνάγεται τέτοια δήλωση. Πράξεις διαχείρισης της κληρονομίας κατά την παρ. 2 του άρθρου 1856 τεκμαίρεται ότι δεν συνιστούν τέτοια δήλωση. |
| **Άρθρο 1850**<br>Η αποποίηση είναι άκυρη, αν γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση. Αν περάσει η προθεσμία, η κληρονομία θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή. | **Άρθρο 1848**<br>**Ακυρότητα αποποίησης μετά την πάροδο της προθεσμίας**<br>Η αποποίηση είναι άκυρη, αν γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για αποποίηση. Αν περάσει η προθεσμία, η κληρονομία θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή |
| **Άρθρο 1851**<br>**Αποποίηση χωρίς επαγωγή**<br>Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι άκυρη, αν έγινε πριν από την επαγωγή ή από πλάνη ως προς το λόγο της επαγωγής. Επίσης είναι άκυρη, αν έγινε υπό αίρεση ή προθεσμία ή για μέρος της κληρονομίας. | **Άρθρο 1849**<br>**Ακυρότητα αποποίησης από άλλους λόγους**<br>Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι άκυρη αν έγινε πριν από τον θάνατο του κληρονομουμένου. Επίσης είναι άκυρη, αν έγινε από πλάνη ως προς τον λόγο της επαγωγής ή υπό αίρεση ή προθεσμία ή για μέρος της κληρονομίας. |
| **Άρθρο 1852**<br>**Αποποίηση και αποδοχή από άλλο λόγο** | |

| | |
|---|---|
| Εκείνος που αποποιήθηκε την κληρονομία που του έχει επαχθεί από διαθήκη μπορεί να την αποδεχτεί, αν ύστερα του επαχθεί εξ αδιαθέτου. | **Άρθρο 1850**<br>**Αποποίηση και αποδοχή από άλλο λόγο**<br>Εκείνος που αποποιήθηκε την κληρονομία, η οποία του έχει επαχθεί με διάταξη τελευταίας βούλησης, μπορεί να την αποδεχθεί αν ύστερα του επαχθεί εξ αδιαθέτου. |
| **Άρθρο 1853**<br>**Περισσότερες μερίδες.**<br>Αν ο κληρονόμος καλείται σε περισσότερες μερίδες από τον ίδιο ή από διάφορους λόγους, μπορεί να αποδεχτεί ή να αποποιηθεί κάθε μια απ' αυτές χωριστά, εκτός αν ο διαθέτης διέταξε διαφορετικά. | **Άρθρο 1851**<br>**Περισσότερες μερίδες**<br>Αν ο κληρονόμος καλείται σε περισσότερες μερίδες από τον ίδιο ή από διάφορους λόγους, μπορεί να τις αποδεχθεί ή να τις αποποιηθεί όλες μαζί ή κάθε μια από αυτές χωριστά, εκτός αν ο διαθέτης διέταξε διαφορετικά.<br>Η κατά προσαύξηση μερίδα δεν επιδέχεται χωριστή αποδοχή ή αποποίηση, εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 1793 και 1816. |
| **Άρθρο 1854**<br>**Οι κληρονόμοι του κληρονόμου**<br>Το δικαίωμα για αποποίηση της κληρονομίας μεταβαίνει στους κληρονόμους του κληρονόμου. | **Άρθρο 1852**<br>**Κληρονομητό του δικαιώματος αποδοχής ή αποποίησης**<br>Το δικαίωμα για αποδοχή ή αποποίηση της κληρονομίας μεταβαίνει στους κληρονόμους του κληρονόμου. |
| **'Άρθρο 1855**<br>Αν πεθάνει ο κληρονόμος πριν από την παρέλευση της προθεσμίας για αποποίηση, η προθεσμία αυτή δεν λήγει πριν από την παρέλευση της προθεσμίας για αποποίηση που τάσσεται για την κληρονομία του κληρονόμου.<br>Αν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι του κληρονόμου, ο καθένας μπορεί να | **Άρθρο 1853**<br>**Αποβίωση κληρονόμου πριν από παρέλευση προθεσμίας αποποίησης**<br>Αν αποβιώσει ο κληρονόμος πριν από την παρέλευση της προθεσμίας για αποποίηση, η προθεσμία αυτή δεν λήγει πριν από την παρέλευση της προθεσμίας για |

| | |
|---|---|
| αποποιηθεί την κληρονομία κατά το μέρος που αντιστοιχεί στη μερίδα του. | αποποίηση που τάσσεται για την κληρονομία του κληρονόμου.<br>Αν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι του κληρονόμου, ο καθένας μπορεί να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία κατά το μέρος που αντιστοιχεί στη μερίδα του. |

| | |
|---|---|
| **΄Αρθρο 1856**<br>**Συνέπειες της αποποίησης**<br>Αν ο κληρονόμος αποποιηθεί την κληρονομιά, η επαγωγή προς εκείνον που αποποιήθηκε θεωρείται ότι δεν έγινε. Η κληρονομία επάγεται σ’ εκείνον που θα είχε κληθεί, αν εκείνος που αποποιήθηκε δεν ζούσε κατά το θάνατο του κληρονομουμένου. Η επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά το θάνατο του κληρονομουμένου. | **Άρθρο 1854**<br>**Συνέπειες αποποίησης**<br>Αν ο κληρονόμος αποποιηθεί την κληρονομία, η επαγωγή προς αυτόν που αποποιήθηκε θεωρείται ότι δεν επήλθε. Η κληρονομία επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν ο αποποιηθείς δεν ζούσε κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου. Η επαγωγή θεωρείται ότι επήλθε κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου. |
| **Άρθρο 1857**<br>**Αμετάκλητο της αποποίησης**<br>Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι αμετάκλητη.<br>Η αποδοχή ή η αποποίηση που οφείλεται σε πλάνη ή απειλή ή απάτη κρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις δικαιοπραξίες - η αγωγή για την ακύρωση τους παραγράφεται μετά ένα εξάμηνο.<br>Η πλάνη σχετικά με το ενεργητικό ή το παθητικό της κληρονομίας δεν θεωρείται ουσιώδης.<br>Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και σε αποδοχή που συνάγεται από την παραμέληση της προθεσμίας για αποποίηση. | **Άρθρο 1855**<br>**Αμετάκλητο της αποδοχής ή αποποίησης**<br>Η αποδοχή ή η αποποίηση της κληρονομίας είναι αμετάκλητη.<br>Η αποδοχή ή η αποποίηση που οφείλεται σε πλάνη ή απειλή ή απάτη κρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις δικαιοπραξίες. Το δικαίωμα για την ακύρωση αποσβήνεται μετά από έξι (6) μήνες.<br>Η πλάνη σχετικά με το ενεργητικό ή το παθητικό της κληρονομίας δεν θεωρείται ουσιώδης.<br>Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και σε αποδοχή που συνάγεται από την παραμέληση της προθεσμίας για αποποίηση.<br>Η ακύρωση της αποδοχής ισχύει ως αποποίηση. Η ακύρωση της αποποίησης ισχύει ως αποδοχή. |
| **Άρθρο 1858**<br>**Αγωγές κατά της κληρονομίας**<br>Όσο ο κληρονόμος έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί την κληρονομία δεν μπορεί να ασκηθεί δικαστικώς εναντίον του αξίωση που | |

| | |
|---|---|
| στρέφεται κατά της κληρονομίας, εκτός αν έχει διοριστεί κηδεμόνας της σχολάζουσας κληρονομίας. | |
| **Άρθρο 1859**<br>**Η διαχείριση πριν από την αποποίηση**<br><br>Διαχειριστική πράξη που έγινε από εκείνον που αποποιήθηκε πριν από την αποποίηση της κληρονομίας κρίνεται απέναντι στον κληρονόμο κατά τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων.<br>Η διάθεση αντικειμένου πριν από την αποποίηση της κληρονομίας, από εκείνον που αποποιήθηκε, εφόσον δεν μπορούσε χωρίς ζημία της κληρονομίας να αναβληθεί, καθώς και η μονομερής δικαιοπραξία τρίτου προς αυτόν ως κληρονόμο, παραμένουν ισχυρές και μετά την αποποίηση. | **Άρθρο 1856**<br>**Η θέση του κληρονόμου πριν από την αποποίηση**<br>Διαχειριστική πράξη που έγινε από εκείνον που αποποιήθηκε, πριν από την αποποίηση της κληρονομίας, κρίνεται απέναντι στον κληρονόμο κατά τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων.<br>Η διάθεση αντικειμένου πριν από την αποποίηση της κληρονομίας, από εκείνον που αποποιήθηκε, εφόσον δεν μπορούσε χωρίς ζημία της κληρονομίας να αναβληθεί, καθώς και η μονομερής δικαιοπραξία τρίτου προς αυτόν ως κληρονόμο, παραμένουν ισχυρές και μετά την αποποίηση.<br>Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών διατάξεων, όσο ο κληρονόμος έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί την κληρονομία δεν μπορεί να ασκηθεί δικαστικώς εναντίον του αξίωση που στρέφεται κατά της κληρονομίας, εκτός αν έχει διορισθεί κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας. |
| **Άρθρο 1860**<br>**Λόγοι**<br>Ανάξιος να κληρονομήσει είναι: 1. εκείνος που από πρόθεση θανάτωσε ή αποπειράθηκε να θανατώσει του κληρονομούμενο, τα τέκνα, τους γονείς ή το σύζυγο του κληρονομουμένου 2. εκείνος που | **Άρθρο 1857**<br>**Κληρονομική ανικανότητα**<br>Αυτοδικαίως ανίκανος να κληρονομήσει είναι όποιος καταδικάσθηκε αμετάκλητα για τη θανάτωση, την απόπειρα θανάτωσης του κληρονομουμένου, ή την |

| | |
|---|---|
| καταδικάστηκε για ψευδή καταμήνυση του κληρονομουμένου για κακούργημα 3. εκείνος που από πρόθεση εμπόδισε παράνομα τον κληρονομούμενο να συντάξει ή να ανακαλέσει διαθήκη 4. εκείνος που με απάτη παρακίνησε ή παράνομα ή αντίθετα προς τα χρηστά ήθη με απειλή ανάγκασε τον κληρονομούμενο να συντάξει ή να αλλάξει διαθήκη 5. εκείνος που αλλοίωσε ή εξαφάνισε τη διαθήκη του κληρονομουμένου. | τέλεση σε βάρος του άλλου κακουργήματος που αφορά στη ζωή, στην υγεία ή στη γενετήσια ελευθερία του.<br>Η κληρονομία επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν ο ανίκανος δεν ζούσε κατά την επαγωγή. Η επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου. |
| **Άρθρο 1863**<br>**Συνέπειες**<br>Άμα γίνει τελεσίδικη η απόφαση που κηρύσσει την αναξιότητα, η επαγωγή προς το ανάξιο θεωρείται σαν να μην έχει γίνει.<br>Η κληρονομία επάγεται σ' εκείνον που θα είχε σειρά να κληθεί, αν ο ανάξιος δεν ζούσε κατά την επαγωγή. Η επαγωγή θεωρείται ότι έγινε κατά το θάνατο του κληρονομουμένου. | **Άρθρο 1858**<br>**Κληρονομική αναξιότητα**<br>Με δικαστική απόφαση κηρύσσεται ανάξιος να κληρονομήσει: 1. εκείνος που τέλεσε κάποιο από τα κακουργήματα που αναφέρονται στο άρθρο 1857, καθώς και εκείνος που από πρόθεση τέλεσε σε βάρος του κληρονομουμένου κακούργημα κατά της περιουσίας ή της ιδιοκτησίας ή σοβαρό πλημμέλημα· 2. εκείνος που διέπραξε κακούργημα σε βάρος των κατιόντων, των ανιόντων ή του συζύγου του κληρονομουμένου που αφορά στη ζωή, την υγεία ή τη γενετήσια ελευθερία τους· 3. εκείνος που από πρόθεση εμπόδισε τον κληρονομούμενο να συντάξει, ανακαλέσει ή τροποποιήσει διάταξη τελευταίας βούλησης· 4. εκείνος που με απάτη παρακίνησε ή με απειλή ανάγκασε τον κληρονομούμενο να συντάξει, ανακαλέσει ή τροποποιήσει διάταξη τελευταίας βούλησης· 5. εκείνος που από πρόθεση πλαστογράφησε, αλλοίωσε ή |

| | |
|---|---|
| | εξαφάνισε τη διάταξη τελευταίας βούλησης του κληρονομουμένου.<br>Όταν καταστεί τελεσίδικη η απόφαση που κηρύσσει την αναξιότητα, η επαγωγή προς τον ανάξιο θεωρείται σαν να μην έχει επέλθει. Η κληρονομία επάγεται σε εκείνον που θα είχε κληθεί, αν ο ανάξιος δεν ζούσε κατά την επαγωγή. Η επαγωγή θεωρείται ότι επήλθε κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου. |
| **Άρθρο 1861**<br>**Συγνώμη**<br>Η αναξιότητα εκλείπει, αν ο κληρονομούμενος με δημόσιο έγγραφο ή με διαθήκη συγχώρησε τον ανάξιο. | **Άρθρο 1860**<br>**Συγγνώμη**<br>Ο λόγος της ανικανότητας ή της αναξιότητας αίρεται, εφόσον ο κληρονομούμενος γνωρίζοντας το παράπτωμα συγχώρησε τον δράστη με δημόσιο έγγραφο ή με διάταξη τελευταίας βούλησης. |
| **Άρθρο 1862**<br>**Κήρυξη της αναξιότητας**<br>Η αναξιότητα κηρύσσεται με δικαστική απόφαση, τη σχετική αγωγή έχει δικαίωμα να εγείρει όποιος έχει έννομο συμφέρον από τον παραμερισμό του ανάξιου, είτε μόνο αυτού του ίδιου, είτε και άλλου που καλείται ύστερα από αυτόν .<br>Η αγωγή παραγράφεται δύο χρόνια μετά την επαγωγή της κληρονομίας στον ανάξιο, αν πρόκειται για ανάξιο καταπιστευματοδόχο, η παραγραφή αρχίζει από την επαγωγή στον κληρονόμο. | **Άρθρο 1859**<br>**Κήρυξη της αναξιότητας**<br>Την αγωγή για κήρυξη της αναξιότητας έχει δικαίωμα να ασκήσει όποιος έχει έννομο συμφέρον από τον παραμερισμό του αναξίου είτε μόνο αυτού του ιδίου είτε και άλλου που καλείται ύστερα από αυτόν.<br>Το δικαίωμα άσκησης αγωγής για την κήρυξη της αναξιότητας αποσβήνεται δύο (2) έτη αφότου ο δικαιούχος έλαβε γνώση του λόγου αναξιότητας και σε κάθε περίπτωση δέκα (10) έτη από την επαγωγή προς τον ανάξιο. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1864**<br>Οι διατάξεις για την αναξιότητα εφαρμόζονται και ως προς το μεριδούχο, καθώς επίσης και ως προς τον κληροδόχο. | **Άρθρο 1861**<br>**Εφαρμογή των διατάξεων για κληρονομική ανικανότητα και αναξιότητα**<br>Οι διατάξεις για την κληρονομική ανικανότητα και την κληρονομική αναξιότητα εφαρμόζονται αναλόγως και ως προς τον μεριδούχο, τον κληροδόχο, τον ωφελούμενο με τρόπο και τον αιτία θανάτου δωρεοδόχο. |
| **Άρθρο 1865**<br>[Κατηργημένο] | **Άρθρο 1862**<br>**Περιπτώσεις διορισμού κηδεμόνα της κληρονομίας**<br>Αν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία, αναλαμβάνει την κληρονομία κηδεμόνας, όπως ορίζει ο νόμος. |
| **Άρθρο 1866**<br>**Εξουσία του κηδεμόνα**<br>Ο κηδεμόνας αντιπροσωπεύει τον κληρονόμο και διαχειρίζεται την κληρονομία έχοντας την υποχρέωση να ενεργήσει τη σφράγιση και την απογραφή της και να λάβει κάθε συντηρητικό μέτρο καθώς και να εισπράξει τις απαιτήσεις και να καταθέσει έντοκα τα χρήματα σε ασφαλή τράπεζα. | **Άρθρο 1863**<br>**Εξουσία του κηδεμόνα**<br>Ο κηδεμόνας αντιπροσωπεύει τον κληρονόμο και διαχειρίζεται την κληρονομία όπως ορίζει ο νόμος. |
| **Αρθρο 1867**<br>**Μητέρα κληρονόμου που κυοφορείται**<br>Αν ο κληρονόμος κυοφορείται κατά το θάνατο του κληρονομουμένου, η μητέρα, αν δεν μπορεί να διαθρέψει τον εαυτό της, μπορεί να απαιτήσει ανάλογη διατροφή από την κληρονομική μερίδα του κυοφορουμένου, έως τον τοκετό. Για να | **Άρθρο 1864**<br>**Μητέρα κληρονόμου που κυοφορείται**<br>Αν ο κληρονόμος κυοφορείται κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου, η μητέρα, αν δεν μπορεί να διατρέφει τον εαυτό της, μπορεί να απαιτήσει ανάλογη διατροφή από την κληρονομική μερίδα του |

| | |
|---|---|
| καθοριστεί η κληρονομική μερίδα θεωρείται ότι θα γεννηθεί ένα μόνο τέκνο. | κυοφορουμένου, έως τον τοκετό. Για να καθορισθεί η κληρονομική μερίδα θεωρείται ότι θα γεννηθεί ένα μόνο τέκνο. |
| **Άρθρο 1868**<br><br>[Κατηργημένο] | **Άρθρο 1865**<br>**Όταν δεν βρίσκεται κληρονόμος**<br>Αν δεν βρεθεί κληρονόμος μέσα σε προθεσμία ανάλογη προς τις περιστάσεις, το δικαστήριο της κληρονομίας βεβαιώνει ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, εκτός από το Δημόσιο. Η βεβαίωση δημιουργεί τεκμήριο ότι το Δημόσιο είναι εξ αδιαθέτου κληρονόμος. |
| **Άρθρο 1869**<br><br>[Κατηργημένο] | |
| **Άρθρο 1870**<br><br>[Κατηργημένο] | **Άρθρο 1866**<br>**Άσκηση δικαιώματος υπέρ ή κατά του Δημοσίου**<br>Πριν από τη δικαστική βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από το Δημόσιο ή κατά του Δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου. |
| **Άρθρο 1871**<br>**Εναγόμενος**<br><br>Ο κληρονόμος έχει δικαίωμα να απαιτήσει από εκείνον που κατακρατεί ως κληρονόμος αντικείμενα της κληρονομίας (νομέα της κληρονομίας) την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος και την απόδοση της | **Άρθρο 1867**<br>**Εναγόμενος**<br>Ο κληρονόμος έχει δικαίωμα να απαιτήσει από εκείνον που κατακρατεί ως κληρονόμος αντικείμενα της κληρονομίας (νομέα της κληρονομίας) την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος και |

| | |
|---|---|
| κληρονομίας ή κάποιου αντικείμενου από αυτήν. | την απόδοση της κληρονομίας ή κάποιου αντικειμένου από αυτή. |
| **Άρθρο 1872**<br>**Αντικείμενο**<br><br>Ως αντικείμενα της κληρονομίας κατά το προηγούμενο άρθρο θεωρείται επίσης και: 1. εκείνα στα οποία ο κληρονομούμενος κατά το χρόνο του θανάτου του είχε δικαίωμα νομής ή κατοχής, ακόμη και αν είχε αποβληθεί όταν ζούσε. 2. καθετί που ο νομέας κληρονομίας αποκτά με δικαιοπραξία χρησιμοποιώντας κληρονομιαία μέσα.<br>Όταν ο κληρονόμος λάβει εκείνο που προέρχεται από τέτοια δικαιοπραξία, η δικαιοπραξία αυτή, αν ήταν ανίσχυρη, κυρώνεται. | **Άρθρο 1868**<br>**Αντικείμενα της κληρονομίας**<br>Ως αντικείμενα της κληρονομίας κατά το άρθρο 1867 θεωρούνται επίσης: 1. εκείνα στα οποία ο κληρονομούμενος κατά τον χρόνο του θανάτου του είχε δικαίωμα νομής ή κατοχής, ακόμη και αν είχε αποβληθεί όταν ζούσε· 2. οτιδήποτε αποκτά ο νομέας κληρονομίας με δικαιοπραξία χρησιμοποιώντας κληρονομιαία μέσα. Όταν ο κληρονόμος λάβει οτιδήποτε προέρχεται από τέτοια δικαιοπραξία, η δικαιοπραξία αυτή, αν ήταν ανίσχυρη, ισχυροποιείται. |
| **'Αρθρο 1873**<br>**Μη αυτούσια απόδοση**<br><br>Εφόσον ο νομέας της κληρονομίας δεν είναι σε θέση να αποδώσει αυτουσίως, ευθύνεται κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. | **Άρθρο 1869**<br>**Μη αυτούσια απόδοση**<br>Εφόσον ο νομέας της κληρονομίας δεν είναι σε θέση να την αποδώσει αυτουσίως, ευθύνεται κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. |
| **Άρθρο 1874**<br>**Καλόπιστος νομέας. Ωφελήματα**<br>Ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας έχει υποχρέωση να αποδώσει τα ωφελήματα που εξήγαγε πριν από την επίδοση της αγωγής και κάθε άλλη επαύξηση των κληρονομιαίων, αλλά μόνο στο μέτρο που έγινε απ'αυτά πλουσιότερος. Η υποχρέωση εκτείνεται και στους καρπούς που ο τομέας απέκτησε κατά κυριότητα. | **Άρθρο 1870**<br>**Καλόπιστος νομέας. Ωφελήματα**<br>Ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας έχει υποχρέωση να αποδώσει τα ωφελήματα που εξήγαγε πριν από την επίδοση της αγωγής και κάθε άλλη επαύξηση των κληρονομιαίων, αλλά μόνο στο μέτρο που έγινε από αυτά πλουσιότερος. |

| | |
|---|---|
| | Η υποχρέωση εκτείνεται και στους καρπούς που ο νομέας απέκτησε κατά κυριότητα. |
| **Άρθρο 1875**<br>**Δαπάνες**<br>Ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας έχει δικαίωμα να απαιτήσει κάθε δαπάνη που έγινε υπέρ της κληρονομίας ή υπέρ των κληρονομιαίων αντικειμένων, εφόσον η δαπάνη αυτή δεν καλύπτεται κατά τον υπολογισμό του αδικαιολόγητου πλουτισμού σύμφωνα με το άρθρο 1873.<br>Στις δαπάνες ανήκει και οτιδήποτε ο νομέας κατέβαλε για να αποσβέσει βάρη ή χρέη της κληρονομίας.<br>Ο νομέας, για την απαίτηση των δαπανών, έχει δικαίωμα να αντιτάξει επίσχεση των κληρονομιαίων ενσωμάτων. | **Άρθρο 1871**<br>**Δαπάνες**<br>Ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας έχει δικαίωμα να απαιτήσει κάθε δαπάνη που έγινε υπέρ της κληρονομίας ή υπέρ των κληρονομιαίων αντικειμένων, εφόσον η δαπάνη αυτή δεν καλύπτεται κατά τον υπολογισμό του αδικαιολόγητου πλουτισμού σύμφωνα με το άρθρο 1869. Στις δαπάνες ανήκει και οτιδήποτε κατέβαλε ο νομέας για να αποσβέσει βάρη ή χρέη της κληρονομίας.<br>Ο νομέας, για την απαίτηση των δαπανών, έχει δικαίωμα να αντιτάξει επίσχεση των κληρονομιαίων ενσωμάτων. |
| **Άρθρο 1876**<br>**Επίδοση της αγωγής**<br>Αν μετά την επίδοση της αγωγής τα κληρονομιαία χειροτέρεψαν ή καταστράφηκαν ή από άλλο λόγο δεν μπορούν να αποδοθούν, ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας ευθύνεται κατά τις διατάξεις που ρυθμίζουν την ευθύνη του νομέα πράγματος μετά την επίδοση της διεκδικητικής αγωγής.<br>Το ίδιο ισχύει και για τα μετά την επίδοση της αγωγής ωφελήματα που ο εναγόμενος εξήγαγε ή για την επαύξηση των κληρονομιαίων ενσωμάτων, καθώς επίσης και για τις απαιτήσεις του νομέα από δαπάνες που έγιναν μετά την επίδοση της αγωγής. | **Άρθρο 1872**<br>**Επίδοση της αγωγής**<br>Αν μετά την επίδοση της αγωγής τα κληρονομιαία χειροτέρευσαν ή καταστράφηκαν ή από άλλον λόγο δεν μπορούν να αποδοθούν, ο καλόπιστος νομέας της κληρονομίας ευθύνεται κατά τις διατάξεις που ρυθμίζουν την ευθύνη του νομέα πράγματος μετά την επίδοση της διεκδικητικής αγωγής.<br>Το ίδιο ισχύει και για τα εξαχθέντα μετά την επίδοση της αγωγής ωφελήματα, ή για την επαύξηση των κληρονομιαίων ενσωμάτων, καθώς επίσης και για τις απαιτήσεις του νομέα από δαπάνες που |

| | |
|---|---|
| | έγιναν μετά την επίδοση της αγωγής. |
| **Άρθρο 1877**<br>**Κακόπιστος νομέας**<br>Αν ο νομέας της κληρονομίας ήταν κακόπιστος όταν απέκτησε τη νομή ή αργότερα έμαθε ότι δεν είναι κληρονόμος, ευθύνεται από το χρόνο αυτό κατά τις διατάξεις του προηγουμένου άρθρου.<br>Δεν αποκλείεται και περαιτέρω ευθύνη του από υπερημερία. | **Άρθρο 1873**<br>**Κακόπιστος νομέας**<br>Αν ο νομέας της κληρονομίας ήταν κακόπιστος όταν απέκτησε τη νομή ή αργότερα έμαθε ότι δεν είναι κληρονόμος, ευθύνεται από τον χρόνο αυτό κατά το άρθρο 1872.<br>Δεν αποκλείεται και περαιτέρω ευθύνη του από υπερημερία. |
| **Άρθρο 1878**<br>Αν ο νομέας της κληρονομίας απέκτησε τη νομή κάποιου αντικειμένου της με κολάσιμη πράξη, ευθύνεται κατά τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες. | **Άρθρο 1874**<br>**Ευθύνη νομέα της κληρονομίας σε περίπτωση απόκτησης με κολάσιμη πράξη**<br>Αν ο νομέας της κληρονομίας απέκτησε τη νομή κάποιου αντικειμένου της με κολάσιμη πράξη, ευθύνεται κατά τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες. |
| **Άρθρο 1879**<br>**Χρησικτησία κατά κληρονόμου**<br>Εφόσον δεν έχει παραγραφεί η αγωγή περί κλήρου, ο νομέας της κληρονομίας δεν μπορεί να επικαλεστεί κατά του κληρονόμου τη χρησικτησία πράγματος που το νέμεται σαν να ανήκει στην κληρονομία. | **Άρθρο 1875**<br>**Χρησικτησία κατά κληρονόμου**<br>Εφόσον δεν έχει παραγραφεί η αγωγή περί κλήρου, ο νομέας της κληρονομίας δεν μπορεί να επικαλεσθεί κατά του κληρονόμου τη χρησικτησία πράγματος που το νέμεται σαν να ανήκει στην κληρονομία. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1880**<br>**Υποχρέωση παροχής πληροφοριών**<br>Ο νομέας της κληρονομίας έχει υποχρέωση να δώσει στον κληρονόμο πληροφορίες για την κατάσταση της κληρονομίας, καθώς και για την τύχη των αντικειμένων της. Την ίδια υποχρέωση έχει και: 1. όποιος, χωρίς να είναι νομέας της κληρονομίας, παίρνει απ’ αυτήν ένα πράγμα στη νομή του πριν καταλάβει τη νομή ο κληρονόμος 2. όποιος κατά το θάνατο του κληρονομουμένου βρισκόταν μ’ αυτό σε οικιακή κοινωνία. | **Άρθρο 1876**<br>**Υποχρέωση παροχής πληροφοριών**<br>Ο νομέας της κληρονομίας έχει υποχρέωση να παράσχει στον κληρονόμο πληροφορίες για την κατάσταση της κληρονομίας, καθώς και για την τύχη των αντικειμένων της. Την ίδια υποχρέωση έχει και: 1. όποιος, χωρίς να είναι νομέας της κληρονομίας, παίρνει από αυτήν ένα πράγμα στη νομή του πριν καταλάβει τη νομή ο κληρονόμος· 2. όποιος κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου βρισκόταν με αυτόν σε οικιακή κοινωνία. |
| **Άρθρο 1881**<br>**Έγερση ειδικής αγωγής**<br>Ο νομέας της κληρονομίας ευθύνεται κατά τις διατάξεις της αγωγής περί κλήρου και αν ακόμη ο κληρονόμος εγείρει εναντίον του τις αρμόζουσες ειδικές αγωγές για τα αντικείμενα της κληρονομίας. | **Άρθρο 1877**<br>**Άσκηση ειδικής αγωγής**<br>Ο νομέας της κληρονομίας ευθύνεται κατά τις διατάξεις της αγωγής περί κλήρου, και αν ακόμη ο κληρονόμος ασκήσει εναντίον του τις αρμόζουσες ειδικές αγωγές για τα αντικείμενα της κληρονομίας. |
| **Άρθρο 1882**<br>**Εκείνος που αποκτά από το νομέα**<br>Έναντι του κληρονόμου ο νομέας της κληρονομίας θεωρείται επίσης και όποιος αποκτά με σύμβαση την κληρονομία από το νομέα της. | **Άρθρο 1878**<br>**Εκείνος που αποκτά από νομέα**<br>Έναντι του κληρονόμου νομέας της κληρονομίας θεωρείται και όποιος αποκτά με σύμβαση την κληρονομία ως σύνολο από τον νομέα της |
| **Άρθρο 1883**<br>**Σε περίπτωση αφάντου**<br>Αν εμφανιστεί εκείνος που κηρύχθηκε άφαντος, μπορεί να απαιτήσει την απόδοση της περιουσίας του κατά τις διατάξεις της αγωγής περί κλήρου. | **Άρθρο 1879**<br>**Σε περίπτωση αφάντου**<br>Αν εμφανισθεί ο άφαντος, μπορεί να απαιτήσει την απόδοση της περιουσίας του κατά τις διατάξεις της αγωγής περί κλήρου. Ενόσω |

| | |
|---|---|
| Όσο ζει ακόμη εκείνος που κηρύχθηκε άφαντος, η παραγραφή της απαίτησής του δεν λήγει πριν μάθει ότι κηρύχθηκε άφαντος και περάσει από τότε ένα έτος.<br>Το ίδιο ισχύει και αν από πλάνη κάποιος κρίθηκε ότι πέθανε, χωρίς να έχει κηρυχθεί άφαντος. | ζει ακόμη ο άφαντος, η παραγραφή της απαίτησής του δεν λήγει πριν πληροφορηθεί ότι κηρύχθηκε άφαντος και παρέλθει ένα (1) έτος από την πληροφόρηση.<br>Το ίδιο ισχύει και αν από πλάνη κάποιος κρίθηκε ότι απεβίωσε, χωρίς να έχει κηρυχθεί άφαντος. |
| **Άρθρο 1884**<br>**Κοινωνία**<br>Αν οι κληρονόμοι είναι περισσότεροι, η κληρονομία γίνεται κοινή κατά το λόγο της μερίδας του καθενός. Αν δεν ορίζει διαφορετικά ο νόμος, στην κοινωνία μεταξύ των συγκληρονόμων εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για την κοινωνία. | **Άρθρο 1880**<br>**Κοινωνία**<br>Αν οι κληρονόμοι είναι περισσότεροι, η κληρονομία γίνεται κοινή κατά τον λόγο της μερίδας του καθενός. Αν δεν ορίζει διαφορετικά ο νόμος, στη σχέση μεταξύ των συγκληρονόμων εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για την κοινωνία. |
| **Άρθρο 1885**<br>**Μερισμός απαιτήσεων και χρεών**<br>Οι απαιτήσεις και τα χρέη της κληρονομίας διαιρούνται αυτοδικαίως μεταξύ των συγκληρονόμων ανάλογα με τη μερίδα του καθενός. | **Άρθρο 1881**<br>**Μερισμός απαιτήσεων και χρεών**<br>Οι απαιτήσεις και τα χρέη της κληρονομίας διαιρούνται αυτοδικαίως μεταξύ των συγκληρονόμων ανάλογα με τη μερίδα του καθενός. |
| **Άρθρο 1886**<br>**Διάθεση μερίδας**<br>Κάθε συγκληρονόμος μπορεί να διαθέσει τη μερίδα του στην κληρονομία ή σε κάθε αντικείμενο της. | **Άρθρο 1882**<br>**Διάθεση μερίδας**<br>Κάθε συγκληρονόμος μπορεί να διαθέσει τη μερίδα του στην κληρονομία ή σε κάθε αντικείμενό της. |
| **Άρθρο 1887**<br>**Διανομή** | **Άρθρο 1883**<br>**Διανομή**<br>Κάθε συγκληρονόμος έχει δικαίωμα οποτεδήποτε να ζητήσει τη διανομή της κληρονομίας. Ο |

| | |
|---|---|
| Κάθε συγκληρονόμος έχει δικαίωμα οποτεδήποτε να ζητήσει τη διανομή της κληρονομίας. Ο διαθέτης δεν μπορεί να απαγορεύσει τη διανομή για χρονικό διάστημα μακρότερο από δέκα χρόνια από το θάνατο του. | διαθέτης δεν μπορεί να απαγορεύσει τη διανομή. Κάθε συγκληρονόμος δικαιούται να ζητήσει αυτούσια τη μερίδα του στα αντικείμενα της κληρονομίας. Σύμβαση μεταξύ συγκληρονόμων με την οποία διανέμεται η κληρονομία, ολόκληρη ή εν μέρει, ισχύει και ως αποδοχή της κληρονομίας από τους συμβαλλομένους.<br>Ο κληρονομούμενος μπορεί να ορίσει με διαθήκη τον τρόπο της διανομής και ιδίως μπορεί να αναθέσει τον τρόπο της διανομής στην εύλογη κρίση τρίτου.<br>Αν η αυτούσια διανομή ορισμένου κληρονομιαίου αντικειμένου είναι ανέφικτη ή ασύμφορη, το δικαστήριο μπορεί κατά την εύλογη κρίση του, κατόπιν αίτησης κάποιου από τους συγκληρονόμους, να επιδικάσει τη μερίδα άλλου συγκληρονόμου σε αυτόν που τη ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς την αγοραία αξία της μερίδας. Αν περισσότεροι ζητήσουν την επιδίκαση του ίδιου αντικειμένου, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, την ικανότητα καθενός για την επωφελή αξιοποίηση του αντικειμένου. Η αξία των αντικειμένων της κληρονομίας, εφόσον είναι αναγκαίο, βρίσκεται με εκτίμηση από το δικαστήριο. |
| **Άρθρο 1888**<br>Κάθε συγκληρονόμος μπορεί να ζητήσει αυτούσια τη μερίδα του στα κινητά και τα ακίνητα της κληρονομίας. Έγγραφα που | **Άρθρο 1884**<br>**Έγγραφα που αφορούν στις προσωπικές σχέσεις** |

| | |
|---|---|
| αφορούν τις προσωπικές σχέσεις του κληρονομουμένου ή της οικογένειας του ή ολόκληρη την κληρονομία παραμένουν κοινά και παραδίδονται για φύλαξη σε ένα συγκληρονόμο που ορίζεται από το δικαστήριο της διανομής. | Έγγραφα που αφορούν στις προσωπικές σχέσεις του κληρονομουμένου ή της οικογένειάς του ή ολόκληρη την κληρονομία παραμένουν κοινά και παραδίδονται για φύλαξη σε έναν συγκληρονόμο που ορίζεται από το δικαστήριο της διανομής. |
| **Άρθρο 1889**<br>**Ρύθμιση ως προς την οικογενειακή στέγη**<br><br>Αν υπάρχει στην κληρονομία που πρέπει να διανεμηθεί, ακίνητο που χρησίμευσε όσο ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του συζύγου του που επιζεί, το δικαστήριο μπορεί, κατά τη διανομή της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση του τελευταίου, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, να επιδικάσει την κυριότητα του ακινήτου αποκλειστικά σε αυτόν. Αν η αξία του ακινήτου κατά το θάνατο του κληρονομουμένου είναι μεγαλύτερη από την αξία της κληρονομικής μερίδας του συζύγου που επιζεί, η επιδίκαση γίνεται αφού ο τελευταίος καταβάλει τη διαφορά.<br>Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και σε περίπτωση διανομής μόνο του ακινήτου που χρησίμευε ως οικογενειακή στέγη, αν αυτό περιήλθε σε περισσοτέρους, ανάμεσα στους οποίους είναι ο σύζυγος που επιζεί. | **Άρθρο 1885**<br>**Ρύθμιση ως προς την οικογενειακή στέγη**<br>Αν υπάρχει στη διανεμητέα κληρονομία ακίνητο, το οποίο χρησίμευε ενόσω ζούσε ο κληρονομούμενος ως ο κύριος τόπος διαμονής του ίδιου και του επιζώντος συζύγου, το δικαστήριο μπορεί κατά τη διανομή της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση του τελευταίου, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, να επιδικάσει την κυριότητα του ακινήτου αποκλειστικά σε αυτόν. Αν η αξία του ακινήτου κατά τον θάνατο του κληρονομουμένου είναι μεγαλύτερη από την αξία της κληρονομικής μερίδας του επιζώντος συζύγου, η επιδίκαση γίνεται αφού ο τελευταίος καταβάλλει τη διαφορά. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και σε περίπτωση διανομής μόνο του ακινήτου που χρησίμευε ως οικογενειακή στέγη, αν αυτό περιήλθε σε περισσοτέρους, ανάμεσα στους οποίους είναι ο επιζών σύζυγος.<br>Αν ο κληρονομούμενος δεν είχε σύζυγο και το διανεμητέο ακίνητο χρησίμευε ενόσω ζούσε ως ο τόπος της κύριας διαμονής του ιδίου |

| | |
|---|---|
| | και άλλου προσώπου που καλείται στην κληρονομία, το δικαστήριο μπορεί, κατ’ ανάλογη εφαρμογή της παρ. 1, να επιδικάσει την κυριότητα του ακινήτου αποκλειστικά στο πρόσωπο αυτό. |
| **Άρθρο 1890**<br>**Τρόπος διαμονής με διαθήκη**<br><br>Ο κληρονομούμενος μπορεί να ορίσει με διαθήκη τον τρόπο της διαμονής. Ιδίως μπορεί να αναθέσει τον τρόπο της διανομής στην εύλογη κρίση τρίτου. | |
| **Άρθρο 1891**<br>**Νέμηση ανιόντος**<br><br>Ο ανιών μπορεί όσο ζει να διανείμει την περιουσία του μεταξύ των κατιόντων του (νέμηση). Η διανομή γίνεται με σύμβαση και περιλαμβάνει μόνο την περιουσία που υπάρχει. Ο ανιών όμως δεν δεσμεύεται από τη διανομή αυτή για τις διατάξεις της διαθήκης του. | |
| **Άρθρο 1892**<br>Στοιχεία περιουσίας που δεν έχουν περιληφθεί στη νέμηση διανέμονται όπως ορίζει ο νόμος. | |
| **Άρθρο 1893**<br>Η νέμηση στην οποία έχει παραλειφθεί μεριδούχος κατιών είναι άκυρη ως προς αυτόν κατά το ποσοστό της νόμιμης μοίρας. | |
| **Άρθρο 1894**<br>Εφόσον με τη νέμηση έχει προσβληθεί η νόμιμη μοίρα κατιόντος, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 1827. | |

| | |
|---|---|
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ**<br>**ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ**<br><br>**Άρθρο 1895**<br>**Τι συνεισφέρεται**<br><br>Οι κατιόντες, όταν κληρονομούν εξ αδιαθέτου, έχουν την υποχρέωση να συνεισφέρουν ο ένας στον άλλον οτιδήποτε τους δώρισε ή οπωσδήποτε τους παραχώρησε χωρίς αντάλλαγμα ο κληρονομούμενος, όσο ζούσε καθώς και ότι δαπάνησε για την επαγγελματική μόρφωση τους, εφόσον αυτό υπερέβαινε ότι θα ήταν σύμφωνο με την οικονομική κατάσταση του κληρονομουμένου. Δεν υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς, αν ο κληρονομούμενος, το όρισε, όταν έδωσε την παροχή ή έκανε τη δαπάνη. | **Άρθρο 1886**<br>**Προϋποθέσεις συνεισφοράς**<br>Οι κατιόντες, όταν κληρονομούν εξ αδιαθέτου, έχουν την υποχρέωση να συνεισφέρουν ο ένας στον άλλο ο,τιδήποτε τους προσπόρισε με δωρεά ή γονική παροχή ή οπωσδήποτε τους παραχώρησε χωρίς αντάλλαγμα ο κληρονομούμενος, όσο ζούσε, καθώς και ό,τι δαπάνησε για την επαγγελματική μόρφωσή τους, εφόσον αυτό υπερέβαινε το μέτρο που θα ανταποκρινόταν στην οικονομική κατάσταση του κληρονομουμένου. Η υποχρέωση συνεισφοράς αποκλείεται, αν ο κληρονομούμενος το όρισε με διαθήκη όταν προέβη στην παροχή ή έκανε τη δαπάνη ή μεταγενέστερα.<br>Κάθε κατιών δικαιούται να ζητήσει από τους λοιπούς πληροφορίες σχετικά με τις παροχές ή τις δαπάνες που έγιναν προς αυτούς, ως προς τις οποίες υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς. |
| **Άρθρο 1896**<br>**Συνεισφορά στη θέση άλλου**<br><br>Αν ο κατιών που ως κληρονόμος θα είχε υποχρέωση συνεισφοράς έχει εκπέσει πριν από το θάνατο ή μετά το θάνατο του κληρονομουμένου, ο κατιών που παίρνει τη θέση του έχει υποχρέωση να συνεισφέρει τις παροχές που έγιναν σε εκείνον που έχει εκπέσει.<br>Αν ο κληρονομούμενος, όρισε υποκατάστατο για τον κατιόντα που έχει εκπέσει, σε περίπτωση αμφιβολίας ο υποκατάστατος | **Άρθρο 1887**<br>**Συνεισφορά στη θέση άλλου**<br>Ο κατιών που παίρνει τη θέση κατιόντος που εξέπεσε πριν ή μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου και ο οποίος ως κληρονόμος θα είχε υποχρέωση συνεισφοράς, έχει υποχρέωση να συνεισφέρει τις παροχές που έγιναν στον εκπεσόντα.<br>Αν ο κληρονομούμενος όρισε υποκατάστατο για τον κατιόντα που έχει εκπέσει, σε περίπτωση |

| | |
|---|---|
| έχει υποχρέωση να συνεισφέρει τις παροχές που έγιναν σ' εκείνον που έχει εκπέσει. | αμφιβολίας ο υποκατάστατος έχει υποχρέωση να συνεισφέρει τις παροχές που έγιναν στον εκπεσόντα. |
| **Άρθρο 1897**<br>**Συνεισφορά σε περίπτωση διαδοχής από διαθήκη**<br>Αν ο κληρονομούμενος εγκατέστησε κληρονόμους τους κατιόντες του με την ίδια αναλογία μερίδων που θα κληρονομούσαν και χωρίς διαθήκη, σε περίπτωση αμφιβολίας υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς, στην έκταση που θα υπήρχε και στην εξ αδιαθέτου διαδοχή. | **Άρθρο 1888**<br>**Συνεισφορά σε περίπτωση διαδοχής από διάταξη τελευταίας βούλησης**<br>Αν ο κληρονομούμενος εγκατέστησε κληρονόμους τους κατιόντες του με την ίδια αναλογία μερίδων που θα κληρονομούσαν και χωρίς διάταξη τελευταίας βούλησης, σε περίπτωση αμφιβολίας υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς στην έκταση που θα υπήρχε και στην εξ αδιαθέτου διαδοχή. |
| **Άρθρο 1898**<br>**Παροχή σε απώτερο κατιόντα**<br>Παροχή που έκανε ο κληρονομούμενος σε απώτερο κατιόντα πριν εκπέσει ο εγγύτερος κατιών που τον αποκλείει, ή σε κατιόντα που υπεισέρχεται ως υποκατάστατος άλλου κατιόντος δεν συνεισφέρεται, εκτός αν ο κληρονομούμενος κατά την παροχή διέταξε τη συνεισφορά.<br>Το ίδιο ισχύει και για όποιον έλαβε παροχή από τον κληρονομούμενο πριν αποκτήσει τη νομική θέση κατιόντος. | **Άρθρο 1889**<br>**Παροχή σε απώτερο κατιόντα**<br>Παροχή που έκανε ο κληρονομούμενος σε απώτερο κατιόντα πριν εκπέσει ο εγγύτερος κατιών που τον αποκλείει, ή σε κατιόντα που υπεισέρχεται ως υποκατάστατος άλλου κατιόντος δεν συνεισφέρεται, εκτός αν ο κληρονομούμενος κατά τον χρόνο της παροχής διέταξε τη συνεισφορά.<br>Το ίδιο ισχύει και για όποιον έλαβε παροχή από τον κληρονομούμενο πριν αποκτήσει τη νομική θέση κατιόντος. |
| **Άρθρο 1899**<br>**Πως γίνεται η συνεισφορά**<br>Η συνεισφορά γίνεται με τον υπολογισμό της αξίας της παροχής, για την οποία υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς, στην | **Άρθρο 1890**<br>**Πώς γίνεται η συνεισφορά**<br>Η συνεισφορά γίνεται με τον υπολογισμό της αξίας της παροχής, |

| | |
|---|---|
| κληρονομία που πρέπει να διανεμηθεί μεταξύ των κατιόντων και με την αφαίρεση κατόπιν της αξίας της από τη μερίδα εκείνου που έχει υποχρέωση συνεισφοράς.<br>Για τον προσδιορισμό της αξίας της παροχής λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που έγινε η παροχή. | για την οποία υπάρχει υποχρέωση συνεισφοράς, στην αξία της κληρονομίας που πρέπει να διανεμηθεί μεταξύ των κατιόντων και την αφαίρεση κατόπιν της αξίας της από τη μερίδα εκείνου που έχει υποχρέωση συνεισφοράς.<br>Για τον προσδιορισμό της αξίας της παροχής λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που έγινε η παροχή.<br>Με τη συνεισφορά δεν μεταβάλλονται οι μερίδες των κατιόντων. Ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει σε χρήμα στους λοιπούς, κατά την αναλογία των μερίδων τους, την αξία της παροχής που έλαβε κατά το μέτρο που υπερβαίνει την αξία της κληρονομικής του μερίδας με συνυπολογισμό και της συνεισφοράς. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να διατάξει αντί χρηματικού ποσού την αυτούσια απόδοση περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας ίσης αξίας. Η αξίωση συνεισφοράς παραγράφεται τρία έτη από τον θάνατο του κληρονομουμένου. |
| **Άρθρο 1900**<br>**Μεγαλύτερη αξία της παροχής που συνεισφέρεται**<br>Αν η αξία της παροχής που πρέπει να συνεισφέρει ο κατιών είναι μεγαλύτερη από τη μερίδα που του ανήκει, δεν έχει υποχρέωση για το επιπλέον. Σε τέτοια περίπτωση η κληρονομία διανέμεται μεταξύ των λοιπών κληρονόμων χωρίς να υπολογίζεται η παροχή που έπρεπε να συνεισφέρει ο κατιών. | **Άρθρο 1891**<br>**Μεγαλύτερη αξία της παροχής που συνεισφέρεται**<br>Αν η αξία της παροχής που πρέπει να συνεισφέρει ο κατιών είναι μεγαλύτερη από τη μερίδα που του ανήκει, δεν έχει υποχρέωση για το επιπλέον. Σε αυτή την περίπτωση ο κατιών που έλαβε την παροχή υποχρεούται να μεταβιβάσει τη μερίδα του στους λοιπούς κατιόντες, |

| | |
|---|---|
| | κατά την αναλογία των μερίδων τους. |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΜΕ ΑΠΟΓΡΑΦΗ**<br><br>**Άρθρο 1901**<br>**Ευθύνη απλού κληρονόμου**<br>Ο κληρονόμος ευθύνεται και με τη δική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας. Οι κληροδοσίες και οι τρόποι εκπληρώνονται μετά τις λοιπές υποχρεώσεις. | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**<br>**ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**<br><br>**Άρθρο 1892**<br>**Ευθύνη κληρονόμου**<br>Ο κληρονόμος δεν ευθύνεται με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, εκτός αν δηλώσει στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας ότι θα τη διαχειρίζεται και θα τη διαθέτει ελεύθερα, ή αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 1895. |
| **Άρθρο 1902**<br>**Αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής**<br><br>Όσο ο κληρονόμος έχει δικαίωμα να αποποιηθεί την κληρονομία, μπορεί να δηλώσει ότι την αποδέχεται με το ευεργέτημα της απογραφής. Η δήλωση γίνεται στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας.<br>Η δήλωση αποδοχής θεωρείται ότι έγινε με το ευεργέτημα της απογραφής, αν ο κληρονόμος είναι πρόσωπο για το οποίο η αποδοχή της κληρονομίας γίνεται κατά το νόμο με το ευεργέτημα της απογραφής. | |
| **Άρθρο 1903**<br>**Προθεσμία απογραφής**<br>Ο κληρονόμος με απογραφή οφείλει να τελειώσει την απογραφή της κληρονομικής περιουσίας μέσα σε τέσσερις μήνες αφότου γίνει η δήλωση του προηγούμενου άρθρου. | |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1904**<br>**Ευθύνη κληρονόμου με απογραφή**<br>Ο κληρονόμος με απογραφή ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας έως το ενεργητικό της.<br>Καμία σύγχυση δεν επέρχεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του έναντι της κληρονομίας. | |
| **Άρθρο 1905**<br>**Η κληρονομία χωριστή ομάδα**<br>Αφότου γίνει η δήλωση της αποδοχής της κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της κληρονομίας αποχωρίζονται αυτοδικαίως από την περιουσία του κληρονόμου και αποτελούν χωριστή ομάδα. | |
| **Άρθρο 1906**<br>**Εγγραφή υποθήκης**<br>Αν έγινε αποδοχή της κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής, κάθε εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης που έγινε πάνω στα κληρονομιαία με οποιοδήποτε τίτλο μετά το θάνατο του κληρονομουμένου, δεν παρέχει κανένα προνόμιο έναντι των δανειστών της κληρονομίας. | |
| **Άρθρο 1907**<br>**Διοίκηση κληρονομίας**<br>Ο κληρονόμος με απογραφή διοικεί την ομάδα της κληρονομίας, ευθύνεται για κάθε αμέλεια και υπόκειται σε λογοδοσία. | |
| **Άρθρο 1908**<br>**Εκποίηση ακινήτων και τίτλων**<br>Ο κληρονόμος με απογραφή δεν μπορεί να εκποιήσει χωρίς άδεια του δικαστηρίου ακίνητα της κληρονομίας ή δημόσια χρεόγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανώνυμων | |

| | |
|---|---|
| εταιριών. Τα ακίνητα εκποιούνται με πλειστηριασμό, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά. | |
| **Άρθρο 1909**<br>**Παραχώρηση περιουσίας**<br>Ο κληρονόμος με απογραφή έχει δικαίωμα να παραχωρήσει την κληρονομική περιουσία στους δανειστές της κληρονομίας και τους κληροδόχους σύμφωνα με τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας. Με την παραχώρηση αυτή απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση προς αυτούς. | |
| **Άρθρο 1910**<br>**Αγωγές του κληρονόμου κατά της κληρονομίας**<br>Οι αγωγές του κληρονόμου με απογραφή κατά της κληρονομίας απευθύνονται κατά των λοιπών κληρονόμων και αν δεν υπάρχουν άλλοι, διορίζεται ειδικός κηδεμόνας για τη διεξαγωγή της δίκης, κατά τις διατάξεις για τον κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας. | |
| **Άρθρο 1911**<br>**Έκπτωση από το ευεργέτημα**<br>Ο κληρονόμος χάνει το ευεργέτημα της απογραφής: 1. αν δεν συνέταξε εμπρόθεσμα απογραφή, 2. αν δολίως έκανε ανακριβή απογραφή, 3. σε περίπτωση δόλου σχετικά με τη διαχείριση της κληρονομικής ομάδας, 4. αν εκποίησε ακίνητα ή δημόσια χρεόγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανώνυμων εταιριών, χωρίς άδεια του δικαστηρίου. | |
| **Άρθρο 1912**<br>Σε περίπτωση προσώπων ανίκανων ή με περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία, για τα οποία η αποδοχή της κληρονομίας γίνεται κατά τον νόμο με το ευεργέτημα της | |

| | |
|---|---|
| απογραφής, έκπτωση από το ευεργέτημα επειδή δεν συντάχθηκε απογραφή επέρχεται αν μέσα σε έναν χρόνο, αφότου τα πρόσωπα έγιναν απεριορίστως ικανά, δεν έκαναν την απογραφή. | |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ**<br>**ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**<br><br>**Άρθρο 1913**<br>**Πότε διατάζεται**<br>Το δικαστήριο της κληρονομίας μπορεί, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δανειστή της, να διατάξει την εκκαθάριση της κληρονομίας.<br>Η εκκαθάριση διατάζεται και αν ακόμη η κληρονομία σχολάζει ή ο κληρονόμος τη δέχτηκε με το ευεργέτημα της απογραφής.<br>Το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση, αν ο κληρονόμος παρέχει ασφάλεια υπέρ του δανειστή που τη ζήτησε. | **Άρθρο 1893**<br>**Δικαστική εκκαθάριση κληρονομίας**<br>Το δικαστήριο της κληρονομίας μπορεί οποτεδήποτε, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, να διατάξει την εκκαθάριση της κληρονομίας.<br>Η εκκαθάριση διατάσσεται και αν ακόμα η κληρονομία σχολάζει. |
| **Άρθρο 1914**<br>**Η κληρονομία χωριστή ομάδα**<br>Από τη δημοσίευση της απόφασης που διατάζει την εκκαθάριση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της κληρονομίας, αποχωρίζονται αυτοδικαίως από την περιουσία του κληρονόμου και αποτελούν χωριστή ομάδα που διοικείται από τον εκκαθαριστή - κάθε εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης, που έγινε στα κληρονομιαία με οποιοδήποτε τίτλο μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου, δεν παρέχει κανένα προνόμιο έναντι των δανειστών της κληρονομίας. | **Άρθρο 1894**<br>**Η κληρονομία ως χωριστή ομάδα**<br>Από τη δημοσίευση της απόφασης που διατάσσει την εκκαθάριση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της κληρονομίας αποχωρίζονται αυτοδικαίως από την περιουσία του κληρονόμου και αποτελούν χωριστή ομάδα που διοικείται από τον εκκαθαριστή.<br>Απαγορεύεται μετά τον θάνατο του κληρονομουμένου η εγγραφή υποθήκης με οποιονδήποτε τίτλο καθώς και η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στα κληρονομιαία |

| | |
|---|---|
| | ακίνητα υπέρ του κληρονόμου ή των δανειστών του. |
| | **Άρθρο 1895**<br>**Επίταση της ευθύνης του κληρονόμου**<br>Πριν από την απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση της κληρονομίας, ο κληρονόμος δεν έχει δικαίωμα να διαθέτει αντικείμενα της κληρονομίας χωρίς άδεια του δικαστηρίου, η οποία παρέχεται για σπουδαίο λόγο που αφορά τη ζωή ή την υγεία του κληρονόμου ή του συζύγου, των γονέων ή των τέκνων του, εκτός αν είχε υποβάλει τη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 1892. Έχει όμως δικαίωμα να αποκομίζει τα ωφελήματα της κληρονομίας. Επίσης, έχει δικαίωμα να διαθέτει κεφάλαιο της κληρονομίας προς τον σκοπό της ικανοποίησης των δανειστών της ή της συντήρησης των αντικειμένων της.<br>Ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, αν διέθεσε αντικείμενα της κληρονομίας κατά παράβαση της παρ. 1. Κάθε διάθεση που έγινε από τον κληρονόμο κατά παράβαση της παρ. 1 είναι άκυρη υπέρ των δανειστών της κληρονομίας, εφόσον ματαιώνει την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους. |

| | |
|---|---|
| | Αν από υπαιτιότητα του κληρονόμου μειώθηκε η αξία της κληρονομίας, οι αξιώσεις των δανειστών της μπορούν να ικανοποιηθούν και από την ατομική περιουσία του.<br>Οι αξιώσεις των δανειστών του κληρονομουμένου και των νόμιμων μεριδούχων ικανοποιούνται πριν από την εκπλήρωση των κληροδοσιών, των τρόπων και των δωρεών αιτία θανάτου. Αν δεν τηρήθηκε η σειρά του προηγούμενου εδαφίου, ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για την ικανοποίηση των αξιώσεων των δανειστών του κληρονομουμένου που παραλείφθηκαν. |
| **Άρθρο 1915**<br>**Διορισμός εκκαθαριστών**<br>Η απόφαση που διατάζει την εκκαθάριση διορίζει εκκαθαριστή της κληρονομίας. Εκκαθαριστής μπορεί να διοριστεί και ο κληρονόμος ή ένας από τους κληρονόμους, αν έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία. | **Άρθρο 1896**<br>**Διορισμός εκκαθαριστή**<br>Η απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση διορίζει ως εκκαθαριστή της κληρονομίας δικηγόρο, ο οποίος περιλαμβάνεται σε ειδικό κατάλογο που τηρείται στο δικαστήριο της κληρονομίας. Ως εκκαθαριστής δεν μπορεί να διορισθεί ο κληρονόμος ή ο δανειστής του κληρονομουμένου, ο σύζυγός του και κάθε συγγενής του εξ αίματος σε ευθεία ή πλάγια γραμμή μέχρι τον τέταρτο βαθμό.<br>Η απόφαση για τον διορισμό του εκκαθαριστή καταχωρίζεται σε ειδικό δημόσιο βιβλίο που τηρείται στη γραμματεία του δικαστηρίου |

| | |
|---|---|
| | και επιδίδεται στον εκκαθαριστή με επιμέλεια της γραμματείας.<br>Ο εκκαθαριστής οφείλει, εντός δέκα (10) ημερών από την επίδοση της απόφασης, να αποδεχθεί τον διορισμό του με δήλωση στη γραμματεία του δικαστηρίου. Αν παρέλθει η προθεσμία, θεωρείται ότι έχει αποποιηθεί. Μετά την αποδοχή του διορισμού του, ο εκκαθαριστής παραλαμβάνει από τον κληρονόμο τα αντικείμενα της κληρονομίας και τα καταγράφει.<br>Ο εκκαθαριστής μπορεί, οποτεδήποτε μετά την ανάληψη τον καθηκόντων του, να ζητήσει από το δικαστήριο την αντικατάστασή του για σπουδαίο λόγο. Το ίδιο δικαίωμα έχουν και τα πρόσωπα που δικαιούνται να ζητήσουν τη δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας. |
| **Άρθρο 1916**<br>**Πρόσκληση κληρονομικών δανειστών**<br>Ο εκκαθαριστής μέσα σε ένα μήνα από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης δημοσιεύει στον τύπο περίληψη της με πρόσκληση των δανειστών της κληρονομίας να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και τα δικαιολογητικά τους στοιχεία.<br>Η απόφαση που διατάζει την εκκαθάριση καθορίζει τα σχετικά με τη δημοσίευση. Σε κάθε περίπτωση η περίληψη με την πρόσκληση των δανειστών δημοσιεύεται σε εφημερίδα της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του κληρονομουμένου. | **Άρθρο 1897**<br>**Πρόσκληση κληρονομικών δανειστών**<br>Ο εκκαθαριστής, μέσα σε ένα (1) μήνα από την αποδοχή του διορισμού του, δημοσιεύει στον τύπο περίληψη της απόφασης και τη δήλωση αποδοχής του διορισμού του με πρόσκληση των δανειστών της κληρονομίας να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και να υποβάλλουν τα δικαιολογητικά τους στοιχεία.<br>Η απόφαση που διατάσσει την εκκαθάριση καθορίζει τα σχετικά με τη δημοσίευση. Σε κάθε |

| | |
|---|---|
| | περίπτωση, η περίληψη με την πρόσκληση των δανειστών δημοσιεύεται σε μία εφημερίδα της πρωτεύουσας και στο δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων.<br>Εντός της προθεσμίας της παρ. 1 ο εκκαθαριστής γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο την περίληψη της απόφασης και τη δήλωση αποδοχής του σε κάθε δανειστή που έχει εγγράψει υποθήκη ή προσημείωση υποθήκης ή έχει επιβάλει κατάσχεση σε ακίνητο της κληρονομίας ή έχει αποκτήσει ενέχυρο που είναι γραμμένο σε δημόσιο βιβλίο. |
| **Άρθρο 1917**<br>**Αναγγελία δανειστών**<br>Μέσα σε τέσσερις μήνες από την τελευταία δημοσίευση που γίνεται σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, όποιος θεωρεί τον εαυτό του δανειστή της κληρονομίας οφείλει να αναγγείλει στον εκκαθαριστή την απαίτηση του με τα δικαιολογητικά στοιχεία.<br>Με βάση τις απαιτήσεις που αναγγέλθηκαν ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση, μέσα σε τρεις μήνες από την παρέλευση της προθεσμίας για αναγγελία, να τελειώσει την απογραφή της κληρονομίας. Το δικαστήριο της κληρονομίας μπορεί να παρατείνει αυτή την προθεσμία για σπουδαίους λόγους. | **Άρθρο 1898**<br>**Αναγγελία δανειστών και απογραφή**<br>Μέσα σε έξι (6) μήνες από την τελευταία δημοσίευση, που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 1897, όποιος θεωρεί ότι διατηρεί απαίτηση κατά της κληρονομίας οφείλει να την αναγγείλει στον εκκαθαριστή και να υποβάλει τα δικαιολογητικά στοιχεία. Η αναγγελία περιλαμβάνει την περιγραφή της απαίτησης και υπογράφεται από δικηγόρο, ο οποίος θεωρείται αντίκλητος του δανειστή.<br>Ο εκκαθαριστής, αφού επαληθεύσει τις απαιτήσεις των δανειστών που αναγγέλθηκαν, έχει υποχρέωση, μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την παρέλευση της προθεσμίας για αναγγελία, να ολοκληρώσει την απογραφή της |

| | |
|---|---|
| | κληρονομίας και να συντάξει έκθεση. Το δικαστήριο της κληρονομίας μπορεί να παρατείνει αυτή την προθεσμία για σπουδαίο λόγο.<br>Ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση να καταθέσει την έκθεση απογραφής στο δικαστήριο της κληρονομίας και να τη γνωστοποιήσει στον κληρονόμο, τους δανειστές του, εφόσον ζήτησαν την εκκαθάριση, και τους δανειστές της κληρονομίας που αναγγέλθηκαν. Καθένας που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει αντιρρήσεις κατά της έκθεσης απογραφής μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη γνωστοποίηση σε αυτόν της έκθεσης απογραφής. |
| **Άρθρο 1918**<br>**Έργο του εκκαθαριστή**<br><br>Ο εκκαθαριστής διοικεί την ομάδα της κληρονομίας, ευθύνεται για κάθε αμέλεια και έχει την υποχρέωση να λογοδοτήσει.<br>Έως το τέλος της απογραφής επαληθεύει τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, εισπράττει τις απαιτήσεις και εκποιεί τα κινητά και ακίνητα της.<br>Κάθε χρηματικό ποσόν που εισπράττεται κατατίθεται εντόκως σε ασφαλή τράπεζα.<br>Σε περίπτωση εκποίησης ακινήτων ή δημόσιων χρεογράφων ή μετοχών ή ομολογιών ανώνυμων εταιριών εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 1908. | **Άρθρο 1899**<br>**Έργο του εκκαθαριστή**<br>Ο εκκαθαριστής διοικεί την ομάδα της κληρονομίας και εισπράττει τις απαιτήσεις του κληρονομουμένου.<br>Εφόσον είναι αναγκαίο για την ικανοποίηση των δανειστών της κληρονομίας, ο εκκαθαριστής εκποιεί ορισμένα ή όλα τα αντικείμενα της κληρονομίας. Για την εκποίηση ακινήτων ή επιχείρησης ή δημόσιων χρεογράφων ή μετοχών ή ομολογιών ανώνυμων εταιρειών απαιτείται άδεια του δικαστηρίου της κληρονομίας. Τα ακίνητα εκποιούνται με πλειστηριασμό, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά. Ακίνητο που λειτουργεί ως οικογενειακή στέγη |

| | |
|---|---|
| | καθώς και η επιχείρηση που περιλαμβάνεται στην κληρονομία εκποιούνται ύστερα από την εκποίηση των λοιπών αντικειμένων της κληρονομίας, εκτός αν πιθανολογείται κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις ότι η αξία αυτών δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών της κληρονομίας.<br>Κάθε χρηματικό ποσό που εισπράττεται κατατίθεται εντόκως σε ασφαλή τράπεζα.<br>Ο εκκαθαριστής ευθύνεται για κάθε αμέλεια. |
| **Άρθρο 1919**<br>**Αμοιβή του**<br><br>Ο εκκαθαριστής έχει δικαίωμα να λάβει ανάλογη αμοιβή που ορίζεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. | **Άρθρο 1900**<br>**Αμοιβή εκκαθαριστή**<br>Ο εκκαθαριστής έχει δικαίωμα να λάβει από την κληρονομία ανάλογη αμοιβή, η οποία ορίζεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Κάθε δαπάνη, η οποία είναι αναγκαία για την επιχείρηση συγκεκριμένης πράξης εκκαθάρισης, προκαταβάλλεται στον εκκαθαριστή από αυτόν που ζήτησε την εκκαθάριση. Αν η κληρονομία δεν επαρκεί, οι κληρονόμοι ευθύνονται και με την ατομική τους περιουσία για την καταβολή της αμοιβής και των δαπανών στον εκκαθαριστή. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τους κληρονόμους, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. |

| | |
|---|---|
| | **Άρθρο 1901**<br>**Επάρκεια του προϊόντος εκκαθάρισης**<br>Ο εκκαθαριστής διανέμει το προϊόν της εκκαθάρισης, αν αυτό επαρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των δανειστών που αναγγέλθηκαν, αφού προηγουμένως αφαιρέσει τα έξοδα της εκκαθάρισης, περιλαμβανομένης της αμοιβής του. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1920**<br>**Ανεπάρκεια κληρονομίας**<br>Αν από την απογραφή προκύπτει ότι το ενεργητικό της κληρονομίας δεν είναι αρκετό για την εξόφληση των υποχρεώσεων της, ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση, πριν εξοφλήσει οποιοδήποτε δανειστή, να ζητήσει από το δικαστήριο της κληρονομίας, να ρυθμίσει τη σύμμετρη πληρωμή όλων των δανειστών χωρίς να θίγονται τα προνόμια που αποκτήθηκαν κατά το νόμο ή οι υποθήκες που έχουν εγγραφεί και τα ενέχυρα που έχουν συσταθεί πριν από το θάνατο του κληρονομουμένου.<br>Οι δανειστές υπό αίρεση κατατάσσονται με την αίρεση αυτή. | **Άρθρο 1902**<br>**Ανεπάρκεια του προϊόντος εκκαθάρισης**<br>Αν το προϊόν της εκκαθάρισης δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών που αναγγέλθηκαν, ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση, πριν εξοφλήσει οποιονδήποτε από αυτούς, να συντάξει πίνακα κατάταξης σύμφωνα με τον νόμο. Περισσότεροι δανειστές της ίδιας κατηγορίας κατατάσσονται σύμμετρα, χωρίς να θίγονται τα προνόμια που αποκτήθηκαν κατά τον νόμο ή οι υποθήκες που είχαν εγγραφεί και τα ενέχυρα που είχαν συσταθεί πριν από την απόφαση που διέταξε την εκκαθάριση της κληρονομίας. Απαιτήσεις υπό αίρεση ή αμφίβολες κατατάσσονται τυχαία.<br>Ο εκκαθαριστής καταθέτει τον πίνακα στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομίας και τον γνωστοποιεί, μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την κατάθεση, με κάθε πρόσφορο μέσο στον κληρονόμο και τους δανειστές που αναγγέλθηκαν. Μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας, κάθε δανειστής, ο οποίος είχε αναγγείλει τις απαιτήσεις του, μπορεί να ανακόψει τον πίνακα ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου.<br>Αν δεν ασκήθηκε ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης, ο εκκαθαριστής διανέμει αμέσως το προϊόν της εκκαθάρισης. Σε αντίθετη περίπτωση, ο εκκαθαριστής δεν |

| | |
|---|---|
| | μπορεί να ικανοποιήσει τους δανειστές των οποίων η κατάταξη προσβάλλεται με την ανακοπή. |
| **Άρθρο 1921**<br>**Δανειστές που δεν αναγγέλθηκαν**<br>Οι δανειστές της κληρονομίας που δεν αναγγέλθηκαν εμπρόθεσμα κατά το άρθρο 1917 ικανοποιούνται μόνο αν μετά την εξόφληση όσων αναγγέλθηκαν απομείνει κληρονομική περιουσία. | **Άρθρο 1903**<br>**Πέρας εκκαθάρισης**<br>Μέσα σε (1) μήνα από την πληρωμή των δανειστών που αναγγέλθηκαν, ο εκκαθαριστής οφείλει να δηλώσει στο δικαστήριο της κληρονομίας το πέρας της εκκαθάρισης και, εφόσον έχει απομείνει κληρονομική περιουσία, την αποδίδει στους κληρονόμους ανάλογα με τις κληρονομικές τους μερίδες. Ο εκκαθαριστής έχει δικαίωμα επίσχεσης μέχρι την καταβολή της αμοιβής του και των δαπανών.<br>Μετά το πέρας της εκκαθάρισης ο κληρονόμος και κάθε δανειστής της κληρονομίας που είχε αναγγελθεί δικαιούται να ζητήσει από τον εκκαθαριστή λογοδοσία. Η αξίωση παραγράφεται μέσα σε έξι μήνες από το πέρας της εκκαθάρισης.<br>Δανειστές που δεν αναγγέλθηκαν ικανοποιούνται, μετά το πέρας της εκκαθάρισης, μόνο στις περιπτώσεις που ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία. |
| **Άρθρο 1922**<br>**Εκκαθάριση και περιορισμός της ευθύνης**<br><br>Με την απόφαση που διατάζει την εκκαθάριση της κληρονομίας δεν περιορίζεται η ευθύνη του κληρονόμου για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, εφόσον δεν είναι κληρονόμος με το ευεργέτημα της απογραφής. | |

| | |
|---|---|
| Αλλά αν έχει τέτοια ιδιότητα, από τη δημοσίευση της απόφασης παύουν τα καθήκοντα του ως κληρονόμου με απογραφή. | |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑ**<br><br>**Άρθρο 1923**<br>**Έννοια**<br>Ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονομία που απέκτησε ή ποσοστό της σε άλλον (καταπιστευματοδόχο).<br>Τέτοια υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στον καταπιστευματοδόχο. | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑ**<br><br>**Άρθρο 1904**<br>**Έννοια**<br>Ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονομία που απέκτησε ή ποσοστό της σε άλλον (καταπιστευματοδόχο).<br>Τέτοια υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στον καταπιστευματοδόχο. |
| **Άρθρο 1924**<br>Με την επιφύλαξη του άρθρου 1711 εδ. β΄, αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο πρόσωπο που δεν είχε ακόμη συλληφθεί κατά το θάνατό του, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος.<br>Το ίδιο ισχύει και αν εγκαταστάθηκε κληρονόμος νομικό πρόσωπο που δεν είχε ακόμη συσταθεί κατά το θάνατο του διαθέτη. | **Άρθρο 1905**<br>**Εγκατάσταση προσώπου που δεν είχε ακόμη συλληφθεί**<br><br>Με την επιφύλαξη του άρθρου 1711 εδάφιο β΄, αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο πρόσωπο που δεν είχε ακόμη συλληφθεί κατά τον θάνατό του, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος.<br>Το ίδιο ισχύει και αν εγκαταστάθηκε κληρονόμος νομικό πρόσωπο που δεν είχε ακόμη συσταθεί κατά τον θάνατο του διαθέτη. |
| **Άρθρο 1925**<br>**Εγκατάσταση με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία**<br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κάποιον κληρονόμο, με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία που δεν είχε πληρωθεί κατά το θάνατο του | **Άρθρο 1906**<br>**Εγκατάσταση με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία**<br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κάποιον κληρονόμο με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία που δεν είχε |

| | |
|---|---|
| διαθέτη, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος.<br>Το ίδιο ισχύει και αν ο προσδιορισμός του εγκαταστάτου εξαρτάται από γεγονός που επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη. | πληρωθεί κατά τον θάνατο του διαθέτη, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος.<br>Το ίδιο ισχύει και αν ο προσδιορισμός του εγκαταστάτου εξαρτάται από γεγονός που επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη. |
| **Άρθρο 1926**<br>**Εγκατάσταση με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία**<br><br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κάποιον κληρονόμο με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία, χωρίς να ορίσει τον καταπιστευματοδόχο, θεωρείται καταπιστευματοδόχος, το πρόσωπο που θα κληρονομούσε το διαθέτη εξ αδιαθέτου αν ο διαθέτης πέθαινε κατά την πλήρωση της αίρεσης ή προθεσμίας. | **Άρθρο 1907**<br>**Εγκατάσταση με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία**<br><br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κάποιον κληρονόμο με διαλυτική αίρεση ή προθεσμία, χωρίς να ορίσει τον καταπιστευματοδόχο, θεωρείται καταπιστευματοδόχος το πρόσωπο που θα κληρονομούσε τον διαθέτη εξ αδιαθέτου, αν ο διαθέτης αποβίωνε κατά την πλήρωση της αίρεσης ή προθεσμίας. |
| **Άρθρο 1927**<br>**Απαγόρευση εκποίησης ή διάθεσης**<br>Αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομίας ή τη διάθεση της με διάταξη τελευταίας βούλησης, σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του κληρονόμου θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι. | **Άρθρο 1908**<br>**Απαγόρευση εκποίησης ή διάθεσης**<br>Αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομίας ή τη διάθεσή της με διάταξη τελευταίας βούλησης, σε περίπτωση αμφιβολίας οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του κληρονόμου θεωρούνται καταπιστευματοδόχοι. |
| **Άρθρο 1928**<br>Αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομίας ή τη διάθεση της με διάταξη τελευταίας βούλησης και συγχρόνως προσδιόρισε το πρόσωπο για χάρη του οποίου έταξε την απαγόρευση, σε περίπτωση αμφιβολίας το πρόσωπο που | **Άρθρο 1909**<br>**Ορισμός καταπιστευματοδόχου σε περίπτωση απαγόρευσης εκποίησης της κληρονομίας**<br>Αν ο διαθέτης απαγόρευσε στον κληρονόμο την εκποίηση της κληρονομίας ή τη διάθεσή της με |

| | |
|---|---|
| προσδιορίστηκε με αυτόν τον τρόπο θεωρείται καταπιστευματοδόχος. | διάταξη τελευταίας βούλησης και συγχρόνως προσδιόρισε το πρόσωπο για χάρη του οποίου έταξε την απαγόρευση, σε περίπτωση αμφιβολίας το πρόσωπο που προσδιορίσθηκε με αυτόν τον τρόπο θεωρείται καταπιστευματοδόχος. |
| **Άρθρο 1929**<br>**Οικογενειακό καταπίστευμα**<br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο και όρισε η κληρονομία ή ποσοστό της να διατηρηθεί στην οικογένεια του, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1923 παρ. 2 θεωρούνται σε περίπτωση αμφιβολίας καταπειστευματοδόχοι μετά το θάνατο του εγκαταστάτου όλα τα πρόσωπα που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου το διαθέτη, αν πέθαινε κατά το θάνατο του εγκαταστάτου.<br>Για άλλους απώτερους συγγενείς του διαθέτη δεν ισχύει το οικογενειακό καταπίστευμα. | **Άρθρο 1910**<br>**Οικογενειακό Καταπίστευμα**<br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο και όρισε η κληρονομία ή ποσοστό της να διατηρηθεί στην οικογένειά του, με την επιφύλαξη της διάταξης της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1906 θεωρούνται σε περίπτωση αμφιβολίας καταπιστευματοδόχοι μετά τον θάνατο του εγκαταστάτου όλα τα πρόσωπα που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου τον διαθέτη, αν αποβίωνε κατά τον θάνατο του εγκαταστάτου.<br>Για άλλους απώτερους συγγενείς του διαθέτη δεν ισχύει το οικογενειακό καταπίστευμα. |
| **Άρθρο 1930**<br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο και όρισε η κληρονομία ή ποσοστό της να διατηρηθεί στην οικογένεια του κληρονόμου, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1923 παρ. 2 θεωρούνται σε περίπτωση αμφιβολίας καταπιστευματοδόχοι μετά το θάνατο του εγκαταστάτου όλα τα πρόσωπα που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου τον κληρονόμο. | **Άρθρο 1911**<br>**Όρος διατήρησης της κληρονομίας στην οικογένεια του κληρονόμου**<br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο και όρισε η κληρονομία ή ποσοστό της να διατηρηθεί στην οικογένεια του κληρονόμου, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 1904 θεωρούνται σε περίπτωση αμφιβολίας καταπιστευματοδόχοι μετά τον θάνατο του |

| | |
|---|---|
| Για άλλους απώτερους συγγενείς του κληρονόμου δεν ισχύει το οικογενειακό καταπίστευμα. | εγκαταστάτου όλα τα πρόσωπα που θα τον κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου.<br>Για άλλους απώτερους συγγενείς του κληρονόμου δεν ισχύει το οικογενειακό καταπίστευμα. |
| **Άρθρο 1931**<br>**Ειδική περίπτωση βεβαρημένου**<br><br>Στις περιπτώσεις των άρθρων 1924 και 1925, ωσότου γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο χωρεί ως προς την μερίδα του η εξ αδιαθέτου διαδοχή. | **Άρθρο 1912**<br>**Ειδική περίπτωση βεβαρημένου**<br><br>Στις περιπτώσεις των άρθρων 1905 και 1919, ωσότου γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, χωρεί ως προς τη μερίδα του η εξ αδιαθέτου διαδοχή. |
| **Άρθρο 1932**<br>**Σιωπηρή υποκατάσταση**<br><br>Όποιος εγκαταστάθηκε ως καταπιστευματοδόχος, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχει οριστεί και ως υποκατάστατος του κληρονόμου. | **Άρθρο 1913**<br>**Σιωπηρή υποκατάσταση**<br><br>Όποιος εγκαταστάθηκε ως καταπιστευματοδόχος, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχει οριστεί και ως υποκατάστατος του κληρονόμου. |
| **Άρθρο 1933**<br>**Άτεκνος κατιών**<br><br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε καταπιστευματοδόχο για την περίπτωση θανάτου του κατιόντος του, που κατά τη σύνταξη της διαθήκης ήταν άτεκνος, ο καταπιστευματοδόχος θεωρείται ότι εγκαταστάθηκε για την περίπτωση που ο κατιών θα πέθαινε άτεκνος. | **Άρθρο 1914**<br>**Άτεκνος κατιών**<br><br>Αν ο διαθέτης εγκατέστησε καταπιστευματοδόχο για την περίπτωση θανάτου του κατιόντος του, ο οποίος κατά τη σύνταξη της διαθήκης ήταν άτεκνος, ο καταπιστευματοδόχος θεωρείται ότι εγκαταστάθηκε για την περίπτωση που ο κατιών θα αποβίωνε άτεκνος. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1934**<br>**Έκταση καταπιστεύματος**<br>Το δικαίωμα του καταπιστευματοδόχου σε περίπτωση αμφιβολίας εκτείνεται και στην μερίδα που απέκτησε ο κληρονόμος από την έκπτωση κάποιου συγκληρονόμου. Σε περίπτωση αμφιβολίας δεν περιλαμβάνει και το εξαίρετο που καταλείφθηκε στον κληρονόμο. | **Άρθρο 1915**<br>**Έκταση καταπιστεύματος**<br>Το δικαίωμα του καταπιστευματοδόχου σε περίπτωση αμφιβολίας εκτείνεται και στη μερίδα που απέκτησε ο κληρονόμος από την έκπτωση κάποιου συγκληρονόμου. Σε περίπτωση αμφιβολίας δεν περιλαμβάνει και το εξαίρετο που καταλείφθηκε στον κληρονόμο. |
| **Άρθρο 1935**<br>**Χρόνος επαγωγής**<br>Η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο επέρχεται μόλις πεθάνει ο κληρονόμος, αν ο διαθέτης δεν έταξε κάποιο άλλο γεγονός ή χρονικό σημείο.<br>Στις περιπτώσεις του άρθρου 1924 η επαγωγή επέρχεται μόλις γίνει ο τοκετός ή μόλις συσταθεί το νομικό πρόσωπο. | **Άρθρο 1916**<br>**Χρόνος επαγωγής**<br>Η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο επέρχεται μόλις αποβιώσει ο κληρονόμος, αν ο διαθέτης δεν έταξε κάποιο άλλο γεγονός ή χρονικό σημείο.<br>Στις περιπτώσεις του άρθρου 1905 η επαγωγή επέρχεται με τον τοκετό ή τη σύσταση του νομικού προσώπου.<br>Σε κάθε περίπτωση, η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο ματαιώνεται, αν παρέλθουν (30) έτη από τον θάνατο του διαθέτη. |
| **Άρθρο 1936**<br>**Ύπαρξη του τιμώμενου προσώπου**<br>Καταπιστευματοδόχος μπορεί να είναι μόνο όποιος ζει ή τουλάχιστον έχει συλληφθεί κατά το χρόνο που επάγεται σε αυτόν η κληρονομία.<br>Αν ο καταπιστευματοδόχος δεν ζει ή δεν έχει συλληφθεί κατ’ αυτόν τον χρόνο, εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, η κληρονομία παραμένει στον κληρονόμο. | **Άρθρο 1917**<br>**Ύπαρξη του τιμώμενου προσώπου**<br>Καταπιστευματοδόχος μπορεί να είναι μόνο όποιος ζει ή τουλάχιστον έχει συλληφθεί κατά τον χρόνο που επάγεται σε αυτόν η κληρονομία.<br>Αν ο καταπιστευματοδόχος δεν ζει ή δεν έχει συλληφθεί κατά τον χρόνο αυτόν, εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, η κληρονομία παραμένει στον κληρονόμο. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1937**<br>**Δικαίωματα βεβαρημένου**<br>Ωσότου γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο ο κληρονόμος ασκεί τις κληρονομικές αγωγές και διαχειρίζεται την κληρονομία - απέναντι στον καταπιστευματοδόχο ευθύνεται για όση επιμέλεια δείχνει στις δικές του υποθέσεις.<br>Διάθεση των αντικειμένων της κληρονομίας, αν ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, συγχωρείται μόνο όταν επιβάλλεται από τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης ή έδωσε τη συναίνεση του ο καταπιστευματοδόχος ή στην περίπτωση του άρθρου 1939.<br>Κάθε άλλη διάθεση αποβαίνει άκυρη μόλις γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο. | **Άρθρο 1918**<br>**Δικαιώματα βεβαρημένου**<br>Ωσότου γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο, ο κληρονόμος ασκεί τις κληρονομικές αγωγές και διαχειρίζεται την κληρονομία· απέναντι στον καταπιστευματοδόχο ευθύνεται για όση επιμέλεια δείχνει στις δικές του υποθέσεις.<br>Διάθεση των αντικειμένων της κληρονομίας, αν ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, συγχωρείται μόνο όταν επιβάλλεται από τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης ή έδωσε τη συναίνεσή του ο καταπιστευματοδόχος ή στην περίπτωση του άρθρου 1918. Κάθε άλλη διάθεση καθίσταται άκυρη μόλις επέλθει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο. |
| **Άρθρο 1938**<br>**Δαπάνες**<br>Ωσότου γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο ο κληρονόμος βαρύνεται μόνο με τις αναγκαίες δαπάνες και με τις δαπάνες για την παραγωγή καρπών, καθώς και με τα τακτικά βάρη των κληρονομιαίων αντικειμένων. Κάθε άλλη δαπάνη κρίνεται κατά τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων. | **Άρθρο 1919**<br>**Δαπάνες**<br>Ωσότου γίνει η επαγωγή στον καταπιστευματοδόχο, ο κληρονόμος βαρύνεται μόνο με τις αναγκαίες δαπάνες και με τις δαπάνες για την παραγωγή καρπών, καθώς και με τα τακτικά βάρη των κληρονομιαίων αντικειμένων. Κάθε άλλη δαπάνη κρίνεται κατά τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλοτρίων. |
| **Άρθρο 1939**<br>**Αποκατάσταση του υπολοίπου**<br>Αν ο καταπιστευματοδόχος εγκαταστάθηκε σε ότι βρεθεί στην κληρονομία κατά το χρόνο της επαγωγής σε αυτόν ή αν ο διαθέτης επέτρεψε ελεύθερη διαχείριση στον κληρονόμο αυτός έχει δικαίωμα να διαθέτει τα κληρονομιαία αντικείμενα. | **Άρθρο 1920**<br>**Αποκατάσταση του υπολοίπου**<br>Αν ο καταπιστευματοδόχος εγκαταστάθηκε σε ό,τι βρεθεί στην κληρονομία κατά τον χρόνο της επαγωγής σε αυτόν, ή αν ο διαθέτης επέτρεψε ελεύθερη διαχείριση στον κληρονόμο, αυτός έχει |

| | |
|---|---|
| | δικαίωμα να διαθέτει τα κληρονομιαία αντικείμενα. |
| **Άρθρο 1940**<br>**Αποδοχή ή αποποίηση του καταπιστεύματος**<br>Μόλις γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο αυτός δικαιούται να αποδεχτεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία κατά τις διατάξεις για την αποδοχή ή την αποποίηση της. | **Άρθρο 1921**<br>**Αποδοχή ή αποποίηση του καταπιστεύματος**<br>Μόλις γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, αυτός δικαιούται να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί την κληρονομία κατά τις διατάξεις για την αποδοχή ή την αποποίησή της. |
| **Άρθρο 1941**<br>**Αποκατάσταση και αποτέλεσμα**<br>Μόλις γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο ο κληρονόμος παύει να είναι κληρονόμος και έχει υποχρέωση να παραδώσει την κληρονομία στην κατάσταση που θα βρισκόταν ύστερα από τακτική διαχείριση, εκτός από τους καρπούς που έχουν παραχθεί έως την επαγωγή.<br>Ο καταπιστευματοδόχος έχει δικαίωμα να ζητήσει λογοδοσία.<br>Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που αποσβέστηκαν με τη σύγχυση αναβιώνουν αυτοδικαίως. | **Άρθρο 1922**<br>**Αποκατάσταση και αποτέλεσμα**<br>Μόλις επέλθει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, ο κληρονόμος παύει να είναι κληρονόμος και έχει υποχρέωση να παραδώσει την κληρονομία στην κατάσταση που θα βρισκόταν ύστερα από τακτική διαχείριση, εκτός από τους καρπούς που έχουν παραχθεί έως την επαγωγή. Ο καταπιστευματοδόχος έχει δικαίωμα να ζητήσει λογοδοσία.<br>Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που αποσβέσθηκαν με σύγχυση αναβιώνουν αυτοδικαίως. |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ**<br>**ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**<br><br>**Άρθρο 1942**<br>**Πώληση της κληρονομίας**<br>Ο κληρονόμος μπορεί να πουλήσει την κληρονομία που του έχει επαχθεί, ολόκληρη ή ποσοστό της.<br>Η πώληση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο. | |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1943**<br>**Τι περιλαμβάνει**<br>Κάθε όφελος που προέρχεται από τη ματαίωση κληροδοσίας ή τρόπου ή από καταπίστευμα ή από την υποχρέωση συγκληρονόμου για συνεισφορά ανήκει στον αγοραστή. | |
| **Άρθρο 1944**<br>Κληρονομική μερίδα που επάγεται στον πωλητή μετά την αγοραπωλησία από καταπίστευμα ή από έκπτωση συγκληρονόμου, καθώς και το εξαίρετο που καταλείφθηκε στον πωλητή, σε περίπτωση αμφιβολίας δεν θεωρείται ότι περιλαμβάνονται στην πώληση. Το ίδιο ισχύει και για οικογενειακά έγγραφα και κειμήλια. | |
| **Άρθρο 1945**<br>**Υποχρεώσεις του πωλητή**<br>Ο πωλητής έχει υποχρέωση να μεταβιβάσει στον αγοραστή τα αντικείμενα της κληρονομίας που υπάρχουν κατά τον χρόνο της αγοραπωλησίας, καθώς και όσα απέκτησε πριν από την αγοραπωλησία με κάποιο δικαίωμα της κληρονομίας ή ως αποζημίωση για τη χειροτέρευση, την καταστροφή ή την αφαίρεση αντικειμένου της ή με δικαιοπραξία που σχετίζεται με την κληρονομία. | |
| **Άρθρο 1946**<br>Για κάθε ανάλωση ή εκποίηση χωρίς αντάλλαγμα αντικειμένου της κληρονομίας πριν από την αγοραπωλησία, ο πωλητής έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει στον αγοραστή την αντίστοιχη αξία κατά τον χρόνο της ανάλωσης ή εκποίησης, εκτός αν ο αγοραστής γνώριζε κατά την κατάρτιση της αγοραπωλησίας την ανάλωση ή την εκποίηση.<br>Ο αγοραστής δεν έχει δικαίωμα αποζημίωση εξαιτίας χειροτέρευσης, καταστροφής | |

| | |
|---|---|
| ή από άλλο λόγο αδυναμίας απόδοσης αντικειμένου της κληρονομίας. | |
| **Άρθρο 1947**<br>**Ελαττώματα, έλλειψη δικαιώματος, βάρη**<br>Ο πωλητής της κληρονομίας δεν ευθύνεται για πραγματικά ή νομικά ελαττώματα των επί μέρους αντικειμένων της.<br>Ο πωλητής ευθύνεται για την ύπαρξη του κληρονομικού του δικαιώματος, καθώς και για το ότι αυτό είναι ελεύθερο από καταπίστευμα, κληροδοσία ή τρόπο ή βάρος νόμιμης μοίρας ή υποχρέωση για συνεισφορά, διορισμό εκτελεστή διαθήκης και διάταξη του διαθέτη που αφορά τη διανομή.<br>Ο πωλητής ευθύνεται επίσης για την απώλεια του ευεργετήματος της απογραφής. | |
| **Άρθρο 1948**<br>**Όσα αποσβέστηκαν με σύγχυση**<br>Υποχρεώσεις και δικαιώματα που αποσβέστηκαν με σύγχυση από την επαγωγή της κληρονομίας, στις σχέσεις πωλητή και αγοραστή θεωρούνται ότι δεν αποσβέστηκαν. | |
| **Άρθρο 1949**<br>**Υποχρεώσεις του αγοραστή**<br>Ο αγοραστής έχει υποχρέωση απέναντι στον πωλητή να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, εκτός από εκείνες για τις οποίες ευθύνεται κατά το άρθρο 1947 ο πωλητής. Ο αγοραστής έχει υποχρέωση απέναντι στον πωλητή και για τους φόρους που βαρύνουν την κληρονομία.<br>Αν ο πωλητής εκπλήρωσε υποχρέωση της κληρονομίας πριν από την αγοραπωλησία, έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον αγοραστή αποζημίωση. | |
| **Άρθρο 1950**<br>**Ωφελήματα, βάρη, κίνδυνος** | |

| | |
|---|---|
| Τα ωφελήματα που έχουν εξαχθεί από την κληρονομία πριν από την αγοραπωλησία ανήκουν στον πωλητή, ο οποίος φέρει και τα βάρη που αναλογούν σε αυτόν τον χρόνο, μεταξύ των οποίων και τους τόκους των υποχρεώσεων της κληρονομίας. | |
| **Άρθρο 1951**<br>Από την κατάρτιση της αγοραπωλησίας ο αγοραστής φέρει τον κίνδυνο της τυχαίας καταστροφής ή χειροτέρευσης των αντικειμένων της κληρονομίας και αυτόν τον χρόνο ανήκουν στον αγοραστή τα ωφελήματα και αυτός φέρει τα βάρη. | |
| **Άρθρο 1952**<br>**Δαπάνες**<br>Ο αγοραστής έχει υποχρέωση να αποδώσει στον πωλητή τις αναγκαίες δαπάνες που έκανε για την κληρονομία πριν από την αγοραπωλησία. Για κάθε άλλη δαπάνη που έγινε πριν από την αγοραπωλησία ο αγοραστής έχει υποχρέωση μόνο εφόσον κατά το χρόνο της αγοραπωλησίας σώζεται η αύξησης της αξίας της κληρονομίας που προήλθε απ’ αυτήν τη δαπάνη. | |
| **Άρθρο 1953**<br>**Ευθύνη προς τους δανειστές**<br>Ο αγοραστής από την κατάρτιση της αγοραπωλησίας ευθύνεται απέναντι στους δανειστές της κληρονομίας, εξακολουθεί όμως ακέραιη και η ευθύνη του πωλητή. Αυτό ισχύει και για υποχρεώσεις για τις οποίες ο αγοραστής δεν έχει υποχρέωση απέναντι στον πωλητή κατά τα άρθρα 1949 και 1950. Συμφωνία μεταξύ πωλητή και αγοραστή που απαλλάσσει τον αγοραστή ή περιορίζει την ευθύνη του δεν ισχύει απέναντι στους δανειστές. | |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1954**<br>**Ευεργέτημα απογραφής**<br>Ο αγοραστής μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα της αποδοχής της κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής, εφόσον ο πωλητής είχε αυτό το δικαίωμα κατά την κατάρτιση της αγοραπωλησίας.<br>Η σύνταξη απογραφής από τον πωλητή ή τον αγοραστή ωφελεί και τους δύο. | |
| **Άρθρο 1955**<br>**Άλλες συμβάσεις εκποίησης**<br>Οι διατάξεις για την πώληση κληρονομίας εφαρμόζονται αναλόγως και σε κάθε άλλη σύμβαση που έχει σκοπό την εκποίηση κληρονομίας.<br>Σε περίπτωση δωρεάς ο δωρητής δεν ευθύνεται για την ανάλωση ή τη χωρίς αντάλλαγμα εκποίηση πριν από την δωρεά, ούτε για τις ελλείψεις ή τους περιορισμούς του κληρονομικού δικαιώματος, εκτός αν τα αποσιώπησε με δόλο. | |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗΡΙΟ**<br><br>**Άρθρο 1956**<br>**Έννοια**<br>Το δικαστήριο της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση του κληρονόμου, δυνάμει απόφασης ή πράξης του παρέχει πιστοποιητικό για το κληρονομικό του δικαίωμα και για τη μερίδα που του αναλογεί (κληρονομητήριο)». | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΗΡΙΟ**<br><br>**Άρθρο 1923**<br>**Έννοια**<br>Το δικαστήριο της κληρονομίας, ύστερα από αίτηση του κληρονόμου, του καταπιστευματοδόχου, του κληροδόχου, ή του εκτελεστή διαθήκης, δυνάμει απόφασης ή πράξης του, παρέχει πιστοποιητικό για το κληρονομικό του δικαίωμα και για τη μερίδα που του αναλογεί (κληρονομητήριο). |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1957**<br>**Περιεχόμενο της αίτησης**<br><br>Εκείνος που ζητεί κληρονομητήριο οφείλει να αναφέρει στην αίτηση: 1. τη χρονολογία του θανάτου του κληρονομουμένου, 2. τη διαθήκη και το περιεχόμενο της ή τη συγγενική σχέση στην οποία στηρίζει το κληρονομικό του δικαίωμα, 3. ότι δεν υπάρχουν άλλα πρόσωπα που να αποκλείουν ή να περιορίζουν το κληρονομικό του δικαίωμα ή ότι εκείνα που υπήρχαν εξέπεσαν, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο εξέπεσαν, 4. αν υπάρχουν άλλες διαθήκες, το περιεχόμενο τους, 5. αν εκκρεμεί δίκη για το κληρονομικό δικαίωμα. | **Άρθρο 1924**<br>**Περιεχόμενο της αίτησης**<br><br>Εκείνος που ζητεί κληρονομητήριο οφείλει να αναφέρει στην αίτηση: 1. τη χρονολογία του θανάτου του κληρονομουμένου· 2. τη διάταξη τελευταίας βούλησης και το περιεχόμενό της ή τη συγγενική σχέση, στην οποία στηρίζει το κληρονομικό του δικαίωμα· 3. ότι δεν υπάρχουν άλλα πρόσωπα, που να αποκλείουν ή να περιορίζουν το κληρονομικό του δικαίωμα ή ότι εκείνα που υπήρχαν εξέπεσαν, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο εξέπεσαν· 4. αν υπάρχουν άλλες διατάξεις τελευταίας βούλησης και το περιεχόμενό τους· 5. αν εκκρεμεί δίκη για το κληρονομικό δικαίωμα. |
| **Άρθρο 1958**<br>**Απόδειξη**<br>Εκείνος που υποβάλλει την αίτηση, αποδεικνύει με δημόσια έγγραφα την ακρίβεια όσων αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο. Αν είναι αδύνατον ή ιδιαίτερα δύσκολο να προσκομισθεί δημόσιο έγγραφο, ο αρμόδιος δικηγόρος για την έκδοση μπορεί να αξιολογήσει και κάθε άλλο προσκομισθέν έγγραφο. Όταν το κληρονομητήριο εκδίδεται με βάση απόφαση, ο δικαστής μπορεί στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου να υποχρεώσει συγχρόνως αυτόν που υπέβαλε την αίτηση να βεβαιώσει ενόρκως ότι δεν γνωρίζει κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις του, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζεται και το άρθρο 744 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. | **Άρθρο 1925**<br>**Απόδειξη**<br>Εκείνος που υποβάλλει την αίτηση αποδεικνύει με δημόσια έγγραφα την ακρίβεια όσων αναφέρονται στο άρθρο 1924. Αν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο να προσκομισθεί δημόσιο έγγραφο, ο αρμόδιος να εκδώσει το κληρονομητήριο μπορεί να αξιολογήσει και κάθε άλλο προσκομισθέν έγγραφο. Όταν το κληρονομητήριο εκδίδεται με βάση απόφαση, ο δικαστής μπορεί στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου να υποχρεώσει συγχρόνως αυτόν που υπέβαλε την αίτηση να βεβαιώσει ενόρκως ότι δεν γνωρίζει κανένα |

| | |
|---|---|
| | γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις του, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζεται και το άρθρο 744 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. |
| **Άρθρο 1959**<br>**Αυτεπάγγελτη έρευνα**<br><br>Ο αρμόδιος να εκδώσει το κληρονομητήριο έχει δικαίωμα να ερευνήσει με κάθε τρόπο για να εξακριβώσει τις δηλώσεις εκείνου που ζητεί το κληρονομητήριο και ιδίως να ζητήσει να δημοσιευθεί η αίτηση, καθορίζοντας και τον τρόπο δημοσίευσής της. Έχει επίσης δικαίωμα να καλέσει για να ακουστούν πρόσωπα που είναι πιθανό να αξιώνουν κληρονομικά δικαιώματα και ιδίως πρόσωπα τα οποία θα ήταν κληρονόμοι αν τυχόν ήταν άκυρη η διάταξη της τελευταίας βούλησης, ή πρόσωπα τα οποία έχουν δίκη που εκκρεμεί για το ίδιο κληρονομικό δικαίωμα. | **Άρθρο 1926**<br>**Αυτεπάγγελτη έρευνα**<br><br>Ο αρμόδιος να εκδώσει το κληρονομητήριο έχει δικαίωμα να ερευνήσει με κάθε τρόπο, προκειμένου να εξακριβώσει τις δηλώσεις του αιτούντος το κληρονομητήριο, και ιδίως να διατάξει τη δημοσίευση της αίτησης καθορίζοντας και τον τρόπο δημοσίευσής της. Έχει επίσης δικαίωμα να καλέσει για να ακουσθούν πρόσωπα που είναι πιθανό να αξιώνουν κληρονομικά δικαιώματα και ιδίως πρόσωπα τα οποία θα ήταν κληρονόμοι, αν τυχόν ήταν άκυρη η διάταξη της τελευταίας βούλησης, ή πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε δίκη που εκκρεμεί για το ίδιο κληρονομικό δικαίωμα.<br>Όταν ζητείται κοινό κληρονομητήριο ή κληρονομητήριο από τον μοναδικό κληρονόμο και στη διάταξη τελευταίας βούλησης διαπιστώνονται επουσιώδεις ασάφειες ή πρόδηλα σφάλματα, που δεν αλλοιώνουν τη βούληση του κληρονομουμένου, εφόσον κανείς τιμώμενος δεν προβάλει αντιρρήσεις, ο αρμόδιος να εκδώσει κληρονομητήριο μπορεί να το εκδώσει. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1960**<br>**Περισσότεροι κληρονόμοι**<br>Αν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, με αίτηση οποιουδήποτε από αυτούς παρέχεται κοινό κληρονομητήριο. Στην περίπτωση αυτή, εκείνος που το ζητεί, πρέπει να αναφέρει τα ονόματα και τις μερίδες όλων των κληρονόμων, καθώς και ότι αυτοί αποδέχτηκαν την κληρονομία και ακόμη να αποδείξει τις δηλώσεις του αυτές.<br>Ο αρμόδιος να εκδώσει το κληρονομητήριο, μπορεί να ζητήσει από όλους τους κληρονόμους να προσκομίσουν υπεύθυνες δηλώσεις, με τις οποίες βεβαιώνουν ότι δεν γνωρίζουν κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις της παρ. 1.» | **Άρθρο 1927**<br>**Περισσότεροι κληρονόμοι**<br>Αν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, με αίτηση οποιουδήποτε από αυτούς παρέχεται κοινό κληρονομητήριο. Στην περίπτωση αυτή εκείνος που το ζητεί πρέπει να αναφέρει τα ονόματα και τις μερίδες όλων των κληρονόμων, καθώς και ότι αυτοί αποδέχθηκαν την κληρονομία και ακόμη να αποδείξει τις δηλώσεις του αυτές.<br>Επιτρέπεται η έκδοση ενιαίου κληρονομητηρίου για διαδοχικές κληρονομικές διαδοχές (πολλαπλό κληρονομητήριο). |
| **Άρθρο 1961**<br>**Περιεχόμενο του κληρονομητηρίου**<br>Το κληρονομητήριο παρέχεται μόνον αν κριθεί ότι έχουν αποδειχτεί όσα αναφέρονται στην αίτηση.<br>Το κληρονομητήριο αναγράφει τον κληρονόμο και αν υπάρχουν περισσότεροι και την κληρονομική μερίδα καθενός και ακόμη τον εκτελεστή της διαθήκης, καθώς και τον καταπιστευματοδόχο και τους όρους με τους οποίους αυτός διορίζεται. | **Άρθρο 1928**<br>**Περιεχόμενο του κληρονομητηρίου**<br>Το κληρονομητήριο παρέχεται μόνο αν κριθεί ότι έχουν αποδειχθεί όσα αναφέρονται στην αίτηση.<br>Με την επιφύλαξη του τρίτου και τέταρτου εδαφίου του άρθρου 1763, για την έκδοση κληρονομητηρίου αρκεί η δημοσίευση της ιδιόγραφης διαθήκης.<br>Το κληρονομητήριο αναγράφει τον κληρονόμο και, αν υπάρχουν περισσότεροι, την κληρονομική μερίδα καθενός, τον καταπιστευματοδόχο, τον εκτελεστή της διαθήκης και τους όρους με τους οποίους αυτός διορίζεται, καθώς και, τις κληροδοσίες και τους τρόπους. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1962**<br>**Τεκμήριο κληρονομικής ιδιότητας**<br><br>Αυτός που στο κληρονομητήριο κατονομάζεται κληρονόμος τεκμαίρεται ότι έχει το κληρονομικό δικαίωμα που αναφέρεται σ’ αυτό και ότι δεν περιορίζεται από άλλες διατάξεις, εκτός από εκείνες που αναγράφονται στο κληρονομητήριο. | **Άρθρο 1929**<br>**Τεκμήριο κληρονομικής ιδιότητας**<br>Αυτός που στο κληρονομητήριο κατονομάζεται κληρονόμος, καταπιστευματοδόχος, κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης τεκμαίρεται ότι έχει το κληρονομικό δικαίωμα που αναφέρεται σε αυτό και ότι δεν περιορίζεται από άλλες διατάξεις, εκτός από εκείνες που αναγράφονται στο κληρονομητήριο. |
| **Άρθρο 1963**<br>**Ισχύς των δικαιοπραξιών**<br>Κάθε δικαιοπραξία αυτού που αναγράφεται στο κληρονομητήριο ως κληρονόμος με τρίτον ή του τρίτου έναντι του κληρονόμου αυτού ισχύει υπέρ του τρίτου, σε όση έκταση υπάρχει το τεκμήριο του προηγουμένου άρθρου, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε την ανακρίβεια του κληρονομητηρίου ή τη δικαστική του ανάκληση. | **Άρθρο 1930**<br>**Ισχύς των δικαιοπραξιών**<br>Κάθε δικαιοπραξία αυτού που αναγράφεται στο κληρονομητήριο ως κληρονόμος, καταπιστευματοδόχος, κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης με τρίτον ή του τρίτου έναντι των προσώπων αυτών ισχύει υπέρ του τρίτου, σε όση έκταση υπάρχει το τεκμήριο του άρθρου 1929, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε την ανακρίβεια του κληρονομητηρίου, ή την υποβολή αίτησης για αφαίρεση ή κήρυξη ανισχύρου του πιστοποιητικού, ή τη δικαστική του ανάκληση ή τροποποίηση. |
| **Άρθρο 1964**<br>**Ανακριβές κληρονομητήριο**<br>Ο πραγματικός κληρονόμος ή ο εκτελεστής της διαθήκης μπορεί να απαιτήσει από εκείνον που κατέχει ανακριβές κληρονομητήριο, να το παραδώσει στο δικαστήριο της κληρονομιάς.<br>Όποιος έχει πάρει ανακριβές κληρονομητήριο οφείλει να δώσει στον πραγματικό | **Άρθρο 1931**<br>**Ανακριβές κληρονομητήριο**<br>Ο πραγματικός κληρονόμος ή ο εκτελεστής της διαθήκης μπορεί να απαιτήσει από εκείνον που κατέχει ανακριβές κληρονομητήριο, να το παραδώσει στο δικαστήριο της κληρονομίας. |

| | |
|---|---|
| κληρονόμο πληροφορίες για την κατάσταση της κληρονομίας και για την τύχη των αντικειμένων της. | Όποιος κατέχει ανακριβές κληρονομητήριο οφείλει να παράσχει στον πραγματικό κληρονόμο πληροφορίες για την κατάσταση της κληρονομίας και την τύχη των αντικειμένων της. |
| **Άρθρο 1965**<br>**Αφαίρεση ή ακύρωση του κληρονομητηρίου**<br><br>Αν το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε είναι ανακριβές, το δικαστήριο της κληρονομίας διατάζει να αφαιρεθεί. Με την αφαίρεση το κληρονομητήριο παύει να ισχύει.<br>Αν η αφαίρεση του κληρονομητηρίου δεν είναι αμέσως δυνατή, το δικαστήριο το κηρύσσει με απόφαση του ανίσχυρο. Περίληψη της απόφασης δημοσιεύεται στον τύπο σύμφωνα με όσα καθορίζονται στην απόφαση. Η περίληψη καταχωρίζεται σε κάθε περίπτωση σε εφημερίδα της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του κληρονομουμένου. Όταν περάσει ένας μήνας από την τελευταία καταχώριση, η απόφαση που κηρύσσει το κληρονομητήριο ανίσχυρο ισχύει για όλους. | **Άρθρο 1932**<br>**Αφαίρεση ή ακύρωση του κληρονομητηρίου**<br>Αν το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε είναι ανακριβές, το δικαστήριο της κληρονομίας διατάσσει την αφαίρεσή του με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Με την αφαίρεση το κληρονομητήριο παύει να ισχύει.<br>Αν η αφαίρεση του κληρονομητηρίου δεν είναι αμέσως δυνατή, το δικαστήριο το κηρύσσει με απόφασή του ανίσχυρο. Περίληψη της απόφασης δημοσιεύεται στον τύπο σύμφωνα με όσα καθορίζονται στην απόφαση. Η περίληψη καταχωρίζεται σε κάθε περίπτωση σε εφημερίδα της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του κληρονομουμένου. Όταν περάσει ένας (1) μήνας από την τελευταία καταχώριση, η απόφαση που κηρύσσει το κληρονομητήριο ανίσχυρο ισχύει για όλους. |
| **Άρθρο 1966**<br>Το δικαστήριο της κληρονομίας έχει δικαίωμα να ερευνήσει αυτεπαγγέλτως αν είναι ακριβές το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε και να το ανακαλέσει ή να το τροποποιήσει. | **Άρθρο 1933**<br>**Ανάκληση ή τροποποίηση ανακριβούς κληρονομητηρίου**<br>Το δικαστήριο της κληρονομίας ερευνά αυτεπαγγέλτως, αν είναι ανακριβές το κληρονομητήριο που χορηγήθηκε, και το ανακαλεί ή το τροποποιεί. |

| | |
|---|---|
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ**<br><br>**΄Αρθρο 1967**<br>**Ποιος βαρύνεται**<br>Βεβαρημένος με κληροδοσία μπορεί να είναι ο κληρονόμος, ο καταπιστευματοδόχος και ο κληροδόχος. Εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, βεβαρημένος είναι ο κληρονόμος. | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ**<br>**ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ**<br><br>**Άρθρα 1934**<br>**Ποιος βαρύνεται**<br>Βεβαρημένος με κληροδοσία μπορεί να είναι ο κληρονόμος, ο καταπιστευματοδόχος και ο κληροδόχος.<br>Εφόσον ο διαθέτης δεν όρισε διαφορετικά, βεβαρημένος είναι ο κληρονόμος. |
| **Αρθρο 1968**<br>**Περισσότεροι βεβαρημένοι**<br>Αν βαρύνονται περισσότεροι κληρονόμοι ή κληροδόχοι, σε περίπτωση αμφιβολίας ο κάθε κληρονόμος λογίζεται ότι βαρύνεται ανάλογα με την μερίδα του και ο κάθε κληροδόχος ανάλογα με την αξία του αντικειμένου που του κληροδοτηθηκε.<br>Το ίδιο ισχύει και αν περισσότεροι βαρύνονται διαζευκτικά με μια κληροδοσία. | **Άρθρο 1935**<br>**Περισσότεροι βεβαρημένοι**<br>Αν βαρύνονται περισσότεροι κληρονόμοι ή κληροδόχοι, σε περίπτωση αμφιβολίας ο κάθε κληρονόμος λογίζεται ότι βαρύνεται ανάλογα με τη μερίδα του και ο κάθε κληροδόχος ανάλογα με την αξία του αντικειμένου που του κληροδοτήθηκε.<br>Το ίδιο ισχύει και αν περισσότεροι βαρύνονται διαζευκτικά με μια κληροδοσία. |
| **Άρθρο 1969**<br>**Εξαίρετο**<br>Η κληροδοσία που αφέθηκε στον κληρονόμο (εξαίρετο) θεωρείται κληροδοσία και ως προς το μέρος της με το οποίο βαρύνεται με αυτήν ο ίδιος. | **Άρθρο 1936**<br>**Εξαίρετο**<br>Η κληροδοσία που αφέθηκε στον κληρονόμο (εξαίρετο) θεωρείται κληροδοσία και ως προς το μέρος της με το οποίο βαρύνεται με αυτήν ο ίδιος. |
| **Άρθρο 1970**<br>**Σιωπηρό κληροδότημα**<br>Αν ο διαθέτης διέταξε να μην περιέλθει στον εγκατάστατο με τη διαθήκη αντικείμενο της κληρονομίας, το αντικείμενο αυτό | **Άρθρο 1937**<br>**Σιωπηρό κληροδότημα**<br>Αν ο διαθέτης διέταξε να μην περιέλθει στον εγκατάστατο με τη διαθήκη αντικείμενο της κληρονομίας, το αντικείμενο αυτό |

| | |
|---|---|
| θεωρείται ότι κληροδοτήθηκε στον εξ αδιαθέτου κληρονόμο. | θεωρείται ότι κληροδοτήθηκε στον εξ αδιαθέτου κληρονόμο. |
| **Άρθρο 1971**<br>**Προσδιορισμός από το βεβαρημένο ή από τρίτον**<br>Αν κληροδόχος ορίστηκε πρόσωπο από ορισμένο κύκλο, κατ' επιλογήν του βεβαρημένου ή τρίτου, ο καθορισμός του προσώπου γίνεται από το βεβαρημένο με δήλωση του προς αυτό και από τον τρίτον με δήλωση του προς το βεβαρημένο. Σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι ο καθορισμός έχει ανατεθεί στο βεβαρημένο.<br>Αν ο βεβαρημένος ή ο τρίτος δεν μπορούν να κάνουν τον καθορισμό, ή αν η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για το σκοπό αυτό πέρασε άπρακτη, όλα τα πρόσωπα θεωρούνται δανειστές εις ολόκληρον και δεν χωρεί αναγωγή εναντίον εκείνου που έλαβε το κληροδότημα. | **Άρθρο 1938**<br>**Προσδιορισμός από τον βεβαρημένο ή από τρίτο**<br>Αν κληροδόχος ορίσθηκε πρόσωπο από ορισμένο κύκλο, κατ’ επιλογήν του βεβαρημένου ή τρίτου, ο καθορισμός του προσώπου γίνεται από τον βεβαρημένο με δήλωσή του προς το πρόσωπο αυτό και από τον τρίτο με δήλωσή του προς τον βεβαρημένο. Σε περίπτωση αμφιβολίας, λογίζεται ότι ο καθορισμός έχει ανατεθεί στον βεβαρημένο.<br>Αν ο βεβαρημένος ή ο τρίτος δεν μπορεί να προβεί στον καθορισμό ή αν η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν πέρασε άπρακτη, όλα τα πρόσωπα θεωρούνται δανειστές εις ολόκληρον και δεν χωρεί αναγωγή εναντίον εκείνου που έλαβε το κληροδότημα. |
| **Άρθρο 1972**<br>Αν ο διαθέτης άφησε κληροδοσία σε περισσότερους και ανέθεσε στο βεβαρημένο ή σε τρίτον να καθορίσει τι θα πάρει ο καθένας από το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε, ο καθορισμός γίνεται με τον τρόπο που ορίζει το προηγούμενο άρθρο.<br>Αν ο βεβαρημένος ή ο τρίτος δεν μπορούν να κάνουν τον καθορισμό, ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για το σκοπό αυτό, όλοι οι τιμώμενοι έχουν δικαίωμα σε ίσα μέρη της κληροδοσίας. | **Άρθρο 1939**<br>**Κληροδοσία σε περισσοτέρους**<br>Αν ο διαθέτης άφησε κληροδοσία σε περισσότερους και ανέθεσε στον βεβαρημένο ή σε τρίτον να καθορίσει τι θα πάρει ο καθένας από το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε, ο καθορισμός γίνεται με τον τρόπο που ορίζει το άρθρο 1938.<br>Αν ο βεβαρημένος ή ο τρίτος δεν μπορεί να προβεί στον καθορισμό ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική |

| | |
|---|---|
| | προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν, όλοι οι τιμώμενοι έχουν δικαίωμα σε ίσα μέρη της κληροδοσίας. |
| **Άρθρο 1973**<br>Αν ο διαθέτης όρισε να πάρει ο τιμώμενος ένα από περισσότερα αντικείμενα και η επιλογή έχει ανατεθεί σε τρίτον, αυτή γίνεται με δήλωση προς το βεβαρημένο. Αν ο τρίτος δεν μπορεί να κάνει την επιλογή ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για το σκοπό αυτό, το δικαίωμα της επιλογής περιέρχεται στο βεβαρημένο. | **Άρθρο 1940**<br>**Επιλογή σε τρίτο**<br>Αν ο διαθέτης όρισε να πάρει ο τιμώμενος ένα από περισσότερα αντικείμενα και η επιλογή έχει ανατεθεί σε τρίτον, αυτή γίνεται με δήλωση προς τον βεβαρημένο. Αν ο τρίτος δεν μπορεί να κάνει την επιλογή ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτό, το δικαίωμα της επιλογής περιέρχεται στον βεβαρημένο. |
| **Άρθρο 1974**<br>**Προσδιορισμός κατά δίκαιη κρίση**<br>Ο διαθέτης μπορεί να αναθέσει στη δίκαιη κρίση του βεβαρημένου ή τρίτου τον καθορισμό του αντικείμενου της κληροδοσίας, εφόσον όρισε το σκοπό της κληροδοσίας. Σε τέτοια κληροδοσία εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν στις συμβάσεις για παροχή που πρέπει να προσδιοριστεί από το ένα συμβαλλόμενο ή από τρίτο. | **Άρθρο 1941**<br>**Προσδιορισμός κατά δίκαιη κρίση**<br>Ο διαθέτης μπορεί να αναθέσει στη δίκαιη κρίση του βεβαρημένου ή τρίτου τον καθορισμό του αντικειμένου της κληροδοσίας, εφόσον όρισε τον σκοπό της κληροδοσίας. Σε τέτοια κληροδοσία εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν στις συμβάσεις για παροχή, η οποία πρέπει να προσδιορισθεί από τον έναν συμβαλλόμενο ή από τρίτον. |
| **Αρθρο 1975**<br>**Κατάλειψη αντικειμένου σε περισσότερους**<br>Αν κληροδοτήθηκε σε περισσότερους το ίδιο αντικείμενο, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1802 έως 1806. | **Άρθρο 1942**<br>**Κατάλειψη αντικειμένου σε περισσοτέρους**<br>Αν κληροδοτήθηκε σε περισσοτέρους το ίδιο αντικείμενο, |

| | |
|---|---|
| | εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1787 έως 1791. |
| **Άρθρο 1976**<br>**Προσάυξηση σε περίπτωση κληροδοσίας**<br>Αν το ίδιο αντικείμενο κληροδοτήθηκε σε περισσότερους και ο ένας εξέπεσε πριν από το θάνατο ή μετά το θάνατο του διαθέτη, το μέρος του προσαυξάνει στους άλλους ανάλογα με τη μερίδα του καθενός. Το ίδιο ισχύει και αν ο διαθέτης προσδιόρισε τις μερίδες τους. Αν μερικοί από τους κληροδόχους γράφηκαν στην ίδια μερίδα, η προσαύξηση χωρεί κατά προτίμηση μεταξύ τους. | **Άρθρο 1943**<br>**Προσαύξηση σε περίπτωση κληροδοσίας**<br>Αν το ίδιο αντικείμενο κληροδοτήθηκε σε περισσοτέρους και ο ένας εξέπεσε πριν ή μετά την επαγωγή, το μέρος του προσαυξάνει στις μερίδες των άλλων ανάλογα με το ποσοστό τους. Το ίδιο ισχύει και αν ο διαθέτης προσδιόρισε τις μερίδες τους. Αν μερικοί από τους κληροδόχους γράφηκαν στην ίδια μερίδα, η προσαύξηση χωρεί κατά προτίμηση μεταξύ τους. |
| **Άρθρο 1977**<br>Η μερίδα που ο κληροδόχος αποκτά από προσαύξηση θεωρείται ιδιαίτερη κληροδοσία ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο, με τις οποίες βαρύνεται αυτός ή εκείνος που εξέπεσε. | **Άρθρο 1944**<br>**Μερίδα κληροδόχου από προσαύξηση**<br>Η μερίδα που ο κληροδόχος αποκτά από προσαύξηση θεωρείται ιδιαίτερη κληροδοσία ως προς τις κληροδοσίες ή τον τρόπο, με τις οποίες βαρύνεται αυτός ή εκείνος που εξέπεσε. |
| **Άρθρο 1978**<br>**Προαποβίωση του κληροδόχου**<br>Η κληροδοσία γίνεται άκυρη, αν ο κληροδόχος δεν ζει πια κατά το θάνατο του διαθέτη. | **Άρθρο 1945**<br>**Προαποβίωση του κληροδόχου**<br>Η κληροδοσία καθίσταται άκυρη, αν ο κληροδόχος δεν ζει πια κατά τον θάνατο του διαθέτη. |
| **Άρθρο 1979**<br>**Έκπτωση του βεβαρημένου**<br>Αν ο βεβαρημένος δεν γίνει κληρονόμος, ή κληροδόχος, η κληροδοσία σε περίπτωση αμφιβολίας, εξακολουθεί να ισχύει και βαρύνει εκείνον που ωφελείται από την έκπτωση του αρχικά βεβαρημένου. | **Άρθρο 1946**<br>**Έκπτωση βεβαρημένου**<br>Αν ο βεβαρημένος δεν γίνει κληρονόμος ή κληροδόχος, η κληροδοσία σε περίπτωση αμφιβολίας εξακολουθεί να ισχύει, και βαρύνει εκείνον που ωφελείται από την |

| | |
|---|---|
| | έκπτωση του αρχικά βεβαρημένου. |
| **Άρθρο 1980**<br>**Αδύνατη κληροδοσία**<br>Είναι άκυρη η κληροδοσία της οποίας η παροχή κατά το θάνατο του διαθέτη είναι αδύνατη ή αντιβαίνει στο νόμο. | **Άρθρο 1947**<br>**Αδύνατη κληροδοσία**<br>Είναι άκυρη η κληροδοσία, της οποίας η παροχή κατά τον θάνατο του διαθέτη είναι αδύνατη ή αντιβαίνει στον νόμο. |
| **Άρθρο 1981**<br>**Ματαίωση της κληροδοσίας**<br>Κληροδοσία που είναι άκυρη ή που ματαιώνεται ωφελεί το βεβαρημένο αν δεν υπάρχει περίπτωση υποκατάστασης ή προσαύξησης. | **Άρθρο 1948**<br>**Ματαίωση της κληροδοσίας**<br>Κληροδοσία που είναι άκυρη ή που ματαιώνεται ωφελεί τον βεβαρημένο, αν δεν υπάρχει περίπτωση υποκατάστασης ή προσαύξησης. |
| **Άρθρο 1982**<br>**Παραρτήματα του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία ενός πράγματος περιλαμβάνει και τα παραρτήματά του, που υπάρχουν κατά το θάνατο του διαθέτη.<br>Αν ο διαθέτης έχει απαίτηση αποζημίωσης εξαιτίας βλάβης του πράγματος που προκλήθηκε μετά τη διάταξη της κληροδοσίας, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε και η απαίτηση αυτή. | **Άρθρο 1949**<br>**Παραρτήματα του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία ενός πράγματος περιλαμβάνει και τα παραρτήματά του, που υπάρχουν κατά τον θάνατο του διαθέτη.<br>Αν ο διαθέτης έχει απαίτηση αποζημίωσης εξαιτίας βλάβης του πράγματος που προκλήθηκε μετά τη διάταξη της κληροδοσίας, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε και η απαίτηση αυτή. |
| **Άρθρο 1983**<br>**Βάρη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Αν κληροδοτήθηκε αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία, σε περίπτωση αμφιβολίας ο βεβαρημένος δεν έχει υποχρέωση να το απαλλάξει από τα βάρη του. | **Άρθρο 1950**<br>**Βάρη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Αν κληροδοτήθηκε αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία, σε περίπτωση αμφιβολίας ο |

| | |
|---|---|
| Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει τέτοια απαλλαγή, σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία περιλαμβάνει και την απαίτηση αυτή. | βεβαρημένος δεν έχει υποχρέωση να το απαλλάξει από τα βάρη του. Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει τέτοια απαλλαγή, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία περιλαμβάνει και την απαίτηση αυτή. |
| **Άρθρο 1984**<br>**Κληροδοσία ξένου πράγματος**<br>Η κληροδοσία ορισμένου αντικειμένου, που δεν ανήκει στην κληρονομία κατά το θάνατο του διαθέτη, είναι άκυρη, εκτός αν συνάγεται ότι γίνεται και για την περίπτωση που το αντικείμενο αυτό δεν ανήκει στην κληρονομία. Θεωρείται ότι δεν ανήκει στην κληρονομία και εκείνο το αντικείμενο που ο διαθέτης έχει υποχρέωση να μεταβιβάσει σε άλλον.<br>Αν ο διαθέτης κατά το θάνατο του είχε μόνο τη νομή του αντικείμενου που κληροδοτήθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας, η κληροδοσία περιλαμβάνει τη νομή.<br>Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τρίτον το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε η απαίτηση αυτή. Το ίδιο ισχύει και όταν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την απώλεια ή την αφαίρεση που επήλθε μετά τη διάταξη της κληροδοσίας. | **Άρθρο 1951**<br>**Κληροδοσία ξένου πράγματος**<br>Η κληροδοσία ορισμένου αντικειμένου που δεν ανήκει στην κληρονομία κατά τον θάνατο του διαθέτη είναι άκυρη, εκτός αν συνάγεται ότι γίνεται και για την περίπτωση που το αντικείμενο αυτό δεν ανήκει στην κληρονομία. Θεωρείται ότι δεν ανήκει στην κληρονομία και εκείνο το αντικείμενο, το οποίο ο διαθέτης έχει υποχρέωση να μεταβιβάσει σε άλλον.<br>Αν ο διαθέτης κατά τον θάνατό του είχε μόνο τη νομή του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία περιλαμβάνει τη νομή.<br>Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τρίτον το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε η απαίτηση αυτή. Το ίδιο ισχύει και όταν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την απώλεια ή την αφαίρεση που επήλθε μετά τη διάταξη της κληροδοσίας. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1985**<br>Εφόσον σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο είναι ισχυρή η κληροδοσία αντικειμένου, που δεν ανήκε στην κληρονομία κατά το θάνατο του διαθέτη, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να το προμηθεύσει στον κληροδόχο.<br>Αν ο βεβαρημένος αδυνατεί να το προμηθεύσει ή αν χρειάζεται γι’ αυτό δυσανάλογη δαπάνη, οφείλεται η αξία του. | **Άρθρο 1952**<br>**Κληροδοσία προμηθευτέου αντικειμένου Εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 1951 είναι ισχυρή η κληροδοσία αντικειμένου, που δεν ανήκε στην κληρονομία κατά τον θάνατο του διαθέτη, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να το προμηθεύσει στον κληροδόχο.**<br>Αν ο βεβαρημένος αδυνατεί να το προμηθεύσει ή αν χρειάζεται για αυτό δυσανάλογη δαπάνη, οφείλεται η αξία του. |
| **Άρθρο 1986**<br>**Ένωση ή ανάμιξη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Αν ο διαθέτης μετά τη διάταξη της κληροδοσίας ένωσε ή ανέμιξε το πράγμα που κληροδοτήθηκε με άλλο, έτσι ώστε η κυριότητα πάνω στο άλλο να επεκτείνεται και σ’ αυτό ή να δημιουργείται συγκυριότητα και η κατάσταση αυτή υπάρχει κατά το θάνατο του διαθέτη, η κληροδοσία είναι άκυρη.<br>Αν η ένωση ή η ανάμιξη έγινε από άλλο και όχι από το διαθέτη και ο διαθέτης απέκτησε συγκυριότητα, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται ότι κληροδοτήθηκε η συγκυριότητα.<br>Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να αφαιρέσει το πράγμα που ενώθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε το δικαίωμα αυτό. | **Άρθρο 1953**<br>**Ένωση ή ανάμειξη του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Αν ο διαθέτης μετά τη διάταξη της κληροδοσίας ένωσε ή ανέμειξε το πράγμα που κληροδοτήθηκε με άλλο, έτσι ώστε η κυριότητα πάνω στο άλλο να επεκτείνεται και σε αυτό ή να δημιουργείται συγκυριότητα, και η κατάσταση αυτή υπάρχει κατά τον θάνατο του διαθέτη, η κληροδοσία είναι άκυρη.<br>Αν η ένωση ή η ανάμειξη έγινε από άλλον και όχι από τον διαθέτη, και ο διαθέτης απέκτησε συγκυριότητα, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι κληροδοτήθηκε η συγκυριότητα.<br>Αν ο διαθέτης έχει δικαίωμα να αφαιρέσει το πράγμα που ενώθηκε, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε το δικαίωμα αυτό. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1987**<br>**Επεξεργασία ή μετάπλαση**<br>Αν ο διαθέτης μετά τη διάταξη της κληροδοσίας παρήγαγε νέο πράγμα με επεξεργασία ή μετάπλαση εκείνου που κληροδοτήθηκε, έτσι ώστε σύμφωνα με το νόμο ο κατασκευαστής να γίνεται κύριος του, η κληροδοσία είναι άκυρη.<br>Αν η μεταποίηση αυτή έγινε από άλλον και όχι από το διαθέτη, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 1984 παρ. 3. | **Άρθρο 1954**<br>**Επεξεργασία ή μετάπλαση**<br>Αν ο διαθέτης μετά τη διάταξη της κληροδοσίας παρήγαγε νέο πράγμα με επεξεργασία ή μετάπλαση εκείνου που κληροδοτήθηκε, έτσι ώστε σύμφωνα με τον νόμο ο κατασκευαστής να γίνεται κύριός του, η κληροδοσία είναι άκυρη.<br>Αν η μεταποίηση αυτή έγινε από άλλον και όχι από τον διαθέτη, εφαρμόζεται η διάταξη της τρίτης παραγράφου του άρθρου 1951. |
| **Άρθρο 1988**<br>**Κληροδοσία απαίτησης που έχει εισπραχθεί**<br>Αν ο διαθέτης κληροδότησε απαίτηση του που εκπληρώθηκε πριν πεθάνει και το αντικείμενο της υπάρχει ακόμα στην κληρονομία, σε περίπτωση αμφιβολίας, λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε το αντικείμενο αυτό. Αν η απαίτηση ήταν χρηματική, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε ίσο χρηματικό ποσόν, ακόμα και αν δεν υπάρχει στην κληρονομία τέτοιο ποσόν. | **Άρθρο 1955**<br>**Κληροδοσία απαίτησης που έχει εισπραχθεί**<br>Αν ο διαθέτης κληροδότησε απαίτησή του που εκπληρώθηκε πριν αποβιώσει και το αντικείμενό της υπάρχει ακόμα στην κληρονομία, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε το αντικείμενο αυτό. Αν η απαίτηση ήταν χρηματική, σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι κληροδοτήθηκε ίσο χρηματικό ποσό. |
| **Άρθρο 1989**<br>**Πράγμα κατά γένος**<br>Αν ο διαθέτης κληροδότησε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο, ο κληροδόχος έχει δικαίωμα να λάβει πράγμα που να ανταποκρίνεται στις συνθήκες στις οποίες αυτός βρίσκεται. | **Άρθρο 1956**<br>**Πράγμα κατά γένος ορισμένο**<br>Αν ο διαθέτης κληροδότησε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο, ο κληροδόχος έχει δικαίωμα να λάβει πράγμα που να ανταποκρίνεται στις συνθήκες στις οποίες αυτός βρίσκεται. |
| **Άρθρο 1990**<br>Αν κληροδοτήθηκε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο και ο καθορισμός του ανατέθηκε | **Άρθρο 1957**<br>**Καθορισμός πράγματος κατά γένος ορισμένου** |

| | |
|---|---|
| στον κληροδόχο ή σε τρίτον, ο καθορισμός γίνεται με δήλωση τους στον βεβαρημένο. Αν αυτοί δεν μπορούν ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για το σκοπό αυτό ή αν ο καθορισμός που έγινε δεν είναι εκείνος που πρέπει να είναι σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, ο καθορισμός γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. | Αν κληροδοτήθηκε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο και ο καθορισμός του ανατέθηκε στον κληροδόχο ή σε τρίτον, ο καθορισμός γίνεται με δήλωσή τους στον βεβαρημένο. Αν αυτοί δεν μπορούν ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν ή αν ο καθορισμός που έγινε δεν είναι σύμφωνος με το άρθρο 1956, ο καθορισμός γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. |
| **Άρθρο 1991**<br>Αν κληροδοτήθηκε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο, ως προς τις υποχρεώσεις του βεβαρημένου εξαιτίας νομικών ή πραγματικών ελαττωμάτων εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις για τις υποχρεώσεις του πωλητή. Το ίδιο ισχύει, σε περίπτωση αμφιβολίας και σε κληροδοσία ορισμένου αντικείμενου που δεν ανήκει στην κληρονομία, με την επιφύλαξη του περιορισμού του άρθρου 1985 παρ. 2.<br>Αν το αντικείμενο της κληροδοσίας είναι ακίνητο, σε περίπτωση αμφιβολίας, ο βεβαρημένος δεν ευθύνεται για δουλείες ή άλλα εμπράγματα βάρη του ακινήτου. | **Άρθρο 1958**<br>**Υποχρεώσεις βεβαρημένου σε κληροδότημα κατά γένος μόνο ορισμένο**<br>Αν κληροδοτήθηκε πράγμα κατά γένος μόνο ορισμένο, ως προς τις υποχρεώσεις του βεβαρημένου εξαιτίας νομικών ή πραγματικών ελαττωμάτων εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις για τις υποχρεώσεις του πωλητή. Το ίδιο ισχύει, σε περίπτωση αμφιβολίας, και σε κληροδοσία ορισμένου αντικειμένου που δεν ανήκει στην κληρονομία, με την επιφύλαξη του περιορισμού της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1952.<br>Αν το αντικείμενο της κληροδοσίας είναι ακίνητο, σε περίπτωση αμφιβολίας ο βεβαρημένος δεν ευθύνεται για δουλείες ή άλλα εμπράγματα βάρη του ακινήτου. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1992**<br>**Κληροδοσία όλων των απαιτήσεων**<br>Αν ο διαθέτης κληροδοτήσει όλες τις απαιτήσεις του, σε περίπτωση αμφιβολίας περιλαμβάνονται μόνο οι χρηματικές και όχι άλλες απαιτήσεις ή ανώνυμοι τίτλοι ή καταθέσεις σε τράπεζες και ταμιευτήρια. | **Άρθρο 1959**<br>**Κληροδοσία όλων των απαιτήσεων**<br>Αν ο διαθέτης κληροδοτήσει όλες τις απαιτήσεις του, σε περίπτωση αμφιβολίας περιλαμβάνονται μόνο οι χρηματικές και όχι άλλες απαιτήσεις ή ανώνυμοι τίτλοι ή καταθέσεις σε τράπεζες και ταμιευτήρια. |
| **Άρθρο 1993**<br>**Κληροδοσία οφειλής**<br>Αν ο διαθέτης κληροδότησε ότι οφείλει στον κληροδόχο, σε περίπτωση αμφιβολίας, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να καταβάλλει το χρέος χωρίς να έχει το δικαίωμα να αντιτάξει αίρεση ή προθεσμία ή ένσταση. | **Άρθρο 1960**<br>**Κληροδοσία οφειλής**<br>Αν ο διαθέτης κληροδότησε ό,τι οφείλει στον κληροδόχο, σε περίπτωση αμφιβολίας ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να καταβάλει το χρέος, χωρίς να έχει το δικαίωμα να αντιτάξει αίρεση ή προθεσμία ή ένσταση. |
| **Άρθρο 1994**<br>Αν ο διαθέτης κληροδοτήσει χρηματικό ποσόν στο δανειστή του, αποσιωπώντας την οφειλή, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία δεν θεωρείται ότι έγινε για να εξοφληθεί η οφειλή. | **Άρθρο 1961**<br>**Κληροδοσία χρηματικού ποσού**<br>Αν ο διαθέτης κληροδοτήσει χρηματικό ποσό στον δανειστή του, αποσιωπώντας την οφειλή, σε περίπτωση αμφιβολίας η κληροδοσία δεν θεωρείται ότι έγινε για να εξοφληθεί η οφειλή. |
| **Άρθρο 1995**<br>**Το δικαίωμα από την κληροδοσία**<br>Ο κληροδόχος αποκτά με την κληροδοσία το ενοχικό δικαίωμα να απαιτήσει από το βεβαρημένο την παροχή του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε. | **Άρθρο 1962**<br>**Δικαίωμα από την κληροδοσία**<br>Ο κληροδόχος αποκτά με την κληροδοσία το ενοχικό δικαίωμα να απαιτήσει από τον βεβαρημένο την παροχή του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε Η αξίωση παραγράφεται μετά την πάροδο διετίας, η οποία αρχίζει μόλις λήξει το έτος εντός του οποίου ο |

| | |
|---|---|
| | κληροδόχος πληροφορήθηκε την ύπαρξη της αξίωσης. Σε κάθε περίπτωση, η αξίωση παραγράφεται μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από τη δημοσίευση της διαθήκης. Αν ο διαθέτης συνιστά υπέρ του κληροδόχου δικαίωμα δουλείας σε ορισμένο πράγμα που του ανήκε κατά τον χρόνο του θανάτου του, ο κληροδόχος το αποκτά άμεσα και αυτοδικαίως με την επιφύλαξη του άρθρου 1198. |
| **Άρθρο 1996**<br>Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1198, αν βεβαρημένος με την κληροδοσία είναι ο κληρονόμος και αντικείμενο της κληροδοσίας είναι ορισμένο πράγμα ή δικαίωμα που ανήκει στο διαθέτη, εφόσον ο διαθέτης δεν διέταξε διαφορετικά, ο κληροδόχος το αποκτά αμέσως και αυτοδικαίως. Αν η κληροδοσία συνίσταται σε απαλλαγή από εμπράγματο βάρος ή από υποχρέωση προς το διαθέτη, ο κληροδόχος απαλλάσσεται αμέσως και αυτοδικαίως. | **Άρθρο 1963**<br>**Απαλλαγή κληροδόχου**<br>Αν η κληροδοσία συνίσταται σε απαλλαγή από εμπράγματο βάρος ή από υποχρέωση προς τον διαθέτη, ο κληροδόχος απαλλάσσεται αμέσως και αυτοδικαίως. |
| **Άρθρο 1997**<br>**Πότε γίνεται η επαγωγή ή η κτήση**<br>Το δικαίωμα από την κληροδοσία αποκτάται μόλις πεθάνει ο διαθέτης (επαγωγή της κληροδοσίας). Ο κληροδόχος έχει δικαίωμα να αποποιηθεί την κληροδοσία. | **Άρθρο 1964**<br>**Επαγωγή της κληροδοσίας**<br>Το δικαίωμα από την κληροδοσία αποκτάται μόλις αποβιώσει ο διαθέτης (επαγωγή της κληροδοσίας). Ο κληροδόχος έχει δικαίωμα να αποποιηθεί την κληροδοσία. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 1998**<br>**Σε περίπτωση αίρεσης ή προθεσμίας**<br>Σε περίπτωση κληροδοσίας με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία, η πλήρωση της οποίας επέρχεται μετά το θάνατο του διαθέτη, η επαγωγή της γίνεται μόλις πληρωθεί η αίρεση ή η προθεσμία. | **Άρθρο 1965**<br>**Επαγωγή σε περίπτωση αίρεσης ή προθεσμίας**<br>Σε περίπτωση κληροδοσίας με αναβλητική αίρεση ή προθεσμία, η πλήρωση της οποίας επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη, η επαγωγή της γίνεται μόλις πληρωθεί η αίρεση ή η προθεσμία. |
| **Άρθρο 1999**<br>Αν ο κληροδόχος δεν έχει ακόμη συλληφθεί, όταν πεθάνει ο διαθέτης ή αν το πρόσωπο του προσδιορίζεται από γεγονός που επέρχεται μετά το θάνατο του διαθέτη, η επαγωγή γίνεται κατά το χρόνο του τοκετού ή μόλις επέλθει το γεγονός. | **Άρθρο 1966**<br>**Κληροδόχος που δεν έχει ακόμη συλληφθεί**<br>Αν ο κληροδόχος δεν έχει ακόμη συλληφθεί όταν αποβιώσει ο διαθέτης, ή αν το πρόσωπό του προσδιορίζεται από γεγονός που επέρχεται μετά τον θάνατο του διαθέτη, η επαγωγή γίνεται κατά τον χρόνο του τοκετού ή μόλις επέλθει το γεγονός. |
| **Άρθρο 2000**<br>Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων, κατά το χρονικό διάστημα από το θάνατο του διαθέτη έως την επαγωγή της κληροδοσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις για την αναβλητική αίρεση. | **Άρθρο 1967**<br>**Εφαρμογή των διατάξεων για αναβλητική αίρεση**<br>Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων, κατά το χρονικό διάστημα από τον θάνατο του διαθέτη έως την επαγωγή της κληροδοσίας εφαρμόζονται οι διατάξεις για την αναβλητική αίρεση. |
| **Άρθρο 2001**<br>**Αποποίηση της κληροδοσίας**<br>Ο κληροδόχος δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληροδοσία μετά την αποδοχή της.<br>Η αποδοχή και η αποποίηση γίνονται με δήλωση προς το βεβαρημένο. Η δήλωση γίνεται μόνο μετά την επαγωγή της κληροδοσίας | **Άρθρο 1968**<br>**Αποποίηση της κληροδοσίας**<br>Ο κληροδόχος δεν μπορεί να αποποιηθεί την κληροδοσία μετά την αποδοχή της.<br>Η αποδοχή και η αποποίηση γίνονται με δήλωση προς τον βεβαρημένο. Η δήλωση γίνεται μόνο μετά |

| | |
|---|---|
| και είναι άκυρη αν γίνει με αίρεση ή προθεσμία ή μερικώς.<br>Οι διατάξεις των άρθρων 1854,1855 παρ. 2 και 1856 για την αποδοχή ή την αποποίηση της κληρονομίας εφαρμόζονται αναλόγως και για την κληροδοσία. | την επαγωγή της κληροδοσίας και είναι άκυρη, αν γίνει με αίρεση ή προθεσμία ή μερικώς.<br>Οι διατάξεις των άρθρων 1852, 1853 παράγραφος 2 και 1854 για την αποδοχή ή την αποποίηση της κληρονομίας εφαρμόζονται αναλόγως και για την κληροδοσία. |
| **Άρθρο 2002**<br>Αν ο χρόνος για την εκπλήρωση της κληροδοσίας έχει αφεθεί στη διάκριση του βεβαρημένου, σε περίπτωση αμφιβολίας η παροχή γίνεται απαιτητή μόλις αυτός πεθάνει. | **Άρθρο 1969**<br>**Απαιτητό κληροδοσίας**<br>Αν ο χρόνος για την εκπλήρωση της κληροδοσίας έχει αφεθεί στη διάκριση του βεβαρημένου, σε περίπτωση αμφιβολίας η παροχή γίνεται απαιτητή μόλις αυτός αποβιώσει. |
| **Άρθρο 2003**<br>**Καρποί του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Αν κληροδοτήθηκε ορισμένο αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να αποδώσει στον κληροδόχο και τους καρπούς που συλλέχθηκαν από την επαγωγή της κληροδοσίας καθώς και οτιδήποτε περιήλθε σ’ αυτόν με άλλο τρόπο εξαιτίας του δικαιώματος που κληροδοτήθηκε. Ο βεβαρημένος δεν έχει υποχρέωση σε αποζημίωση για ωφελήματα που δεν είναι καρποί. | **Άρθρο 1970**<br>**Καρποί του αντικειμένου που κληροδοτήθηκε**<br>Αν κληροδοτήθηκε ορισμένο αντικείμενο που ανήκει στην κληρονομία, ο βεβαρημένος έχει υποχρέωση να αποδώσει στον κληροδόχο και τους καρπούς που συλλέχθηκαν από την επαγωγή της κληροδοσίας, καθώς και οτιδήποτε περιήλθε σε αυτόν με άλλο τρόπο εξαιτίας του δικαιώματος που κληροδοτήθηκε. Ο βεβαρημένος δεν έχει υποχρέωση σε αποζημίωση για ωφελήματα που δεν είναι καρποί. |
| **Άρθρο 2004**<br>**Δαπάνες**<br>Αν κληροδοτήθηκε ορισμένο πράγμα που ανήκει στην κληρονομία ο βεβαρημένος μπορεί, κατά τις διατάξεις που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ κυρίου και νομέα, να απαιτήσει αποζημίωση για τις δαπάνες που έγιναν στο | **Άρθρο 1971**<br>**Δαπάνες**<br>Αν κληροδοτήθηκε ορισμένο πράγμα που ανήκει στην κληρονομία, ο βεβαρημένος μπορεί, κατά τις διατάξεις που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ κυρίου και νομέα, να |

| | |
|---|---|
| πράγμα μετά το θάνατο του διαθέτη, καθώς και για όσα καταβλήθηκαν μετά το θάνατο του διαθέτη για να απαλλαγεί το πράγμα από βάρη. | απαιτήσει αποκατάσταση των δαπανών που έγιναν στο πράγμα μετά τον θάνατο του διαθέτη, καθώς και για όσα καταβλήθηκαν μετά τον θάνατο του διαθέτη για να απαλλαγεί το πράγμα από βάρη. |
| **Άρθρο 2005**<br>**Βεβαρημένος κληροδόχος**<br>Κληροδόχος που είναι βεβαρημένος με κληροδοσία ή τρόπο, έχει υποχρέωση να εκπληρώσει μόνο αφότου έχει και αυτός δικαίωμα να απαιτήσει ότι του έχει καταλειφθεί. | **Άρθρο 1972**<br>**Βεβαρημένος κληροδόχος**<br>Κληροδόχος που είναι βεβαρημένος με κληροδοσία ή τρόπο, έχει υποχρέωση να εκπληρώσει μόνο αφότου έχει και αυτός δικαίωμα να απαιτήσει ό,τι του έχει καταλειφθεί. |
| **Άρθρο 2006**<br>Κληροδόχος βεβαρημένος με κληροδοσία ή τρόπο μπορεί, και μετά την αποδοχή της κληροδοσίας που καταλείφθηκε σ’ αυτόν, να αρνηθεί να εκπληρώσει, αν αυτό που παίρνει από την κληροδοσία ο ίδιος δεν επαρκεί για την εκπλήρωση.<br>Αν σύμφωνα με το άρθρο 1979 στη θέση του βεβαρημένου υπεισέλθει άλλος, αυτός δεν ευθύνεται περισσότερο από τον κληροδόχο. | **Άρθρο 1973**<br>**Άρνηση κληροδόχου**<br>Κληροδόχος βεβαρημένος με κληροδοσία ή τρόπο μπορεί, και μετά την αποδοχή της κληροδοσίας που καταλείφθηκε σε αυτόν, να αρνηθεί να εκπληρώσει, αν αυτό που παίρνει από την κληροδοσία ο ίδιος δεν επαρκεί για την εκπλήρωση.<br>Αν σύμφωνα με το άρθρο 1946 στη θέση του βεβαρημένου υπεισέλθει άλλος, αυτός δεν ευθύνεται περισσότερο από τον κληροδόχο. |
| **Άρθρο 2007**<br>**Ελάττωση της κληροδοσίας**<br>Αν η παροχή από την κληροδοσία μειωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις για τη νόμιμη μοίρα ή σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, σε περίπτωση αμφιβολίας ο | **Άρθρο 1974**<br>**Ελάττωση της κληροδοσίας**<br>Αν η παροχή από την κληροδοσία μειωθεί κατά τις διατάξεις για τη νόμιμη μοίρα ή σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, σε περίπτωση αμφιβολίας ο κληροδόχος |

| | |
|---|---|
| κληροδόχος έχει το δικαίωμα να μειώσει και αυτός ανάλογα τα βάρη που του έχουν επιβληθεί. | έχει το δικαίωμα να μειώσει και αυτός ανάλογα τα βάρη που του έχουν επιβληθεί. |
| **Άρθρο 2008**<br>**Υποκατάσταση**<br>Αν ο διαθέτης, για την περίπτωση που ο πρώτος τιμώμενος δεν αποκτήσει την κληροδοσία, αφήνει το αντικείμενο της σε άλλον, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1810 έως 1812 για την υποκατάσταση κληρονόμου. | **Άρθρο 1975**<br>**Υποκατάσταση**<br>Αν ο διαθέτης, για την περίπτωση που ο πρώτος τιμώμενος δεν αποκτήσει την κληροδοσία, αφήνει το αντικείμενο της σε άλλον, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1795 έως 1797 για την υποκατάσταση κληρονόμου. |
| **Άρθρο 2009**<br>**Υποκατάσταση καταπιστευτική**<br>Η διάταξη του διαθέτη ότι από ορισμένο χρονικό σημείο ή γεγονός που επέρχεται μετά την απόκτηση της κληροδοσίας αυτό που κληροδοτήθηκε περιέρχεται σε άλλον (υποκατάσταση καταπιστευτική), ισχύει μόνο για κοινωφελή σκοπό ή υπέρ των εξ αίματος συγγενών του διαθέτη σε ευθεία γραμμή, ή έως και τον τρίτον βαθμό σε πλάγια γραμμή, που υπάρχουν κατά το θάνατο του βεβαρημένου πρώτου κληροδόχου. Η υποκατάσταση δεν ισχύει για άλλα περαιτέρω πρόσωπα. | **Άρθρο 1976**<br>**Μετακληροδοσία**<br>Ο διαθέτης μπορεί, με διάταξή του, να ορίσει ότι, από ορισμένο χρονικό σημείο ή γεγονός που επέρχεται μετά την απόκτηση της κληροδοσίας, αυτό που κληροδοτήθηκε περιέρχεται σε άλλον (μετακληροδοσία). Τέτοια υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στον μετακληροδόχο. |
| **Άρθρο 2010**<br>**Οικογενειακό κληροδότημα**<br>Αν κατά τη θέληση του διαθέτη το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε πρέπει να μείνει για πάντα στη δική του οικογένεια, θεωρούνται ότι έχουν τιμηθεί με κληροδοσία κατά υποκατάσταση εκείνοι μόνο από τους συγγενείς του προηγούμενου άρθρου, οι οποίοι θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου το διαθέτη, αν πέθαινε τότε που πέθανε ο βεβαρημένος πρώτος κληροδόχος. | **Άρθρο 1977**<br>**Οικογενειακό κληροδότημα**<br>Αν κατά τη βούληση του διαθέτη το αντικείμενο που κληροδοτήθηκε πρέπει να μείνει για πάντα στη δική του οικογένεια, θεωρούνται ότι έχουν τιμηθεί με κληροδοσία κατά υποκατάσταση εκείνοι που θα κληρονομούσαν εξ αδιαθέτου τον διαθέτη κατά τον χρόνο του θανάτου του βεβαρημένου αρχικού κληροδόχου. |

| | |
|---|---|
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ**<br>**ΤΡΟΠΟΣ**<br><br>**Άρθρο 2011**<br>Αν η τελευταία διάταξη περιέχει τρόπο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1789,1967,1968,1973,1974,1979,1980,1989 και 2002. | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ**<br>**ΤΡΟΠΟΣ**<br><br>**Άρθρο 1978**<br>**Σύσταση τρόπου**<br>Αν ο κληρονομούμενος με διάταξη τελευταίας βούλησης υποχρεώνει τον τιμώμενο στην τήρηση ορισμένης συμπεριφοράς, σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι έχει συσταθεί τρόπος.<br>Αν η τελευταία διάταξη περιέχει τρόπο, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1774, 1934, 1935, 1940, 1941, 1946, 1947, 1956 και 1969. |
| **Άρθρο 2012**<br>**Πρόσωπο για το οποίο γίνεται η παροχή**<br>Ο διαθέτης μπορεί να τάξει τρόπο για ορισμένο σκοπό και να αφήσει στο βεβαρημένο ή σε τρίτον να προσδιορίσει το πρόσωπο στο οποίο θα γίνει η παροχή. | **Άρθρο 1979**<br>**Πρόσωπο στο οποίο γίνεται η παροχή**<br>Ο διαθέτης μπορεί να τάξει τρόπο για ορισμένο σκοπό και να επιτρέψει στον βεβαρημένο ή σε τρίτον τον προσδιορισμό του προσώπου στο οποίο θα γίνει η παροχή. |
| **Άρθρο 2013**<br>**Καθορισμός από το βεβαρημένο ή από τρίτον**<br>Αν στην περίπτωση του προηγουμένου άρθρου ο καθορισμός του προσώπου ανατέθηκε στο βεβαρημένο και πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για το σκοπό αυτό, ο καθορισμός γίνεται από αυτόν που άσκησε την αγωγή.<br>Αν ο καθορισμός του προσώπου ανατέθηκε σε τρίτον, γίνεται με δήλωση προς το βεβαρημένο. Αν ο τρίτος δεν μπορεί να κάνει τον καθορισμό ή αν πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για το σκοπό αυτό, ο καθορισμός γίνεται από το | **Άρθρο 1980**<br>**Καθορισμός από βεβαρημένο ή από τρίτο**<br>Αν στην περίπτωση του άρθρου 1979 ο καθορισμός του προσώπου ανατέθηκε στον βεβαρημένο και πέρασε άπρακτη η δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν, ο καθορισμός γίνεται από αυτόν που άσκησε την αγωγή.<br>Αν ο καθορισμός του προσώπου ανατέθηκε σε τρίτον, γίνεται με δήλωση προς τον βεβαρημένο. Αν ο τρίτος δεν μπορεί να κάνει τον καθορισμό ή αν πέρασε άπρακτη η |

| | |
|---|---|
| βεβαρημένο. Η δικαστική προθεσμία τάσσεται ύστερα από αίτηση και του βεβαρημένου. | δικαστική προθεσμία που τάχθηκε για τον σκοπό αυτόν, ο καθορισμός γίνεται από τον βεβαρημένο. Η δικαστική προθεσμία τάσσεται ύστερα από αίτηση και του βεβαρημένου. |
| **Άρθρο 2014**<br>**Ποιος απαιτεί την εκπλήρωση**<br>Την εκτέλεση του τρόπου έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν ο εκτελεστής της διαθήκης, ο κληρονόμος, ο συγκληρονόμος και αυτός που ωφελείται άμεσα από την έκπτωση εκείνου που είναι αρχικά βεβαρημένος με τον τρόπο.<br>Αν η εκτέλεση του τρόπου αφορά το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να την απαιτήσει και η δημόσια αρχή. | **Άρθρο 1981**<br>**Ποιος απαιτεί την εκπλήρωση**<br>Την εκτέλεση του τρόπου έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν ο εκτελεστής της διαθήκης, ο κληρονόμος, ο συγκληρονόμος και αυτός που ωφελείται άμεσα από την έκπτωση εκείνου που είναι αρχικά βεβαρημένος με τον τρόπο.<br>Αν η εκτέλεση του τρόπου αφορά το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να την απαιτήσει και η δημόσια αρχή. |
| **Άρθρο 2015**<br>**Ακυρότητα του τρόπου**<br>Αν ο τρόπος είναι άκυρος, τότε μόνο είναι άκυρη και η διάταξη υπέρ του βεβαρημένου, όταν αυτό προκύπτει ως θέληση του διαθέτη. | **Άρθρο 1982**<br>**Ακυρότητα του τρόπου**<br>Αν ο τρόπος είναι άκυρος, τότε μόνο είναι άκυρη και η διάταξη υπέρ του βεβαρημένου, όταν αυτό προκύπτει ως βούληση του διαθέτη. |
| **Άρθρο 2016**<br>**Τρόπος αδύνατος**<br>Αν η εκτέλεση του τρόπου γίνει αδύνατη από υπαιτιότητα του βεβαρημένου εκείνος που θα είχε ωφέλεια από την έκπτωση του αρχικά βεβαρημένου, μπορεί να απαιτήσει, κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, να του αποδοθεί ότι έχει καταλειφθεί κατά το μέρος που έπρεπε να δαπανηθεί για την εκτέλεση του τρόπου. | **Άρθρο 1983**<br>**Τρόπος αδύνατος**<br>Αν η εκτέλεση του τρόπου γίνει αδύνατη από υπαιτιότητα του βεβαρημένου, εκείνος που θα είχε ωφέλεια από την έκπτωσή του μπορεί να απαιτήσει, κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, να του αποδοθεί ό,τι έχει καταλειφθεί κατά το μέρος που έπρεπε να δαπανηθεί για την εκτέλεση του τρόπου. |

| | |
|---|---|
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ**<br>**ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ**<br><br>**Άρθρο 2017**<br>**Διορισμός**<br>Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει στη διαθήκη εκτελεστές ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.<br>Μπορεί ακόμη να αναθέσει στον εκτελεστή να ορίσει συνεκτελεστές ή διαδόχους του. | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ**<br>**ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ**<br><br>**Άρθρο 1984**<br>**Διορισμός**<br>Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει στη διαθήκη εκτελεστές ένα (1) ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Μπορεί ακόμη να αναθέσει στον εκτελεστή να ορίσει συνεκτελεστές ή διαδόχους του.<br>Εκτελεστής μπορεί να ορισθεί και με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου. |
| **Άρθρο 2018**<br>**Ικανότητα**<br>Ο διορισμός εκτελεστή είναι άκυρος, αν αυτός τότε που αποδέχεται το λειτούργημα είναι ανίκανος ή έχει περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία. | **Άρθρο 1985**<br>**Ικανότητα**<br>Ο διορισμός εκτελεστή είναι άκυρος, αν αυτός κατά την αποδοχή του λειτουργήματος είναι ανίκανος ή έχει περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία. |
| **Άρθρο 2019**<br>**Έναρξη, αποδοχή, αποποίηση**<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή αρχίζει από την αποδοχή του.<br>Η αποδοχή και η αποποίηση γίνονται με δήλωση στο γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η δήλωση είναι άκυρη, αν γίνει πριν από την επαγωγή της κληρονομίας ή με αίρεση ή με προθεσμία.<br>Ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει συμφέρον, ο πρόεδρος του δικαστηρίου, της κληρονομίας ορίζει προθεσμία για να κάνει | **Άρθρο 1986**<br>**Έναρξη, αποδοχή, αποποίηση**<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή αρχίζει από την αποδοχή του.<br>Η αποδοχή και η αποποίηση γίνονται με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η δήλωση είναι άκυρη, αν γίνει πριν από την επαγωγή της κληρονομίας ή με αίρεση ή με προθεσμία. |

| | |
|---|---|
| ο εκτελεστής τη δήλωση, αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, ο εκτελεστής θεωρείται ότι αποποιήθηκε το λειτούργημα. | Ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει συμφέρον, ο πρόεδρος του δικαστηρίου της κληρονομίας ορίζει προθεσμία για να προβεί ο εκτελεστής στη δήλωση· αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, ο εκτελεστής θεωρείται ότι αποποιήθηκε το λειτούργημα. |
| **Άρθρο 2020**<br>**Εξουσία του εκτελεστή**<br>Έργο του εκτελεστή είναι η εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης.<br>Ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να επιχειρήσει κάθε πράξη την οποία ρητά επέτρεψε ο διαθέτης ή είναι απαραίτητη για την εκτέλεση των διατάξεων του. Με τους ίδιους όρους έχει δικαίωμα να διαχειρίζεται την κληρονομία, είτε ολόκληρη, είτε κατά ένα μέρος της. | **Άρθρο 1987**<br>**Εξουσία του εκτελεστή**<br>Έργο του εκτελεστή είναι η εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης. Ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να επιχειρήσει κάθε πράξη την οποία ρητά επέτρεψε ο διαθέτης ή είναι απαραίτητη για την εκτέλεση των διατάξεών του. Ο εκτελεστής διαθήκης έχει δικαίωμα να διαχειρίζεται ολόκληρη την κληρονομία ή μέρος αυτής, αν τούτο είναι απαραίτητο για την εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης ή και ανεξάρτητα από αυτό, αν τούτο όρισε ο διαθέτης εκτελεστής που έχει οριστεί με κληρονομική σύμβαση αιτία θανάτου έχει μόνο τις εξουσίες που ορίζονται σε αυτή. |
| **Άρθρο 2021**<br>**Πράξεις με άδεια του δικαστηρίου**<br>Αν στις περιπτώσεις του προηγουμένου άρθρου χρειάζεται να εκποιηθούν ακίνητα της κληρονομίας ή δημόσια χρεόγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανώνυμων εταιριών ή να συνομολογηθεί δάνειο ή συμβιβασμός ή να | **Άρθρο 1988**<br>**Πράξεις με άδεια του δικαστηρίου**<br>Αν στις περιπτώσεις του άρθρου 1987 χρειάζεται να εκποιηθούν ακίνητα της κληρονομίας ή κινητά σημαντικής αξίας σε σχέση με την κληρονομία ή δημόσια χρεόγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανώνυμων εταιρειών ή να |

| | |
|---|---|
| γίνει δαπάνη που υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες δραχμές και δεν συναινεί σ’ αυτό ο κληρονόμος, ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να επιχειρεί τις πράξεις αυτές ύστερα από άδεια του δικαστηρίου της κληρονομίας. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. | συνομολογηθεί δάνειο ή συμβιβασμός ή να γίνει δαπάνη που υπερβαίνει την αξία του αντικειμένου μικροδιαφοράς κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο εκτελεστής διαθήκης ενημερώνει προηγουμένως τον κληρονόμο και του τάσσει προθεσμία δύο (2) μηνών για να δηλώσει αν συναινεί. Εφόσον ο κληρονόμος συναινεί, μετά την επιχείρηση της πράξης ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας.<br>Αν ο κληρονόμος δεν συναινεί ή παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που του τάχθηκε, ο εκτελεστής διαθήκης μπορεί να επιχειρήσει την πράξη ύστερα από άδεια του δικαστηρίου της κληρονομίας. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. Στην περίπτωση αυτή ο κληρονόμος ευθύνεται και με την ατομική του περιουσία για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας.<br>Αν ο εκτελεστής διαθήκης επιχειρήσει τις πράξεις της παρ. 1 χωρίς να ειδοποιήσει προηγουμένως τον κληρονόμο ή χωρίς τη συναίνεσή του ή χωρίς την άδεια του δικαστηρίου, ευθύνεται ο ίδιος για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας εις ολόκληρον με τον κληρονόμο. Δικαίωμα αναγωγής του εκτελεστή κατά του κληρονόμου αποκλείεται. |
| **Άρθρο 2022**<br>Ο διαθέτης μπορεί με ρητή δήλωση στη διαθήκη να απαλλάξει τον εκτελεστή από τους περιορισμούς του προηγουμένου άρθρου. | |

| | |
|---|---|
| | **Άρθρο 1989**<br>**Περιουσία περιερχόμενη σε επιτροπευόμενο ή σε συμπαραστατούμενο**<br>Αν η περιουσία για την οποία έχει ορισθεί εκτελεστής διαθήκης περιέρχεται σε ανήλικο που τελεί υπό επιτροπεία ή σε ενήλικο που τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση, αυτή υπόκειται στη διαχείριση του επιτρόπου ή του δικαστικού συμπαραστάτη, εκτός αν ο κληρονομούμενος όρισε με τη διαθήκη του ρητά ότι η περιουσία υπόκειται στη διαχείριση του εκτελεστή διαθήκης. Στην περίπτωση αυτή ο εκτελεστής διαθήκης υπάγεται στις διατυπώσεις και δεσμεύσεις της επιτροπείας ή της δικαστικής συμπαράστασης. Αντίθετη διάταξη της διαθήκης είναι άκυρη. |
| **Άρθρο 2023**<br>**Ευθύνη του εκτελεστή**<br>Στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του ο εκτελεστής ευθύνεται απέναντι στον κληρονόμο κατά τους κανόνες της εντολής για κάθε ζημία της κληρονομίας από πταίσμα του. Σε περίπτωση διαχείρισης έχει υποχρέωση και να λογοδοτήσει.<br>Περισσότεροι εκτελεστές ευθύνονται για κοινό πταίσμα τους εις ολόκληρον. | **Άρθρο 1990**<br>**Ευθύνη του εκτελεστή**<br>Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του ο εκτελεστής ευθύνεται απέναντι στον κληρονόμο κατά τους κανόνες της εντολής για κάθε ζημία της κληρονομίας από πταίσμα του. Σε περίπτωση διαχείρισης έχει υποχρέωση και να λογοδοτήσει.<br>Περισσότεροι εκτελεστές ευθύνονται για κοινό πταίσμα τους εις ολόκληρον. |
| **Άρθρο 2024**<br>**Περισσότεροι εκτελεστές**<br>Περισσότεροι εκτελεστές ενεργούν όλοι μαζί, αν λείψει ένας από αυτούς, ενεργούν | **Άρθρο 1991**<br>**Περισσότεροι εκτελεστές**<br>Περισσότεροι εκτελεστές ενεργούν όλοι μαζί· αν λείψει ένας από |

| | |
|---|---|
| οι άλλοι μόνοι τους. Σε περίπτωση διαφωνίας αποφασίζει η πλειοψηφία και σε ισοψηφία κρίνει ελεύθερα το δικαστήριο. Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει διαφορετικά.<br>Καθένας από τους περισσότερους εκτελεστές μπορεί να παίρνει και μόνος του συντηρητικά μέτρα. | αυτούς, ενεργούν οι άλλοι μόνοι τους. Σε περίπτωση διαφωνίας αποφασίζει η πλειοψηφία και σε ισοψηφία κρίνει ελεύθερα το δικαστήριο. Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει διαφορετικά.<br>Καθένας από τους περισσότερους εκτελεστές μπορεί να παίρνει και μόνος του συντηρητικά μέτρα. |
| **Άρθρο 2025**<br>**Αγωγές της κληρονομίας**<br>Ο κληρονόμος ασκεί τις αξιώσεις της κληρονομίας.<br>Ο εκτελεστής της διαθήκης ασκεί τις αξιώσεις της κληρονομίας και ενάγεται για τις αξιώσεις κατά της κληρονομίας εφόσον έχει τη διαχείριση της κληρονομίας ή των σχετικών αξιώσεων. | **Άρθρο 1992**<br>**Αγωγές της κληρονομίας**<br>Ο κληρονόμος ασκεί τις αξιώσεις της κληρονομίας.<br>Ο εκτελεστής της διαθήκης ασκεί τις αξιώσεις της κληρονομίας και ενάγεται για τις υποχρεώσεις της, εφόσον έχει τη διαχείριση της κληρονομίας ή των σχετικών αξιώσεων. |
| **Άρθρο 2026**<br>**Αξιώσεις κατά της κληρονομίας**<br>Οι αξιώσεις κατά της κληρονομίας ασκούνται κατά του κληρονόμου.<br>Ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να παρέμβει στη δίκη. | **Άρθρο 1993**<br>**Αξιώσεις κατά της κληρονομίας**<br>Οι αξιώσεις κατά της κληρονομίας ασκούνται κατά του κληρονόμου.<br>Ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να παρέμβει στη δίκη. |
| **Άρθρο 2027**<br>**Αμοιβή**<br>Ο εκτελεστής μπορεί, εφόσον ο διαθέτης δεν διέταξε διαφορετικά, να ζητήσει να του ορίσει το δικαστήριο της κληρονομίας ανάλογη αμοιβή.<br>Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. | **Άρθρο 1994**<br>**Αμοιβή**<br>Ο εκτελεστής μπορεί, εφόσον ο διαθέτης δεν διέταξε διαφορετικά, να ζητήσει να του ορίσει το δικαστήριο της κληρονομίας ανάλογη αμοιβή.<br>Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 2028**<br>**Παύση του λειτουργήματος**<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει αν ο κληρονόμος παρέχει επαρκή εγγύηση, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ότι θα εκτελέσει τις διατάξεις της διαθήκης, για τις οποίες ορίστηκε ο εκτελεστής. | **Άρθρο 1996**<br>**Παύση του εκτελεστή διαθήκης**<br>Για σπουδαίους λόγους και ιδίως για βαριά παράβαση των καθηκόντων του ή ανικανότητα για διαχείριση το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να παύσει τον εκτελεστή, αφού προηγουμένως τον ακούσει, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο.<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει αν ο κληρονόμος παρέχει επαρκή εγγύηση, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ότι θα εκτελέσει τις διατάξεις της διαθήκης, για τις οποίες ορίσθηκε ο εκτελεστής. |
| **Άρθρο 2029**<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει με το θάνατο ή την επερχόμενη πλήρη ή περιορισμένη ανικανότητα του για δικαιοπραξία**.** | **Άρθρο 1997**<br>**Παύση του λειτουργήματος του εκτελεστή**<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει με τον θάνατο ή την επερχόμενη πλήρη ή περιορισμένη ανικανότητά του για δικαιοπραξία. Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει επίσης με την εκτέλεση των διατάξεων της διαθήκης, με την παρέλευση του προβλεπόμενου στη διαθήκη χρόνου και, σε κάθε περίπτωση, μετά την παρέλευση τριάντα ετών από τον θάνατο του διαθέτη. |

| | |
|---|---|
| **Άρθρο 2030**<br>Ο εκτελεστής μπορεί να παραιτηθεί οποτεδήποτε με δήλωση στο γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η παραίτηση γίνεται χωρίς αίρεση ή προθεσμία και γνωστοποιείται στον κληρονόμο. | **Άρθρο 1995**<br>**Παραίτηση του εκτελεστή διαθήκης**<br>Ο εκτελεστής διαθήκης μπορεί να παραιτηθεί οποτεδήποτε με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση. Η παραίτηση γίνεται χωρίς αίρεση ή προθεσμία και γνωστοποιείται στον κληρονόμο. |
| **Άρθρο 2031**<br>Για σπουδαίους λόγους και ιδίως για βαριά παράβαση των καθηκόντων του ή ανικανότητα για διαχείριση, το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση όσων έχουν συμφέρον, να πάψει τον εκτελεστή αφού προηγουμένως, τον ακούσει, αν αυτό δεν είναι δυνατό ή ιδιαίτερα δύσκολο. | **Άρθρο 1996**<br>**Παύση του εκτελεστή διαθήκης**<br>Για σπουδαίους λόγους και ιδίως για βαριά παράβαση των καθηκόντων του ή ανικανότητα για διαχείριση το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να παύσει τον εκτελεστή, αφού προηγουμένως τον ακούσει, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο.<br>Το λειτούργημα του εκτελεστή παύει αν ο κληρονόμος παρέχει επαρκή εγγύηση, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ότι θα εκτελέσει τις διατάξεις της διαθήκης, για τις οποίες ορίσθηκε ο εκτελεστής. |
| **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ**<br>**ΔΩΡΕΑ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ**<br><br>**Άρθρο 2032**<br>**Έννοια** | **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ**<br>**ΔΩΡΕΑ ΑΙΤΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ** |

| | |
|---|---|
| Αν δωρεά συμφωνηθεί με την αναβλητική αίρεση, αν προαποβιώσει ο δωρητής ή αν πεθάνουν συγχρόνως και οι δυο συμβαλλόμενοι, χωρίς να έχει στο μεταξύ ο δωρεοδόχος την απόλαυση των αντικειμένων που δωρίζονται (δωρεά αιτία θανάτου) εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις δωρεές, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. | **Άρθρο 1998**<br>**Έννοια**<br>Αν δωρεά συμφωνηθεί με την αναβλητική αίρεση της προαποβίωσης του δωρητή ή της συναποβίωσης και των δύο συμβαλλομένων, χωρίς να έχει στο μεταξύ ο δωρεοδόχος την απόλαυση των αντικειμένων της δωρεάς (δωρεά αιτία θανάτου), εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις δωρεές, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. |
| **Άρθρο 2033**<br>**Ανάκληση**<br>Ο δωρητής ανακαλεί ελεύθερα τη δωρεά αιτία θανάτου. Η δήλωση για την ανάκληση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και γνωστοποιείται στο δωρεοδόχο, εφόσον αφορά δωρεά ακινήτου απαιτείται και μεταγραφή.<br>Με την ανάκληση η δωρεά αναιρείται αυτοδικαίως. | **Άρθρο 1999**<br>**Ανάκληση**<br>Ο δωρητής ανακαλεί ελεύθερα τη δωρεά αιτία θανάτου.<br>Η δήλωση για την ανάκληση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και γνωστοποιείται στον δωρεοδόχο· εφόσον αφορά δωρεά ακινήτου, απαιτείται και μεταγραφή.<br>Με την ανάκληση η δωρεά αναιρείται αυτοδικαίως. |
| **Άρθρο 2034**<br>**Συμφωνία για το αμετάκλητο**<br>Αν η δωρεά αιτία θανάτου συμφωνήθηκε αμετάκλητη ανακαλείται μόνο στις περιπτώσεις και με τον τρόπο που ανακαλείται κάθε άλλη δωρεά. | **Άρθρο 2000**<br>**Συμφωνία για το αμετάκλητο**<br>Αν η δωρεά αιτία θανάτου συμφωνήθηκε αμετάκλητη, ανακαλείται μόνο στις περιπτώσεις και με τον τρόπο που ανακαλείται κάθε άλλη δωρεά. |
| **Άρθρο 2035**<br>**Δικαίωμα των δανειστών ή των μεριδούχων**<br>Σε δωρεές αιτία θανάτου, που μειώνουν την περιουσία του δωρητή με αποτέλεσμα να προκαλείται βλάβη στους δανειστές ή που προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα των | |

| | |
|---|---|
| μεριδούχων, εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις κληροδοσίες. | |

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 22 Μαΐου 2026

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ**

Οι Υπουργοί

Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
**ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ**

Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
**ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ**

Εξωτερικών
**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ**

Εσωτερικών
**ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ**

Δικαιοσύνης
**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ**

Μετανάστευσης και Ασύλου
**ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ**

Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
**ΔΟΜΝΑ - ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ**

Ψηφιακής Διακυβέρνησης
**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ**

Επικρατείας
**ΧΡΗΣΤΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ**

*Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.*

Αθήνα, 22 Μαΐου 2026

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ**

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Καποδιστρίου 34, 104 32 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 5279000
Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ
στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**
*0100081220526020*